

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
Ana Bilim Dalı

EĞİTİM PAYDAŞLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ALTERNATİF BİR
OKUL: EV OKULLARI

Doktora Tezi

Seçil Eda KARTAL

Danışman: Doç. Dr. İbrahim KOCABAŞ

Elazığ, 2014

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
Ana Bilim Dalı

EĞİTİM PAYDAŞLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ALTERNATİF BİR
OKUL: EV OKULLARI

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. İbrahim KOCABAŞ

HAZIRLAYAN

Seçil Eda KARTAL

Seçil Eda KARTAL'ın hazırlamış olduğu “Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Alternatif Bir Okul: Ev Okulları” başlıklı tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararı ile oluşturulan jüri tarafından tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda yüksek lisans/doktora tezini oy birliği/oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. İbrahim Kocabaş danışmanlığında hazırlamış olduğum “Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Alternatif Bir Okul: Ev Okulları” adlı doktora tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Seçil Eda KARTAL

..... /..... /.....

ÖNSÖZ

Eğitim insanlık tarihi kadar eski kavramlardan biridir. Bunu gerçekleştirme konusunda yardımcı olan unsurların başında ilk olarak aileler gelmektedir. Zamanla ailelerin yetememesi üzerine devreye okullar girmiştir. Okullarda genel plan ve programlar çerçevesinde, çocukların yaşları dikkate alınarak belirli eğitimler verilmektedir. Okulların tekdüze insan yetiştirmesi beraberinde birçok eleştiriyi de getirmiştir. Eğitimin, sadece okullarla sınırlı kalamayacağına dair birçok görüş ve eleştiri ileri sürülmüştür. Bu düşüncelerin ışığında alternatif eğitim çalışmaları uygulanmaya başlanmıştır. Kimi alternatif eğitim sistemlerinde çocukların yaşları dikkate alınmazken, kimisinde tamamen okulların dışında eğitim verilmesi savunulmuştur. Ev okulları, eğitimin ailelerin sorumluluğu altında, çocuğun, ailenin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre sağlanması gerektiğini savunur. Çocuğa dair büyük sorumluluğu ailelere verirken, destek çalışmalarında yapılması gerektiğini belirtmektedir. Ev okulu uygulamaları son yıllarda oldukça ilgi görmektedir. Başta Amerika'daki bazı eyaletler olmak üzere birçok ülkede yasal olarak uygulanan bir alternatif eğitim uygulamasıdır.

Öncelikle, yüksek lisansa başladığım ilk günden başlayarak doktora süreci boyunca sürekli beni cesaretlendiren, yönlendiren, yol gösteren, derin tecrübe ve bilgilerini benimle paylaşan, maddi ve manevi hiç bir konuda yardımlarını esirgemeyen danışmanım değerli hocam Sayın Doç. Dr. İbrahim Kocabaş'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Desteğini, sevgisini ve bana güvenini her zaman hissettiğim sayın hocam Doç. Dr. Mukadder Boydak Özan'a; bu günlere gelmeme katkı sağlayan Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'ndeki bütün değerli hocalarıma; yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, ne zaman ihtiyacım olsa tüm samimiyetleriyle yardımcı olduklarına ve olacaklarına inandığım değerli hocalarım ve aynı zamanda arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. Tuncay Yavuz Özdemir ve Okt. Ramazan Yirci'ye; bu stresli süreçte bana katlanıp, yüreklendirdikleri için Bartın Üniversitesi'nde görev yaptığım çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Fiziksel olarak yanımda olamayan ancak manevi desteklerini her an hissettiğim Çok Değerli Ailem'e;

Son olarakta, doğrudan veya dolaylı olarak yardımlarını benden esirgemeyen, bilerek veya bilmeyerek bana yardımcı olan isimlerini sayamadığım Tüm Gizli Kahramanlarım'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hepiniz iyi ki varsınız...

Seçil Eda KARTAL

Mayıs 2014

ÖZET

Doktora Tezi

EĞİTİM PAYDAŞLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ALTERNATİF BİR OKUL: EV OKULLARI

Seçil Eda KARTAL

Fırat Üniversitesi

Eğitim Bilimler Enstitüsü

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı

Elazığ, 2014; Sayfa: XVII+232

Bu araştırma ile alternatif eğitim sistemlerinden biri olan ev okullarına dair öğretmen, öğrenci, okul yöneticisi, öğrenci, maarif müfettişi ve ailelere ait görüşlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle gerekli literatür incelemesi gerçekleştirilerek ev okuluna dair var olan uygulamalar incelenmiştir. İncelemelerden elde edilen sonuçlara göre araştırmanın yöntemi belirlenmiştir. Araştırma kapsamında eğitim paydaşları arasında yer alan öğretmen, okul yöneticisi, öğrenci, maarif müfettişi ve ailelerle odak grup görüşmesi yapılmaya karar verilmiştir. Bu tekniği seçmedeki neden, bir konu hakkında görüş almak ve bu görüşmeler esnasında beyin fırtınası oluşturarak etkileşimi de sağlamaktır.

Bartın il merkezinde görev yapan 30 öğretmen, 4 okul yöneticisi, 5 maarif müfettişi ile 38 öğrenci ve 29 veli araştırma kapsamına dahil edilerek ev okuluna dair görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları uzman görüşü alınarak şekillendirilmiştir. Yapılan görüşmeler 3 ile 6 kişi arasında olup yaklaşık bir saat sürmüştür. Toplamda 23 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen odak grup görüşmeleri katılımcıların oluru alınarak kamera yardımıyla kayıt altına alınmıştır. Ayrıca her görüşme bitiminde araştırmacı tarafından düzenlenen ve görüşme anında yer alan bilgiler ile demografik bilgilerin yer aldığı formlar katılımcılara dağıtılarak doldurmaları istenmiştir.

Odak grup görüşmeleri sonucu elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile NVivo 8 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizi ile eğitim paydaşlarının eğitimde sorun olarak algıladıkları durumlar ve bunlara yönelik çözüm önerileri elde edilmiştir. Ayrıca ev okulu uygulamasına dair metaforlar ortaya konularak, avantaj ve dezavantajları belirlenmiştir. Son olarak bu alternatif eğitim anlayışının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair görüşler alınmıştır. Bu görüşler ışığında uygulamanın gerçekleştirilebileceğine dair görüşlerin yanı sıra uygulanamayacağına dair görüşler de bulunmaktadır.

Araştırma sonucunda alternatif bir uygulama olarak ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliği düşünülebilir. Bu amaçla devlet destekli çalışmalar yapılabilir. Ayrıca MEB ve üniversiteler ortak çalışmalar düzenleyerek toplum yapımıza uygun bir model geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Eğitim, Ev Okulları, Ev Okulu Uygulamaları

ABSTRACT

Ph. D. Thesis

EDUCATIONAL STAKEHOLDERS VIEWS BY AN ALTERNATIVE SCHOOL: HOME SCHOOLS

Seçil Eda KARTAL

Firat University

Institute of Educational Science

Department of Educational Administration, Supervision, Planning and Economics

Elazığ, 2014; Page: XVII+232

With this research about alternative education system is one of the home school teachers, students, school administrators, students, and families belonging to the opinion of the inspector of public instruction was to determine. For this purpose, firstly by performing the necessary literature review on the existing home school applications were examined. According to the results obtained from investigation methods of the study was determined. Located between education stakeholders surveyed teachers, school administrators, students, maarif focus group interviews with investigators and family, it was decided to be made. The reasons for choosing this technique, to get an opinion on a topic and creating brainstorming during these negotiations is to ensure that the interaction.

30 teachers working in the province of Bartın, four school administrators, 38 students and 29 parents with five maarif inspector was included in the research were interviewed about home school. Expert opinion was formed based interview questions. The interviews were between 3 and 6 took about an hour. In total, 23 focus group interviews were carried out.

Consent of the participants of the focus group interviews were recorded with the help of the camera really. Also at the end of each meeting held by researchers and interviews with the information instantly where demographic information was

distributed to the participants were asked to complete the form.

The data obtained as a result of focus group interviews and content analysis were analyzed with the aid of NVivo 8 software. Data analysis in education and training stakeholders perceive the situation as a problem and a solution for them were obtained. It also houses a school put forth regarding the use of metaphors, advantages and disadvantages are identified. Finally, the concept of alternative education in Turkey is taken to determine the applicability opinions. These views may be performed in light of the application of views opinion as well as are not applicable.

Application of research results as an alternative to home school their applicability in Turkey considered. For this purpose, government-sponsored studies can be performed . Ministry of Education and universities also organize joint activities can be developed a model appropriate to the structure of society .

Key Words: Alternative Education, Home Schooling, Home Schooling Practices

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
EKLER LİSTESİ.....	XVI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıltılar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Alternatif Eğitim	7
2.1.1. Okul Nedir?	7
2.1.2. Alternatif Eğitim	13
2.1.3. Alternatif Eğitimin Özellikleri	16
2.1.4. Alternatif Okul Çeşitleri.....	21
2.2. Ev Okulu	25
2.2.1. Ev Okulu Nedir?.....	25
2.2.2. Ev Okulu Uygulamalarının Tarihçesi.....	27
2.2.3. Kuruluş Amacına Göre Ev Okulu Türleri	33
2.2.4. Evde Eğitimin ve Ev Okulu Uygulamalarının Tercih Edilme Nedenleri	35
2.2.5. Ev Okulu Uygulaması ve Yasalar.....	39
2.2.6. Ev Okulu Öğrencilerinin ve Ailelerinin Özellikleri.....	42
2.2.7. Ev Okulu Uygulamalarında Program ve Öğretim	47

2.2.8.	Ev Okulu Uygulamalarının Avantajları ve Dezavantajları	51
2.2.9.	Ev Okulu Öğrencilerinin Sosyalleşmesi.....	52
2.2.10.	Ev Okulu Öğrencilerinin Akademik Başarısı.....	54
2.2.11.	Ev Okulu Uygulamalarında Yararlanılan Kaynaklar ile Öğrencilerin Okul Kayıt Durumları	55
2.2.12.	Ev Okulu ve Teknoloji	59
2.2.13.	Ev Okullarına Yapılan Eleştiriler.....	62
2.2.14.	Ev Okulu Uygulamasından Geçen Ünlüler.....	65
2.2.15.	Ev Okulu Uygulamalarına Dair Düşünceler	65
2.3.	Ev Okullarıyla İlgili Bazı Araştırmalar	70
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....		72
III.	YÖNTEM	72
3.1.	Araştırmanın Modeli	72
3.2.	Çalışma Grubu	74
3.3.	Veri Toplama Araçları.....	80
3.4.	Veri Toplama Süreci	82
3.4.1.	Odak Grup Görüşmesinin Yapılandırılması	82
3.4.2.	Görüşmenin Uygulanması	84
3.4.3.	Görüşmenin Değerlendirilmesi	84
3.5.	Verilerin Analizi	84
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....		88
IV.	BULGULAR	88
4.1.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlar	89
4.1.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	90
4.1.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	93
4.1.3.	Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar.....	98
4.1.4.	Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar.....	102
4.1.5.	Veli Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	105
4.2.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	109
4.2.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri...	110
4.2.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	111
4.2.3.	Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri.....	113
4.2.4.	Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	116

4.2.5.	Veli Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	120
4.3.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okuluna Dair Metaforlar	123
4.3.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	123
4.3.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	125
4.3.3.	Öğretmen Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	126
4.3.4.	Öğrenci Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	128
4.3.5.	Veli Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	130
4.4.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Avantajları	133
4.4.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	133
4.4.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	135
4.4.3.	Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	137
4.4.4.	Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	140
4.4.5.	Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	146
4.5.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Dezavantajları... ..	149
4.5.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamasına Dair Dezavantajlar	150
4.5.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	151
4.5.3.	Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	155
4.5.4.	Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	159
4.5.5.	Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	163
4.6.	Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamasının Türkiye’de Uygulanabilirliği.....	169
4.6.1.	Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği.....	170
4.6.2.	Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği.....	171
4.6.3.	Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği	176
4.6.4.	Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği ..	185
4.6.5.	Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği.....	191
BEŞİNCİ BÖLÜM.....		197
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER		197
5.1.	Sonuç.....	197
5.1.1.	Eğitimde Yaşanan Sorunlara İlişkin Sonuçlar.....	197
5.1.2.	Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar	199

5.1.3.	Ev Okuluna Dair Metaforlara İlişkin Sonuçlar	200
5.1.4.	Ev Okulu Uygulamalarının Avantajlarına İlişkin Sonuçlar	201
5.1.5.	Ev Okulu Uygulamalarının Dezavantajlarına İlişkin Sonuçlar	202
5.1.6.	Ev Okulu Uygulamasının Türkiye’de Uygulanabilirliğine İlişkin Sonuçlar	204
5.2.	Tartışmalar	206
5.3.	Öneriler	208
KAYNAKLAR		209
EKLER		220
ÖZGEÇMİŞ		232

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. 2012/2013 eğitim-öğretim yılı okullaşma oranları	4
Tablo 2. Farklı felsefî yaklaşımlara göre okulun amaçları.....	11
Tablo 3. Alternatif eğitim tipolojisinin olası boyutları	19
Tablo 4. Ev okulu uygulamasının uluslar arası durumu ve istatistikler	30
Tablo 5. Ailelere göre ev okullarının tercih edilme nedenleri	36
Tablo 6. Ailelere göre ev okullarının önemli ve en önemli tercih edilme nedenleri.....	37
Tablo 7. 1999-2003 yıllarındaki ev okulu öğrencileri ile ailelerinin özelliklerine göre dağılımı	44
Tablo 8. Ev okulu uygulayıcıları tarafından kullanılan öğretim/öğrenme yaklaşımları	48
Tablo 9. Ev okulu uygulamalarında yararlanılan kaynaklar	57
Tablo 10. Ev okulu uygulamasındaki öğrencilerin okul kayıt durumları.....	58
Tablo 11. Ev okulu uygulamalarında yararlanılan elektronik kaynaklar	59
Tablo 12. Amerika’da çevrimiçi ders veren bazı kurumların profilleri	61
Tablo 13. Kamu ve ev okul aileleri için yapılmış değer ölçümleri listesi.....	64
Tablo 14. Ailelerin 2006 yılında evde eğitim isteme nedenleri	66
Tablo 15. Ailelerin 2006 yılında evde eğitim vermemeleri için nedenler.....	67
Tablo 16. 1999 yılı ABD eğitim bakanlığı İstatistikleri.....	68
Tablo 17. Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi oturum sayısı ve katılımcı sayısı.....	75
Tablo 18. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait demografik bilgiler	75
Tablo 19. Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler	76
Tablo 20. Araştırmaya katılan velilere ait demografik bilgiler	78
Tablo 21. Araştırmaya katılan okul yöneticilerine ait demografik bilgiler	79
Tablo 22. Araştırmaya katılan maarif müfettişlerine ait demografik bilgiler	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Dewey'in öğrenme yaklaşımını gösterir model	14
Şekil 2. Ev okulu uygulamasının uluslararası durumu.....	29
Şekil 3. Ev okulu uygulayıcılarının sınıflandırılması.....	34
Şekil 4. K-12 Öğrencilerin akademik başarıları	55
Şekil 5. Evde eğitim gören öğrencilerin uzaktan öğrenme istatistikleri.....	60
Şekil 6. Eğitimde yaşanan sorunlar.....	89
Şekil 7. Maarif müfettişi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar.....	90
Şekil 8. Okul yöneticisi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar	93
Şekil 9. Öğretmen görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar.....	98
Şekil 10. Öğrenci görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar.....	102
Şekil 11. Veli görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar.....	105
Şekil 12. Eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri	109
Şekil 13. Maarif müfettişi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri.....	110
Şekil 14. Okul yöneticisi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri	111
Şekil 15. Öğretmen görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri.....	113
Şekil 16. Öğrenci görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri.....	117
Şekil 17. Veli görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri.....	120
Şekil 18. Ev okuluna ilişkin metaforlar.....	123
Şekil 19. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar	124
Şekil 20. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar.....	125
Şekil 21. Öğretmen görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar	126
Şekil 22. Öğrenci görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar	128
Şekil 23. Veli görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar	130
Şekil 24. Ev okulu uygulamalarına dair avantajlar	133
Şekil 25. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar.....	134
Şekil 26. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar	135
Şekil 27. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar	137
Şekil 28. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar	141
Şekil 29. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar	146
Şekil 30. Ev okulu uygulamasına dair dezavantajlar	149
Şekil 31. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamasına dair dezavantajlar	150
Şekil 32. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar	151

Şekil 33. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar	155
Şekil 34. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar	159
Şekil 35. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar	164
Şekil 36. Ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği.....	169
Şekil 37. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği	170
Şekil 38. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği.....	172
Şekil 39. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği	177
Şekil 40. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği	186
Şekil 41. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği	192

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Görüşme Sonrası Maarif Müfettişlerine ve Okul Yöneticilerine Verilen Form	220
Ek 2. Görüşme Sonrası Öğretmenlere Verilen Form	221
Ek 3. Görüşme Sonrası Öğrencilere Verilen Form	222
Ek 4. Görüşme Sonrası Velilere Verilen Form	223
EK 5. Demografik Bilgilerin Bulunduğu Formun Devamı (Tüm Paydaşlara Verilmiştir)	224
Ek 6. Nitel Verileri Çözümleme Sürecinde Qsr Nvivo 8 Ekran Görüntüleri	225
EK 7. Araştırma İzin Belgesi	231

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

NAESP: National Association of Elementary School Principals (Ulusal İlköğretim Müdürleri Derneği)

NCSL: National Conference of State Legislatures (Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi)

NEA: National Education Association (Ulusal Eğitim Derneği)

NHERI: National Home Education Research Institute (Ulusal Ev Okulu Araştırma Enstitüsü)

NHES: National Center for Education Statistics (Ulusal Ev Okulu Eğitim Araştırmaları Programı)

PTA: Parent-Teacher Association (Ulusal Aile-Öğretmen Derneği)

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırma problemi, araştırmanın amacı, önemi, araştırma soruları/alt araştırma soruları, araştırmanın sayıltıları (varsayımları), araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İlk uygarlıklardan başlayarak günümüze kadar varlığını sürdüren okulların amacı, çocukların sosyalleşmesi ve toplulukla özdeşleşmesine olanak sağlamaktır. Ancak okulların, insanların isteklerine olanak sağlayıp sağlamadıklarını anlamak mümkün değildir. Bunu anlamanın tek yolu insanların isteklerinin ne olduğuna karar vermektir (Ratner, 2010). İnsanların isteklerini anlamak ise oldukça zordur. Çünkü, hepsi birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Bu yüzden hepsinin farklı istekleri olabilmektedir. Genelleme yaparak “İnsanların istekleri budur ve buna ulaşmak içinde okulların amacı bu olmalıdır” demek doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Günümüze baktığımızda ise insanların birçoğu, şu an genel karakteristik yapısına ulaşmış olan okul anlayışını benimsememektedir. İnsanlar kendi özelliklerine uygun, kendi özel ihtiyaçlarına cevap verebilecek eğitim uygulamaları aramaktadır. Bu nedenle, birbirinden farklı niteliklere sahip birçok alternatif eğitim uygulaması ortaya çıkmıştır. Farklı toplumların kendi değer algılarına göre, farklı alternatif eğitim metotları vardır. Bu uygulamaların kimisi yasal olarak destekleniyorken kimisi yasal olarak desteklenmemektedir.

90’lı yılların başında ekonomiden teknolojiye, siyasetten bilime birçok alanda meydana gelen değişimlerin daha öncekilerden farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir değişim bir başka yerdeki gelişmeyi etkileyebilmekte idi. Tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da yaşanan gelişmelerin etki alanı sadece belli ülkeler değil, bütün dünya üzerinde hissedilmekteydi (Erdoğan, 1998). Bu değişim ve gelişmeler beraberinde yeniliklere olan ihtiyacı da arttırmaktadır. Eğitim sistemlerinde zaman zaman günün şartlarına göre yeniden düzenlemeler gerekli hale gelmektedir. Hatta eğitimin temel hedeflerinden birisi, toplumsal yenileşme ve değişmeyi sağlamaktır (Kocabaş, 1997). Bu sayede

gelişmenin önü açılarak yeniliğe ve değişmeye açık bir toplum haline gelinecektir.

Toplumların çoğu, çocuklar için ideal olan eğitimin ne olduğuna dair kafa yormaktadır. “Nasıl bir toplum?” sorusunun cevabını bulabilmek için “Çocuğu nasıl eğitmeli?” sorusuna yanıt bulmamız gerekmektedir. Sofistler çocuk eğitiminde bilginin, Platon yetişkin ideallerinin disiplinli aktarımının, tüm kilise personeli uhrevi değerlere sarılmanın, Rousseau doğaya yönelmenin, Locke alışkanlık edindirmeyle öğrenmeyi işe koşmanın, Kant fiziki ve zihinsel gelişimin, tüm modern pedagoglar disiplin ve düzenin, özgürlükçü filozoflar serbestliğin, Marx gibi komünistler eğitimin üretim için gerçekleştirilmesinin, Illich gibi özgürlükçüler eğitimin kurumsallığının ortadan kaldırılmasının önemine inanmışlardır (İnal, 2008). Farklı anlayışlar beraberinde farklı bakış açılarını da getirmiştir.

Farklı inanışlar eğitime çeşitliliği getirmiştir. Birçok alternatif eğitim sistemi ve birçok alternatif okul türleri yapılandırılmıştır. Ev okulları bu okul türleri arasında son yıllarda oldukça ilgi gören alternatif bir modeldir. Ev okulları tamamen okullara karşı geliştirilmiş bir uygulama değildir. Eğitimin sadece okullarda verilebilecek bir olgu olmadığını savunmaktadır. Ev okullarında en önemli sorumluluk aileye düşmektedir. Çocuğun gelişimi, sosyalleşmesi, uygulamaları gibi konular ailelerin desteğiyle gerçekleşmektedir. Uygulamaların yapıldığı ülkelerde ailelerin yanı sıra, çocuklar için eyaletlerde bulunan ev okulu merkezleri, kütüphaneler, okullar, çevrimiçi eğitim merkezleri gibi destek birimleri de bulunmaktadır. Çocukların sosyalleşmesini sağlayabilmek için çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Çocuklar müzik, resim, izcilik gibi faaliyetlere katılmakta, gerekli görülen durumlarda okullara giderek ihtiyacı olan eğitimi tamamlamaktadır. Bu sayede hem gereken eğitim alınmakta hem de sosyalleşme boyutunda oluşabilecek eksiklikler giderilmeye çalışılmaktadır.

Ülkemizde doğrudan ev okulu uygulaması örneği bulunmamaktadır. Ancak açık öğretim ortaokul, açık öğretim lise, açık öğretim üniversite ev okulu uygulamasına benzer özellikler taşımaktadır. Bu alternatif anlayış Türkiye’de henüz var olmayan ancak olma olasılığı olan bir sistemdir. Bu açıdan ele alındığında üzerinde çalışılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak çok az ve sadece teorik çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmalar da daha çok yurtdışındaki uygulamalara dair derleme çalışmalarıdır. Bu yüzden bu araştırma, ev okulu

uygulamalarının teorik çerçevesinin sunulması ve eğitim paydaşlarının görüşlerinin alınması noktasında önem taşımaktadır. Ev okulu uygulamalarına dair eğitiminin iç ve dış paydaşlarının görüşleri alınarak, elde edilen bulgular ışığında öneriler geliştirilmiştir. Yapılan görüşmelerin sonucunda elde edilen düşüncelerin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ev okul (homeschooling) uygulaması Avrupa ülkeleri ve Amerika başta olmak üzere birçok ülkede uygulanmış ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Birçok ülkede gerçekleştirilen uygulamalar arasında farklılık göstermesinin yanı sıra ev okulu uygulamaları aynı ülke içerisinde ancak eyaletler arasında da farklılıklar göstermektedir. Ayrıca bu anlayış ve sistem son yıllarda en çok tercih edilen alternatif eğitim sistemleri arasında ön sıralarda yer almaktadır.

Ülkemizde ise ev okulu uygulamasına dair geniş çaplı herhangi bir çalışma henüz yapılmamıştır. Yurt dışında birçok başarılı örnekleri olan ev okulu uygulamalarının Türkiye şartlarında avantajlarını, dezavantajlarını, uygulanabilirliğini belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırma nitel boyutta ele alınmıştır. Bu nedenle odak grup görüşmeleri yapılmış ve karşılıklı etkileşim ortamı sağlanarak beyin fırtınası gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu teknik sayesinde ulaşılmak istenen alt amaçlar şunlardır:

✓ Sizce mevcut eğitim sistemimizden kaynaklı sorunlar var mıdır? Var ise nelerdir?

Öncelikle bu soruya dair katılımcıların görüşleri alınmak istenmiştir. Amaç genelden özele gidebilmektir.

✓ Var olan sorunları giderebilmek için eğitim sistemimizde ne gibi değişiklikler yapılmalıdır?

Bir önceki soruda olduğu gibi genel sorunlara dair çözüm önerileri bulmaları beklenmektedir.

✓ Ev okulu sizce nedir? Var olan sorunları giderme noktasında ne kadar etkili olabilir?

Bu sorunun sorulmasındaki asıl amaç, katılımcıların ev okulu kavramına dair herhangi fikirlerinin olup-olmadığını belirlemek idi. Bu amaç doğrultusunda, bir sonraki

soruya geçmeden önce araştırmacı tarafından ev okuluna ve uygulamalarına dair herhangi bir bilgi katılımcılara verilmemiştir.

Daha sonraki sorulara geçilmeden önce ev okulu, yapılan uygulamalar, var olan sistem gibi genel konularda araştırmacı tarafından genel bilgilendirme yapılmıştır. Kişisel görüşleri barındırmayan, sadece var olanı yansıtan açıklamalardan sonra aşağıdaki sorular sorulmaya devam edilmiştir:

- ✓ Ev okulu uygulamalarının avantajları sizce nelerdir? Neden?
- ✓ Ev okulu uygulamalarının dezavantajları sizce nelerdir? Neden?
- ✓ Ev okulu uygulamaları Türkiye’de uygulanabilir mi? Neden?

Alınan cevaplar doğrultusunda gerekli analiz işlemleri yapılmıştır. Eğitim sisteminde yapılabilecek olası bir değişiklik için bu görüşme sonuçlarının yardımcı olabileceği düşüncesi çalışmayı önemli kılmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

2012/2013 eğitim-öğretim yılında, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 21.9 milyon öğrenci eğitim görmektedir. Bunlardan 1.1 milyonu okul öncesine, 5.6 milyonu ilkokula, 5.6 milyonu ortaokula, 2.7 milyonu genel liseye, 2.3 milyonu mesleki ve teknik liseye devam etmektedir. İlkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yükseköğretimde brüt ve net okullaşma oranlarına bakıldığında ise:

Tablo 1. 2012/2013 eğitim-öğretim yılı okullaşma oranları

Okul Türü	Brüt Okullaşma Oranı (%)	Net Okullaşma Oranı (%)
İlkokul	107.52	98.86
Ortaokul	107.64	93.09
Ortaöğretim	96.77	70.06
Yükseköğretim	74.86	38.50

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

2014 yılı bütçe görüşleri sunumunda bu yıla ait genel bütçeden en büyük payın eğitime ayrıldığı belirtilmiştir. Bu bütçe yaklaşık 55,7 milyar olarak öngörülmüştür.

Belirtilen öğrenci sayısı ve ayrılan bütçe miktarı ele alındığında, okullaşmanın devlete eğitim ekonomisi bağlamında bindirdiği yükün miktarı çok artmaktadır. Ev okulu uygulamasının devletin üzerinde var olan ekonomik yükü azaltma noktasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu açıdan ele alındığında ev okulu uygulamasına dair yapılan literatür taraması, görüşmeler ve geleceğe yönelik öneriler araştırmanın önemini arttırdığı düşünülmektedir.

Uygulamanın var olduğu ülkelerde yapılan araştırma sonuçları dikkate alındığında, ev okulu uygulamasından geçen öğrencilerin hem akademik anlamda hem de sosyal yaşantılarında daha başarılı ve aktif oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Son yıllarda ise ev okulu uygulaması birçok ülkede yasal hale getirilmektedir. Tam olarak yasal olmayan bazı bölgelerde ise özel izinlerle bu uygulamaya izin verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında ev okulu uygulaması Türkiye açısından da önemli görülmektedir. Zaman içerisinde alternatif bir anlayış olarak uygulanabilirliği bulunmaktadır.

Yapılan araştırma, özellikle Amerika ve Avrupa’da başarılı sonuçların alındığı bu uygulamaya yönelik Türkiye’de yapılan ilk çalışmalar arasında olması yönüyle de önemli görülmektedir. Çalışmada eğitimle doğrudan veya dolaylı ilgili olan paydaşlarla etkileşime girerek, her kesimin düşüncelerinin alınması araştırmanın çeşitliliğini ve güvenilirliğini artırdığı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, henüz bu alanda çok sayıda çalışma yapılmamış olan literatüre katkıda bulunması açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın sayıtları aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

1. Kontrol dışı değişkenlerin araştırma sonucuna anlamlı şekilde etkisi yoktur.
2. Katılımcılar, gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinde görüşlerini açıkça ifade etmişlerdir.
3. Katılımcılar, görüşme sonunda verilen görüşme formlarına eksiksiz ve doğru olarak cevap vermişlerdir.
4. Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirecek yeterlilikte ve niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- ✓ Bu çalışma 2012/2013 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- ✓ Bu çalışma Bartın ili öğretmenleri, okul yöneticileri, maarif müfettişleri, öğrencileri ve velileri ile sınırlıdır.
- ✓ Araştırma kapsamında toplanan verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Alternatif Eğitim: Var olan eğitim sistemlerine çeşitlilik katmayı hedefleyen, aynı zamanda kişilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre seçme şansı sunan eğitim anlayışı.

Alternatif Okul: Kamu sisteminin bir parçası olmaya devam eden ve geleneksel akademik ortamlarda başarısız olan öğrencileri akademik olarak besleyip, destekleyen geleneksel yaklaşımların dışındaki okullar.

Ev Okulu: Ailelerin çocuklarını devlet veya özel okulların dışında başka bir şekilde eğitmeleri olanağını sağlayan alternatif eğitim sistemi

Odak Grup Görüşmesi: Belirli bir konu üzerinde seçilmiş bir grup insanla tartışma yürütme veya görüşme yapma tekniğidir.

Okul: Eğitim ve öğretim amacıyla tasarlanmış mekan.

Ölçüt Örneklem Yöntemi: Örneklemen problemle ilgili olarak belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulmasıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Alternatif Eğitim

Bu bölümde genel olarak okul, alternatif eğitim, alternatif eğitimin özellikleri ve alternatif okul çeşitlerine yönelik bilgilere yer verilmektedir.

2.1.1. Okul Nedir?

Her bilgi kendi içinde hata ve yanılsama tehlikesi içerir. Eğitim, bilgede var olan bu iki cepheli tehlikeyi göğüslemek durumundadır (Morin, 2010). Bu tehlikelere karşı durmaya çalışırken, değişen ve gelişen teknoloji ışığında eğitim sisteminde ve anlayışında da değişikliklerin olması kaçınılmazdır. Var olan geleneksel eğitim sistemleri ve okullara ek olarak alternatif anlayışlar ortaya çıkmıştır. Bilindiği anlamının dışında, alternatif okulların inşası başlamıştır. Aydın (2002)'in Coeyman'dan aktardığına göre, alternatif okulların ne olduğunu tam olarak tanımlamak oldukça zordur. Ancak alternatif okulları, toplumsal sistemin bir parçası olmaya devam eden ve geleneksel akademik çevrelerde başarısız olan öğrencileri akademik yönden besleyen ve destekleyen, geleneksel yaklaşımların dışındaki okullar olarak tanımlamak mümkündür.

Alternatif eğitimden bahsedebilmek için öncelikle geleneksel eğitim anlayışını yani geleneksel okulların yapısını bilmek gerekmektedir. Okul kelimesi eski Yunanca *leisure* sözcüğünden gelmektedir. Genel olarak ise, eğitim ve öğretim amacıyla tasarlanmış mekana verilen bir isimdir (wikipedia, 2011). Nietzsche'ye göre okul, "Büyük devletlerin hükümetleri, insanlarını kendine bağlamak, onları korkutmak ve diledikleri işe sürmek için iki yola başvururlar. Biri kaba bir yol; ordu, öteki daha zekice bir yol; okul" olarak betimlenmektedir (Civek, 2008). Okul, her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yer, mektep; bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumu olarak tanımlanmaktadır (tdk, 2011). Bir diğer tanımlamaya göre okul, yönetim ve öğretim elemanları, öğrenciler ve ilgili başka görevlilerin içinde gerekli eğitim öğretim çalışmalarını sürdürdükleri yapı, çerçeve ya da düzene denir (Dravor, 2009). Okul, çevre faktörü dikkate alınarak da tanımlanmıştır. Bireyin gelişimine etkisi olan genel

çevreye karşılık bilinçli olarak yaratılan özel bir çevre olarak tanımlanmaktadır. Bu çevre genel çevrenin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak, olumlu etkilerini ise pekiştirmek üzere geliştirilmiştir (Balcı, 2005). Yani okul, genel çevre tarafından gelecek olumsuz etkilere karşı bireyleri koruma görevini üstlenmektedir. Benzer şekilde genel çevreden gelen olumlu etkileri de pekiştirme noktasında etkili olmaktadır.

Aydın (2002)'ın Kramer'den aktardığına göre, çivi yazısının icadı ve geliştirilmesi süreci Sümer okullarında gerçekleştirilmiştir. Bulunan ilk yazılı belgelerden bazılarının İ.Ö. 3000 yıllarında yazı öğreticilerinin hazırladığı kitaplarda bulunan, alıştırma ve inceleme amacı ile hazırlanmış kil tabletler olduğu ileri sürülmüştür. Sümerlere ait yapılan kazılarda, ikinci binin ilk yarısında okullardaki öğrencilerin her türlü günlük okul çalışmalarını yazdıkları yüzlerce tablet bulunmuştur. Bu tabletler sayesinde Sümer okulları ve bu okullardaki eğitim ile ilgili aşağıdaki bilgilere varılmaktadır:

- Sümerli öğretmenler tarafından yazılan hikayelerden okulların durumu, hedef ve amaçları, öğrencileri, öğretim dalları, öğretim programları ve öğretim yöntemleri hakkında belirli ölçüde fikirler edinilebilmektedir.
- Sümer okullarının temel amacı, saray ile mabedin ekonomik ve yönetsel kayıtlarını tutabilecek yazıcılar yetiştirmek iken, daha sonra okulların bu işlevi değişerek, Sümerlerin öğrenme ve kültür merkezleri haline gelmiştir.
- Okullarda ilahiyat, bitkiler, hayvanlar, madenler, matematik ve gramer konularında çalışan bilim adamları yetiştirilmeye başlanmıştır.
- Okullarda görev yapan öğretmen ücretlerinin ise öğrencilerden toplanan okul ücretleri ile ödendiği düşünülmektedir.
- Sümer okulları varlıklı ailelerin erkek çocuklarının devam ettiği okullar olarak bilinmektedir. Okulların başı olan kişi "ummia-üstad-profesör" diye adlandırılırken, bu kişiye aynı zamanda "okul babası" da denilmekte idi. Öğrencilere ise "okul oğlu" deniyordu. Öğrencilerin kopya etmesi için tabletler hazırlamak, yazılan tabletleri kontrol etmek, ezberledikleri dersleri dinlemekle görevli yardımcı öğretmenlere "ağabey" deniyordu.
- Sümer okullarının programı, Sümer dilinin nasıl yazılacağını öğretmek ile edebi ve yaratıcı çalışmalar yapmak olarak iki ayrı programdan oluşmaktadır. Edebi ve

yaratıcı çalışmalar, Sümer tanrı ve kahramanlarının başlarından geçen olayları, kahramanlıklarını kutlamak amacı ile yazılmış şiirler, mitolojik ve destansı konular, ilahiler, Sümer şehirlerinin düşmanlarca yakılıp yıkılmasının yarattığı üzüntüleri dile getiren ağıtlar, atasözleri, hayvan masalları, küçük hikayelerden oluşan bilgelik kompozisyonlarıdır.

➤ Sümer okullarındaki öğretim yöntemlerine bakıldığında, öğrenci okula geldiğinde ilk olarak bir gün önce hazırladığı tablet üzerinde çalışıyor, daha sonra "ağabey" denilen öğretmen yardımcısının hazırladığı tabletleri yazdıktan sonra kontrol ediliyordu.

- Sümer okullarında ezberin yeri çok önemliydi.
- Dayak disiplin sağlama aracı olarak görülmekte idi.
- Öğrenciler sabah güneş doğarken okula gelip akşam güneş batarken okuldan ayrılırlardı.

Sümerlerle ilgili yapılan kazılardan sonraki tarihsel süreç içinde, okullar bürokratik yapılara dönüşmüştür. Okulun bir bürokratik yapı olmasının temel belirleyicileri; büyük, karmaşık, çok düzeyli toplumsal kurumlar olmaları ve tam zamanlı profesyonellerin okullarda görev yapmaları olarak gösterilmektedir (Aydın, 2002). Genel anlamda bakıldığında ise okulların sadece bürokratik yapılar olmadığı bilinmektedir.

Modern anlamda zorunlu eğitim, Prusya’da 1819 yılında aşağıdaki beş amacı gerçekleştirmek için oluşturulmuştur (Hern, 2008, Akt: Yıldırım, 2011):

1. Orduya itaatkar asker yetiştirmek,
2. Maden ocaklarında çalıştırılmak üzere itaatkar işçiler yetiştirmek,
3. Hükümetlere azami düzeyde tabii olacak sivil hizmetliler yetiştirmek,
4. Endüstriyel yapıların emrinde çalışacak memurlar yetiştirmek,
5. Kritik konu ve sorunlarda birbirine yakın düşünen vatandaşlar yetiştirmek.

Eğitim anlayışı toplumun özelliklerine ve beklentilerine göre değişiklik göstermektedir. Post modern çağdaki eğitim anlayışı sanayi toplumundaki eğitim anlayışından oldukça farklıdır. Örneğin sanayi toplumunda çocuklar, birer robot gibi kendilerine gösterilen yerlerde oturmuş, sert adımlarla yürümeyi öğrenmiş, ders saatleri

zillerle başlayıp bitmiştir. Çocuklar tamamen bireysellikten uzak ortamlarda yetişmekte, sert ve katı gruplandırma sistemleri olan notlarla değerlendirilmekte ve öğretmenlerin sert, otoriter tutumları ile karşılaşmakta idiler. Bu tutum ve yaklaşımlar toplumun kendine özgü özelliklerine göre farklılık göstermektedir (Tezcan, 2002). Bu ortamlarda yetişen çocuklar yetişkinlik dönemlerinde de bu özelliklerini benimsemeye ve sürdürmeye devam etmektedirler. Geleneksel düzen özünde yukarıdan ve dışarıdan zorlamaya dayalıdır. Erişkinlerin standartlarını, konularını ve yöntemlerini, erişkinliğe yavaş adımlarla ilerlemekte olan gençlere kabul ettirme düşüncesi hakimdir (Dewey, 1938/2011). Sanayi sonrası çağda ise artık makineler tek düze işleri yapmaya başlarken, insanlar da bilgi, zeka ve yaratıcılıklarını kullanabilecekleri işlerle uğraşacaklardır. Kişiler yaptıkları işlere yönelik eleştirel bakış açıları geliştirebilecek, en zor durumlarda dahi yollarını çizebilecek, sürekli değişen çevrede yeni ilişkiler kurabilecek ve geleceği bütün incelikleriyle kavrayabilecek bireyler haline gelmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda gençlere gelecekle ilgili her çeşit olasılıklar ve görünürdeki değişiklikler öğretilmelidir (Tezcan, 2002). Bu anlayış sayesinde okulların görev tanımı oldukça değişmiştir. Bazı yerlerde ise okulların varlığı sorgulanmaya başlanmış, alternatif sistem arayışları içerisine girilmiştir.

Okulların sosyal, politik ve ekonomik görevleri bulunmaktadır. Sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek, çocuğa kültürü aşılaktır. Okulun politik görevi yetiştirdiği kuşağın devlete olan bağlılığını sağlamak iken ekonomik görevi ise, ekonominin beyin gücü ve insan gücü gereksinimini karşılamaktır (Bursalıoğlu, 2005). Okullar aslında dünü, bugünü ve yarını kapsamaktadır. Bunların korunması ve devam ettirilmesi konusunda ciddi görevleri üstlenmektedir. Okulların amaçları Aydın (2002)'ın Kowalski ve Reitzug'dan aktardığına göre aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Tablo 2. Farklı felsefi yaklaşımlara göre okulun amaçları

FELSEFİ YAKLAŞIM	OKULUN AMAÇLARI
Hümanizm	Dünyanın değişmeyeceği gerçeğine dayanarak okulun amacı, değişmeyen evrensel gerçekleri aktarmak ve zihinleri geliştirmektir.
Varoluşçuluk	Dünyanın yavaş yavaş gelişip değiştiğine yönelik algı hakimdir. Bu bağlamda okulun amacı, var olan kültürel öğeleri aktarmak ve geçmiş tarih tarafından oluşturulan her şeyin tanınmasını sağlamaktır.
Toplumsal Gerçekçilik	Bu yaklaşımda okulun amacı, halen mevcut olan düşüncelerin ve değerlerin öğrencilere aktarıldığından emin olmak ve onların topluma uyum sağlamalarına yardım etmektir.
Deneysellik	Değişmenin kaçınılmaz olduğu hakimdir. Okulun amacı, problem çözebilecek eleştirel düşünen bireyler yetiştirmektir.
Yeniden Yapılandırmacılık	Deneysellik yaklaşımında olduğu gibi değişim kaçınılmazdır. Okulun amacı, gelecekteki toplumun neler istediğine karar vererek, öğrencileri toplumu gelecekteki duruma dönüştürebilecek şekilde hazırlamaktır.

Tablo 2’den de anlaşılacağı gibi bütün felsefi yaklaşımlar okula farklı anlamlar yükleyerek, farklı amaçları olduğunu belirtmektedir. Bu amaçlar toplumun felsefi yaklaşımına bağlı olarak değişiklik göstermekte ve ön plana çıkmaktadır.

Her türlü eğitim-öğretimin yapıldığı tek yer olarak okulların algılanması ve toplumu tamamen ilgilendiren önemli görevlerin okullara verilmesi beraberinde birçok eleştiriyi de getirmiştir. Ancak bu eleştirilerde de birçok farklılık görülmektedir. Okulun sahip olduğu rolü dikkate alan iki farklı ve zıt görüş yer almaktadır. Bunlardan birincisi, okulların yok olmasını, toplumların okulsuzlaştırılmasını öngörürken; diğer görüş, okullaşma oranının arttırılmasını hatta beşikten mezara kadar okulun var olduğu bir toplum anlayışını savunmaktadır. Okullara olumsuz yönde eleştiri yapan dört mecazı

yaklaşım Hyman'dan Aydın (2002) tarafından aktarılmıştır. Bu dört yaklaşım:

1. Fabrika Olarak Okul: Okula dair en yaygın olan mecazi anlamdır. Okulları fabrika olarak algılayan bir öğretmen, öğrencilerine gelişen, büyüyen, olgunlaşan bireyler gibi değil; üzerinde çalışılan bir şey, ruhsuz objeler ve üretim bandı üzerinde bitirilen bir iş olarak davranacaktır.

2. Hapishane Olarak Okul: Bu algı öğretmenler ve diğer eğitimciler tarafından pek kabul edilmez. Ancak öğrencilerle okul hakkında konuşulduğunda en sık kullanılan mecaz “hapishane”dir. İşin özüne bakıldığında ise, öğretmenler enerjilerinin çoğunu öğrencileri kontrol etmek ve okul kurallarına uymalarını sağlamakla harcarlar.

3. Spor Stadyumu Olarak Okul: Diğer iki mecazın aksine bu mecaz olumlu anlam taşımaktadır. Bu mecaz çok yaygın kullanılmamaktadır. Okula uyarlanabilecek olan maç, oyuncu, kurallar, yarışma gibi spora denk düşen pek çok kavram mevcuttur. Ayrıca okullarda mecazi veya gerçek anlamda her zaman oynanan oyunlar bulunmaktadır.

4. Gündüz Bakımevi Olarak Okul: Pek çok anne-baba için okul, çocuklarına öğretmenler ve diğer görevliler tarafında göz kulak olunduğu, kendilerinin iş yaşamlarını rahatça sürdürmelerine olanak sağlayan bir bakımevi olduğu anlamı taşımaktadır. Okullara dair bu mecaz anlam, özellikler okulların tatil edildiği ancak ailelerin çalışmak zorunda olduğu günlerde daha çok anlaşılmaktadır.

Yapılan mecaz benzetmelere dikkat edildiğinde, okullara yüklenen anlam genel işlevinden oldukça uzak görünmektedir. Ayrıca mecazların çoğu okullar için olumsuz anlam ifade etmektedir. Bu algılar tek taraflı olmamakla birlikte, aile-okul-eğitmen-çevre-öğrenci gibi birçok değişkeni bünyesinde bulundurmaktadır.

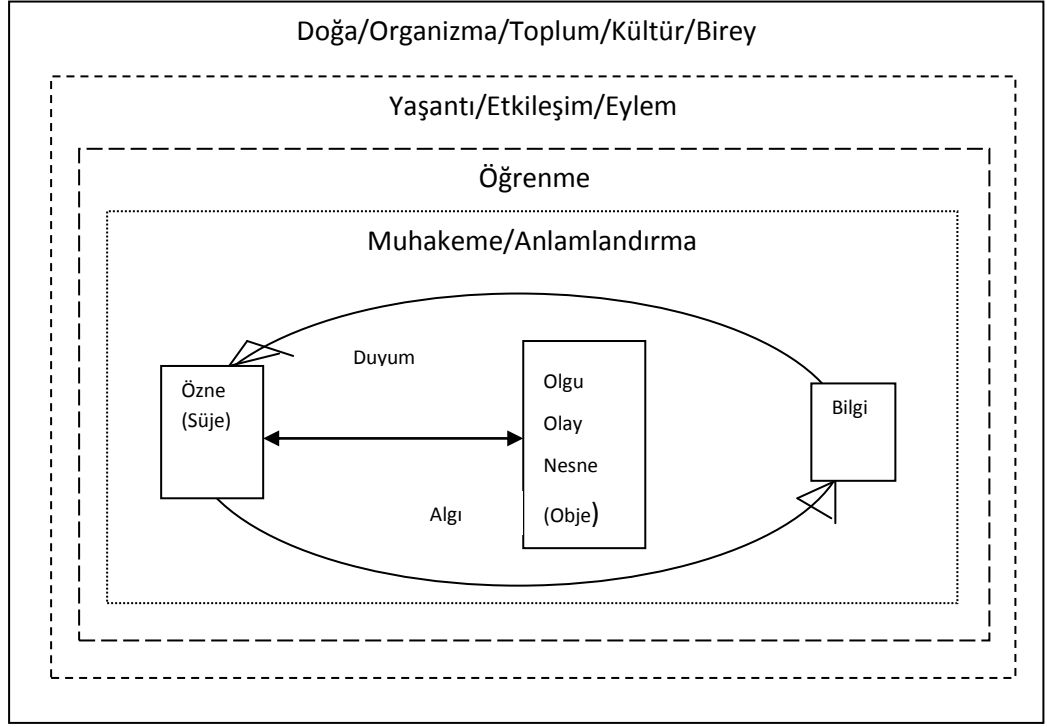
2.1.2. Alternatif Eğitim

Alternatif eğitim sistemine dair arayışlar okullara yönelik eleştirilerin artması noktasında da önemli bir etken olmuştur. Okula yöneltilen eleştiriler birey-toplum-kurum arasında meydana gelen ilişkiyi içermektedir. Aslında okula yöneltilen eleştiriler eğitime yöneltilen eleştiriler olarak da ele alınabilir. Çünkü bu iki kavram birbirinin içine giren ve birbirinden ayrı düşünülemeyecek derecede bir yakınlığa sahiptir. Baker (1995) kızını okula göndermediğini anlatan eserinde okulları, çocuklara gardiyanlık yapan bir kurum (anne-babalar çalışırken onları gözetim altında tutar) olarak nitelendirmektedir. Ayrıca toplumsal-iktisadi makinenin işlemesi için gerekli olan bilgilerin çocuklara öğretildiği, itaatin aşılandığı ve çocuklara rollerin dağıtıldığı bir kurum olarak belirtmektedir. Ayrıca Baker okulun temelde yatan hedeflerini disiplin alışkanlığı kazandırma ve devletin kendisine emanet ettiği insan sermayesiyle bilinçli yatırımlar yapması olduğunu söylemektedir. Bu ve benzeri sonuçlardan dolayı alternatif eğitim arayışları oluşmaktadır.

John Dewey (1929/2010)'in yaşadığı ve anlattığı bir hikaye geleneksel eğitim anlayışını çok net bir şekilde özetlemektedir:

“Birkaç yıl önce şehrin okul eşyası satan mağazalarını geziyor ve çocuklara göre güzel, sağlıklı ve eğitim açısından uygun masa ve sandalyeler bulmaya çalışıyordum. Ancak istediğim tarzda olanları bulmakta çok zorlukla karşılaştım. Sonuçta mağaza sahiplerinden daha zeki olan biri şu açıklamayı yaptı: “Korkarım ki istediğiniz bizde yoktur. Siz, çocukların üzerinde çalışabilecekleri bir şey istiyorsunuz; bütün burada bulunan eşyalar ise dinlemek içindir.”

Dewey öğrenmede bireyin aktif olması gerektiğinden bahseder ve bütün eylemlerin merkezine öğrencileri yerleştirir. Her bir eylemin birey ve çevresi arasında gerçekleştiğini kabul eder ancak her ikisi de ayrı birer varlık değil, aynı organik bütünün parçası olarak kabul edilir. Dewey'in öğrenme yaklaşımını gösteren model aşağıda yer almaktadır (Bakır, 2011):

Şekil 1. Dewey'in öğrenme yaklaşımını gösterir model

J.J. Rousseau tarafından yazılan “Emile” okula karşı yapılan eleştiriler arasında ilk örnek olmakta iken; 1935’lerde B. Russel tarafından okul ciddi bir şekilde eleştirilmeye başlanmıştır. 1970’li yıllarda ise I. Illich’in “Okulsuz Toplum” kitabı okula yönelik tartışmalara daha farklı bir yön kazandırmıştır (Gündüz, 2006). Yapılan bu eleştirilerle birlikte, eğitimin geleneksel okulların dışında yapılabileceğini belirten alternatif eğitim modelleri geliştirilmiştir. Alternatif eğitim uygulamaları var olan eğitime karşı koyarak ortaya çıkmış bir yapı değildir. Yapılan araştırmalar sonucunda, alternatif eğitimin ortaya çıkış nedeni olarak geleneksel okulların eğitim anlayışları gösterilebilir.

Günümüzde okulla ilgili tartışılan en önemli konulardan biri, okulun hem bireysel hem de toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda verdiği eğitimin yanında, toplumun ve ailelerin istemediği kötü alışkanlıkları da vermesidir (Aydın ve Pehlivan, 2000). Okulların asıl varlık sebebi öğrencilerdir. Okulda öğrenci dışında bulunanlar aslında her durumda öğrenci için vardır, hatta bir öğrenci de kendisi için olduğu kadar bir başka öğrenci için vardır. Çünkü sosyalleşme herkes için bir ihtiyaçtır ve bir diğerinin varlığına bağlıdır (Çete, 2010). Ancak bu sosyalleşme her zaman istenen boyutta gerçekleşmemektedir. Çocuklar oluşturdukları sosyal çevreden istenilmeyen

davranışları da öğrenebilmektedir. Bu yüzden okulların varlığı birçok eleştiriye neden olmaktadır.

Okulun amaçları doğrultusunda yapılan açıklamalar eğitimin bireye yönelik değil, toplumun ihtiyaçlarına yönelik olduğunu göstermektedir. Bu açıdan ele alındığında okul bireye değil, gruba yönelik eğitim yapmaktadır. Ayrıca eğitim planları, müfredatla belirlenmiştir (Şaşmaz, 2011). Sabitleştirilmiş eğitim planları ciddi eleştiri noktası haline gelmektedir. Bu özelliklerinin yanı sıra yapılan diğer eleştiriler bireyin tek tipleştirilmesi, sisteme entegre edilmesi, potansiyellerin istenilen duruma göre şekillendirilmesi, siyasal ve ideolojik eğilimlere göre bir yön kazanması olarak söylenebilir (Yıldırım, 2011). Okullar çeşitliliğin aksine, tek tip insan yetiştirme eğilimindedir. Hatta okullar fabrikalara benzetilerek, bütün girdileri tek tip çıktı olarak piyasaya sürdüğüne dair görüşler belirtilmektedir.

Geleneksel okullarda yaşanan sıkıntılar eğitimde yeni paradigmaları zorunlu hale getirmiştir. Bu paradigmlar beraberinde alternatif eğitim anlayışlarını da getirmektedir. Yeni eğitim paradigmalarındaki gelişimin aşağıdaki nedenlerden kaynaklandığı söylenebilir (Özden, 2013; Hesapçıoğlu, 2001; Erdoğan, 2000):

- Mevcut haliyle müfredat etkisiz kalmıştır.
- Bugünkü müfredat düşünmeyi engellemektedir.
- Öğrenci konunun özünü kavramalıdır, ancak şu anki uygulama ile bu gerçekleştirilememektedir.
- Öğrenciler sınıfın duvarlarını aşmalıdır, öğrenciler okullarda sıkışmaktadır.
- Eğitimde fırsat eşitliği gerçek anlamında sağlanamamaktadır.
- Merkezi yönetim etkisiz kalmıştır.

Yukarıda belirtilen nedenler alternatif eğitim arayışlarına dair sadece bir kısım nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunların yanı sıra okulların sadece davranışların kontrolü üzerine yoğunlaştığına dönük algı, okullarda “reform” kelimesinin dahi sınırlı kalacağı bir değişimi zorunlu kılmaktadır. Şu an var olan koşullarda, çocukların beyinleri ve bedenleri bilimsel olarak kontrol edilmektedir. Ancak çocukların sıkılmasını ve uyuşmasını önleyecek bazı ıslahatlar gerekmektedir (Gatto, 2008). Okullarda eğitim gören çocuklar sürekli bir kontrol altında tutulmaktadırlar. Bedenlerini

veya beyinlerini kullanma gibi bir özellikleri olduğu kabul edilmediği gibi, bu davranışların öğretime de yer verilmemektedir. Bu açıdan ele alındığında okullar ciddi eleştiri almaktadır.

Okullarda geçirilen zamanın etkililiğini değerlendirme noktasında Sönmez (2008) bir hesaplama gerçekleştirmiştir. Kişinin ilköğretimden itibaren üniversite bitene kadar (ortalama 15 yıl) okuldaki eğitiminde geçirdiği zaman hesaplandığında, bunun sadece 332 gün olduğu belirtilmektedir. Bunu şu şekilde açıklamaktadır:

- İlköğretimde günde beş ders saati çarpı 40 dakika, çarpı beş gün, çarpı 32 hafta, çarpı beş ders yılı; bölü 60 dakika, bölü 24 saat, eşittir 112 gün.
- Ortaokul ve lisede benzer şekilde beş ders saati çarpı 45 dakika, çarpı beş gün, çarpı 32 hafta, çarpı altı ders yılı; bölü 60 dakika, bölü 24 saat, eşittir 150 gün.
- Üniversite ise bir ders saati 50 dakika, çarpı üç kredi, çarpı altı ders, çarpı 14 hafta, çarpı 8 dönem; bölü 60 dakika, bölü 24 saat, eşittir 70 gün.

İlköğretim, ortaokul, lise ve üniversitede eğitim görülen gün sayıları toplandığında toplam sadece 332 gün etmektedir. Bu hesap okulda verilen eğitimin insan yaşamında çok küçük bir zamanı kapsadığını göstermektedir. Hesaplamalar ve insanlar dikkate alındığında, öğrenmelerin büyük çoğunluğunun okulların dışında gerçekleştiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Yapılan açıklamalar ve tanımlamalar alternatif eğitimin belirli sınırlarının olmadığını göstermektedir. Kişiler, kurumlar, toplumlar kendi ilgi, istek ve özelliklerine uygun seçenekleri değerlendirmektedir. Bu nedenle alternatif eğitime dair kesin, net açıklamalar yapmak mümkün görülmemektedir. Ancak genel hatlarıyla bilgi verilebilmektedir.

2.1.3. Alternatif Eğitimin Özellikleri

Alternatif eğitim tek tip bir okul tarzını kapsamadığı için genel bir tanımlama yapmanın zor olduğu belirtilmektedir. Çünkü içerisinde birçok okul yapısını, etkinlikleri ve programları barındırmaktadır. Ayrıca alternatif eğitim, geleneksel eğitim anlayışındaki eğitim ortamlarında geri kalmış çocukların geliştirilmelerine de olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda ele alındığında alternatif eğitime dair ancak genel

özelliklerden bahsedilebilmektedir.

Eğitim sisteminde bazı değişiklikler yapılarak daha işlevsel bir boyut kazanması da mümkündür. Bu bağlamda eğitimin amaçları ve niteliği aşağıdaki biçimde olabilir (Gökçe, 2009):

Eğitimin Amaçları	Eğitimin Niteliği
İyi insan yetiştirme	Ahlak ve sosyal eğitim
İletişim becerilerine hazırlama	Hesaplama, dinleme, okuma-yazma eğitimi
Sosyal ve fiziksel dünyayı anlayan, iyi bilgilenmiş insanları yetiştirme	Özgür ve genel eğitim
Bireylerin zihinsel ve fiziksel sağlığını iyileştirme	Sağlık ve koruyucu eğitim
Toplumu oluşturan kurumlara karşı güven geliştirme	Vatandaşlık ve siyasi eğitim
Etkili, verimli işgörenler yetiştirme	Mesleki eğitim
Bireyleri kendi gelişimsel seçimlerine yönelmelerine hazırlama ve donatma	Kendini gerçekleştirme eğitimi

Alternatif eğitim anlayışına sahip okullar genel olarak öğrenci merkezlidir. Bu tür okullar öğrencilerin doğuştan sahip oldukları ilgi ve yeteneklerini harekete geçirecek bireysel proje ve çabaları gerçekleştirebilecekleri iddiasını taşırlar. Bu okulların akademik anlamda hedefi, bir yandan sıradan okul ortamları ile mücadele etmek iken diğer yandan yüksek düzeyde yetenekli çocukları cezbederek bu okullara çekmektir (Coeyman, 2000; Akt: Aydın, 2002).

Alternatif eğitimin verildiği okullarda;

- Birinci sınıftan başlayarak eğitim hayatı boyunca yaşlara göre belirlenmiş sınıflar,
- Zorunlu okutulması gereken dersler,

- Değerlendirme ölçütü olan sınavlar,
- Stres yaratan ortamlar ve sınavlar,
- Bu sınavlar sonucunda verilen notlar

gibi geleneksel okullarda bulunan çoğu şey bulunmamaktadır. Bu yüzden tercih edilme noktasında ciddi talep görmektedirler.

Alternatif eğitimin verildiği okullarda, çocuklar ilgi ve isteklerine göre çalışma gruplarına katılmaktadırlar. Bu katılım geleneksel okullarda olduğu gibi yaşlarına göre değildir. Bu tür okullarda öğrenilen konular arasında; sebze yetiştirmek, yemek pişirmek, matbaacılık, fotoğrafçılık gibi birçok farklı konu ve alan bulunmaktadır. Böylece çocuklar doğayla direk etkileşime girerek dış dünyayı ve çevredeki nesneleri daha yakından tanıyarak, geleneksel okullarda olduğu gibi kitapların arasına sıkışıp kalmamaktadırlar (Neil, 1990).

Öğrencilerin gelişimlerinin değerlendirilmesinde alternatif okulların çoğu sınavlar yerine, performansları izlemeyi ve geliştirilen projeleri değerlendirmeye almayı tercih etmektedirler. Genel olarak, alternatif eğitimin benimsendiği pek çok yerde öğrencilerin mezun olabilmeleri için standart testlere girme gibi zorunlulukları bulunmaktadır. Alternatif okullarda kullanılacak yaratıcı değerlendirme yöntemleri, eyalet eğitim yetkililerinin kararlarına ek olarak kullanılmaktadır (Coeyman, 2000; Akt: Aydın, 2002). Bu özelliklere rağmen tek bir çerçeve uygulama modeli çizilememektedir. Genel olarak var olan alternatif eğitimin olası özellikleri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir (Aron, 2003):

Tablo 3. Alternatif eğitim tipolojisinin olası boyutları

Alternatif Eğitimin Genel Yapısı	Ayrı okul Ayrı program Düzenli okullar ile perspektif /strateji
Hedef Potansiyel	Kadınlar /kızlar Hamile/genç aileler Geçici/atılmış öğrenciler Suç işlemiş gençler Başarısı düşük öğrenciler Risk altındaki gençlerin hepsi
Odak/ Hedef	Akademik devam/kredi tamamlama Kariyer hazırlığı Disiplin Düzenli okula dönüş
K-12 Okullarına Yakın Operasyonel Düzenlemeler	Araştırma odaları Ayrılma programları Okul içinde okul uygulamaları Kendi kendine yeten ayrı alternatif okullar
Mahalli Uygulamalara Yönelik Operasyonel Düzenlemeler	Okul saatleri içerisinde düzenli okul uygulamaları Okul saatleri dışında okul binasının kullanımı Topluluk ya da dinlenme merkezleri Gençlik adalet merkezleri Çevre ya da komşu organizasyonları Toplum barınma projesi Evsizler için barınak projeleri Medikal ya da zihinsel sağlık merkezleri Topluluk koleji veya diğer ortaöğretim sonrası kampuslar
Eğitimsel Odak	Düzenli okullardan kısa dönem için köprü görevi Yetişkinliğe erken geçiş Öğrenci kredi ihtiyacına göre hızlandırılmış program Eğitim olanaklarına uzak öğrenciler
Kredi Olanakları	Düzenli okullara eşdeğer yüksek okul diploması Genel eğitimsel gelişim diploması Mesleki ve beceri sertifikaları Kredi ihtiyacına yönelik olmayan eğitim
Fon Kaynakları	Federal fonlar Yerel fonlar Devlet fonları Özel fonlar

Kaynak: Aron, Y. L. (2003), "Towards A Typology of Alternative Education Programs: A Compilation of Elements From The Literature". From ERIC database.

Var olan uygulamalar, yapılan literatür çalışmaları ve uzman görüşleri gibi bileşenler incelendiğinde alternatif okullara ait bazı etkin özelliklerin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bu özellikler:

- ✓ Küçük boyutluluk,
- ✓ Destekleyici çevre,
- ✓ Bireysel programlama,

- ✓ Çok seçeneklilik,
- ✓ Özerklik ve demokratik yapı,
- ✓ Aile ve toplumun yönetime katılımı,
- ✓ İyi tanımlanmış standartlar ve kurallar,
- ✓ Hedefi belli hizmetler,
- ✓ Hesap verirlik ve sürekli değerlendirmedir.

Özellikler incelendiğinde alternatif eğitim kurumlarında temel özellik okulların veya eğitim kurumlarının küçük olmasıdır. Destekleyici çevre, öğrencilere aidiyet duygusu, sosyal destek yaratma fırsatı gibi pek çok yarar sağlamaktadır. Bireysel programlama sayesinde öğrencilerin kişisel özellikleri, akademik - sosyal ve duygusal gereksinimleri dikkate alınarak programlar düzenlenmektedir. Bireyselleştirilmiş uygulamalar gerçekleştirilerek bireyin ilgi, istek ve ihtiyacı ön plana çıkarılmaktadır. Çok seçeneklilik sayesinde bütün öğrenciler ilgi duydukları alana yönelebilmektedirler. Ayrıca çeşitlilik ve farklılıklar oluşturulabilmektedir. Alternatif okulların en önemli özelliklerinden biri de diğer kurumlardan bağımsız olarak, yerinden yönetim anlayışına sahip olmalarıdır. Bu sayede yakın çevrenin, öğrencinin, ailesinin isteklerine ve ilgilerine yönelik eğitim daha kolay sağlanmaktadır. Öğrenme programları hazırlanırken öğretmenler ile öğrenciler birlikte sürece dahil olmaktadır. Karar verme süreçlerine öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra aileler, toplum liderleri ve çeşitli meslek grupları da dahil edilmektedir. Alternatif eğitim kurumlarının temelinde açıklık ilkesi mevcuttur. Kim ne yapacağını ve sonucunda neye ulaşacağını açık bir şekilde bilmektedir. Alternatif eğitim kurumları yeni olmasından kaynaklı sürekli gözlem altındadır. Bu yüzden bu tür okullar sorunları hemen saptayarak ve onları giderme yoluna hemen girmelidir.

Alternatif eğitimin genel olarak özelliklerine bakıldığında; okul sistemlerine karşı tanımlanmış oldukları, öğretmen başına düşen öğrenci sayısının azaldığı, her öğrenci için daha fazla kişisel zaman harcandığı, daha kaliteli bir öğretim ile daha nitelikli davranışlar kazandırıldığı ve bunlar sayesinde yüksek düzeyde akademik kazançların kazandırıldığı söylenebilmektedir. Ayrıca alternatif eğitim kurumları okullara karşı durmayarak onlara alternatifler sunmaktadır.

2.1.4. Alternatif Okul Çeşitleri

İlk uygarlıklardan başlayarak varlığını sürdüren okullar, 18. yüzyıldan sonra ulusallaşma, toplumsallaşma, yurttaşlık bilinci, insan hakları ve özgürlük gibi kavramlardan kaynaklı tartışmalara konu olmaktadır. Okulların toplumsal anlamda yeniden yapılandırılmasına ve çeşitlenmesine dair duyulan gereklilik eğitim örgütlerini yeni alternatifleri aramaya sevk etmektedir (Akdağ, 2003). Bu alternatif arayışı birçok farklı uygulamanın ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Tartışma konularının temelini “Geleceğin okulları nasıl olmalıdır?”, “Okullar nasıl düzenlenmelidir?”, “Okullar nasıl şekillendirilmeli ki çağın gerisinde kalmayın veya kalınmasın?” gibi sorular oluşturmaktadır. Bu değişim artık bir zorunluluk olup ve ihtiyaç haline gelmektedir. Ancak bu değişimlerin sonucunda okulların nasıl olacağına dair birçok farklı görüş belirtilmektedir. Bu farklı görüşler sayesinde okullara karşı alternatif modeller meydana gelmiştir.

1907 yılında ilk “Çocuklar Evi” ile uygulanmaya başlanan Montessori Metodu İtalya’nın ilk kadın doktoru olan Maria Montessori tarafından geliştirilmiştir. Metodun temellerini, zeka engelli çocuklarla yaptığı çalışmalarla oluşturmuş ve elde ettiği başarı sonucunda bu yöntemi normal çocukların eğitimine uyarlamaya karar vermiştir. Uygulamanın olgunlaşmasında çocukların ilgi, tutum ve davranışları önemli bir etken olmuştur. Bu metot daha çok okul öncesi kurumlarında uygulanmaktadır. Ancak lise dahil olmak üzere tüm eğitim düzeylerinde de uygulanabilmektedir. metot, çocukları ve gençleri gelişim düzeylerine göre sınıflar, bu sınıflamaya göre eğitim kademeleri oluşturulur. Çocuklar sosyal yaşamlarında kendi yaşitlarının dışındaki insanlarla bir arada yaşadıkları gibi okullardaki sınıflarda da yaş kavramı dikkate alınmamaktadır (Korkmaz, 2006). Bu uygulamada, sosyal öğrenme yaklaşımı kullanılarak küçük yaşlardaki çocukların büyüklerinin deneyimlerini gözlemleyerek öğrenmeleri gerçekleştirilmektedir. Türkiye’de bu tür eğitim veren bazı okul öncesi eğitim kurumları bulunmaktadır. Bu tür kurumların temel amacı, çocukların kendi başlarına bir şeyler başarabilmelerini sağlamak ve bireysel davranma yetisini kazandırmaktır.

Bir diğer alternatif eğitim anlayışı, Waldorf Eğitimi’dir. Waldorf kuramı ve uygulamasının kökenleri bir Avusturyalı felsefeci, bilim adamı ve eğitimci olan Rudolf

Steiner'in çalışmalarına dayanmaktadır. 1919 yılında Stuttgart'ta ilk Waldorf Okulu, Emil Molt'un öncülük etmesi ile kurulmuştur. Rudolph Steiner'e göre Waldorf eğitiminin amacı, kendi yaşamını, amaçlarını başarabilecek şekilde yönlendirebilen özgür insanı geliştirmektir. Bu amaçlar, entelektüel başarı, ruhsal gelişim, bedensel sağlık ve kişisel sorumluluk arasında iyi bir denge kurularak gerçekleştirilebilir (Aydın, 2002). Waldorf Eğitim metodunda temel ilke, öğrencilerin kendi görgülerini ve dünyadaki yerlerini anlamaya yönelik bir anlayış biçimi geliştirmelerini sağlamaktır. Genel amaç, entelektüel bir içeriği çocuğa zorla öğretmek yerine, çocuğun uyandırılmış ve geliştirilmiş yeteneklere ulaşmasıdır (Bayhan ve Bencik, 2008). Bu eğitim anlayışında özgürlükçü bir yaklaşım hakimdir.

Summerhill veya Özgür Okullar, 1921 yılında Neill tarafından İngiltere'de kurulmuştur. Kendine ait "serbest okul kuramı"nı kurulan bu okulda uygulamaya başlamıştır. Rousseau'nun "Çocuk doğuştan iyidir. Onu kötü yapan toplumdur." görüşüne dayanarak hareket etmektedir (Gezer, 2007). Neill'e göre eğitim yaşama hazırlıktır. Bu okullarda yöneticisinin özellikle çocuk olduğu bir kurul oluşturularak okula dair kurallar ve ilkeler belirlenir. Öğrenciler okulda derslere girip girmeme konusunda özgürlerdir. Sınav sistemi bulunmamakta ve bütün öğrenciler yatılı olarak kalmaktadır. Yatılı kaldıkları yerlerde de özgürlükleri devam etmektedir. Özgür okullarda hiç kimse bir diğerine ne yapması gerektiğini söylemez (yenikalite.com). Bireyler ne yapıp, ne yapmayacaklarına dair kararları kendileri vermektedirler.

High / Scope yaklaşımı ise, ABD'de geliştirilmiştir. Programla ilgili çalışmalar, 1960'lı yılların başlarında yoksul mahallelerde yaşayan okul öncesi yaştaki çocukları gelecekte okullarında başarılı olabilecekleri şekilde hazırlama amacıyla başlatılmıştır (Günay, 2004). High / Scope programının genel hedefi devlet okullarındaki akademik başarıyı esas alarak dezavantajlı okul öncesi dönemdeki çocukları bu programa hazırlamaktır. Programın özel amacı ise, gelişimsel olarak tutarlı bir eğitim sağlamaktır (Koçak, 1998). Bu yaklaşımın temelinde eğitimde eşitliği sağlama inancı bulunmaktadır.

Mıknatıs okullar, 1960'lı yıllarda ABD'de ırk ayrımıyla başa çıkmanın bir yolu olarak düşünülmüştür. Bu okullar özelleştirilmiş ders ve müfredata sahip kamu okulları olarak ortaya çıkmıştır. Bu okulların isminde yer alan mıknatıs kelimesi, çevreden ve

belli okullardan öğrenci çeken anlamında kullanılmaktadır. Mıknatıs okulların amaçları arasında; farklılıkların anlayışla karşılanması, ırkçılığın azalması, program ve kaynakların daha verimli değerlendirilmesi ve toplumsal barışa katkı sağlaması bulunmaktadır (Ünsal, 2009). Farklılıkların aslında zenginlik olabileceği dikkat çekmektedir.

Demokratik Değerler veya Sudbury Vadisi okulları 1968'den başlayarak Framingham, Massachusetts ve Amerika'da alternatif okulluk anlayışının örnekleri olarak çalışmaktadır. Demokratik Değerler Okulu felsefesi Ferrer, Freire, Illich, Parker, Montessori, Dewey, Rogers, Neill gibi radikal reformist görüşlere dayanan okullardır. Bu okullar özgürlüğün, insan haklarının, demokrasinin, paylaşımın, işbirliğinin ve diğer tüm insan meziyetlerinin öğretildiği yer değil, bu değerlerin yaşanarak öğrenildiği okullardır. Sorumlu özgürlük, öz motivasyon, öz düzenleme, öz değerlendirme, demokrasi, güven, karışık yaş grupları, oyun ve iletişim, açık sınıf bu okulların dikkat çekici özellikleridir (Şahin, 2005). Demokratik Değerler Okulu'nun temel dayanağı ise basittir: "Her insanın doğasında şüphe vardır". Öğrenci tarafından istenilen ve gerçekleştirilen öğrenmeler; en etkili, kalıcı ve derin öğrenmelerdir. Okul öğrencilerin bağımsız oldukları, güvenildikleri, sorumlu insanlar olarak muamele gördükleri ve katılımcı demokrasi çerçevesinde hayatın tüm karmaşıklığıyla yüzleştikleri yerdir (Şahin ve Turan, 2004). Sudbury okullarında, bireysel, özerk ve sorumluluk bilincine sahip bireyler yetiştirilir.

Sözleşmeli okul, bir kontrata ya da kiraya göre hareket eden, eyalet eğitim kurulu ve yerel eğitim kurulu tarafından desteklenen bir devlet okulu türüdür (Taşkın, 2004). Başka bir deyişle sözleşmeli okullar, geleneksel kamu okullarında uygulanan özgür düzenlemelerin yapıldığı, öğrenciler arasında hiçbir ayırım yapmayan kamu okuludur. Bütün sözleşmeli okullar, başarı ölçme yollarını, değerlendirme metotlarını, hedeflerini, programlarını, okulun misyonunu bir kontrat ile detaylandırır. Sözleşmede gösterilen zaman dilimi değişiklik gösterebilir, ancak en fazla 3-5 yılı içerir (uscharterschools.org).

Anarşist okul modeli de alternatif bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın öncüsü Leo Tolstoy'dur. Iasnaia Poliana okulunda disiplinsiz ve cezasız eğitimi kurmaya çalışmıştır. Bu okulun amacı köylü çocuklarına yönelik olarak halkı yaşadığı sefaletten

kurtarmaktır (Leif ve Rustin, 1974). 1859 yılında köylü çocukları için açılan bu okulda, çocuklar tamamen serbest bırakılır ve bireysel özgürlük yöntem olarak benimsenmektedir. Eğitimde okulların değil, hayatın belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Okulu devam edip etmemek tamamen öğrencilerin isteğine bağlıdır. Sınavlar, ödüllendirme, cezalandırma, zorlayıcı yöntemler yoktur (Marshall, 2003).

Özgür eğitimin kurucusu Joel Spring'tir. Spring kurumsal eğitimi özellikle özgürlük kavramı etrafında değerlendirmiştir. Ancak bu değerlendirme bakımından ciddi eleştiriye maruz kalmıştır. Bu anlayışta okullar, plan, düzen gibi kavramlar etrafında şekillenmekte ve süreç içinde toplumu bir makinenin parçası haline getirmektedir. Oysa eğitimin temel amacı, bireysel özerkliğin ve özgürlüğün artırılması olmalıdır (Spring, 2010). Özgür eğitim var olan bu sisteme karşı durmaktadır.

Kır eğitim yurdu akımı, 19. yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkmıştır. Bu akımın çıkış nedeni, çağın büyük şehir kültürüne yani “asfalt kültürü”ne ve özellikle de entelektüalizmine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Kır eğitim yurtlarında bilgi kazandırma işi ikinci plana itilip, karakter kazandırma anlamına gelen eğitim ön plana çekilmiştir. Gençlerin yurtlarda, işliklerde, tarlalarda ve tabiatın kucagındaki ortak hayatı esas alınmaktadır (Nurlu, 2009).

Esnek öğrenme yaklaşımı da alternatif olabilecek bir anlayıştır. Bu yaklaşımın temel ilkeleri (Karakaya, 2000):

- Öğrenciler, öğrenmeleri için sorumluluk almaktadırlar. Sorumluluk alma; yaş, kabiliyet ve daha önceden elde ettikleri tecrübe ve çalışmalarına göre gerçekleşmektedir.
- Öğretme ve öğrenme, öğrencilerin bir grup olarak düşünölmelerinden çok bireysel olarak ele alınarak, kişisel seviyelerine göre yapılmaktadır. Bu durum, öğrencilerin yaşını, kabiliyetlerini, özel öğrenme ihtiyaçlarını, kişiliklerini, onlara en uygun hızı ve aşamayı hesap etmeyi gerektirmektedir.
- Öğrenciler nasıl öğreneceklerine ve öğrenme etkinliklerinin ilerlemesine nasıl katkı sağlayacaklarına dair farkındalığa sahip olmalılardır. Ayrıca hangi öğrenme stratejisinin kendilerine uygun olduğunu da teşhis edebilmelidir.
- Öğrenciler temel kişisel destek ve yardımı almalıdır. Bu yaklaşım, erken

yaşlarda öğrencilerin çalışma becerilerini ve tutumlarını geliştirmelerini gerekli görür. Bu nedenle öğrencilerin yaşı, kabiliyeti, çalışmanın yapısı ve içeriği, dersin kapsamı ve zamanı, öğrencinin geçmiş tecrübeleri yöntem ve teknik seçiminde dikkate alınmalıdır.

2.2. Ev Okulu

Bu bölümde ev okulunun ne olduğu, tarihçesi, kuruluş amacına göre ev okulu türleri, tercih edilme nedenleri, var olan uygulamalar ve yasalar, öğrencilerin ve ailelerin özellikleri, uygulamalarda kullanılan programlar ve öğretim, uygulamanın avantaj ve dezavantajları, öğrencilerin sosyalleşme durumları ile akademik başarıları, ev okullarında yararlanılan kaynaklar ile öğrencilerin okul kayıt durumları, teknoloji, uygulamaya yönelik eleştiriler, uygulamadan geçen ünlüler, uygulamaya dair düşünceler konularına yönelik bilgiler yer almaktadır.

2.2.1. Ev Okulu Nedir?

Eğitim, insanlık kadar eski bir kavramdır. Ancak zamanla uygulama biçiminde farklılıklar meydana gelmiştir. Bir zamanlar eğitimi gerçekleştirme görevi ailelerde iken, daha sonra bu görev okullara ve eğitim kurumlarına verilmiştir. Bu eğitim görevini yerine getirme konusunda birçok farklı algı ve bunlara dayalı olarak birçok eleştiri mevcuttur.

Toplum genelinde oluşan genel bir algıya göre eğitim; toplumun yapısını, işlerliğini, kısacası doğasını oluşturan önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Bazı kesimlerin algısına göre ise eğitim; kişisel yeterliliğini sağlama, bireysel olgunluğa ulaşarak haz duygusunu tatmin etme amaçlı olarak görülmektedir. Bireysel olarak haz elde etme düşüncesinin yaygın olmamasından kaynaklı toplumsal paradigma daha hakimdir. Toplumsal paradigmaların kabulü ışığında eğitimin zorunlu hale gelmesi fikri oluşmuştur. Zorunlu eğitim, egemen anlayışın statükosunu sürdürmek için bireylere karşı dayatmacı bir yapıya sahiptir (Yıldırım, 2011). Bu anlayış ile birlikte eğitimin uygulama alanı olarak okullar inşa edilmiştir. Einstein'e göre ise eğitim, okullarda öğretilen her şey unutulduktan sonra geriye kalan şey olarak tanımlanmıştır. Bu görüş eşliğinde, eğitimin okullarla sınırlandırılması ya da tamamen o çerçevede görülmesi çeşitli eleştirilere neden olmuştur. Illich okul artışının silah artışı kadar tehlikeli

olduğunu belirtmiştir. Avusturya asıllı ABD’li bir filozof olan Feyerabend ise günümüz okul sisteminin öğrencilerin hayal güçlerini köreltmekte olduğunu ve eleştirel düşüncelerini engellediğini belirtmektedir (Gezer, 2007). Bu eleştirilerle birlikte okullara karşı birçok alternatif eğitim modeli geliştirilmiştir. Bu alternatif eğitim modellerinden biri olan ev okulları özellikle son 50 yılda oldukça popüler olmuştur. Dünya genelinde birçok ülkede yasalarla desteklenen veya yasal bulunmayan çok sayıda ev okulu bulunmaktadır. Yasal olarak farklılık gösteren bu eğitim anlayışına ilgi dünya genelinde giderek artmaktadır.

Ev okulu, daha çok gelişmiş ülkelerde görülen bir eğitim sistemidir. Bu uygulamanın birçok örneğinde olduğu gibi alternatif bir eğitim biçimi olarak evde resmi olarak verilebilmektedir. Dini inanışlar ve akademik nedenler gibi durumlar sebebiyle aileler tarafından çocuklarının okula gönderilmesi yerine bir seçenek olarak var olan bu yöntem, ilk olarak 1977 yılında John Caldwell Holt tarafından önemli bir girişim olarak başlatılmıştır (Evokulluluk, 2011). 21. yüzyılda Amerikan halkının hayali olan ev okulları uygulamaları yaygın şekilde gerçekleştirilmeye başlandı. Evde eğitim evin içinde ve çevresinde aileler tarafından veya ailelerin belirlediği diğer aileler tarafından çocuklara verilen eğitim olarakta tanımlanmaktadır (Taylor ve Petrie, 2000).

Ev okullarında eğitim, örgün eğitim çağındaki çocukların eğitimlerinin bir bölümünü veya tamamını aileleri ya da ailelerinin tayin ettiği kişiler tarafından yürütülmesi olarak tanımlanabilir (Şad ve Akdağ, 2010). Ev okulu uygulamalarının genel mantığı isminden de anlaşılacağı gibi, çocukların eğitimlerini okullar yerine evde görmelerini ifade etmektedir. Hadderman'a göre ev okulları ailelerin çocuklarını devlet veya özel okulların dışında başka bir şekilde eğitmelerini sağlayan bir olanağı ifade eder, Paiss'e göre ise ev okulu uygulamaları yapan aileler, çocuklarının eğitiminde birincil ve temel bir rol oynarlar (Aiex, 1994). Uygulama Amerika Birleşik Devletleri’nde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu uygulamaya başlanmasındaki en önemli etkenlerden biri olarak, okullarda kazanılan kötü alışkanlıklar gösterilmektedir. Bu ve benzeri eleştirilerden dolayı dünya genelinde ev okullarına olan ilgi giderek artmaktadır. Ev okullarında tüm sorumluluk ve yönlendirme ailelere aittir. Ev okullarının uygulanmasındaki en önemli noktalardan biri de kültür aktarımına olanak sağlamasıdır.

Ev okullarına tamamen karşı çıkan görüşler de bulunmaktadır. Bu karşı çıkanların eleştirileri arasında ise, ev okullarında eğitim gören çocukların sosyalleşme fırsatlarının ellerinden alındığı, eğitimi verecek ve çocukları yönlendirecek olan ailelerin yeterli donanımına sahip olmadıkları gibi etkenler gösterilmektedir.

2.2.2. Ev Okulu Uygulamalarının Tarihçesi

Eğitim konusunun tüm çağlarda insanlar için önemli olduğu bilinmektedir. Eski zamanlarda aileler çocuklarına kendi eğitimlerini vermekteydiler. Avlanmayı, yiyecek temin etmeyi, korunmayı ve barınmayı kendi çocuklarına öğretmişlerdir. Çocukları hayatta kalmayı başarıp, kendi kendilerine yetecek konuma gelene kadar bu eğitimi vermeye devam etmişlerdir (Aydın ve Pehlivan, 2000). Zamanla gerçekleşen değişimler ile aileler çocuklarına her konuda yeterli eğitimi verme noktasında yetersiz kalmışlardır. Eğitim toplumsal bir mesele haline gelmiştir. Bu boyutu almasıyla birlikte günümüz eğitim anlayışı yani okullarda eğitim başlamıştır. 1840'lı yıllarda Horace Mann'ın öncülüğünde Amerika Birleşik Devletleri'nde devlet okulları açılmaya başlamıştır (Thatti, 2001). Devlet okullarının açılmasındaki amaç sosyalleşmenin sağlanması, toplumun ortak değerler etrafında toplanması ve bir bütün olacaklarına dair inançların var olmasıdır. Bütün çocukların en azından ilköğretim okullarına gitmesini zorunlu kılan yasa tasarısını kabul eden ilk eyalet Massachusetts'tir (Thatti, 2001). Bu tür gelişmeler ile çocuklarına evde eğitim veren aileler yavaş yavaş yok olmaya başlamıştır. Süreç içerisinde, daha çok toplu halde eğitim verilen yerler olan okullar tercih edilmeye başlanmıştır.

Amerika'da okul sayısının kısıtlı olduğu zamanlarda ve yerlerde ev okulu uygulamaları bir gereklilik haline gelmiştir. Ancak okulların herkesin ulaşabileceği düzeyde yaygınlaşmasından sonra da bazı geleneksel gruplar (Sevent Day ve Mormonlar gibi) okul çağındaki genç çocukların evde kalarak eğitimlerine devam etmelerini daha uygun görmüştür (Aydın ve Pehlivan, 2000).

1960'lı yıllarda devlet okullarına yönelik birçok endişe dile getirilmeye başlandı. Bu endişelerden bazıları, çocukların yeterli donanımına sahip olarak yetiştirilmediği, kültürel değerlerden uzaklaştırılarak yabancılaştırıldığı ve çocukların gelişim özelliklerine dikkat edilmediğidir (Hess, 2002). Bu eleştirilerle birlikte öncelikle ABD

olmak üzere birçok ülkede ev okulları hızla yaygınlaşmaya başladı.

Ev okulu uygulamasının en önemli öncülerinden biri Boston’lu Profesör John Holt’tur. Holt’un yanı sıra Bennet, Neil ve Kohl gibi birçok eğitimci, okul sistemlerini ezberciliğe yönlendirmesi, öğrencinin bireysel kararlar verip uygulamaya koymasına engel olması ve özgürlüğünü engellemesi açısından eleştirmişlerdir (Öz ve İmamoğlu, 2002). Holt ve Farenga (2003), çocukların doğuştan öğrenme ve eğitilme istekleriyle doğduklarını ancak okulda verilen eğitimin bütün gün sıkıcı iş yapmaya benzediğini belirtmektedirler. Bunun yerine evde eğitimin verilmesini daha uygun ve insancıl bulmaktadırlar. 1970’li yıllarda artık okullara ulaşım kolay olmasına rağmen, aileler çocuklarını okula göndermek yerine evde eğitim vermeyi daha uygun bulmuşlardır. Bu uygulamanın gerçekleştirilmesindeki en önemli düşünce sistemi “çocuk merkezli öğrenme” anlayışıdır. Daha sonraları ise ev okulu uygulaması güçlü dinsel inançları olan aileler tarafından benimsenmeye başlanmıştır (Lines, 1995). Ev okullarını en çok tercih edenler arasında ülke dışında görev yapan devlet görevlileri, askerler ve misyonerler bulunmaktadır. Ayrıca okullara gitmeye sağlığı uymayan çocuklar da aileleri tarafından ev okullarında eğitim görmektedir (Akgündüz, 2008).

2010 yılı Ulusal Ev Okulu Araştırma Enstitüsü (NHERI) verilerine göre ABD’de yaklaşık 2.04 milyon çocuk evde eğitim görmektedir. Ev okulu uygulamaları ABD’nin yanı sıra diğer ülkelerde de hızla artmaktadır. Bu ülkeler arasında önde gelenler Avustralya, Kanada, Almanya, Fransa, Meksika, Güney Afrika, İngiltere ve Japonya’dır (hslida.org, 2011). Avustralya’da toplam öğrencilerin % 1’i, Kanada’da okul çağı nüfusun yaklaşık % 1’i ev okulunda öğrenim görmektedir. Yeni Zelanda’da ev okulunda okuyan öğrenci sayısı 7 bindir. Bu da okul çağı nüfusun % 1’ini oluşturmaktadır. Tayvan da ev okulunun hızla arttığı yerler arasındadır. Tayvan’da bazı bölgelerde ev okulu uygulaması yasaldır. Norveç de ev okulu uygulamasının başladığı yerler arasındadır. 1996 yılında 20 aile ev okulu uygulamasına geçmiştir (Aydoğan, 2007).

Dünya geneli ev okulu uygulamalarına dair ayrıntılı tablo aşağıda yer almaktadır (Homeschooling international status and statistics, 2013):

Tablo 4. Ev okulu uygulamasının uluslar arası durumu ve istatistikler

Ülke	Durum	İstatistik
AFRİKA		
Güney Afrika	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	Yaklaşık 30.000 ve 100.000 arasında çocuk
KUZEY AMERİKA		
Kanada	Koşulların düzenlenmesi şartıyla yasal (Alberta- düzenleme, British Columbia-kayıt, Manitoba- izin, Newfoundland- izin, New Brunswick- izin, Kuzeybatı Toprakları- regülasyon, Nova Scotia- regülasyon, Ontario- regülasyon, Prens Edward Adası- regülasyon, Quebec- izin, Saskatchewan- izin, Yukon - regülasyon)	60.000 +
Küba	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
El Salvador	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Grönland	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Guetamala	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Bilinmiyor
Meksika	Yasal, zorunlu katılım yasaları belirsiz.	Bilinmiyor
Trinidad ve Tobago	Yasadışı, halk eğitim bilinen istisnasız zorunludur	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Amerika Birleşik Devletleri	Koşulların düzenlenmesi şartıyla yasal, eyaletler tarafından çeşitlilik var.	2,5 milyon civarında
GÜNEY AMERİKA		
Brezilya	Yasadışı, halk eğitim bilinen istisnasız zorunludur	
Kolombiya	Yasal. Milli Eğitim Bakanlığı ve ICFES(Yükseköğretim Teşvik Kolombiya Enstitüsü) tarafından düzenlenir. Öğrenci eğer koleje gitmek istiyorsa Kamu Doğrulama Testi ve (SAT benzer) bir Devlet Testi sunmak zorundadır.	N / A
Peru	Ministerio de Educación ile önceden kayıt gereklidir.	
Surinam	Yasal.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
ASYA		
Ermenistan	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Azerbaycan	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Kıbrıs	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.

Georgia	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Hindistan	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	2.45 Milyon (24.5 Lakhs) ve 5 lakh Kabul her yıl. Dünyanın 1 numaralı açmak Okullaşma NIOS tarafından tanınır.
Endonezya	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	
Kazakistan	Yasadışı, halk eğitim zorunludur. Ev ev kontroller mevcut. Yurt dışı yerleşikleri için yasal.	Birçok göçmen ailelerin tarafından uygulanır.
Türkiye	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur. (Sağlık sıkıntısı hariç)	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Güney Kore	Yasalar tarafından yasak ancak yasalar açık değildir ve iş adamları tarafından bu yüzden desteklenmektedir.	
AVRUPA		
Arnavutluk	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Andorra	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Avusturya	Sınırlı şartlar altında yasaldir. Devlet okuluna ait şartların en azına sahip olması şartıyla izin verilir.	2.100
Belarus	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Belçika	Sınırlı şartlar altında yasaldir, Ev okulu Belçika'da anayasal bir haktır.	500
Bosna Hersek	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Bulgaristan	Yasadışı, halk eğitim zorunludur. Özel ihtiyaçları olan çocuklar için yalnızca hükümetin sıkı kontrolü altında ev okulu uygulaması olabilir.	100 aileden daha az.
Hırvatistan	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Çek Cumhuriyeti	5-12 yaş arası çocuklar için geçici deneysel yasalar tarafından sınırlı şartlarda yasal.	500 aile.
Danimarka	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	Öğrencilerin % 1'i.
Estonya	Sınırlı şartlar altında yasal, sadece istisnai durumlarda izinli.	100'den daha az.
Finlandiya	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal. Gidişatını kontrol etmek için yazılı ve sözlü sınavlar zorunludur.	400-600
Fransa	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal. Denetimler her yıl zorunludur.	5.063
Almanya	Yasadışı, kamu veya onaylı özel eğitim okula devam etmesi ulaşım olarak zor olanlara dair istisna dışında zorunludur.	400

Yunanistan	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Macaristan	Sınırlı şartlar altında yasal. Her ev okullu çocuk yetkili bir okul tarafından denetlenir ve yıllık sınavları geçmesi gerekir.	7.400 Çocuklar (2008)
İzlanda	Sadece öğretim sertifikası sahipleri için yasal, diğer durumlarda kamu eğitim zorunludur.	Bilinmiyor.
İrlanda	Yasal, Evde anayasa tarafından izin verilir.	Bilinmiyor.
İtalya	Yasal, Evde anayasa tarafından izin verilir.	Bilinmiyor.
Letonya	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Lihtenştayn	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Litvanya	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Lüksemburg	Yasal, ilköğretim çağındaki çocuklar için.	Bilinmiyor
Makedonya	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Malta	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Moldova	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Karadağ	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Hollanda	Halk eğitimi, bazı istisnalar dışında, zorunludur.	Yaklaşık 400 çocuk muaf
Norveç	Yasal	400 +
Polonya	Sınırlı şartlar altında yasal. Her ev okullu çocuk yetkili bir okul tarafından denetlenir (özel okul olabilir) ve yıllık sınavları geçmesi gerekir.	Bilinmiyor
Portekiz	Yasal.	Bilinmiyor
Romanya	Sınırlı şartlar altında yasal. Engelli, özel ihtiyacı olan çocuklar veya fiziksel olarak bir okula devam edemeyenler ev okulu olabilir, akredite bir öğretmen gözetiminde.	Bilinmiyor
Rusya	1992 yılından beri yasaldir. Kanunlar bazen ihmal edilmiş ve yasal yapılmamıştır.	Bilinmiyor
San Marino	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Sırbistan	Yasadışı, halk eğitimi istisnasız zorunludur.	Bilinmiyor
Slovakya	Sınırlı şartlar altında, yasal.	Hemen hemen hiç uygulama yok.
Slovenya	Yasal.	Bilinmiyor
İspanya	Ne yasal ne de yasadışı. Çünkü anayasa, eğitim özgürlüğünü tanıır. Ancak zorunlu eğitimi öngören ulusal eğitim yasaları okullaşma yoluyla karşılanması	Yaklaşık 2.000 aile

	gerekmektedir.	
İsveç	Yasadışı, Haziran 2010 itibarıyla; sağlık nedeni veya aile seyahatleri nedeni gibi koşullar altında izin verilir, fakat tamamen onay verilmemektedir.	200 aileye (yarı yasal).
İsviçre	Kantonların yaklaşık üç çeyreğinde yasal.	200-500 çocuk
Ukrayna	Yasal ve açıkça Ukrayna'nın Eğitim Kanunu 59. ve 60. Maddeleri ile izinli.	100 aile
Büyük Britanya	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	20.000-100.000
Vatikan	Mevcut eğitim yasaları için endikasyon bulunamadı.	
OKYANUSYA		
Avustralya	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	15.000
Yeni Zelanda	Zorunlu kamu okul sistemine alternatif olarak yasal.	6.500

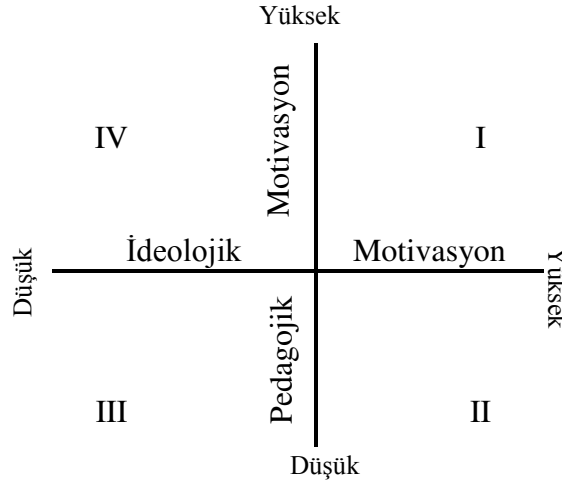
Kaynak: Homeschooling international status and statistics

https://en.wikipedia.org/wiki/Homeschooling_international_status_and_statistics

2.2.3. Kuruluş Amacına Göre Ev Okulu Türleri

Galen ve Pitman (1991) tarafından ev okulları iki temel görüş üzerinde sınıflandırılmaktadır. Bunlardan birincisi ideolojik hareketliliktedir. İdeolojik olarak düşünen kesim iki nedenden dolayı bu görüşü benimsemektedir. Bunlar, özel ve kamu okullarında öğretilenlere karşı olmaları, ev okulları sayesinde çocukları ile aralarındaki ilişkiyi güçlendirdiklerine dair düşüncelerdir. İkinci temel görüş ise pedagojik hareketliliktedir. Pedagojik hareketlilikte ise, okullarda verilen eğitimlerin kalitesiz olduğu düşüncesi ileri sürülmektedir. Bu nedenle aileler çocuklarını geleneksel okullardan almaktadırlar. Ayrıca pedagoglar, okul ile eğitimi aynı şey olarak görmezler. Eğitimin daha az yapılandırılmış ve öğrencilerin daha çok yaşantısal öğrenmeye dayanan bir öğrenme ortamında bulunmaları gerektiğine inanmaktadırlar (Taşdan ve Demir, 2010).

Nemer (2002) Galen'in yaptığı kategorize işlemini modellemek istemiştir. Bu model pedagojik ve ideolojik birimlerin kesişim noktalarının yer aldığı aile hareketliliğini gösterir. Her birim yüksek (önemli) ve düşük (önemsiz) olarak süreç üzerinde görülmektedir. Nemer (2002)'e ait bu model aşağıdaki şekilde verilmiştir:

Şekil 3. Ev okulu uygulayıcılarının sınıflandırılması

Hem ideolojik hem de pedagojik olarak yüksek motivasyona sahip aileler I numaralı bölgede yer almaktadırlar. II. bölgede ise yüksek ideolojik motivasyon, düşük pedagojik motivasyona sahip aileler yer almaktadır. Bu bölgede yer alanlar ev okulu uygulamalarını tercih edebilmektedir. IV. bölgede geleneksel okullardaki pedagojiden hoşlanmayan ailelerin bulunduğu bölgedir. Bu bölgede de yine ev okulu tercih edilme nedenidir. En çarpıcı görünen bölge ise III. bölgedir. Bu bölgede hem ideolojik hem de pedagojik motivasyon düşüktür. Eğitimcilere göre bu bölgede yer alan kişilerin amaçları, değerli akademik bilgilerin ve yeteneklerin öğretilmesi değil, aksine çocukları evlerde tutma isteğinin var olmasıdır.

Nemer (2002) Galen'in yaptığı sınıflandırmaya ek olarak çevresel hareketliliği de ekleyerek ev okul türlerini üç grupta toplamıştır. ABD'de ideolojik hareketlilik kapsamında varlığını en çok hissettiren Hristiyan kuruluşlardır. Onlara göre, İncil'le ilgili olarak Tanrının isteklerini çocukların bilmesi gerekmektedir. Latin aileler üzerinde yapılan araştırma sonucunda ailelerin kültürel özelliklerinin, dünya görüşlerinin, göç dengelerinin ve sosyal statülerinin farklılık göstermesi nedeniyle çocuklarını kendilerine uygun eğitmek ve bu nedenle ev okulu uygulamalarına tabi tutmaktadırlar (Olivos, 2009). 2003 yılında Amerika'da yapılan çalışma sonuçlarına göre velilerin % 30'u dini ve ahlaki eğitimi sağlamak amacıyla ev okullarını seçtiklerini dile getirmişlerdir (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006). Pedagojik hareketlilik bağlamında çok fazla bir farklılığın olmadığı belirtilmektedir. Aileler genellikle okullardaki eğitimin kalitesine

dair yaşadıkları sıkıntılarını, eğitimin yetersiz ve kalitesiz olduğuna dair görüşlerini belirtmektedir. Ayrıca okullarda yaşanan finansal sıkıntıların eğitim-öğretime de yansıtacağını düşünen aileler için ev okulları daha cazip bir hal almaktadır (Nemer, 2002).

Galen'den farklı olarak Nemer (2002)'in belirttiği çevresel hareketliliğe göre ise, çevresel faktörler ön planda tutulmaktadır. Nemer'in görüşünü destekleyecek bulgular yine 2003 yılında yapılan araştırmada yer almaktadır. Araştırmaya katılan velilerin % 31'i okul çevresinde yer alan güvenlik, uyuşturucu, olumsuz akran baskısı gibi durumlar nedeniyle ev okullarını tercih ettiklerini belirtmektedirler (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006).

Tösten ve Elçiçek (2013) yarı zamanlı ev okulları uygulaması olarak bilinen türün, kayıtlı ev çalışması olarak düşünülebileceğini belirtmektedir. Günün veya haftanın bir kısmını kamu okullarında geçiren, toplumsal veya pedagojik desteğe ihtiyaç duyulan bazı derslerde kamu okullarından yararlanan alternatif bir ev okulu türü olduğunu belirtmektedirler. Bunun yanı sıra kamu okullarından tamamen bağımsız olarak eğitimin devam etmesine olanak sağlayan “tam zamanlı” veya “kayıtsız” ev okulu uygulamaları da bulunmaktadır.

Uygulamada görülen farklılıklar veya kişilerin istekleri ev okullarında birçok farklı türün oluşmasını sağlamıştır. Başlangıçta ortak bir amaç ile kurulan ev okulları zaman içerisinde farklı boyutlar kazanmaya başlamıştır. Bu sayede aileler kendi amaç ve isteklerine uygun ev okullarını seçerek, uygulamaları gerçekleştirme şansına sahip olurlar.

2.2.4. Evde Eğitimin ve Ev Okulu Uygulamalarının Tercih Edilme Nedenleri

Moore ve Holt tarafından ev okullarının iki temel amacı olduğu belirtilmektedir. Moore'nin görüşüne göre ev okullarının esas amacı, geleneksel orta sınıf aileleri tarafından kabul gören Hristiyan inancına göre çocukları yetiştirmektir. Holt'a göre ise, çok uluslu sol gruplar, göçmenler ve hippilerin gönüllü olarak birleşmelerini ve bir araya gelmelerini sağlamaktır (Lyman, 1998). Kunzman (2009)'a göre ise çoğu ev okulu ailesi çocukları için daha iyi bir eğitim deneyimi sağlayabileceklerini

düşündüklerini belirtmektedir. Ayrıca bu amaç için zamanlarını, paralarını ve kariyerlerini feda etmeye de gönüllü oldukları dikkat çekmektedir. Ailelerin sık sık (her zaman olmamasına rağmen) devlet okul sistemlerinde bulunan geleneksel eğitim fırsatlarından hoşnutsuz oldukları bilinmektedir (Kunzman, 2009).

Yapılan araştırma sonucuna göre ev okulu uygulamasını gerçekleştiren ailelerin ev okullarını seçme nedenlerinden en önemlileri aşağıdaki gibidir (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006):

Tablo 5. Ailelere göre ev okullarının tercih edilme nedenleri

Ailelerin Tercih Etme Nedenleri	Yüzde (%)
Okul çevresi hakkındaki endişeler (güvenlik, uyuşturucu, olumsuz akran baskısı...)	31
Dini ve ahlaki eğitimin sağlanması	30
Okuldaki eğitimin yetersizliği	17
Diğer nedenler (aile, konular, öğretim...)	9
Çocukların diğer özel ihtiyaçları	7
Çocuğun fiziksel veya zihinsel sağlık sorununun olması	6

Tablo 5 incelendiğinde ev okullarının aileler tarafından tercih edilme nedenleri arasında % 31’lik bir oranla çevresel faktörler bulunmaktadır. Aileler okulların iç ve dış çevresine karşı güven duymamaktadırlar. Çocuklarını bu güvensiz ve tehditkar ortamdan korumak için ev okullarını tercih etmektedirler. % 30’luk bir kesim ise dini ve ahlaki eğitimin sağlanması konusunda ev okullarını seçtiklerine dair görüş belirtmektedir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde çok az bir kesimin (%6) çocuğun fiziksel veya zihinsel sağlık sorununun olması nedeniyle ev okullarını tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 6. Ailelere göre ev okullarının önemli ve en önemli tercih edilme nedenleri

Ailelerin Tercih Etme Nedenleri	Önemli		En Önemli	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Dini eğitimi sağlanma arzusu	692,299	64	176,338	16
Ahlak eğitimi sağlanma arzusu	831,842	77	51,210	5
Okulların çevrelerine karşı duyulan endişe (Güvenlik, uyuşturucu, negatif akran baskısı)	986,643	91	268,628	25
Okuldaki eğitimin yetersizliği	799,336	74	204,312	19
Çocuğun eğitimine geleneksel olmayan bir yaklaşım sağlamak arzusu	474,545	44	56,045	5
Çocukların diğer özel ihtiyaçları	186,157	17	18,107	-
Çocuğun fiziksel veya zihinsel sağlık sorununun olması	166,878	15	50,652	5
Diğer nedenler (Zaman, ekonomi, seyahat, mesafe)	404,313	37	226,423	21

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, aren't and Family Involvement in Education Survey of the National Household Education Surveys Program (NHES), 2012.

Tablo 6 incelendiğinde ise, değişen bir sonuç görülmemektedir. Aileler okul çevresine güvenmediklerini yinelemişlerdir. Ahlak eğitimi sağlama arzusu önemli görülürken eğitimin yetersizliği en önemliler arasında ikinci sırada yer almaktadır. Çocuğun eğitimine geleneksel olmayan bir yaklaşım sağlama arzusu ile fiziksel veya zihinsel sağlık sorununun olması ise en az öneme sahipler arasında yer almaktadır.

Şad ve Akdağ (2010) da benzer nedenlerden dolayı ev okulların tercih edildiğini belirtmektedirler. Bunlar:

- Okul çevresi ve okulda verilen eğitimle ilgili kaygılar,
- Öğrenciyi belirli bir dini, felsefi yada ahlaki yaklaşım doğrultusunda eğitme isteği,
- Çocuğun bireysel ihtiyaçları,
- Finansal gerekçeler,
- Gelişen uzaktan eğitim teknolojisi.

Ev okullarının tercih edilme nedenleri arasında, bu uygulamadan geçmiş kişilerin yaşantıları da olabilir. Ev okulu mezunları topluma daha yakın ve daha aktif rol alırlar. Geleneksel eğitim görmüş olan aynı yaştaki yetişkinler ile ev okulu mezunları üzerinde yapılan çalışma sonucu, ev okulu mezunlarının toplumsal olaylarda daha fazla rol aldığı ve daha gönüllü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılanların yaklaşık % 60'ı hayatta çok mutlu olduklarını, % 73'ü hayatı heyecanlı bulduğunu belirtmiştir (Homeschooling, 2012). Hayattan ve yaptıklarından mutluluk duyup, heyecanlanmak kişiler tarafından istenilen bir durumdur. Ev okulu uygulamalarının

uzun vadede bu şekilde sonuç vermesi, uygulamanın tercih edilirligini olumlu yonde etkilemektedir.

Ev okulundaki çocuklar, kendi doğal isteklerine ve öğrenme stillerine uygun yöntemler ile öğrenirler. Ev okulları metot olarak çocukların kendi öğrenme yollarını kullanmalarına olanak sağlar (Turner, 1996). Bu açıdan ele alındığında hem aileler için, hem de çocuklar için cazip olan bir metottur. Çocuklar kendilerine uygun şekilde hem daha hızlı hem de daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirebilir. Bu durum da ev okullarının tercih edilmesinde önemli bir etkidir. Isenberg (2006)'e göre ise aileler zaman ve gelirlerinin kısıtlamasına göre ev okulu veya özel okul arasında seçimlerini yapmalıdır. Eğer tüm şartlar eşitse, daha fazla geliri olan ailenin çocuklarını özel okula göndermesinin daha olası olduğu belirtilmektedir.

Almanya'da var olan okul sisteminin yapısı incelenip, eleştirel boyutta bakıldığında aşağıdaki ifadeleri kullanmak mümkün görülmektedir (Spiegler, 2009):

1. Geleneksel okulların yapı olarak çok katı ve esnek olmadığı düşünülmektedir.
2. Aileler okullaşarak değerleri belirtmekte, onların olasılıklarını sınırlamakta veya engel olmaktadır.
3. Öğrenme süreci bireylerin ihtiyaçları veya yaklaşımları, bireysel öğrenme, ailenin bakış açısının yanlış olduğu konular üzerine vurgu yapmada yeterli zaman ve mekanı sunamamaktadır.
4. Aileler çocuklarının iyi olması konusunda ilgililerdir ve ayrıca mobbing, psikomatik bozukluklar veya okul korkusu gibi konular hakkında da konuşmaktadırlar.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı aileler okullara karşı tepki göstermekte ve ev okulu tercihleri artmaktadır.

Kanada, Amerika ve birçok ülkede ev okulu aileleri tarafından bu uygulamanın seçilme nedenleri genel hatlarıyla aşağıda özetlenmiştir (Basham, Merrifield ve Hepburn, 2007):

- ✓ Belirli değerleri ve inançları kazandırma fırsatı,
- ✓ Birebir öğretim sayesinde daha yüksek akademik performans,
- ✓ Daha yakın ve kuvvetli aile-çocuk ilişkisi kurma fırsatı,
- ✓ Akranlarla veya yetişkinlerle daha nitelikli etkileşim kurabilme fırsatı,
- ✓ Devlet okullarındaki disiplin eksikliğinin yarattığı olumsuzluklardan kurtulma,
- ✓ Olumsuz akran baskısından (uyuşturucu, alkol, evlilik öncesi cinsel ilişki gibi) kaçabilme fırsatı,
- ✓ Okulların mali yükünün ortadan kaldırılması,
- ✓ Daha güvenli bir fiziksel öğrenme ortamının olması.

Yapılan çalışma sonuçları, ailelerin belirli değerler ve inançları kazandırma isteği, okul ve çevresine karşı duyulan endişeler, çocukların bireysel özelliklerine göre öğrenme isteği, okulların ailelere yüklediği maddi yaptırım, çocuklar üzerinde oluşan akran baskısı gibi unsurların ev okulu uygulamalarının artarak tercih edilmesinde önemli olduğunu göstermektedir.

2.2.5. Ev Okulu Uygulaması ve Yasalar

ABD'de 4181 alternatif okulun 1998-1999 öğretim yılında bulunduğu Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi'nin verilerine göre kayıt altına alınmıştır (NCSL). Günümüzde ise bu sayı gittikçe artmaktadır. Bu alternatif okullardan biri olan ev okullarına karşı Amerika'da Ulusal Aile-Öğretmen Derneği (PTA) ve Ulusal Eğitim Derneği (NEA) sert düzenlemelerin yapılması gerektiğini benimsemektedir. Etkili bir eğitim için resmi kuruluşların olması Ulusal İlköğretim Müdürleri Derneği (NAESP) tarafından savunulmaktadır. 1983 yılından beri ev okulları çeşitli biçimlerde eleştirilere maruz kalmaktadır (Lines, 1999).

Ev okulları 19. ve 20. yüzyıllarda bütün Avrupa ülkelerinde eğitimin doğal bir formu olarak düşünülmüştür. Bazı hükümetler eğitimin bu formuna sınır getirmek için 20. yüzyılda bazı arayışlara girmiştir. Almanya gibi yerlerde ise bazen sınırlar politik nedenlerden kaynaklanmaktadır. İspanya ve Fransa'da ise uygulamaya yönelik çok katı kanunlar çıkarılmıştır (Taylor ve Petrie, 2000). Yapılan uygulamalar veya çıkarılan

yasalar ülkeden ülkeye hatta eyaletten eyalete birçok farklılık göstermektedir. İngiltere’de ve İrlanda Cumhuriyeti’nde aileler uygun eğitimi sağlamaktan sorumludur. Norveç’te, diğer bazı kaynaklardan eğitime karşılık alınmıyorsa öğrenciler için temel okula katılmak zorunluluk ve hak olduğunu yasalar söylemektedir. Portekiz ve Norveç’te evde eğitilen çocuklar yerel okullara da kayıt yaptırmak zorundadırlar. Avusturya’da öğrenciler ulusal programı takip etmek zorundadırlar. Ayrıca öğrencilere yıllık değerlendirme yapılır. Lüksemburg’da öğrencilerin eğitimi okullarda olanlar ile eşit olmalıdır. İtalya’da ise çocuğunu eğitime konusunda Tanrıya karşı sorumlu olan kişi olarak baba görülmektedir (Taylor ve Petrie, 2000). İsveç’te ise ev okulu uygulamalarına rehberlik eden ve kanunları canlandıran yerel politikalar tarafından düzenlemeler yapılmaktadır (Villalba, 2009).

Pierce tarafından 1925 yılında ev okullarına yönelik öncü bir yasal uygulama yapılmıştır. Pierce, ailelerin çocukları için istediği eğitimi seçebileceklerini söylemesi üzerine açılan dava ile Amerika ev okullarını yasal hale getirmiştir. Ayrıca 1972 yılında da Winconsin V. Yoder zorunlu eğitim ile ailelerin dini eğitimlerini özgürce gerçekleştiremediklerini ve bunu engellemek adına alternatif eğitim anlayışının getirilebileceğini savunmuştur. Bu görüş ve dini inançları gerçekleştirebilme anlayışı dikkate alınarak ev okulu uygulaması yasal hale getirilmiştir (Hess, 2002). 18 Aralık 1998’de Fransa’da ise bu durumun tam aksi bir dava açıldı. Dava sonucu evde eğitimin rolünü sınırlayan bir yasa kabul oldu. Bu yasaya göre evde eğitim verecek kişiler 8-10 ve 12 yaşına gelen her bireye uygun bir eğitim sağlamayı başarabilmelidir. Yerel belediye binasında zorunlu olan kayıtlar yapılmalıdır ve bir psikolog, bir sosyolog ve bir uzman tarafından evler ziyaret edildikten sonra değerlendirmeye başlanılmaktadır. Eğer aileler bu düzenlemelere uymayı kabul etmezlerse, 50 bin frank para cezasına veya 6 ay hapis cezasına çarptırılmaktadırlar (Taylor ve Petrie, 2000).

Amerika’daki çoğu eyalete ait zorunlu eğitim yasaları, ev okullarını kabul etmektedir. Ev okullarında çocukların eğitimlerinden sorumlu olacak kişilerin öğretmenlik sertifikasına sahip olmaları gerekliliğine dair bir zorunluluk bulunmamaktadır (Lines, 1995). Almanya’da var olan açık öğretim dışarıdan çocukların öğrenmelerine izin vermekte ancak Almanya’da yaşayan çocuklar için bu kurslar daimi okullara katılmaya bir alternatif olarak kabul edilmemektedir. Ev eğitimi, yasal olarak

okul kanunlarının ihlali olarak görülmektedir. Ev okuluna dair gerçekleştirilen uygulamalar sivil itaatsizlik olarak görülmektedir (Spiegler, 2009). Hollanda gibi ülkelerde de yaşam şekillerini ve kendi kültürlerini sürdürmelerini sağlamak için ev okulu uygulamasını gerçekleştirmek isteyen ailelere izin veren çok fazla esnek yaklaşım bulunmaktadır (Taylor ve Petrie, 2000).

Yapılan birçok düzenlemeye rağmen ABD’de ev okulu uygulamalarına dair yasalar eyaletten eyalete farklılık göstermektedir. Kimi eyaletlerde çocuklarını ev okullarında eğiten ailelerden hiçbir belge veya izin yazısı istenmezken, kimi eyaletlerde de çocukların genel bilgileri, sınav sonuçları ve gelişimlerine dair raporlar istenmektedir (hslsda.org).

Nelson (1986)’ın belirttiğine göre eyaletler arasında üç farklı uygulama bulunmaktadır:

1. 14 eyalette sadece resmi ve özel okullar bulunmaktadır. Eğitim veren başka kurum bulunmamaktadır.
2. 20 eyalette ev okuluna dair kanun maddeleri bulunmaktadır. Bu eyaletlerdeki düzenlemeler, uygulamanın okul dışında olabileceğini ancak okul ile eşit eğitimi vermeleri gerektiğini vurgulamaktadır.
3. 20 eyalette ise, ev okullarının açıkça eğitim verilebilecek, istisnai bir durumu kapsadığı belirtilmektedir.

Benzer şekilde Aydın (2002)’ın Dobson’dan aktardığı ev okulu uygulamasına dair yasal düzenlemeler:

- 1) Alabama, Alaska, California, Iowa, Illinois, Kentucky, Michigan, Nebraska, Oklahoma ve Texas gibi eyaletler ev okullarını özel okul statüsünde kabul ederek bu yönde bir yasal düzenlemeler yapmıştır.
- 2) İkinci grup, denklik kavramına önem vermektedir. Zorunlu eğitime denk gelebilecek içeriği başka bir biçimde alan öğrencilerin eğitimini kabul etmektedir. Bu grup içinde yer alan eyaletler: Connecticut, Delaware, Idaho, Indiana, Kansas, Massachusetts, New Jersey ve South Dakota’dır.
- 3) Üçüncü grup ise doğrudan ev okulu yasaları bulunan eyaletlerdir. Bu gruba dahil olan otuzun üzerinde eyaletlerden bazıları şunlardır: Arizona, Arkansas, Colorado, Florida, Georgia vb. (Aydın, 2002).

Ev okulu uygulamasının sağlıklı işleyebilmesinde önemli bir unsur olarak ekonomi görülmektedir. Ev okulları uygulamasını gerçekleştiren ailelerin ekonomik durumlarına bakıldığında aileler arasında farkın olduğu görülmüştür (Nemer, 2002). Hem ekonomi açısından hem de ailelerin yaşam şekilleri açısından ele alındığında uygulamada birçok farklılığın olması kaçınılmaz bir sonuçtur.

Aileler genellikle yasal uygulamaya göre hareket etmeye özen göstermelerine karşın bazen “şemsiye program” diye ifade edilen paket programlarını tercih etmektedirler. Bu programlar kayıt tutma, test yapma, sınıflama yapma, transkript ve diploma verme gibi hizmetleri sağlar (Vender, 2004). Bu uygulamalar eşliğinde aileler nasıl hareket edeceklerini, ne zaman, ne uygulayacaklarını daha net şekilde bilmektedirler. Eğitim konusunda esnekliklerin bulunduğu İngiltere ve Wales’te de 5 ile 16 yaş arası tüm çocuklar için eğitim zorunludur. Ancak, eğitimin zorunlu olması okulları zorunlu kılmamaktadır. Eğitim okulların dışında da olabilmektedir (Taylor ve Petrie, 2000).

Yasalarda yapılan düzenlemeler veya değişiklikler ev okulu uygulamalarına dair esneklik sağlamaktadır. Bu ve benzer etkenler sayesinde yıllara göre ev okulu uygulayıcı sayısı hızlı bir artış göstermektedir. Devletlerin izlediği eğitim politikaları, yasalardaki düzenlemeler, ailelerin tercihleri, kişisel özelliklere uygun ortamların sunulabilmesi gibi avantajlar ev okullarını ön plana çıkarabilmektedir.

2.2.6. Ev Okulu Öğrencilerinin ve Ailelerinin Özellikleri

Tipik ev okulu ailesini tanımlamak tipik devlet okulu ailesini tanımlamakla aynı değildir. Demografik özelliklerin, felsefelerin ve uygulamaların çeşitliliği böyle genellemeleri uygulamada imkansız kılmaktadır. Ev okulu ailelerin birçoğu Hristiyanlığı korumaya çalışarak zamanlarını harcarken, evde eğitimin genel şekli (hedefler, metotlar ve içerik olarak) aileden aileye farklılık göstermektedir (Kunzman, 2009).

Ev okulu uygulamalarında eğitime dair büyük görev ailelere düşmektedir. Hatta aile içinde de bu görev büyük oranda anneye kalmaktadır. Pestalozzi’ye göre de çocuğun en doğal ve en önemli öğretmeninin annesi olduğu belirtilmektedir. Hatta bu düşüncesine biraz daha ilerleterek “Ben bütün bir milletin eğitimini annelerin eline

vermek isterdim” diye görüş beyan etmektedir (Kılıç, 2009). Bu görüş de belirtmektedir ki ailelerin özellikle annelerin kişisel özellikleri, eğitim ve ekonomi durumları gibi unsurlar eğitim açısından büyük önem taşımaktadır.

Aydın (2002)’ın Mayberry, Knowles, Ray ve Marlow’dan aktardığına göre, ev okulu uygulayıcılarının eğitim düzeylerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Ev okulu uygulayıcılarının gelir düzeyleri orta ve üst düzey gelir grubu olarak kabul edilebilecek 20.000 Dolar üzerindedir. Bu uygulayıcıların mesleki dağılımlarına bakıldığında ise çoğunlukla teknik ve uzmanlık işleri ile yönetsel işlerde çalıştıkları ortaya çıkmıştır.

Ev okulu uygulaması ile eğitim gören çocukların başarısında anne babanın eğitim düzeyi önemli bir etmendir (Şad ve Akdağ, 2010). Ailelerin eğitim düzeyleri sayesinde daha kaliteli, nitelikli ve işlevsel bir eğitim ortamı sağlanabilmektedir. Ayrıca anne-baba neyi, nasıl öğreteceğine veya nasıl destek alabileceğine daha kolay ve sağlıklı karar verebilmektedir.

Tablo 7. 1999-2003 yıllarındaki ev okulu öğrencileri ile ailelerinin özelliklerine göre dağılımı

	1999			2003			2007		
Özellikler	Genel Öğrenci Sayısı	Ev Okulu Öğrencisi Sayısı	Ev Okulu Öğrencileri nin Yüzdesi	Genel Öğrenci Sayısı	Ev Okulu Öğrencisi Sayısı	Ev Okulu Öğrencileri nin Yüzdesi	Genel Öğrenci Sayısı	Ev Okulu Öğrencisi Sayısı	Ev Okulu Öğrencileri nin Yüzdesi
Toplam	50.188,000	850,000	1,7	50.707,000	1.096,000	2,2	51.135,000	1.508,000	2,9
Cinsiyet									
Kız	24.673,000	434,000	1,8	24.888,000	527,000	2,1	24.849,000	875,000	3,5
Erkek	25.515,000	417,000	1,6	25.819,000	569,000	2,2	26.286,000	633,000	2,4
Sınıf Denklığı									
K- 5	24.428,000	428,000	1,8	24.269,000	472,000	1,9	23.529,000	717,000	3,0
Anaokulu	3.790,000	92,000	2,4	3.643,000	98,000	2,7	3.669,000	114,000	3,1
1. - 3. Sınıf	12.692,000	199,000	1,6	12.098,000	214,000	1,8	11.965,000	406,000	3,4
4. - 5. Sınıf	7.946,000	136,000	1,7	8.528,000	160,000	1,9	7.895,000	197,000	2,5
6. - 8. Sınıf	11.788,000	186,000	1,6	12.472,000	302,000	2,4	12.435,000	359,000	2,9
9. - 12. Sınıf	13.954,000	235,000	1,7	13.958,000	315,000	2,3	15.161,000	422,000	2,8
İrk / Etnik Yapı									
Beyaz (İspanyol Olmayan)	32.474,000	640,000	2,0	31.584,000	843,000	2,7	29.815,000	1.159,000	3,9
Siyah (İspanyol Olmayan)	8.047,000	84,000	1,0	7.985,000	103,000	1,3	7.523,000	61,000	0,8
İspanyol	7.043,000	77,000	1,1	8.075,000	59,000	0,7	9.589,000	147,000	1,5
Diğer	2.623,000	49,000	1,9	3.063,000	91,000	3,0	4.208,000	141,000	3,3

Ailelerin Çocuk Sayısı									
Bir Çocuklu	8.226,000	120,000	1,5	8.033,000	110,000	1,4	8.463,000	187,000	2,2
İki Çocuklu	19.883,000	207,000	1,0	20.530,000	306,000	1,5	20.694,000	412,000	2,0
Üç veya Daha Fazla Çocuklu	22.078,000	523,000	2,4	22.144,000	679,000	3,1	21.979,000	909,000	4,1
Aile Yapısı									
İki Eşli	33.007,000	683,000	2,1	35.936,000	886,000	2,5	37.262,000	1.348,000	3,6
Tek Eşli	15.454,000	142,000	0,9	13.260,000	196,000	1,5	11.734,000	115,000	1,0
Ailesiz	1.727,000	25,000	1,4	1.511,000	14,000	0,9	2.139,000	45,000	2,1
Ailenin Çalışma Durumu									
İki Eşli ve Birlikte Çalışıyor	22.880,000	237,000	1,0	25.108,000	274,000	1,1	26.075,000	509,000	2,0
İki Eşli Ama Biri Çalışıyor	9.628,000	444,000	4,6	10.545,000	594,000	5,6	10.776,000	808,000	7,5
Bir Eşli ve Çalışıyor	13.907,000	98,000	0,7	12.045,000	174,000	1,4	9.989,000	127,000	1,3
Kimse Çalışmıyor	3.773,000	71,000	1,9	3.008,000	54,000	1,8	4.296,000	64,000	1,5
Ailenin Geliri									
25,000 veya Daha Az \$	16.776,000	262,000	1,6	12.375,000	283,000	2,3	11.544,000	239,000	2,1
25,001–50,000 \$	15.220,000	278,000	1,8	13.220,000	311,000	2,4	10.592,000	364,000	3,4
50,001–75,000 \$	8.576,000	162,000	1,9	10.961,000	264,000	2,4	10.289,000	405,000	3,9
75,001 veya Daha Fazla \$	9.615,000	148,000	1,5	14.150,000	238,000	1,7	18.710,000	501,000	2,7

Ailenin Eğitim Durumu									
Lise Diploması veya Daha Alt	18.334,000	160,000	0,9	16.106,000	269,000	1,7	14.303,000	206,000	1,4
Mesleki/Teknik veya Bazı Üniversite	15.177,000	287,000	1,9	16.068,000	338,000	2,1	14.584,000	549,000	3,8
Lisans/Bazı Lisansüstü Üniversite	8.269,000	213,000	2,6	9.798,000	274,000	2,8	12.321,000	502,000	4,1
Lisansüstü / Profesyonel Derece	8.407,000	190,000	2,3	8.734,000	215,000	2,5	9.927,000	251,000	2,5
Yerleşim									
Şehir	37.415,000	575,000	1,5	40.180,000	794,000	2,0	-	-	-
Kırsal	12.773,000	275,000	2,2	10.527,000	302,000	2,9	-	-	-
Bölge									
Kuzeydoğu	10.220,000	114,000	1,1	9.220,000	168,000	1,8	-	-	-
Güney	17.366,000	355,000	2,0	17.232,000	445,000	2,6	-	-	-
Orta batı	12.040,000	166,000	1,4	11.949,000	238,000	2,0	-	-	-
Batı	10.560,000	215,000	2,0	12.305,000	245,000	2,0	-	-	-

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Homeschooling in the United States: 2003; and Parent Survey (Parent:1999) and Parent and Family Involvement in Education Survey (PFI:2003 and PFI:2007) of the National Household Education Surveys Program.

1999-2003 ile 2007 yılları arasındaki veriler incelendiğinde ev okulu öğrenci sayısındaki artışın yaklaşık 650 bin olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre bakıldığında ise 1999 ve 2007 yıllarında ev okullarına giden kız öğrenci sayısı erkek öğrencilere göre daha fazla iken bu durum 2003 yılında değişiklik göstermektedir. Sınıf olarak bakıldığında 1.-3. sınıf arasında ev okulu öğrenci yüzdesinde en fazla artış olduğu dikkat çekmektedir. Dikkat çeken bir sonuç olarak, çocuk sayısının fazla olduğu aileler ev okulu uygulamasını daha çok benimsemektedirler. Üç veya daha fazla çocuğu olan aileler bu uygulamadan en çok yararlanan ve tercih eden kesimi oluşturmaktadır. Aile yapısı dikkate alındığında da iki eşli ailelerin daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Anne-babanın çalışma durumuna bakıldığında ise, iki eşli ancak sadece birinin çalıştığı durumlarda tercih edilirlilik oranı daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Aydın (2002)'ın aktarımına benzer bir sonuç olarak gelir düzeyi 25,001 ile 50,000 Dolar arasında olana aileler ev okulunu daha çok tercih etmektedirler. Ailenin gelir düzeyi artarken ev okulu uygulamalarını tercih etme oranları da düşmektedir. Ancak bu durum 2007 verilerinde farklılık göstermektedir. Ailenin gelir düzeyi 75,001 Dolar veya daha fazla olan ailelerin daha çok ev okulu uygulamasını tercih ettiği dikkat çekmektedir. Eğitim düzeyi mesleki/teknik veya bazı üniversite olan aileler ev okullu uygulamalarına daha fazla destek vermektedir. Lisansüstü/profesyonel eğitim almış ailelerde oran biraz düşmektedir. Bunun nedeni olarak yoğun iş temposundan dolayı çocuklara yeterli zamanı ayıramama ve eğitimleri için okulları tercih etmeleri gösterilebilir. Yerleşim alanı dikkate alındığında kırsal bölgelerde tercih edilme oranı daha yüksektir. Bölgeler bazında değerlendirildiğinde ise en yüksek oranın güney bölgesine sahip olmasının yanı sıra batı bölgesi hariç diğer tüm bölgelerde yıllar arasında yüzdelik bir artış görülmektedir.

2.2.7. Ev Okulu Uygulamalarında Program ve Öğretim

Yapılan araştırma sonuçları ev okulu uygulamalarında hem yasalardan kaynaklı hem de uygulayıcılardan kaynaklı birçok farklılığın olduğunu göstermektedir. Bu farklılık sadece devletlerarasında değil, aynı zamanda eyaletler arasında da görülmektedir. Farklılıkların nedeni olarak ailelerin uygulamaya yönelik amaçları, ailenin kültürel ve sosyal yapısı, eğitim düzeyi, çocuk sayısı hatta yaşadıkları bölge gibi birçok etken gösterilebilir. Bu açıdan ele alındığında farklı öğretim programları ve

yöntemleri ortaya çıkmaktadır.

Ev okulu uygulamasını gerçekleştiren pek çok anne-baba, ilgili yayınevlerinden veya amaçlarına göre ideolojik kuruluşlardan alınan paket programları kullanmayı tercih etmektedir. Ayrıca bazı aileler Hristiyan Özgürlük Akademisi, Michigan Clonlara Okulu veya Sakson Okulları gibi kuruluşları yardımcı olmaları noktasında tercih etmektedirler (Lyman, 1998). Aileler genellikle eksik kalabilecekleri düşüncesinden dolayı paket programlara veya bazı kuruluşlara yönelmektedirler. Çocuklarını yanlış veya eksik yetiştirme konusu onları destek uygulama arayışlarına sürükleyebilmektedir.

Ailelerin kendilerine, yeteneklerine ve ev okulu uygulayıcısı olmalarına dair güvenleri arttıkça, daha az yapılandırılmış yaklaşım seçimlerini tercih etmektedirler. Ayrıca aileler, ev yapımı materyaller seçme eğilimine girerler. Bunlara ek olarak çoğunlukla yerel kütüphanelerden kaynakları ödünç almayı tercih etmektedirler (Lyman, 1998). Süreç içinde belirli bir disiplin ve tecrübe kazanmış olmaları, süreç yönetiminde rahatlık yaşamalarını sağlamaktadır.

Vender (2004)'in çalışmasında ev okulu uygulayıcıları tarafından kullanılan öğrenme/öğretim yaklaşımları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

Tablo 8. Ev okulu uygulayıcıları tarafından kullanılan öğretim/öğrenme yaklaşımları

Evde Okul	Evde okul, medya üzerinde en çok bahsedilen ev okulu uygulamasıdır. Çünkü onu anlamak çok kolaydır. Mutfak masası çevresinde çalışan çocukların fotoğrafı aracılığıyla anlaşılabilir. Bu hem pahalı bir metot hem de en yüksek tükenmişlik oranına sahip olan stildir. Bu metodu takip eden ailelerin çoğu ders kitapları, çalışma programları, sınıf ve müfredat kayıtlarını tutan paket programları satın almaktadırlar. Bu yaklaşımı kullanan bazı aileler ise kendi ders planlarını yapar ve kendilerine ait öğrenme materyallerini bulurlar. Bu stilin avantajı ne zaman ve nasıl öğreteceklerini tam olarak bilirler. Başlangıçta bu stil uygun olarak görülebilir. Dezavantajı ise ailenin/öğretmenin çok fazla çalışmasını gerektirir ve dersler öğrenciler için çokta eğlenceli görülmeyebilir.
Ünite Çalışmaları	Bu yaklaşımda çocukların ilgileri kullanılır ve bu sayede matematik, okuma, imla, bilim, sanat ve tarih gibi derslere çocukların bağlanması sağlanmaktadır. Örneğin, eğer çocuk eski Mısır ile ilgileniyorsa, Mısır'ın tarihini öğrenebilir, Mısır hakkında kitaplar okur, Mısır hakkında hikayeler yazar, piramitler hakkında sanat projeleri yapar, Mısır'ın tarihi eserlerini ve yer altı mezarlarına dair bilgiler toplar. Bu yaklaşımın avantajı, insanlar ilgilerinin olduğu konuları daha iyi öğrenirler. Dezavantajı ise aileler bazen çok istekli olabilir ve ünite çalışmalarının dışındaki her şeyi yapmak isteyebilirler. Süreç içinde çocuk onların ilgi alanları hakkında konuşmaktan korkabilir.

“Gevşek” veya “Seçme” Ev Okulları	Bu yaklaşım da ev okulu uygulayıcıları tarafından çok kullanılan bir yöntemdir. Temel olarak, uygulayıcılar biraz ondan, biraz şundan mantığı ile seçimlerini yapmaktadırlar. Matematik, okuma ve imla için çalışma kitaplarını kullanıyorlarken, diğer konular için okulsuz yaklaşımı benimsemektedirler. Bu metodun avantajı aileler önemli olduğuna inandığı konuları hisseder. Bu metod ailelerin ihtiyaç ve ilgilerine uygun sınıf, alan gezisi, ders kitapları seçmeye ailelere izin verir.
Okulsuzluk	Bu yaklaşım çocuk odaklı, ilgi odaklı ve doğal öğrenme olarak bilinmektedir. Uygulayıcılar günlük yaşam deneyimlerinden öğrenir, formal dersler ve okul programları kullanmazlar. Bunun yerine çocuklar kendi ilgilerini izlerler. Bunu da yetişkinleri izleyerek gerçekleştirirler. Matematik, fen, okuma ve tarihi öğrenmelerinin yanı sıra öğrenciler benzer şekilde yürüme ve konuşmayı da gözlemleyerek öğrenir. Okulsuzluğun kurucusu ve öğreticisi John Holt, kitabında “Öğrenme ve yaşama arasında hiçbir fark yoktur, öğrenme yaşamadır. Onları ayrı olarak düşünmek zararlı ve yanıltıcıdır. Çocuklara okula öğrenme için gittiklerini söyleriz. Ancak çocuklar eğitimcilerle karşılaşmadan önce yaşamlarının tamamını öğrenirler. Dahası onlara bir şeyler öğretmek için plan yapanların çoğundan daha iyi öğrenmeleri muhtemeldir. Bu yaklaşımın avantajı, çocuklar ilgi alanlarında uzman olmak için yeteneklerini geliştirme ve zaman ayrıcalığına sahiptirler. Dezavantajı ise, öğrenciler tipik okul programlarını takip etmezler. Eğer onlar okul sistemine yeniden girerse, hem zor zamanlar geçirir hem de sınıf seviyesine göre davranamayabilirler.
Klasik Ev Okulu	Bu metod orta çağda başlamıştır ve tarihte bazı en büyük beyinler tarafından kullanılmıştır. Bu yaklaşımın amacı, insanların kendileri için nasıl öğreneceklerini öğretmektir. Öğrenmenin beş unsuru vardır: 1-Sebebi, 2-Kayıt, 3- Araştırma, 4- İlgi ve 5- Hitabet. Daha genç çocuklar temel okuma, yazma ve matematiği öğrendiği hazırlık bölümü ile başlarlar. Dilbilgisi bölümü olan kompozisyon daha sonraki bölümdedir. Daha sonra ise daha ciddi okumaların, çalışmaların ve araştırmaların yer aldığı dialektik (mantık) bölümü yer alır. Bütün öğrenme unsurları ise iletişimin birincil odak noktası olan rhetoric bölümünde biraya gelir.
Charlotte Mason Metodu	Bu metodun özünde, çocukların gerçek yaşam durumlarından en iyi öğrendiği geçişi ve saygı görmek için bunu hak etmesi gerektiği vardır. Charlotte Mason’a göre çocuklara oynamaları, yaratıcı olmaları için zaman verilmeli ve onların öğrenebileceği yaşam durumlarını içeren etkinlikler olmalıdır. Öğrenciler, doğa yürüyüşleri, sanat müze gezileri, canlıları konu alan yaşam kitaplarından literatür, tarih, coğrafya öğrenmeleri gerçekleşir. Ayrıca öğrenciler anlatımlar ve tartışmalar aracılığıyla bildikleri şeyleri gösterirler, bunlar testler aracılığıyla öğrenilen şeyler değildir.
Waldorf Metodu	Bu metod bazı ev okullarında kullanılır. Waldorf eğitimi Rudolf Steiner’in çalışmalarına dayanır. Çocuğun beden, akıl ve ruh olarak hepsinin eğitiminin önemine vurgu yapar. Erken sınıflarda sanat, el sanatları, müzik ve doğa üzerine vurgu vardır. Daha büyük çocuklara öz farkındalıklarını geliştirme öğretilir. Bu metotta eğitim gören çocuklar standart ders kitapları kullanmaz. Çocuklar kendi kitaplarını oluştururlar. Ayrıca bu metod bilgisayar ile televizyonun çocuğun sağlığını ve yaratıcılığını kötü etkilediğini kabul eder. Bu nedenden dolayı onların kullanımını benimsememektedir.
Montessori	Montessori materyalleri de bazı evlerde popülerdir. Ayrıca bu metod çocukların tam potansiyellerini geliştirme yollarını ve kendi tempolarına göre öğrendikleri hatasız öğrenmeye vurgu yapar. Kafa karıştırıcı ve dağınık olan şeylerden kaçınırken, güzelliklere vurgu yapar. Plastik araçlar yerine tahtadan yapılmış araçlar tercih edilir. Öğrenme materyalleri iyi düzenlenmiş ve kullanıma hazır tutulur. Özellikle daha genç çocukları bilgisayar ve televizyon kullanma konusunda caydırır. Montessori materyalleri yüksek okul öğrencilerine uygun olmasına rağmen, uygulayıcılar daha genç çocuklar içinde kullanırlar.

Çoklu Zeka	Howard Gardner tarafından geliştirilen bir fikirdir. Bu görüşte, herkes kendinin zayıflıklarının yerine güçlü yanlarını kullandığı zaman en kolay ve etkili öğrenmeleri gerçekleştirebileceğine inanılır. Ayrıca herkesin kendine göre zekasının olduğuna da inanılır. Örneğin çoğu okulda dilsel ve mantıksal matematik yaklaşımı kullanılır. Fakat herkes bu yolla öğrenemez. Bazı öğrenciler bedensel kinestetik iken, bazıları okuma veya dinlemenin aksine dokunarak öğrenir. En başarılı ev okulu uygulayıcıları doğal olarak çocuklarının güçlü yanlarına vurgu yapar ve çocuklarının öğrenme stillerine uygun öğretim şekillerini uyarlarlar. Ayrıca çocuklarının en iyi yanlarını ortaya çıkaran öğrenme çevrelerine ve programlarına uyum sağlarlar. Bu yaklaşımda aileler için hedef çocuklarına uygun öğretme stillerine uyum sağlamak ve çocuklarının en iyi nasıl, ne zaman ve ne olduğunu tanımlamaktır.
DVD/Video Okulları	Bu yaklaşım ev okullarının bütün farklı stilleri ile kullanılabilir. Bu yaklaşımda televizyon izlenmez. Güçlü bir film çocukların karmaşık bir alanda sağlam bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olabilir ve onlara yeni ilgi alanları için ilham verebilir. National Geographic, PBS, A&E, and The Discovery Channel gibi kaliteli üreticilerden eğitsel DVD'ler DVD kiralama yerlerinden temin edilebilmektedir.
İnternet Ev Okulları	Sanal öğretilere, sanal okullara, çevrimiçi müfredatlara, kaliteli web sitelerine ulaşarak internetin gücü kullanılır. Çocuklar için gerekli kaynaklara ve uygulama tavsiyelerine kolaylıkla ulaşılabilir. Umutsuzluğa kapılmaya izin verilmemektedir, her konuda internetten destek alınabilmektedir. En ileri çevrimiçi müfredat programları, özel uzaktan eğitim okulları, ev okulu destek akademileri ve daha fazlası mevcuttur.

Her ne yöntem kullanılırsa kullanılsın, çalışmalar eğitimin ilk yıllarında birebir katılımın olduğunu ve olması gerektiğini göstermektedir (Lyman, 1998). Daha sonraki aşamalarda ise öğrencinin kendi başına çalışması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır (Tösten ve Elçiçek, 2013). Hem uygulayıcı aileler hem de ev okulu öğrencileri, uygulamanın ilk yıllarında tecrübesizlerdir. Gerekli destekler alındıktan sonra bireyselle dönük uygulamalar benimsenebilir. Bu sayede eğitimde oluşabilecek aksaklıklar önlenebilir.

Müzik eğitimi, sanat eğitimi, yabancı dil öğretimi veya matematik gibi teknik derslerde aileler özel ders (tutoring) veren uzmanlardan yararlanabilmektedir (Lyman, 1998). Bu dersler daha çok yetenek veya bilişsel alana hitap ettiği için herkes tarafından başarılamayabilir ve uzman gerekli görülebilir. Ancak uygulamadaki bu durumdan dolayı çoğu kez özel dersler ile ev okulları birbirine benzetilmektedir (Gündüz, 2006). Uygulamanın temeline inildiğinde ise birbirinden farklı kavramlar olduğu açık şekilde görülmektedir.

2.2.8. Ev Okulu Uygulamalarının Avantajları ve Dezavantajları

Ev okulu uygulamasına karşı birçok destek verici açıklamaların yanı sıra birçok da eleştiri bulunmaktadır. Bütün bu olumlu ve olumsuz eleştirilerin nedeni, ev okulu uygulamalarının sağladığı avantaj ve dezavantajlardan kaynaklanmaktadır.

Ev okulu uygulamalarına katılan grup iki şekilde değerlendirilebilmektedir. Bunlardan birincisi ideologlardır. Bu gruptaki aileler, çocuklarına dini eğitimi istedikleri gibi verebilmek adına ev okulu uygulamasını gerçekleştirirler. Diğer bir grup ise pedagoğlardır. Bu gruptaki aileler ise, çocuklara verecekleri eğitimin devlet veya özel okullardan verilecek eğitimden daha iyi olacağını savunmaktadır (Farrell ve Ryan, 2006).

Yukarıdaki görüşler ışığında ev okulu uygulamasının sağladığı avantajlar (Farrell ve Ryan, 2006):

- Öğrencilerin kendi hızlarında öğrenebilmelerine olanak sağlar.
- Çocukların ve ailelerin zaman kısıtlaması yoktur. Ne zaman istenirse ara verilir veya ders süresi uzatılabilir.
- Günün geri kalan kısmında bağımsız öğrenmeler gerçekleştirilebilir.
- Uygulamadan yararlanan çocukların gördükleri eğitimi istedikleri zaman, istedikleri kadar tekrar görme olanakları vardır.
- Ailelerin istedikleri konuları öğretme ve çocuklarına istedikleri değerleri kazandırma gibi inisiyatifleri vardır.
- Ev okulu uygulamaları sayesinde çocuk ile aile iletişimi artmaktadır. Bu sayede çocuğun aileye olan bağı güçlenmekte ve ev yaşantısına bağlılığı artmaktadır.
- Öğretim için kullanılan materyaller ucuzdur. Özellikle internet aracılığıyla birçok materyal bulmak mümkündür.
- Ev okulu uygulamalarına katılan çocuklar, sürekli bir kıyas içine dahil edilmeyerek akran baskısına maruz bırakılmazlar. Bu sayede daha yüksek düzeyde bir özbenlik algısına sahip olurlar.
- Ev okulu uygulamalarına tabi tutulan çocuklar ergenlik yıllarında daha sağlıklı kararlar alıp, liderlik özelliğini göstermeye daha yatkın pozisyondadırlar.

Ev okulu uygulamalarına dair belirtilen birçok avantajın yanı sıra bir grup tarafından ise birçok dezavantajının olduğu savunulmaktadır. Farrell ve Ryan (2006)

tarafından belirtilen dezavantajlar ise: :

- Ev okulu uygulamasına katılan çocukların sosyalleşme konusunda sıkıntı yaşadıkları ileri sürülmektedir. Çoğu eleştirmen sosyalleşmenin okul sınırları içerisinde gerçekleşebileceğini savunmaktadır.
- Ev okulu uygulamasında materyal temini ekonomiktir, ancak uzun vadeli düşünüldüğünde ev okulu uygulamasının ekonomik sıkıntıları beraberinde getirdiği belirtilmektedir. Bunun nedeni olarak, ev okulundan yararlanacak çocuk için anne veya babadan biri mutlaka çocuk ile ilgilenmelidir. Bir kişi sürekli evde kalarak çocuğun eğitimini sağlar. Bu yüzden eve girecek gelir miktarı iki yerden olacak iken bu uygulama ile bire düşmektedir.
- Ev okulu uygulamasının en önemli dezavantajı iyi eğitilmemiş ailelerin bulunmasıdır. Eğitime dair bütün sorumluluk ailelere aittir. Ancak yeterli bilgiye sahip olmadıkları durumlarda çocuklarında var olan eksiklikleri de göremeyebilirler.

Ancak ev okulu uygulamalarının avantajlarının daha fazla olduğunu düşünen kişiler, bu dezavantajları azaltacak bazı önlemler almaktadırlar. Örneğin çocuklar sosyalleşme yönünden okullara giden çocuklardan geri kalmamaları için çeşitli spor kulüplerine, izcilik faaliyetlerine, hatta bazen yarı zamanlı okul faaliyetlerine de katılabilmektedirler. Ailelerin eğitim konusunda yaşayacakları sorunlara destek olma amacıyla eyaletlere ev okulu danışmanlık büroları açılmaktadır. Etkili internet kullanımı sayesinde birçok web sitesinden destek alınabilmektedir. Anne-babanın eğitim seviyesi uygun değilse bile, bunun etkisini azaltacak, kendilerine yol gösterecek paket programlar satın alabilmektedirler. Bu ve benzeri tedbirler ile daha etkili ve özgür eğitim yapılabileceğini düşündükleri ev okulu uygulamalarını tercih etmektedirler.

2.2.9. Ev Okulu Öğrencilerinin Sosyalleşmesi

Ev okulu uygulamasına dair yapılan en çarpıcı ve en kuvvetli eleştiri çocukların sosyalleşmesi konusundadır. Eleştiriye gerçekleştirenler ev okuluna giden çocukların sosyalleşme yönünde ciddi sıkıntılar yaşayacaklarını, düzenli okullara giden çocuklara göre daha pasif ve içlerine daha kapanık olacaklarına dair görüşler belirtmektedirler. Ancak yapılan çalışmalar, uygulamalarda bu ve benzeri durumları ortadan kaldırmak için tedbirlerin alındığını göstermektedir. Lyman (1998)'ın belirttiğine göre, genellikle

ev okulu çocukları evin dışındaki spor takımları, izcilik programları, toplum hizmeti veya yarı zamanlı iş ile çeşitli aktivitelere katılmaktadırlar. Ev okulu uygulamasına tabi olan çocuklar alan çalışmalarına katılırlar ve diğer ev okulu çocukları ile işbirliği içerisinde öğrenirler. Ayrıca bir günlük kolejlere veya okullara gidebilir ve ders alabilirler. Çocuklar bu sayede sosyalleşip, iletişim kurabilecekleri çevrelerini oluşturmaktadırlar.

Shyers (1992) tarafından yapılan doktora tez çalışmasında, 8 ile 10 yaşlarındaki çocukların oyunları video ile kayıt altına alınmış ve daha sonra uzmanlar tarafından incelenmiştir. Çalışma kapsamına alınan çocukların bir kısmı ev okuluna devam ederken bir kısmı düzenli olarak okula gitmektedir. Ancak oyun oynayan çocuklara ait bu eğitim bilgileri hiçbir bilgi araştırmacı ve uzman tarafından bilinmemektedir. Oyun esnasında çocukların benlik ve atılganlık durumları incelenmiştir. Ancak çalışma sonunda çocuklar arasında benlik veya atılganlık konusunda büyük bir fark bulunmadığı görülmüştür. Daha özel incelendiğinde ise, video kayıtları sonucu, evde aileleri tarafından öğretim yapılan çocukların çok az davranış problemi yaşadığı gözlenmiştir.

Ev okulu uygulayıcısı olan aileler çocuklarının farklı kökenden insanlarla birlikte ve saygı içinde yaşamalarını da beklemektedirler. Aile dışında çeşitli sosyal fırsatlar sağlarlar. Geleneksel okullara giden çocuklarla karşılaştırıldıkları zaman, diğer yetişkinler ve aileleri ile ilişkilerinin daha iyi ve arkadaşlıklarının daha kaliteli olduğu görülmektedir. Onlar mutlu, iyimser ve kendi yaşantılarından hoşnutlardır (Medlin, 2013).

Kanada'da yapılan bir araştırmada ev okullarında eğitim gören çocukların akranlarına göre daha az televizyon seyrettiği, daha fazla sosyal etkinliğe katıldığı ve doğal oyun ortamlarında daha uyumlu sosyal davranışlar sergiledikleri belirtilmiştir (Basham, Merrifield ve Hepburn, 2007).

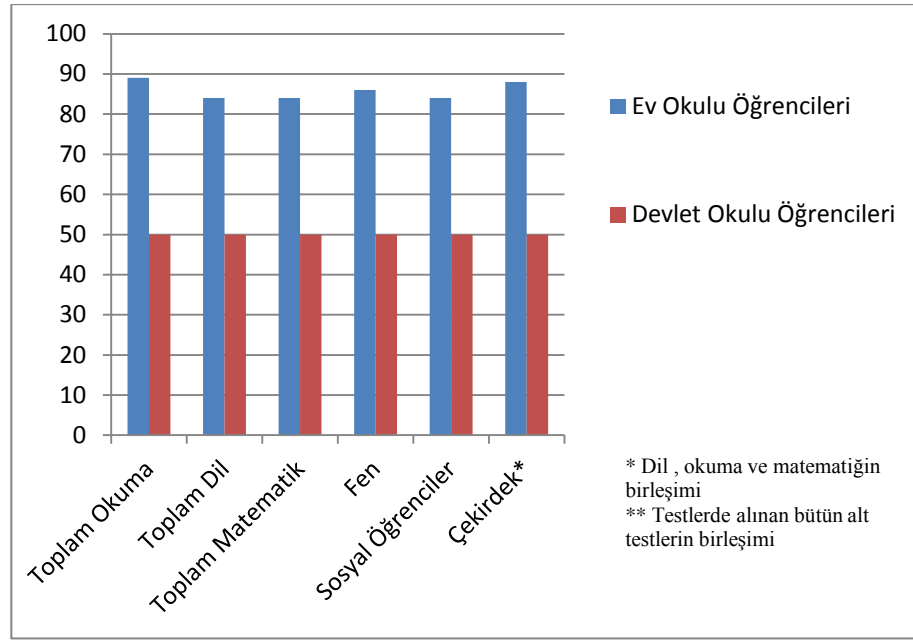
Literatür ve yapılan çalışmalar incelendiğinde ev okullarına tabi tutulan çocuklar düşünülenin aksine daha sosyal, daha özgüvenli bireyler olarak yetişmektedirler. Sosyalleşmeleri önünde engel görülen şeyler, uygulayıcılar tarafından ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Zamanın esnek ve kişilerin isteğine göre kullanılabilir olması çeşitli etkinliklerin yapılmasına da olanak sağlamaktadır.

2.2.10. Ev Okulu Öğrencilerinin Akademik Başarısı

Ev okulu uygulayıcılarından kaynaklı, çocukların akademik başarılarına dair çok fazla endişe duyulmaktadır. Çocukların doğru eğitimi, doğru kişilerden alması oldukça önemli görülmektedir. Devlet okullarında sabit bir program var iken ev okullarında sadece yapılandırılmış programlar ile paket programlar olabilmektedir. Ancak bu uygulama şekli de tüm aileler tarafından kabul görmemektedir. Devlet okullarına gitmeyen, sabit bir program çerçevesinde eğitim görmeyen bireylerin nasıl başarılı olacağı konusunda ciddi kuşkular bulunmaktadır. Ayrıca bu konu sosyalleşme ile birlikte ev okulu uygulamasının en çok eleştiri alan yönlerinden biridir. Ray (2006)'ın yaptığı bir araştırma sonucuna göre akademik başarı:

- Standart akademik testlerde, evde eğitim gören öğrenciler devlet okullarına giden akranlarına göre % 15-30 düzeyinde daha başarılı bulunmuştur.
- Ev okulu öğrencilerinin bu başarısı anne-babalarının eğitim düzeyi ve ailenin gelir düzeyi ile ilişkili değildir, bu unsurlar belirleyici bir etmen değildir.
- Ev okulu uygulayıcılarının uzman öğretmen olup olmaması çocukların akademik başarılarında etken değildir.
- Ev okulu düzenlemeleri veya devlet kontrolü akademik başarıyı hiçbir şekilde etkilememektedir.
- Kolejlere kabul için dikkate alınan ACT ve SAT sınavlarından ev okulu öğrencileri genellikle ortalamanın üstünde not almaktadırlar.
- Ev okulu öğrencileri başarıları sayesinde, gittikçe artan bir oranda kolejlerde istihdam edilmeye başlanmıştır.

Ev okuluna giden öğrenciler ile devlet okullarına giden öğrenci başarısı aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Field, 2013):

Şekil 4. K-12 Öğrencilerin akademik başarıları

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde bütün alanlarda ev okulu öğrencilerinin başarıları daha yüksek görülmektedir. Bunun nedeni olarak ailelerin çocuklarının ilgi ve ihtiyaçlarına göre eğitim vermeleri ve bu eğitimi uygun yöntem-teknik kullanarak yapmaları etken olarak gösterilebilir.

2.2.11. Ev Okulu Uygulamalarında Yararlanılan Kaynaklar ile Öğrencilerin Okul Kayıt Durumları

Ev okulu uygulamalarında yararlanılan kaynakların en başında tartışmasız aileler gelmektedir. Ancak uygulamadaki tek kaynak bu değildir. Aileler her konuyu anlatabilecek yeterliliğe sahip olamayabilirler. Bunun için uygulamanın gerçekleştiği çoğu eyalette en az bir tane ev okulu kuruluşu bulunmaktadır. Hatta bazı eyaletlerde ev okulu uygulamalarına yardımcı olan bölgesel kuruluşlar da bulunmaktadır. Bu kuruluşlara ilaveten; kütüphaneler, müzeler, kolejler, kiliseler, bölge işyerleri, ayrıca okullar da gerekli yardım ve desteği ailelere sağlamaktadır (Aydoğan, 2007).

Aydın ve Pehlivan (2000)'in Dobson'dan aktardığına göre, ev okulu kaynakları arasında yoğun kurslar, parklar, yerel işletmeler, özel okullar ve bazı eyaletlerdeki kamu okulları bulunmaktadır. Ev okulu uygulamalarında kitaplar ve diğer eğitim materyalleri

önemlidir. Bu önem doğrultusunda harekete geçmiş olan bazı eğitim kurumları eğitici paketler, kitaplar ve diğer eğitici materyalleri ailelerin hizmetine sunmaktadır. Ev okullarının tercih edilirliliği arttıkça bu tür hizmet sunan firmaların sayısı da gittikçe artmaktadır. Aileler kaynak bulma noktasında birçok alternatif seçeneğe sahiptirler.

Ev okulu uygulamasında büyük görev ailelere düşmektedir. Ancak bazı durumlarda eğitim direk aileler tarafından verilirken, bazı durumlarda özel öğretmenler tarafından verilebilmektedir. Hatta bazen ev okulu uygulayan aileler bir araya gelerek grup halinde özel öğretmenlerden faydalanabilmektedir. Daha da önemlisi bazı aileler kendi uzmanlık alanları ile ilgili eğitimi, bu gruplardaki çocuklara verebilmektedir (Özkaya, 2005). Bu ve benzeri uygulamalardan anlaşılacağı gibi, ev okulu uygulayıcıları arasında sıkı bir yardımlaşma ve dayanışma anlayışı bulunmaktadır. Bu sayede hem çocukların sosyalleşmesi sağlanırken hem de uygulamanın daha ekonomik bir hal alması sağlanmaktadır.

Farrell ve Ryan (2006)'ın Williams'tan aktardığına göre American Online (AOL), ev okulu uygulayıcıları için ders planlarını ve diğer uygulayıcılarla iletişimi içeren forumlar kurmuştur. Birbirleri arasında öneri alış-verişi yapabilecekleri web siteleri düzenlenmiştir. Mültimedya teknolojileri kullanılarak geliştirilen yeni müfredatlar yapılmıştır. Örneğin Alaska'da öğretmenler dünya genelindeki ev okulu öğrencileri ile sanal eğitime geçmektedir (Lines, 2000). Sanal veya çevrimiçi eğitim, devlet okullarına giden öğrenciler için bir olanak iken, ev okuluna gidenler için daha değerlidir. Bu sayede kim, neyi, nasıl daha etkili yapıyor öğrenebilmektedirler. Yenilikçiliğe açık olan bazı kuruluşların sağladığı destekler sayesinde telefonla, internetle hatta ev ziyaretleri ile uygulayıcılara yardımcı olunabilmektedir (Lines, 2001). Bu ve benzeri uygulamalar sayesinde ev okulları en çok tercih edilen alternatif eğitim sistemleri arasında yer almaktadır.

Tablo 9'da 2003 yılında yapılan bir araştırma ile ev okulu uygulamalarında yararlanılan kaynaklara ait sayılar ve yüzde oranları bulunmaktadır:

Tablo 9. Ev okulu uygulamalarında yararlanılan kaynaklar

Müfredat kaynakları veya kitaplar	Sayı	Yüzde
Halk Kütüphaneleri	82,000	3,321
Ev Okulu Katalogları, Yayınları veya Bireysel Uzmanlar	80,000	3,895
Perakende Kitapçılar veya Diğer Mağazalar	81,000	4,054
Ev Okullarına Bağlı Olmayan Diğer Eğitim Yayınları	72,000	4,492
Ev Okulu Örgütleri	68,000	4,765
Kilise, Sinagog veya Diğer Dini Örgütler	62,000	4,708
Diğer Kaynaklar	41,000	3,009
Yerel veya Bölge Halk Okulları	39,000	3,351
Özel Okullar	39,000	3,397

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 National Household Education Surveys Program (NHES).

Ev okulu uygulayıcıları devlet veya özel okullarda uygulanan programları temin edebilmekte ve uygulayabilmekteler. Ayrıca ev okulu uygulayıcıları için düzenlenen özel programlar da bulunmaktadır. Bu uygulanan programlar devlet okullarında uygulanan programlara eşit ya da okul programlarının en alt sınırına denk bir süre boyunca devam etmelidir (Aydın ve Pehlivan, 2000). Bu uygulamaların ve kaynakların hepsi ülkenin eğitim politikası ve yasalarına göre değişiklik göstermektedir.

Ev okulu uygulamasının gerçekleştirildiği bazı eyaletlerde ya da bölgelerde yarı zamanlı veya zaman bakımından isteğe bağlı olarak okula kaydolma imkanı, paylaşılmış öğretim, hem devlet okuluna hem de ev okuluna yapılan çift kayıt gibi imkanlar uygulayıcılara sunulmaktadır (Lines, 1995). Benzer uygulamalar sayesinde, ev okuluna dair tüm sorumluluğun ailelerde olması yönünde var olan önemli bir yanlış algı ortadan kaldırılmaktadır.

Tablo 10 incelendiğinde 1999 ve 2003 yıllarında ev okulu uygulamasına dair sayısal veriler görülmektedir. Okullaşma durumu incelendiğinde sadece ev okuluna kayıtlı olanlar ve yarı zamanlı kayıtlı olanlar diye iki ayrı grup bulunmaktadır. Yarı zamanlı kayıtlı olan grupta kendi arasında ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi haftada 9 saatten az kayıtlı olanlar iken, ikincisi 9 ile 25 saat arasında kayıt olanlardır.

Tablo 10. Ev okulu uygulamasındaki öğrencilerin okul kayıt durumları

Okullaşma Durumu	Ev Okullu Öğrenciler			
	1999		2003	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Toplam	850,000	100,0	1.096,000	100,0
Sadece Ev Okullu Olanlar	697,000	82,0	898,000	82,0
Yarı Zamanlı Kayıtlı Olanlar	153,000	18,0	198,000	18,0
Haftada 9 Saatten Az Kayıtlı Olanlar	107,000	12,6	137,000	12,5
Haftada 9 ile 25 Saat Arasında Kayıtlı Olanlar	46,000	5,4	61,000	5,5

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent Survey of the 1999 National Household Education Surveys Program (NHES); Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 NHES.

Tablodaki veriler incelendiğinde, 1999 yılından 2003 yılına kadar ev okulu öğrenci sayısında ciddi bir artış dikkat çekmektedir. Ev okulu uygulamasını tercih eden öğrencilere bakıldığında ise büyük bir kısmı sadece ev okullarını seçerek herhangi bir okuldan destek talep etmedikleri görülmektedir. Yarı zamanlı destek talep edenler incelendiğinde ise, çoğunluk haftada 9 saatten az grubunda yer almaktadır. Bu durum ev okulu uygulayıcısı olan ailelerin daha çok kendileri veya kendi yöntemleri ile süreci tamamladıkları göstermektedir.

Bütün bu yardımcılarının yanı sıra, kütüphanelerde bulunan kütüphaneler arası bağlantılar ve işbirliği de uygulamacılara önemli destek sağlamaktadır. İnternet her konuda destek alabilecekleri önemli bir kaynaktır. Profesyonel kurumlar ev okulu öğrencilerine müzik, sanat ve astronomi gibi konularda destek olmaktadır. Ev okullarında eğitim gören öğrencilerin başarılarını test etmek için, standart testler, anketler ve standart başarı testleri hazırlanmaktadır. Bölgesel ve ulusal boyutta yarışmalar düzenlenmektedir. Yapılan araştırmalara göre, ev eğitimi gören öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha başarılı oldukları bulunmuştur (Aydoğan, 2007). Bu sonuç, başarı için eğitimin verildiği ortamdan daha çok niteliğinin önemli olduğuna dikkat çekmektedir.

2.2.12. Ev Okulu ve Teknoloji

Hızlı değişen ve gelişen günümüzde teknoloji gün geçtikçe önem kazanmaktadır. İnsanlar bulundukları toplumdan geri kalmamak adına bu gelişime uyum sağlamak zorunda kalmaktadır. Teknoloji günlük yaşantımızda dahi önemli bir yer edinmektedir. Böyle olunca teknolojiden uzak veya kopuk bir hayat düşünülememektedir.

Ev okulu uygulayıcıları tarafından da birçok farklı yöntem kullanıldığı bilinmektedir. Teknoloji de ailelerin sıkça yardım aldıkları bir yöntemdir. Gerek internetten, gerek televizyon programlarından, gerekse mail aracılığıyla uygulamalarında birçok kolaylık sağlamaktadırlar.

Tablo 11’de yer alan ev okulu uygulamalarında yararlanılan kaynaklar incelendiğinde, öğrencilerin % 41.2’sinin elektronik kaynakları kullandıkları görülmektedir. Yararlanılan kaynaklar arasında internet, e-mail, web, TV, video ve radyo gibi elektronik kaynaklar kullanılmaktadır. Tablo 11’de uygulamalarda yararlanılan elektronik kaynaklara ait sayılar ve yüzdeler yer almaktadır:

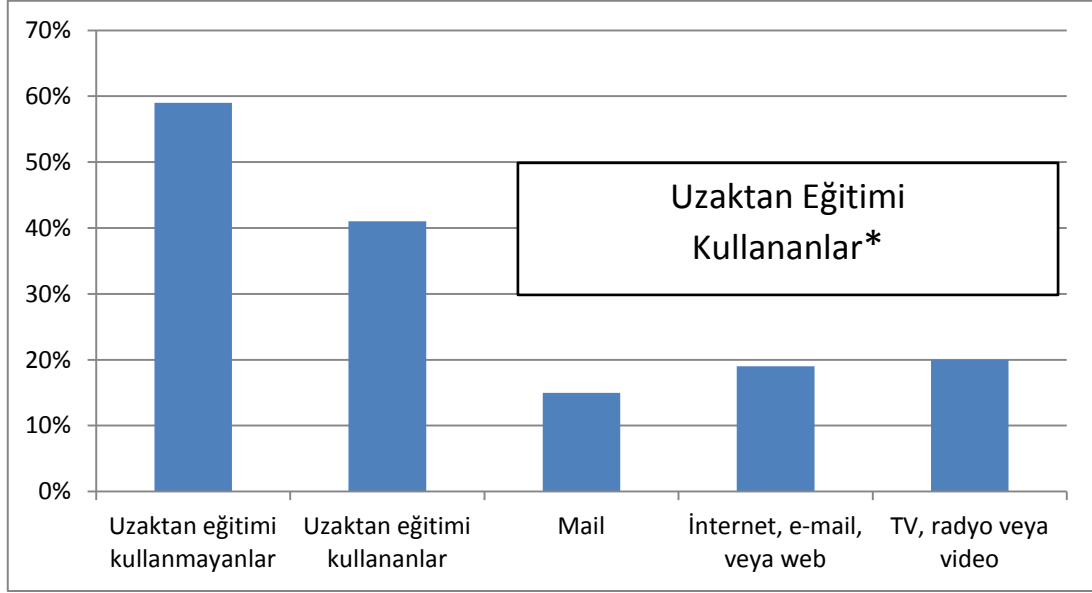
Tablo 11. Ev okulu uygulamalarında yararlanılan elektronik kaynaklar

Medya ile Öğrenenler	Sayı	Yüzde
Toplam	451,000	41.2
Mektup	167,000	15,2
İnternet, e-mail veya web	212,000	19.4
TV, video veya radyo	220,000	20.1

Kaynak: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Parent and Family Involvement in Education Survey of the 2003 National Household Education Surveys Program (NHES).

Yukarıdaki tablo ailelerin daha çok TV, video veya radyo gibi elektronik kaynaklardan yararlandıklarını göstermektedir. Bu uygulamalar gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Gelişen teknoloji, uygulayıcılara bu konuda daha fazla cazip gelmektedir. Aileler takıldığı veya yetersiz olduklarını düşündüğü yerlerde teknolojik kaynaklardan sıkça yararlanmaktadırlar.

Şekil 5'te 2003 yılında anaokulundan başlayarak 12. sınıfa kadar olan ve 5-17 yaş arası öğrencilerin evde eğitim gördüklerinde kullandıkları çeşitli iletişim araçlarına ait istatistiki bilgiler yer almaktadır:

*Aynı anda birden fazla uzaktan eğitim iletişim aracı kullanıldığı için toplam % 41'den fazladır.

Kaynak: ABD Eğitim Bakanlığı (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006).

Şekil 5. Evde eğitim gören öğrencilerin uzaktan öğrenme istatistikleri

Ev okulu uygulaması kapsamında eğitim gören öğrencilerin % 41'i uzaktan eğitimi kullandıkları görülmektedir. Aynı zamanda bu uzaktan eğitimden yararlanan öğrenciler sadece bir iletişim aracını değil, birden fazlasını kullanmaktadırlar. Şekil 5'te bu durum belirtilmektedir. Öğrencilerin bir kısmı TV, radyo veya video kullanırken, yaklaşık benzer oranda internet, e-mail veya web kullanan kısım da mevcuttur. Bir kısım ise mail ile destek almaya çalışmaktadır.

Aslında ev okulu uygulaması ile geniş ve düzenli planlar, materyaller, danışmanlıklar hatta bazı durumlarda uygun teselliler yapılmaktadır. Bu amaçla bilgisayarlar hayati önem taşımaktadır (Apple, 2004). Bu sayede tecrübesiz veya kendilerini yetersiz görüp çok fazla güvenemeyen aileler eksikliklerini telafi etmeye çalışmaktadır.

Amerika'da birçok kuruluş ev okulu uygulayıcılarına destek olmak amacıyla çevrimiçi ders vermektedir. Bu kuruluşların her birinin kendisine özel durumları ve şartları bulunmaktadır. Tablo 12'de Amerika'da çevrimiçi ders veren bazı kurumların profilleri yer almaktadır:

Tablo 12. Amerika’da çevrimiçi ders veren bazı kurumların profilleri

Çevrimiçi ders veren kurumlar	Başlangıç yılı	Kurucusu	Hizmet kapsamı	Verilen ders konuları	Ders sayısı	Başlangıçtan itibaren kayıtlı toplam öğrenci sayısı	Öğrenci başına düşen ders ücreti (yaklaşık)
Colorado Online Learning	1998	14 bölgeden oluşan konsorsiyum	Eyalet geneli	AP*, Çift Kredi**, Onur***, Temel, Seçmeli	80	6,832	\$200
Florida Virtual School	1997	Eyalet hibe fonu ile yerel yönetim ortaklığı	Eyalet geneli, ulusal, uluslar arası	Ap, Onur, Temel, Seçmeli	80	200,000	Yardım kredilik ders kaydı için \$440
Iowa Online Advanced Placement Academy	2001	Belin-Blank Center	Eyalet geneli	AP	11	5,616	\$380 (AP sınav ücreti hariç)
Johns Hopkins University Center For Talented Youth	1994	Johns Hopkins Üniversitesi üstün yetenekli gençler eğitim merkezi	Ulusal, uluslar arası	AP, Hızlandırılmış, Onur	60	53,000	Derse göre \$440-\$1,740 arası
Michigan Virtual High School	2000	Sanal Michigan Üniversitesi	Eyalet geneli	AP, Temel, Seçmeli	110	26,700	Derse göre dönemlik \$275-\$350 arası
Virtual High School	1996	Concord Konsorsiyum, Hudson Devlet Okulları	Ulusal, uluslar arası	AP, Uluslar arası Bakelorya****, Onur, Temel Seçmeli	216	40,028	Standart okul üyeliği kapsamında dönemlik ders ücreti \$130

*Advanced Placement (İleri Kur: Lisedeyken koleje hazırlık düzeyinde verilen kapsamlı dersler)

**Liseye devam eden öğrenciler için kolej düzeyindeki dersleri kapsar. Bu dersleri alan öğrenci kolejdeki dersin kredisini tamamlamış olur. Bunun için yakındaki bir üniversite yada kolejle birlikte çalışılır.

***Onur derslerini alan öğrenciler dual creditteki gibi normalden zor ve kolej düzeyinde dersler alırlar. Ancak bu derslerin kredisini sadece koleje giriş başvuru formunda artı puan anlamına gelir.

****Geniş ölçüde uluslar arası geçerliliği olan özellikle 16-19 yaş grubuna yönelik 2 yıllık bir program

Kaynak: U.S. Department of Education Office of Innovation and Improvement, 2007.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde en eski kuruluş olarak “Johns Hopkins University Center For Talented Youth” olduğu görülmektedir. Bu kurum en eski olmasına rağmen, kuruluşlarından 2007 yılına kadar toplam kayıtlı öğrenci sayısı “Florida Virtual School” kurumundan daha azdır. Bu kurum, 10 yıl içerisinde 200,000 kayıtlı öğrenciyi bünyesinde bulundurmaktadır. Tablo incelendiğinde her kurumun

kendine özgü ders konuları bulunmaktadır. Kimi kurumlar sadece bir alanda ders verirken kimi kurumlar birçok alanda ders vermektedir. Bu durum da kurumların hizmet kapsamını ve ders sayısını etkilemektedir.

2.2.13. Ev Okullarına Yapılan Eleştiriler

Ev okulu uygulamalarına yönelik başta ABD olmak üzere, uygulanan diğer ülkelerde de birbirine benzer birçok eleştiri yapılmaktadır. Bu eleştirilerin başında öğrencilerin yeterince sosyalleşememeleri, ileri basamakta eğitimi görebilmek adına diplomaya sahip olamamaları, meslek eğitimini alamamaları ve iyi vatandaşlık özelliklerini benimseyememeleri gibi özellikler gelmektedir (Aydoğan, 2007). Ancak bu durum daha çok desteklemeyenler tarafından yapılan eleştirilerdir. Uygulayıcılar tüm bu olumsuzlukları kaldırabilmek için birçok çalışma gerçekleştirmektedir.

Ev okulu uygulayıcılarının bir kısmı eğitimlerini uzaktan eğitim sayesinde sürdürmektedir. Bu durum tamamen ailelerin isteklerine bağlıdır. Bazı yöneticilere göre ise, denetim altına alınmamış programlar ile düzenlenen uzaktan eğitimin öğrencilerin temel yeterlikleri kazanmasına fırsat sunmadığı belirtilmektedir (Aydın ve Pehlivan, 2000). Bu düşünce, eğitimin başıboş ve denetimsiz olması ile öğrencinin temel yeterlilik gelişimine fayda sağlayamayacağını belirtmektedir.

Nelson (1986) da ev okuluna dair yapılan eleştirileri iki ayrı grupta ele almıştır. Birinci grupta devlet okulu yöneticileri tarafından yapılan eleştiriler yer almaktadır. Yöneticiler, ev okullarının istenen gelişmeyi sağlayamadıklarını belirtmektedir. Yöneticiler tarafından yapılan eleştiriler arasında, çocukların öğrenmeye karşı ilgisiz olmaları ve genel olarak öğrenmeye karşı iyi olmamaları gibi eleştiriler bulunmaktadır. Bu eleştirilerin temeli, ev okulu uygulayıcılarında var olan eksikliklerden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra ikinci grupta yer alan eleştiriler ise, direk ev okullarının yapılarına dönük olanlardır. Uygulamaya katılan çocukların sosyalleşmede yaşadıkları sorunlar, ev okulu uygulayıcıları olan ailelerin yeterli bilgi ve entelektüel donanımına sahip olmamaları, yeterli düzeyde bilimsel araç-gereç ve materyallerin kullanılamaması, temel yeteneklere gerekli önemin verilememesi gibi nedenlerden kaynaklı eleştiriler yer almaktadır.

Arai (1999) yapılan eleştirileri genel olarak aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

- Ev okulunu tercih eden öğrenciler sadece aileleri ve çevreleri ile muhatap olurlar. Bunun dışında sosyal çevreye uyum sağlamakta zorluk çekerler.
- Okullarda eğitim gören çocuklar takım çalışması, yardımlaşma, yenme veya yenilme, gerekli durumlarda fedakarlıkta bulunma gibi değerleri öğrenirler. Ev okulu çocukları ise bu ve benzeri duygulardan yoksun gelişirler.
- Ev okulu çocuklarının rekabet duygusu gelişmediği için, devlet okullarına giden akranları ile rekabet edemezler.
- Okulun insanları normalleştirdiğine dair bir algı bulunmaktadır. Toplumsal normları sosyalleşme çevresinde elde ederler. Ancak ev okulu çocukları bu duyguyu taşıyamazlar.
- Çevre şartlarına ve olumsuzluklarına karşı direnç gösteremezler. Çünkü sürekli ailelerinin koruyucu dünyalarında yer almaktadırlar.
- Ev okulu çocuklarının çevresi sürekli kendisine benzer insanlarla çevrilidir. Bu yüzden farklı kültürlere, farklı değerlere karşı hoşgörülü olamayabilirler.
- Ev okulunda eğitim gören öğrencilerin gelecek eğitim fırsatları bazı durumlarda ellerinden alınmış olmaktadır. Çünkü bu öğrenciler, bir üst eğitim basamağına kayıt yaptırabilmeleri için gerekli olan diploma ya da herhangi bir belgeye sahip olamıyorlar.

Yapılan bu tür eleştirilere karşı Arai (1999) şu tür savunmaların olduğunu da belirtmektedir:

- Sosyalleşme konusunda sıkıntı yaşayacakları düşünülen bu ev okulu öğrencileri; sporla, müzikle veya farklı sosyal aktivitelerle uğraşmaktadırlar. Bu sayede sosyalleşme konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır.
- Yine sosyalleşme konusunda, okullarda var olan ağır eğitim programlarına maruz kalmayarak sosyalleşme faaliyetlerine daha fazla zaman ayırabilmektedirler.
 - Okulun etkilerinden biri olduğuna inanılan iyi vatandaş olma özelliğinin sadece okulda kazanılabileceğini ev okulu uygulayıcıları düşünmemektedir. Ev okulu uygulayıcıları kendileri için öncelikli olan aile bağlarını, önemini ve iyi vatandaş olma özelliklerini kazanabilmek için halk faaliyetlerine önem vermektedirler.

Aşağıda verilen Tablo 13 kamu ve ev okulu ailelerine yönelik yapılmış değer ölçümleri sonuçlarını göstermektedir:

Tablo 13. Kamu ve ev okul aileleri için yapılmış değer ölçümleri listesi

	Ev Okulu Aileleri	Kamu Okulu Aileleri
Psikolojik Motivasyonlar		
Rol Yapısı: Aile Odaklı	✓	
Rol Yapısı: Ortaklık Odaklı	✓	
Rol Yapısı: Rol Faaliyet İnançları	✓	✓
Rol Yapısı: Okullara Doğru Değer	✓	✓
Çocuğun Başarısına Yardım İçin Okul Etkinliği	✓	✓
Kişisel İnançları: Değerler	✓	
Kişisel İnançları: İdeoloji	✓	
Kişisel İnançları: Pedagoji	✓	
Kişisel İnançları: Özel Gereksinimler	✓	
Yaşam Şartları Algıları		
Zaman ve Enerji	✓	✓
Bilgi ve Yetenekler	✓	✓

Kaynak: Green, C. L. ve Hoover, K. V. (2007), “Why Do Parents Homeschool? A Systematic Examination of Parental Involvement”, Education and Urban Society, 39, Sayı: 2: 264.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, ev okulu ailelerinin; aile, ortaklık, değer, ideoloji, pedagoji ve özel gereksinim gibi değerlere daha fazla önem verdiği görülmektedir. Ev okullarına dair çok sayıda eleştiri getirilmektedir. Ancak ev okulunu destekleyenler aslında yapılan eleştirilerin anlamsız olduğunu, ev okulların resmi ve özel okullardan daha faydalı olduğunu savunmaktadırlar.

Yapılan birçok eleştiriye rağmen ev okulları özellikle Amerika’da hızla kabul görmektedir. Ayrıca bu uygulama her geçen yıl daha çok ülkede, daha çok aile tarafından benimsenmektedir. Aileler yapılan eleştirilere karşı tedbirler olarak çözüm yolları bulmaktadır. Ancak bazı kesimler durum ne olursa olsun uygulamanın aksaklıkları olduğunu ve kabul edilemeyeceğini belirtmektedir.

2.2.14. Ev Okulu Uygulamasından Geçen Ünlüler

ABD'deki 43 başkandan 17'si bugün ev okulu olarak adlandırılan alternatif eğitim sisteminde eğitim görmüştür. Bunlardan bazıları Abraham Lincoln, Grover Cleveland, James Garfield, Andrew Jackson, Thomas Jefferson, Franklin Delano Roosevelt, Theodore Roosevelt, George Washington'dur. Yine ünlü bilim adamlarından, Alexander Graham Bell, Eli Whitney, Thomas Alva Edison ve İngiliz elektrokimyacı Michael Faraday (1791-1867), ilk helikopteri icat eden William Lear (1902-1978), Ünlü Ornitolog (kuş bilimci) John James Audubon, fizikçi ve elektromanyetik araştırmacı Elias Howe, ateşli silahları icat eden Moses Brownig, ünlü fotoğrafçı Ansel Adams (1902-1984), ünlü sanatçılardan William Blake, Leonardo da Vinci, Claude Monet, Nobel ödülü sahibi George Bernard Shaw, ünlü şair Robert Frost (1874-1963), ünlü müzisyen Wolfgang Amadeus Mozart, ünlü jazzci Louis Armstrong, ünlü violinist Yehudi Menuhin (1916-1999) ev okulu olarak adlandırılan eğitim türünde yetişmiş kişiler arasındadır (Dobson, 2000, Akt: Aydoğan, 2007). Ayrıca ev okulu uygulamasından geçen diğer ünlü öğrenciler ise John Quincy Adams, Charles Dickens, Agatha Christie, Benjamin Franklin, Woodrow Wilson, Winston Churchill, Florence Nightingale, Charlie Chaplin, The Wright Brothers ve Andrew Carnegie'dir. Türkiye'de ise Erkin Koray kızını hiçbir eğitim kurumuna göndermemiştir. Kızı için gerekli tüm eğitimi özel hocalar veya kendi aktarımları ile sağlamıştır.

Ev okulu uygulamasından geçen ünlülerin yaşadıkları zaman aralığına bakıldığında geniş bir dönemi kapsamaktadır. Bu da ev okullarının aslında yeni bir uygulama olmadığını göstergesidir. Ayrıca bu derece önemli insanların ev okulu uygulamasından geçerek başarı göstermiş olmaları, uygulamanın etkililiğini göstermektedir.

2.2.15. Ev Okulu Uygulamalarına Dair Düşünceler

Değişen eğitim anlayışıyla birlikte daha çok benimsenmeye başlayan ev okulu uygulamalarına dair uzun süredir yorumlar yapılmaya devam etmektedir. Uygulamayı benimseyenler ile benimsemeyenler sürekli kendilerinin haklı olduğuna dair görüş beyan etmektedirler. Kişilerin amaçlarına göre düzenlenen ev okulu uygulamaları, ev okulu türleri, yapılan yasal düzenlemeler, uygulamanın avantajları veya dezavantajları bu alternatif eğitim anlayışını popüler kılmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte

daha fazla ön plana çıkarak dikkatleri daha fazla üzerine çektiği görülmektedir. Durum böyle olunca uygulamaya dair birçok görüş belirtilmektedir.

Aşağıda, 2008 yılında Beck ve Vestre'nin 57 aile üzerinde yapmış olduğu çalışma sonuçları bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, ailelerin evde eğitimi isteme nedenlerini belirlemektir. Bazı aileler birden fazla neden ile evde eğitimi istediklerini belirttiklerinden kişi sayısı 57'den fazla görünmektedir (Beck, 2010):

Tablo 14. Ailelerin 2006 yılında evde eğitim isteme nedenleri

Evde Eğitimin İstenme Nedenleri	Kişi sayısı	Yüzde
Okullarla ilgili sorunlar	26	% 46
Çocukları ile evde daha fazla zaman geçirme isteği	23	% 40
Pedagojik nedenler	22	% 38
Dini nedenler	4	% 7
Diğer nedenler	20	% 34

Kaynak: Beck, W. C. (2010). "Home Education: The Social Motivation",

International Electronic Journal of Elementary Education, C: 3, Sayı:1.

Yukarıda verilen Tablo 14 incelendiğinde, ailelerin evde eğitimi istemelerindeki en büyük etken okullarla ilgili sorunlar olduğu görülmektedir. Bu sorunlar arasında ailelerin ve toplumun istemediği kötü alışkanlıklar, okullarda akran baskısı, çocukların kendilerine özel öğrenme stillerine göre eğitim alamamaları gibi faktörler yer almaktadır. Okullarla ilgili sorunları çocukların evde daha fazla zaman geçirme isteği, pedagojik nedenler takip etmektedir. En az belirtilen neden ise dini nedenlerdir (% 7). Aslında dini nedenler ev okullarının tercih edilmesinde -özellik başlangıç aşamasında- çok önemli bir etken olarak belirtilmektedir. Ancak araştırma sonucunda en az gösterilen neden olarak gösterilmiştir.

Beck ve Vestre'nin yaptığı çalışmaya ait veriler Tablo 15'te yer almaktadır (Beck, 2010):

Tablo 15. Ailelerin 2006 yılında evde eğitim vermemeleri için nedenler

Evde Eğitimin İstenmeme Nedenleri	Evde eğitim bir tercih olmadığı zaman (n=462)	Evde eğitim bir tercih olduğu zaman (n= 57)
Öğrenme sonuçları	78	2
Okul topluluğunun yokluğu	92	14
Yeterli zamanın olmaması	41	4
Ekonomik nedenler	34	5
Sosyal izolasyon korkusu	77	7
Diğer nedenler	3	4

Kaynak: Beck, W. C. (2010). "Home Education: The Social Motivation", *International Electronic Journal of Elementary Education*, C: 3, Sayı:1.

2008 yılında yapılan aynı çalışmada ailelere ev okullarını istememe nedenlerini belirtmeleri de istenmiştir. Aileler tarafından verilen cevaplar incelendiğinde, evde eğitimi vermeme nedenleri arasında en büyük etken okul topluluğunun bulunmaması gösterilmektedir. Bunun nedeni olarak aileler, okullarda sosyal çevrenin olduğunu ve bunun çocuklarını olumlu yönde etkilediğini belirtmektedirler. Bu veri ile benzer etkiye sahip olan sosyal izolasyon korkusu da bir diğer istenmeme nedeni arasında yer almaktadır. Literatür incelendiğinde ve yapılan diğer çalışma sonuçları incelendiğinde ev okulunda eğitim gören öğrencilerin başarılarının daha yüksek olduğunu belirtilmektedir. Ancak tablo incelendiğinde aileler öğrenme sonuçları konusunda farklı düşünmektedirler. Ev okulunu seçmeme nedenleri arasında öğrenme sonuçları önemli bir çoğunluk tarafından belirtilmiştir. Bu sonuçtan, ev okullarının istenen şekilde, amacını ve etkisini yansıtamadığı düşüncesi ortaya çıkabilmektedir.

Beck ve Vestre'nin yaptığı sınırlı sayıda örneklemden oluşan çalışmayı ABD Eğitim Bakanlığı 1999 yılında daha geniş bir çerçevede İstatistiki bilgi olarak belirtmiştir. 1999 yılında yapılmış olan ABD Eğitim Bakanlığı İstatistik sonuçları Tablo 16'da belirtilmektedir:

Tablo 16. 1999 yılı ABD eğitim bakanlığı İstatistikleri

Ev Okulluluk Gerekçeleri	Ev Okullu Öğrenci Sayısı	Yüzde	Standart Sapma
Çocuğa evde daha iyi eğitim verilebilir	415,000	48.9	3.79
Dini nedenle	327,000	38.4	4.44
Okulda yetersiz öğrenme ortamı	218,000	25.6	3.44
Ailevi nedenler	143,000	16.8	2.79
Kişilik geliştirme/Ahlak	128,000	15.1	3.39
Okul dersleri	103,000	12.1	2.11
Çocuğun okula karşı çıkması	98,000	11.6	2.39
Yararlanılabiliyor okulların sorunları	76,000	9.0	2.40
Engellilik gibi özel durumlar	69,000	8.2	1.89
Ulaşım kolaylığı	23,000	2.7	1.48
Çocuğun okula gitme deneyiminin olmaması	15,000	1.8	1.13
Aile kariyeri	12,000	1.5	0.80
İstenen okula alınmaması	12,000	1.5	0.99
Diğer nedenler	189,000	22.2	2.90

Kaynak: http://tr.wikipedia.org/wiki/Ev_okulu

Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan istatistiki verilere göre çocuğa evde daha iyi eğitim verilebileceği görüşü hakimdir. Bunu dini nedenler takip ederken okulda yetersiz öğrenme ortamının oluşu da tercih için önemli bir etkidir. Araştırma sonuçlarına göre ailenin kariyeri ve istenen okula kayıt yaptırılmaması da ev okullarının tercihi noktasında etkili ancak son sıralarda yer almaktadır.

Yapılan araştırma sonuçlarına paralel olarak ev okullarına dair olumlu ve olumsuz birçok görüş sunulmaktadır. Ev okullarında eğitimden öncelikle anne-babanın sorumlu olması çocuklar üzerinde baskı yaratabilmektedir. Aksine ailelerin niyeti, çocuklara yardım etme ve onları kontrol etme isteğidir. Bu durum özellikle çocukların olgunlaşma döneminde sıkıntı yaşamalarına neden olmaktadır (Lines, 1995). Ailelerin tüm sorumluluğu üstlenmeleri onların finansal, sosyal, pedagojik anlamda yeterli ve vaktinin bol olmasını, kültürel anlamda da donanımlı olmasını gerektirir. Bu açıdan ele alındığında ev okulu uygulaması oldukça maliyetli olmaktadır (Tösten ve Elçiçek, 2013). Özellikle vakit konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu uygulamayı

benimseyen ailelerden anne veya baba çocuğun sorumluluğunu almak için daha çok evde vakit geçirmek zorundadır. Bu durumda genellikle iş yaşamlarından vazgeçmektedirler. Doğal süreç içerisinde aile bütçesi iki ayrı yerden sağlanırken bu uygulama ile bire düşmektedir. Ailelerin ekonomik durumları uygulamanın tercih edilmesinde önemli bir rol olmaktadır. Uygulamanın yaygınlaştırılması ve etkililiğinin artırılması için ülkedeki gelir dağılımı eşit hale getirilmelidir (Tösten ve Elçiçek, 2013). Yapılan benzer çalışma sonuçları da gelir konusunun aileler için önemli bir dezavantaj olduğunu göstermektedir. Medlin (2000) ev okulu uygulamaları ile ailelerin sadece tek gelirle yaşamak zorunda kaldıklarını belirten birçok araştırma sonucundan bahsetmektedir. Ayrıca bazı disiplin problemlerinin olabileceğini ve toplumsal sorunların meydana gelebileceğini de belirtmektedir.

Uygulamaya yönelik eğitimle ilgili en büyük sorumluluğun ailelerde olması bu konuda ciddi sıkıntıların yaşanmasına neden olmaktadır. Bu algıya göre, ailelerin çocuklarına gerekli eğitimi verecek kadar uzman ve yeterli donanımına sahip olmaları gerekmektedir. Ancak ev okulu savunucusu olanlar bu görüşe karşı çıkmakta ve bu algının eğitimin hatalı tanımlanmasına yönelik bir varsayım olduğunu savunmaktadırlar. Eğitim, öğretmenin bildiklerini öğrencilere öğretmesi ya da belirli bir beceriyi deneyimletmesi değildir (Jeub, 1994). Aileler gerekli gördükleri noktalarda uzmanlardan, okullardan veya diğer kaynaklardan destek alabilmektedir. Eğitimde temel amaç, çocukların kendi öz becerilerini ve güvenlerini geliştirmeleri, kendi ilgi alanlarına uygun öğrenme ortamları oluşturmaktır. Ailelerin yetersizliğine yönelik bu olumsuz algının aksine ev okullarında eğitim gören çocukların normal okullarda eğitim gören akranlarından daha başarılı olduğu görülmektedir (Ray, 2000; Runder, 1999). Bunun nedeni olarak çocukların kendi özel ilgi alanlarına, öğrenme stillerine ve öğrenme hızlarına göre imkanların var olması gösterilebilir. Bu görüş ailelerin okullarda verilen eğitime ve eğitim ortamlarına güvenmemeleri durumunu destekler niteliktedir.

2.3. Ev Okullarıyla İlgili Bazı Araştırmalar

Değişen eğitim anlayışlarıyla birlikte ev okullarına yönelim giderek artmaktadır. Bu nedenle, konu ile ilgili birçok araştırma yapılmaktadır. Ancak ev okulu uygulamasının veya benzer uygulamaların Türkiye’de olmaması yapılan çalışmaların genellikle teorik boyutta olmasına neden olmaktadır.

Bauman (2003)’ın çalışmasında ev okulunu seçen ailelerin % 30’u normal okulların verimsiz okul çevresine sahip olduğunu düşünmektedirler. Ailelerin % 14’ün verilen eğitime karşı olduğu sonucu elde edilmiştir. Diğer taraftan ailelerin % 33’ü ev okullarını seçme nedeni olarak din ile ilgili sorunları öne sürerken, % 9’luk bir kesim de ahlaki konularla ilgili nedenleri ileri sürmektedir.

Smith ve Williams (2009) tarafından siyahi aileler arasında ev okulu uygulamasının değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırmada ailelerin inançları, endişeleri ve çocuklarının eğitimi için arzuları dikkate alınmıştır. Bulgular, ev-okul etkileşimini ve yarış ile ilgili konuları içeren ev okuluna ailelerin uyumunu göstermektedir. Ev okulunu tercih eden aileler, devlet okullarının çocuklarına kaliteli eğitim verememesinden ziyade kendi çocuklarının eğitimlerinden kişisel olarak sorumlu olduklarına ve onları kendi önceliklerine göre eğitime yetisine sahip olduklarına inandıkları için bu uygulamayı seçtiklerini belirtmektedirler.

Kılıç ve Önen (2012)’in çalışması Isparta ve Burdur illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler üzerinedir. Öğretmenlerin ev okuluna dair görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, ev okulunun avantajı olarak çocuklar hasta olsalar dahi eğitimlerine ara vermek zorunda kalmayacakları fikri belirtilmiştir. Hatta öğretmenler ev okuluna giden öğrencilerin kendi özgüvenlerini geliştirebileceklerini söylemektedirler. Ancak olumsuz olarakta zorunlu ilköğretim eğitimi tehlike altına girebilir görüşü hakimdir.

Medlin (2013) tarafından yapılan çalışma sonucunda, ev okuluna giden çocukların ahlaki muhakeme güçleri en az diğer çocukların ki kadar ileri düzeyde ve bencilce davranışların görülmesi daha az olasılıkta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ergenler gibi, sosyal sorumluluk duygusu güçlü, akranlarına göre daha az duygusal kargaşa ve problemlili davranışlar sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma

kapsamında, ev okulu uygulayıcılarını tedirgin ettiğinden ampirik çalışmalar yapılamadığı da belirtilmiştir.

Çocuklara ev okuluna uygulamasına dair sevdikleri şeyler sorulduğunda verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir (Broadhurst, 1999):

- ✓ Kendimize ait bir şeyler yapmak için daha fazla zamanımız oluyor,
- ✓ Derslerimizi erken bitirerek, boş zamana sahip oluyoruz,
- ✓ Öğrenmek istediğimiz şeyin ne ve ne kadar olduğunu biz belirliyoruz,
- ✓ Zamanımızın çoğunu annemizle geçiriyoruz ve annemizi daha çok görüyoruz.

Ülkemizde bu ve benzeri örnek çalışmalar görülememektedir. Yapılan çalışmaların çoğu derleme nitelik taşımaktadır. Bu açıdan da ele alındığında, yapılan bu araştırma daha fazla önem arz etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın amacına yönelik seçilen araştırma modeli, çalışma grubunun seçimi ve belirlenmesi, veri toplama aracı, verilerin toplanma süreci ve analizi ile ilgili bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Günümüzde pozitivist paradigmanın nesnelliği ile pozitivist ötesi paradigmanın öznelliğinin birlikte kullanılması, araştırmaların niteliğini artırmaktadır (Denzin 2010). Bu nedenle, pozitivism/akılcı ötesi paradigmaya uygun araştırma yöntemlerinin benimsenmesi önem kazanmıştır. Türel (2008) bu durumu, bilimsel araştırmalarda farklı yöntem, teknik ve yaklaşımların kullanılmasının, araştırma probleminin farklı değişkenlere göre değerlendirilmesine yardım edeceği şeklinde açıklamıştır. Özellikle sosyal bilimler alanında araştırmacıların büyük bir kısmı uzun yıllar sadece nicel araştırmalara yönelmişlerdir. Ancak son yıllarda bu tutum nitel araştırma yöntemlerine doğru bir geçiş yaşamaya başlamıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma modeli olarak nitel araştırma yöntemi içerisinde değerlendirilen “içerik analizi” modeli kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda insanların doğal ortamlarda davranışlarına ve kendi kelimeleri ile kendi dünyalarını anlatmalarına odaklanılır (Crozby and Bates, 2011). Ayrıca, sosyal bir problemin derinlemesine incelenmesinin yanı sıra araştırmacı ne ve nasıl sorularıyla başladığı nitel araştırmada neden sorusuna da yanıt arar (Creswell, 1998). Asıl amaç, sınırlı ortam veya sınırlı insan üzerinde ancak derinlemesine bilgi almaktır (Crozby and Bates, 2011). İçerik analizinde de özellikle mesajların sıklığı ve çeşitliliği, belli bir konuşma kalıbının veya sözcük grubunun kaç kere kullanıldığı üzerinde yoğunlaşılır (Merriam, 2013). Burada temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan veriler öncelikle kavramlaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı şekilde düzenlemeler yapılarak, buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılıp, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül şekilde ortaya

konulmasını sağlayan nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanır (Yıldırım ve şimşek, 2011). Ayrıca nitel araştırma, sosyal bağlama göre esneklik gösteren veri toplama tekniklerine dayanmaktadır (Kuş, 2009).

Bu araştırmada, belirlenen amaç doğrultusunda odak grup görüşme tekniği kullanılmıştır. Odak grup görüşmesi, son yıllarda popüler olan, belirli bir konu üzerinde seçilmiş bir grup insanla tartışma yürütme veya görüşme yapma olarak da belirtilmektedir (Glesne, 2013). Bu teknik, önceden karar verilmiş bir konu hakkında, belirlenmiş bir grup katılımcının düşüncelerini öğrenmek için planlanmış bir tartışma serisi olarak tanımlanabilir (Baş ve Akturan, 2008). Başka bir ifade ile bireysel deneyimden ziyade sistematik bir şekilde bir konu üzerinde odaklaşılarak grupla yürütölen görüşme tekniğidir (Ekiz, 2013). Odak grup görüşmeleri, araştırmacının ilgilendiği ve onun yönlendirmeciliği altında bir konunun dört ile 12 kişi arasındaki gruplar tarafından irdelenip, tartışılmasıdır. Ayrıca belirli bir odak ya da sorun üzerinde, belirli bir dönemde ve çeşitli vesilelerle yapılan yoğun tartışmaları ve görüşmeleri içeren bir araştırma stratejisidir (Marshall, 2005). Creswell (2011)'e göre genellikle dört ila altı kişilik bir gruptan görüşme boyunca bilgi toplama süreci olarak tanımlanmaktadır. Odak grup görüşmesinde sorular açık uçlu olmalı ve grubun bütün üyelerine yöneltilmelidir. Odak grup görüşmesine dair avantaj olarak, katılımcıların etkileşim halinde olması ve kişilerin cevap verdikten sonra bir başka yorumun onun cevabının çeşitlenmesini sağlaması gösterilebilir. Görüşmeyi yapan kişi gruplarla çalışma konusunda yetenekli olmak zorundadır. Çünkü hem iletişimi sağlamak hem de grup üyeleri arasında oluşabilecek olumsuz durumları önlemek görüşmecinin sorumluluğundadır. Ayrıca gruplarda çok baskın olmak isteyen kişilere dair de gerekli yönlendirmeleri yapabilecek yeteneğe sahip olmalıdır (Crozby and Bates, 2011). Odak grup görüşmesinde amaç, gözlem, birebir görüşme ve soru cetveli gibi tekniklerde mümkün olmayan karşılıklı davranışlar, duygular, inançlar, deneyimler ve farklı tepkiler gibi bazı önemli noktaları ortaya koymaktır (Sevim, 2008). Ayrıca bir başka amaç olarak, katılımcıların karşılıklı tartışmalarına olanak sağlaması gösterilebilir (Gaiřauskaitė, 2012).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı içerisinde Bartın ili bünyesindeki ortaokullarda görev yapan öğretmen, yönetici ve maarif müfettişleri ile öğrenci ve ailelerinden oluşmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde temel prensip, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ölçüt örnekleme yöntemi örneklemin problemle ilgili olarak belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulmasıdır. Böyle bir durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, olaylar vb.) örnekleme alınırlar. Ayrıca ölçüt örnekleme, nicel bir çalışmanın sonuçlarına göre derinlemesine bir izleme çalışması yapılması istendiğinde de kullanılabilir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013).

Odak grup görüşmesine katılacak olan kişilerin seçimi yapılırken Bartın il merkezinde yer alan ortaokullar göz önüne alınmıştır. Öncelikle merkezde bulunan tüm okullardan resmi yollarla uygulama yapılabilineceğine dair gerekli izinler alınmıştır (EK-7). Ancak odak grup görüşmesini bütün okullarda gerçekleştirmek oldukça güç olacağından bu aşamada okulları belirlemeye dair kullanılan ölçüt, okula devam eden öğrencilerin sosyoekonomik durumları olmuştur. İl merkezinde yer alan ortaokullar arasında sosyoekonomik durumu normalin üzerinde olan bir okul ile normalin altında olan bir okul araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu okulların yanı sıra bir merkez köy okulu ve bir özel okul olmak üzere toplam dört farklı okulda uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Okullardaki öğrenci ve veli seçimi ise gönüllülük ilkesi göz önünde tutularak okul yönetimi tarafından cinsiyet, sınıf gibi demografik özelliklerin homojenliği dikkate alınarak belirlenmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında Bartın ilinde görev yapan beş maarif müfettişi ile dört okul yöneticisi çalışmaya dahil edilmiştir. Maarif müfettişleri seçiminde ilde görev yapan bütün müfettişler çalışmaya dahil edilirken, okul yöneticilerinin seçiminde ise yine gönüllülük ilkesi dikkate alınmıştır.

Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra okullar ile birebir iletişime geçilmiştir. Çalışmaya dair kısa bir bilgi verildikten sonra gönüllü olabilecek katılımcılar için görüşme tarihi ve yeri belirlenerek randevulaşmıştır. Görüşmeler ayarlanırken kişi sayısı üç ile altı arasında değişmektedir. Tablo 17’de gerçekleştirilen odak grup görüşmesi oturum sayısı ve katılımcı sayılarına dair veriler bulunmaktadır:

Tablo 17. Gerçekleştirilen odak grup görüşmesi oturum sayısı ve katılımcı sayısı

	Odak Grup Görüşmesi Oturum Sayısı	Katılımcı Sayısı
Öğretmen	7	30
Öğrenci	7	38
Veli	7	29
Okul Yöneticisi	1	4
Maarif Müfettişi	1	5
TOPLAM	23	106

Araştırma kapsamında toplam 23 odak grup görüşmesi yapılarak, 106 kişiden bilgi akışı sağlanmıştır. Yapılan odak grup görüşmelerinden yedi tanesi öğretmen, yedi tanesi öğrenci, yedi tanesi veli, bir tanesi okul yöneticisi ve geri kalan bir tanesi de maarif müfettişlerinden oluşmaktadır. Yapılan görüşmeler sonunda katılımcı sayılarına bakılacak olursa 30 öğretmen, 38 öğrenci, 29 veli, 4 okul yöneticisi ve 5 maarif müfettişi çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Tablo 18’de araştırmaya katılan öğretmenlere dair demografik bilgiler yer almaktadır:

Tablo 18. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait demografik bilgiler

Cinsiyet	Kadın	13
	Erkek	17
Yaş	20-30	8
	31-40	15
	41-50	7
Mesleki Kıdem (Yıl)	0-5	4
	6-10	11
	11-15	8
	16-20	5
	21 ve üzeri	2
	TOPLAM	30

Verilen tablo incelendiğinde, 13 kadın öğretmenin, 17 erkek öğretmenin araştırma grubunda yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlerin yaş aralığına bakıldığında tam olarak katılımcıların % 50’si 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğindeki kıdemleri de 6-10 yıl aralığında yoğunlaşmaktadır. Branş

bazında bakıldığında ise, ortaokullarda görev yapan tüm branşlardan en az bir öğretmene ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tablo 19’da araştırmaya katılan öğrencilere dair demografik bilgiler yer almaktadır:

Tablo 19. Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler

Cinsiyet	Kız	18	
	Erkek	20	
Yaş	10 yaş	2	
	11 yaş	9	
	12 yaş	12	
	13 yaş	9	
	14 yaş	6	
Sınıf	5. sınıf	9	
	6. sınıf	14	
	7. sınıf	9	
	8. sınıf	6	
Kardeş Sayısı	0	3	
	1	24	
	2	9	
	3	2	
Velinin Öğrenim Durumu	Anne	Okur-yazar değil	1
		İlkokul	10
		Ortaokul	7
		Lise	13
		Yüksekokul/Üniversite	4
		Lisansüstü	3
	Baba	Okur-yazar değil	-
		İlkokul	9
		Ortaokul	3
		Lise	7
		Yüksekokul/Üniversite	15
		Lisansüstü	4
Velinin Meslek Grubu	Anne	Ev Hanımı	29
		Serbest	2
		İşçi	1
		Memur	6
		Diğer	-
		Serbest	3
	Baba	İşçi	11
		Memur	20
		Çiftçi	2
		Diğer	2

Ailenin Yaşam Şekli	Anne-Baba Birlikte	36
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Annede	-
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Babada	2
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Dağılık	-
	Diğer	-
	TOPLAM	38

Tablo 19'a bakıldığında araştırmaya 38 öğrencinin dahil edildiği görülmektedir. Cinsiyet olarak grup homojen dağılıma yakın görünmektedir. Grubun sahip olduğu kardeş sayısına bakıldığında büyük çoğunluğunun bir kardeşe sahip olduğu yani iki çocuklu bir aile oldukları görülmektedir. Anne ile babanın eğitim durumları dikkate alındığında babanın eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu, hatta bir annenin okur-yazar dahi olmadığı sonucu dikkat çekmektedir. Herhangi bir işte çalışmayan 29 anne varken, genel olarak her iki grubunda memur olarak görev yaptıkları görülmektedir. Ailenin yaşam şeklinde ise sadece iki öğrencinin anne-babasının ayrı olduğu ve çocukların babada kaldığı görülmektedir.

Tablo 20'de ise araştırmaya katılan velilere ait demografik bilgilerin yer aldığı görülmektedir:

Tablo 20. Araştırmaya katılan velilere ait demografik bilgiler

Cinsiyet	Kadın	23	
	Erkek	6	
Yaş	20-30	1	
	31-40	19	
	41-50	7	
	51 ve üzeri	2	
Çocuk Sayısı	Tek Çocuk	3	
	İki Çocuk	20	
	Üç Çocuk	6	
	Dört ve üzeri Çocuk	-	
Ailenin Çalışma Durumu	Sadece Baba	25	
	Sadece Anne	-	
	Anne-Baba Birlikte	4	
	Aylık Gelir Düzeyi	0-500 TL	3
	501-1000 TL	6	
	1001-1500 TL	3	
	1501-2000 TL	6	
	2001 TL ve üzeri	11	
	Öğrenim Durumu	Anne	Okur-yazar değil
İlkokul			10
Ortaokul			4
Lise			12
Yüksekokul/Üniversite			3
Baba		Lisansüstü	-
		Okur-yazar değil	-
		İlkokul	7
		Ortaokul	3
		Lise	9
		Yüksekokul/Üniversite	9
		Lisansüstü	1
Ailenin Meslek Grubu	Anne	Ev Hanımı	23
		Serbest	3
		İşçi	1
		Memur	1
		Diğer	1
	Baba	Serbest	5
		İşçi	10
		Memur	13
		Çiftçi	-
		Diğer	1
Ailenin Yaşam Şekli	Anne-Baba Birlikte	25	
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Annede	-	
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Babada	2	
	Anne-Baba Ayrı, Çocuk(lar) Dağınık	-	
	Diğer	2	
	TOPLAM	29	

Tablo 20’de verilen bilgiler genel olarak incelendiğinde, yaş aralığı olarak 31-40 aralığının yoğunlukta olduğu görülmektedir. Çocuk sayısı öğrenci katılımcılardaki ile paralellik göstererek iki olduğu görülmektedir. Çalışma durumu olarak büyük çoğunlukta sadece babaların çalıştığı sonucuna ulaşılmaktadır. Katılımcıların gelir düzeyleri arasında farklılıklar görülmektedir. Öğrencilerde olduğu gibi çalışan anne sayısı oldukça azdır. Bunun yanı sıra çalışan babalarında büyük kısmı memur ve işçi olarak görev yapmaktadır. Aile yaşam şekline bakıldığında ise genellikle anne-baba birlikte yaşamaktadır. İki velinin belirttiği görüşe göre babanın vefat ettiği, çocukların sorumluluğunun sadece annede olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerine ait demografik bilgiler Tablo 21’de yer almaktadır:

Tablo 21. Araştırmaya katılan okul yöneticilerine ait demografik bilgiler

Cinsiyet	Kadın	1
	Erkek	3
Yaş	20-30	-
	31-40	1
	41-50	2
	51 ve üzeri	1
Mesleki Kıdem (Yıl)	0-5	-
	6-10	-
	11-15	2
	16-20	-
	21 ve üzeri	2
Yöneticilikteki Kıdem (Yıl)	0-4	-
	5-8	1
	9-12	1
	13-16	2
	17 ve üzeri	-
	TOPLAM	4

Yukarıdaki tablo incelendiğinde çalışma grubunda sadece bir kadın okul yöneticisi yer alırken toplam dört yönetici ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Katılımcıların mesleki kıdemleri 11-15 ile 21 ve üzeri yılda yer almaktadır. Yöneticilikteki kıdemlerine bakıldığında ise 5 ile 16 yıl arasında değiştiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan maarif müfettişlerine ait demografik bilgiler ise Tablo 22’de yer almaktadır:

Tablo 22. Araştırmaya katılan maarif müfettişlerine ait demografik bilgiler

Cinsiyet	Kadın	-
	Erkek	5
Yaş	20-30	-
	31-40	-
	41-50	3
	51 ve üzeri	2
Mesleki Kıdem (Yıl)	0-5	-
	6-10	-
	11-15	-
	16-20	2
	21 ve üzeri	3
	13-16	2
	17 ve üzeri	-
	TOPLAM	5

Tablo 22’ye bakıldığında ise Bartın ilinde görev yapan 5 maarif müfettişinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre tüm müfettişlerin erkek olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca müfettişlerin yaş olarak 41 ve üzeri yaşa sahip oldukları görülmektedir. Yaş aralıkları mesleki kıdem değişkeninde de etkisini göstermekte ve 16 ve üzeri yıl görev yaptıkları görülmektedir. Yönetici olarak mesleki kıdemlerine bakıldığında ise 5 farklı zaman aralığında da görev yapan maarif müfettişinin olduğunu görebilmekteyiz.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı hazırlanmadan önce ilk olarak var olan ve uygulanan alternatif eğitim sistemleri incelenmiştir. Bunun için ulusal ve uluslararası belgelerden, mevzuatlardan, tez, kitap, dergi, makale ve internet gibi bilimsel kaynaklardan yararlanılmıştır. Okul kavramı tarihsel olarak incelenmiş ve günümüze kadar ne tür değişiklikler gösterdiği ele alınmıştır. Bu değişimler sırasında alternatif olarak yapılan uygulamalara da yer verilmiştir. Daha sonra, çeşitli ülkelerde ve eyaletlerde var olan alternatif eğitim anlayışları arasında yer alan ev okulları uygulamasına dair incelemeler gerçekleştirilmiştir. Bu boyutta Eurydice ve Eurybase gibi, ülkelerin eğitim sistemleri

ile ilgili bilgiler veren uluslararası internet siteleri ve yabancı literatürdeki kaynaklara ulaşmak için birçok veritabanı kullanılmıştır. Ayrıca ev okulu uygulaması içeren birçok çevrimiçi internet siteleri üzerinde de incelemeler yapılmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda temelde 6 görüşme sorusunun yer aldığı odak grup görüşmesine başlanmıştır. Sorular hazırlanırken temel amaç, öncelikle var olan sıkıntılardan yola çıkarak katılımcıların ev okulu kavramının ne olabileceğine dair görüşlerini belirlemektir. Daha sonra ev okulu ve uygulamalarına dair araştırmacı tarafından gerekli bilgilendirme yapıldıktan sonra görüşlerinde var olan değişimi keşfetmek ve yorumlamak amaçlanmıştır. Görüşme maddeleri her grup için aynı iken, ifade tarzı grup üyelerine göre farklılık göstermektedir. Bu işlem yapılırken soruların ve araştırmanın özüne sadık kalmaya dikkat edilmiştir. Görüşmenin temelinde yer alan sorular aşağıdaki gibidir:

- ✓ Sizce mevcut eğitim sistemimizden kaynaklı sorunlar var mıdır? Var ise nelerdir?
- ✓ var olan sorunları giderebilmek için eğitim sistemimizde ne gibi değişiklikler yapılmalıdır?
- ✓ Ev okulu sizce nedir? var olan sorunları giderme noktasında ne kadar etkili olabilir?
- ✓ Ev okulu uygulamalarının avantajları sizce nelerdir? Neden?
- ✓ Ev okulu uygulamalarının dezavantajları sizce nelerdir? Neden?
- ✓ Ev okulu uygulamaları Türkiye’de uygulanabilir mi? Neden?

Karşılıklı etkileşimin ve beyin fırtınasının amaç olarak benimsendiği görüşmeler, katılımcıların oluru alınarak kamera ile kayıt altına alınmıştır. Yapılan odak grup görüşmesi sonunda katılımcılara ilk bölümde demografik bilgilerinin yer aldığı, ikinci bölümde ise araştırmaya ait soru ifadelerinin bulunduğu görüşme formu verilmiştir. Bu form, katılımcıların genel özelliklerini daha iyi inceleyebilmek ve bu özelliklerinin düşünceleri üzerinde ne gibi etkisi olabileceğini belirleyebilmek için literatürden yararlanılarak hazırlanmıştır. Demografik bilgilerin yer aldığı bu form öğretmen, okul yöneticisi, maarif müfettişi, öğrenci ve veli için ayrı bilgiler içermektedir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Bu bölümde odak grup görüşmesinin yapılandırılması, araştırmanın uygulanması ve değerlendirilmesi süreçleri yer almaktadır.

3.4.1. Odak Grup Görüşmesinin Yapılandırılması

Nitel araştırma yöntemleri ile ilgili gerekli taramalar ve incelemeler yapıldığında, araştırmacının hareket noktası olan problem durumuna çözümler sunabilmek ve derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla görüşme yönteminin kullanılmasının etkili olduğu belirtilmektedir. Ancak yapılan odak grup görüşmesinde kişiler kendilerini ifade etmekten veya yanlış anlaşılaktan çekinebilirler. Yapılan çalışmada da bu ve benzeri durumlarla karşılaşmış, araştırmacı tarafından çeşitli yönlendirmeler yapılarak denge kurulmaya çalışılmıştır. Bazı gruplarda baskın olmak isteyen katılımcı olurken bazı gruplarda da çekingen davranışlar yer almakta idi. Süreç içinde katılımcılar etkili ve verimli şekilde, araştırmanın amacından sapmadan ve eşit söz hakkı alarak yönlendirilmeye çalışılmıştır. Odak grup görüşmelerinde karşılaşılabilecek bu ve benzeri durumlarda araştırmacı denge sağlayıcı bir rol üstlenmiştir.

Taramalar sonucu veri toplama aracının oluşturulması ile araştırma kapsamında Bartın İl merkezinde görev yapan öğretmen, okul yöneticisi, maarif müfettişi ile öğrenci ve velileriyle odak grup görüşmesi planlanmıştır. Gerekli yasal izinler alındıktan sonra plan dahilinde, görüşme öncesi okul idaresi ile görüşülerek öncelikle gönüllülük esasına dayalı katılımcılar belirlenmiştir. Belirlenen katılımcılar için uygun zaman dilimi ayarlanarak görüşme gerçekleştirilmiştir. Her görüşme yaklaşık 60-90 dakika arasında olmuştur. Her oturumdaki kişi sayısı ise 3-6 arasındadır. Görüşme genellikle okula ait toplantı salonunda veya okul idarecilerinden uygun olan birinin odasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin bölünmemesi ve katılımcıların rahat bir şekilde görüşmeyi devam ettirebilmeleri için araştırmacı tarafından oturum öncesi toplantı ortamının hazırlanması sağlanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce, yapılacak olan görüşme hakkında katılımcılar bilgilendirilmiştir. Ayrıca çalışmanın yaklaşık olarak ne kadar süreceğine dair bilgilendirme yapılmıştır.

Görüşme anında katılımcıların oluru alınarak her oturum kamera yardımıyla kayıt altına alınmıştır. Katılımcılara oturma sıralarına göre numaralar verilerek analiz

aşamasında karışıklık yaşanmaması sağlanmıştır. Ayrıca görüşme esnasında araştırmacı gerekli gördüğü yerlerde notlar almıştır.

Araştırma sohbet havası ve beyin fırtınası eşliğinde olduğu için karşılıklı etkileşim oldukça önemli görülmüştür. Araştırmanın amacına yönelik olarak toplam 23 odak grup görüşmesi yapılmıştır. Her görüşme kamera ile kayıt altına alınmış ve gerekli yerlerde araştırmacı tarafından notlar alınmıştır. Bu alınan notlar görüşmelerin analizi yapılırken gerekli görüldüğü yerlerde kullanılmıştır.

Yapılan odak grup görüşmesi ısınma, görüşme ve kapanış olarak 3 aşamada planlanmış ve gerçekleştirilmiştir. Isınma aşamasında, araştırmacı ilk önce kısaca kendisini tanıtmıştır. Daha sonra yaptığı araştırma konusu hakkında bilgi vermiştir.

Isınma aşamasından sonra araştırma için önemli olan görüşme aşamasına geçilmiştir. Odak grup görüşmesinde olması gereken ısındırma ve konuşmaya açma soruları ile etkileşim başlatılmıştır. Görüşme esnasında temelde yer alan soruları detaylandırmak ve araştırma amacına götürecek birçok farklı soru ifadesi kullanılmıştır. Daha sonra genel var olan sorunları ve bunları giderebilmek için ne yapılabileceğine dair sorular yöneltilmiştir. Ayrıca katılımcılara öncelikle “Ev okulu sizce nedir?” sorusu yönlendirilerek konu hakkında bilgilerinin olup-olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Verilen cevaplar dikkatli şekilde dinlendikten sonra araştırmacı tarafından, gerçek anlamında ev okulu kavramının ne olduğu ve uygulamaya yönelik konu hakkında genel hatlarıyla bilgilendirme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının anlatımı sonunda katılımcıların zihninde oluşan şablonun üzerine ev okulu uygulamalarının avantaj ve dezavantajları nedenleriyle birlikte sorulmuştur. Karşılıklı etkileşim ile gerçekleştirilen görüşmede yapılan alternatif eğitim uygulamasının Türkiye’deki uygulanabilirliği tartışılmıştır. Ancak odak grup görüşme tekniğinin özelliği gereği araştırmacı bu tartışmalar esnasında görüş beyan etmemiştir. Her katılımcı grup bulundukları konumlarına göre konuyu değerlendirmişlerdir. Kendi durumlarına uygun bakış açısı ile konuyu ele almışlardır. Bu sayede eğitim sisteminde yer alan bütün paydaşlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Verilerin çeşitlenmesi ve zenginleştirilmesi amacına da ulaşılmış olunmuştur.

Görüşme aşamasından sonra kapanış aşamasına geçilmiştir. Bu bölümde her

katılımcı genel olarak varsa düşüncelerini belirtmişlerdir. Araştırmacı genel hatlarıyla konuşulanları özetledikten sonra katılımcılara sağladıkları katkıdan dolayı teşekkür ederek görüşmeye son verilmiştir.

3.4.2. Görüşmenin Uygulanması

Bu aşamada literatürde belirtilen esaslar dikkate alınarak odak grup görüşmesi yöntemi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmesine katılan üyelerin seçimi gönüllülük esası temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Okul yöneticisi ve maarif müfettişleri ile sadece bir oturum gerçekleştirilirken diğer eğitim paydaşları ile ayrı ayrı yedişer oturum gerçekleştirilmiştir. Araştırma yapılan okulların seçimi genel olarak, öğrenci ailelerinin sosyoekonomik durumları ve merkezi ile köy okulu olma durumları baz alınarak gerçekleştirilmiştir.

3.4.3. Görüşmenin Değerlendirilmesi

Yapılan görüşme sonrasında araştırmacı, görüşme sonrasında sorulara verilen ortak ve tartışmalı noktaları değerlendirmiştir. Daha sonra kamera kayıtları, araştırmacının aldığı notlar ve görüşme sonunda katılımcılara verilen görüşme formları deşifre edilerek görüşlere dair saptamalar oluşturulmuştur. Araştırmada katılımcıların isimlerini vermeleri istenmemiştir. Sadece katılımcılara ve doldurmaları istenen görüşme formlarına oturduğu sıralarına göre numaralar verilerek kodlanmaları sağlanmıştır. Bu uygulama raporlaştırma ve analiz aşamasında araştırmacıya kolaylık sağlamıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Nitel verilerin çözümlenmesinde bilgisayar destekli nitel veri analizi programı olan QSR NVivo 8 programı kullanılmıştır. Uygulama süreci boyunca elde edilen nitel verilerin tamamı nitel araştırma paradigması içerisinde değerlendirilen “İçerik Analizi” modeli çerçevesinde çözümlenmiştir.

İçerik analizi, nitel verilerin açıklanabileceği kavramları, temaları ve ilişkileri belirtme süreci olarak tanımlanabilir. İçerik analizi sürecinde, veriler derinlemesine incelenerek, araştırma sorusuna ilişkin kavram ve temaların tespit edilmesi sağlanır. İçerik analizinde önce veriler kavramsallaştırılır. Daha sonra bu kavramlar kategorik bir

şekilde düzenlenir ve her bir veriyi ifade eden tema belirlenerek, veriler temalara yerleştirilir. Oluşturulan temalar araştırmacı tarafından düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Nitel araştırmalarda sıkça tercih edilen “İçerik Analizi” yöntemi oldukça kapsamlı bir veri analiz süreci olarak karşımıza çıkmaktadır. Lichtman (2010) içerik analizi işlem basamaklarını şu şekilde sıralamıştır:

- ✓ İlk kodlamanın yapılması,
- ✓ İlk kodlamalarının revize edilmesi,
- ✓ Ana fikirlerin ve ilk kategorilerin oluşturulması,
- ✓ Oluşturulan kategorilerin düzenlenmesi,
- ✓ Kategori ve alt kategorilerin yeniden gözden geçirilmesi,
- ✓ Kategorilerin temalara yerleştirilmesi

Lichtman (2010)’ın belirttiği düzende elde edilen nitel veriler üzerinde içerik analizi yapılarak oluşturulan temalar ile model oluşturulmuştur. Bu bölümde dikkat edilmesi gereken nokta, oluşturulan kategori, tema ve modelin anlaşılır bir şekilde sınıflandırılmasıdır. Lichtman’ın belirttiği içerik analizi işlem basamaklarını Merriam (1998)’da kodlamaların yapılması ve kategorilerin uygun şekilde yapılandırılması şeklinde özetlemiştir.

Bu bilgiler ışığında ev okulu uygulamalarına dair eğitim paydaşlarının algı ve düşüncelerinin tespiti için, nitel araştırma paradigması içerisinde değerlendirilen “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır.

Elde edilen veriler elektronik forma dönüştürülmüş ve bilgisayar destekli nitel veri analizi paket programı (QSR NVivo 8) yardımıyla çözümlenmiştir. Veriler, kodlanarak serbest kod listelerine atanmış ve sonra kategorilendirilmiştir. Son olarak bağlantılar kurularak bulguların dönüşümü aşaması gerçekleştirilmiştir. Farklı bir anlatımla nitel verilerin analizi, çalışma grubu üyelerinden elde edilen verilerin kodlanmasından sonra kategorilendirilmiş ve temalar oluşturulmuştur. Çözümlemeler sonucu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan bazı kavramlar, aralarındaki ilişkiyi yansıtacak biçimde modellenmiştir. Bununla birlikte bulgulardaki yükleme referansların sayısal durumlarından da yararlanılarak yorumlamalar yapılmıştır. Kuş-Saillard (2009)’ın ifadesiyle kategorilendirme ve temalandırma süreci nitel veri analizinde temel süreç kodlamadır.

Nitel verilerin analizinde, başlangıçta araştırmacının sahip olduğu düşüncelerin yüzeysel olabileceği düşüncesiyle Lichtman (2010)'a göre, araştırmacı tarafından belirlenen kategoriler ve temaların, yeniden gözden geçirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu sayede araştırmacı başlangıçta yüzeysel olabilecek düşüncesini daha güçlü hale getirebilir. Bu noktadan hareketle araştırmacı tarafından kategori ve temalar belirlenerek, kategoriler belirlenen temalara yerleştirilmesi sağlanmıştır. Bu işlemin ardından birkaç hafta sonra, oluşturulan kategori ve temalar yeniden gözden geçirilerek, gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır.

Curran ve Blackburn (2001) nitel araştırmaların geçerliliğini sağlamak için önerdiği süreçten dikkat çekici dört seçenek aşağıda yer almaktadır:

Açık ve net bir problem cümlesi,

1. Anahtar kavram ve terimlerin tam ve açık bir şekilde belirtilmesi,
2. Örneklem büyüklüğü, araştırma yöntemi ve teorik gerekçesi, örneklem evreni temsil etme durumu, veri kalitesinin sağlanması için izlenen stratejiler,
3. Yorumların oluşturulmasına dayanak olan analitik yeterlilik, önceki araştırmaların yorumlanması, bundan sonraki çalışmalar için öneriler.

Nitel araştırmalarda araştırmanın kapsam geçerliğini sağlamak için iki aşamalı bir işlem uygulanır. Önce, görüşme formunda yer alan sorular alanda uzman öğretim üyelerinin görüşlerine başvurularak, görüşme formu ile elde edilecek verilerin, araştırma sorusuna hangi düzeyde açıklama getireceği belirlenir. Son aşamada görüşüne başvurulmuş uzmanların görüşleri doğrultusunda görüşme formu üzerinde gerekli düzenlemeler yapılır. Bu şekilde kapsam geçerliği sağlanmış olur. Nitel araştırmalarda araştırmanın güvenilirliği, olayların farklı gözlemciler tarafından aynı kategoriye bağlanması veya aynı gözlemcinin farklı zamanlarda aynı kategori ile ilişkilendirmesi şeklinde açıklanmıştır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2005). Bu noktadan hareketle araştırmacı, verilerin analiz sürecinde belirlenen kategori ve temalar ile her bir kategori ve temayı temsil eden katılımcı görüşlerinin, görüşlerine başvurulmuş uzmanlar tarafından yeniden, hiçbir görüş boşta kalmayacak şekilde araştırmacının belirlediği kategorilere / temalara yerleştirilmesi istenir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman (1994)'ın belirttiği şu formül kullanılmıştır:

$$Uzlaşma Yüzdesi (P) = \frac{Görüş Birliği (Na)}{Görüş Birliği (Na) + Görüş Ayrılığı (Nd)} \times 100$$

Nitel araştırma deseninde hazırlanan araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki benzerliğin % 90 ve üzerinde olması araştırmanın güvenilirliği için yeterlidir (Saban, 2004). Güvenirlik çalışması kapsamında görüşüne başvurulmuş uzmanlar 24 katılımcı görüşü araştırmacılardan farklı bir kategoriye yerleştirmiştir. Bu hesaplama sonucunda $P = 1278 / (1278 + 24) \times 100 = \% 98,16$ olarak hesaplanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu araştırma ile dünya genelinde alternatif eğitim olarak yaygın şekilde uygulanan ev okullarına dair maarif müfettişi, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri alınmıştır. Tüm paydaşlara öncelikle eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri sorulmuştur. Daha sonra ev okulu uygulamasına dair metaforlar belirlenmeye çalışılmış, avantajları ve dezavantajları tartışılmıştır. Görüşme sonunda bu alternatif eğitim anlayışının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair paydaşların görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın verileri, NVivo 8 programı kullanılarak çözümlenmiştir. Eğitim paydaşlarının görüşleri odak grup görüşme yöntemiyle kayıt altına alınmıştır. Görüşme kayıtları dikkatli şekilde dinlenerek yazıya aktarılmış ve derinlemesine analiz edilmiştir.

Her katılımcı grubu görüşleri kendi arasında başlarına okullarına ait kodlar getirilerek “MM1”, “MM2”,..., “MM4”, “OY1”, “OY2”,..., “OY4”, “ÖĞ1”, “ÖĞ2”,..., “ÖĞ30”, “ÖC1”, “ÖC2”,..., “ÖC38”, “V1”, “V2”,..., “V29” şeklinde kodlanarak elektronik ortama aktarılmış ve NVivo programına yüklenmiştir. NVivo programına ait analiz sürecini gösteren ekran görüntüleri Ek-6’da sunulmuştur.

Verilerin incelenmesi sonucunda taşıdığı anlam bakımından benzer veya birbirine yakın olan katılımcı görüşleri literatürden de yararlanılarak oluşturulan kod listelerine yerleştirilmiştir. Kodlara dair atamalar yapılırken ağırlıklı olarak vurgulanan ifadeye en uygun düşen kod tercih edilmeye çalışılmış ancak bazı ifadelerin birden fazla koda uygun düştüğü belirlenmiştir. Bu yüzden bazı ifadeler birden fazla kod altında bulunmaktadır. Kodlar arasında yüklemenin yönünü belirten oklar bulunmaktadır. Ayrıca okların üzerinde sayılar bulunmaktadır. Bu sayılar kaç kez referans gösterildiğini yani ilgili kaynaklardan kaç kez yükleme yapıldığını belirtmektedir.

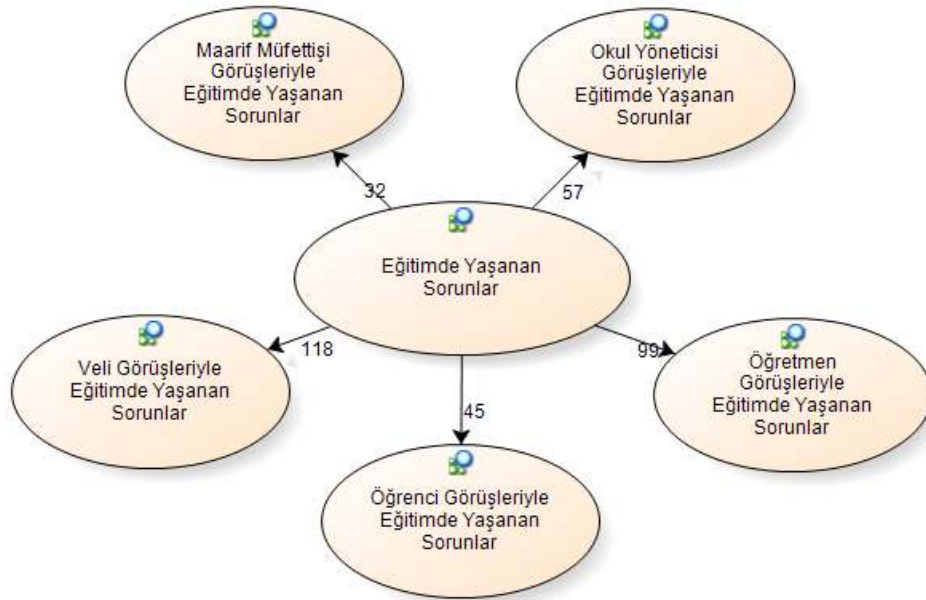
Çözümlemeler sonucu elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya çıkan bazı kavramlar, aralarındaki ilişkiyi yansıtacak biçimde modellenmiştir. Bununla birlikte bulgulardaki yükleme referanslarının sayısal durumlarından da yararlanılarak yorumlamalar yapılmış ve oluşturulan her tema için katılımcı görüşlerinden dikkat

çekici olan görüş ya da görüşler özüne sadık kalınarak verilmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde, yapılan odak grup görüşmeleri sonucunda elde edilen verilerin analizine ait bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Altı ayrı bölümde ele alınan görüşme formunda yer alan “Sizce mevcut eğitim sistemimizden kaynaklı sorunlar var mıdır? Var ise nelerdir?” sorusu “Eğitimde Yaşanan Sorunlar” bölümünde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye ait tematik gösterim aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

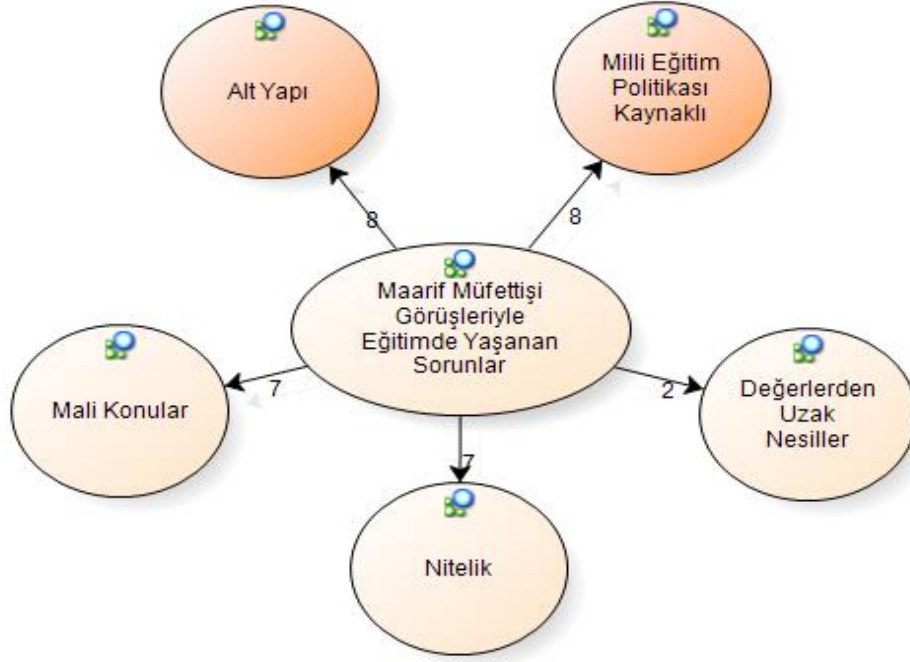

Şekil 6. Eğitimde yaşanan sorunlar

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde eğitim paydaşları olarak Maarif Müfettişi, Okul Yöneticisi, Öğretmen, Öğrenci ve Veli görüşlerine başvurulmuştur. Bu geniş yelpaze sayesinde fikir zenginliği ve farklı bakış açıları elde edilmeye çalışılmıştır.

4.1.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Bartın ilinde görev yapan maarif müfettişleri ile yapılan görüşme sonucunda belirtilen “Eğitimde yaşanan sorunları” gösterir şekil aşağıda yer almaktadır:

Şekil 7. Maarif müfettişi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar

Katılımcılar görüşlerini belirtirken birden fazla temayı işaret eden görüş belirtebildikleri için, analizler sonucu elde edilen temalardaki görüş sayısı, toplam katılımcı görüş sayısından fazla olabilmektedir. Bunun sonucu olarak araştırmaya katılan beş maarif müfettişinin görüşme sorusuna toplam 32 farklı görüş belirttikleri belirlenmiştir. Müfettişler **Milli Eğitim Politikası Kaynaklı**, **Alt Yapı**, **Mali Konular**, **Nitelik** ve **Değerlerden Uzak Nesiller** olmak üzere beş farklı temada görüşlerini belirtmişlerdir. Düzenlenen temalar arasında katılımcılar, alt yapıda ve eğitim politikalarında sorunların olduğuna dair daha çok görüş belirtmişlerdir.

Katılımcılar öncelikle eğitimde yaşanan sorunlar olarak “**Milli Eğitim Politikası Kaynaklı**” başlığı altında toplanmıştır. Bu temaya da 8 farklı görüş uygun görülerek yerleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından önemli görülen görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

MM5: ... Sistemin oluşumunda öncelik terbiye daha sonra talim olmalı. Bu olmadığı sürece başarıya ulaşmak mümkün değildir. Artı milletin kendi öz varlıkları dediğimiz çocuklarımızın özüne yönelik, milletin yapısı önemlidir bu ülkenin yapısı, eğitim sisteminde de bunlara dikkat etmek gerekiyor. Kısa döngüde sistem değiştirilmemeli ancak sistemin aksak tarafları üzerinde durulmalıdır. Ancak bu şekilde verimin artırılacağı kanısındayım. Tekrar söylüyorum önce terbiye daha sonra talim gelir. Terbiye derken eziyet anlamında değil.

MM3: Programların hazırlanmasında daha çok alanda görev yapan akademisyenlerin görüşlerine daha çok yer verilmelidir. Nitelik ve nicelik yönünden sıkıntıların tespiti yapıp bin kere düşünülüp daha sonra karar verilmelidir.

Maarif müfettişleriyle yapılan görüşme sonucunda elde edilen bir diğer tema da “**Alt Yapı**” (n=8) sorununu belirtmişlerdir. Alt yapı temasına yerleştirilen görüşlerden bazıları şunlardır:

MM1: Taşımalı eğitimde bir sıkıntı var. Öğrencilerin büyük bir kısmı 2/3’ü taşıma kapsamında. Taşıma kapsamına katılan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılması bir problem. Okulda kalma süreleri belirli sıkıntıları teşkil ediyor. Bunun temel nedeni de yapılan çalışmaların alt yapılarına bakılmaması. Sadece kuru düzenlemeler yetmemekte, önce alt yapı uygun mu ona bakılmalıdır.

MM2: Ayrıca okulların fiziki altyapıları sıkıntılı. Yeni uyguladığımız 4+4+4 eğitim sisteminden önce okulların öğrencilerin durumlarına, yaş gruplarına uygun hale getirilmesi gerekiyor. Uygun alanların bulunması gerekiyor. Yani biz hala onu tam anlamıyla oturtamadık. Aklıma gelen ilk etapta bunlar oldu. Alt yapı konusunda düzenlemeler gerekli daha sonra sistemi konuşmamız gerekiyor.

Görüşmeye katılan müfettişler eğitim finansmanının olmadığını ve okulların bu konuda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını belirtmektedirler. Okullar kaynaklarının ve

kendilerine özel bütçelerinin olmadığını söyleyerek okul çalışanlarının bunları farklı yollarla sağlamaya çalıştıklarını belirtmektedirler. Bu görüşlere uygun tema “**Mali Konular**” olarak belirlenip ve bazı görüşler aşağıda yer almaktadır:

***MM2:** Eğitimin finansmanı konusunda bir sıkıntı var. Okulların herhangi kaynağı yok, bütçesi yok. Okulların müdürleri okullardaki iş ve işlemleri yürütürken kaynak bulmakta zorlanıyorlar. Bu okul-aile birliği arasında bir sıkıntı olarak görülebiliyor.*

***MM4:** Özellikle son bir yılda Bakanlığımız tarafından karne parası, diploma parası ve ne tür adla olursa olsun okullarda bağış toplanmaması adına yazıların gelmesi okullarımızı ciddi sıkıntılara soktu. İdareler bu konuda zor durumda. Şu anda benim en belirgin gördüğüm sıkıntı bunlar.*

Eğitim ve öğretimde yeterli okul, öğretmen veya sınıf gibi unsurların bulunması tüm sorunların çözülmesini sağlamadığı katılımcılar tarafından belirtilmektedir. Tüm bunların yanı sıra niteliğin de önemli olduğunu belirttikleri görüşleri “**Nitelik**” teması altında toplanmıştır ve bu temaya ait bazı görüşler aşağıda verilmektedir:

***MM1:** Şimdi benim açımdan, genel bir ifade ama, nitelik dersek. İşte bu öğrenci niteliğinden, öğretmen niteliğinden, yönetici niteliğinden. Nicelik yani sayı anlamında çok bir göze çarpan bir şey yok. Sayı yetersizliği ücretli ile kapanabiliyor özellikle kırsal kesimde ama var olan öğretim programlarındaki kazanımların, hedeflerin gerçekleştirilmesi yüzdesinin istenen düzeyde olmaması, yada ona yönelik eğitim ortamlarının düzenlenememesi, fiziki ortamların sağlanamaması anlamında.*

***MM3:** Tabi burada sadece tek başına ortamı oluşturmakta yeterli değil. Yani orda ortam içerisinde o çocuğun ihtiyaçlarını göz önünde tutabilecek nitelikte öğretmenlerimizin olması, o nitelikte bir yapılanmayı kurabilmemiz gerekmektedir. Sayısal verilerin her şey olduğu düşüncesinden kurtulmalıyız artık.*

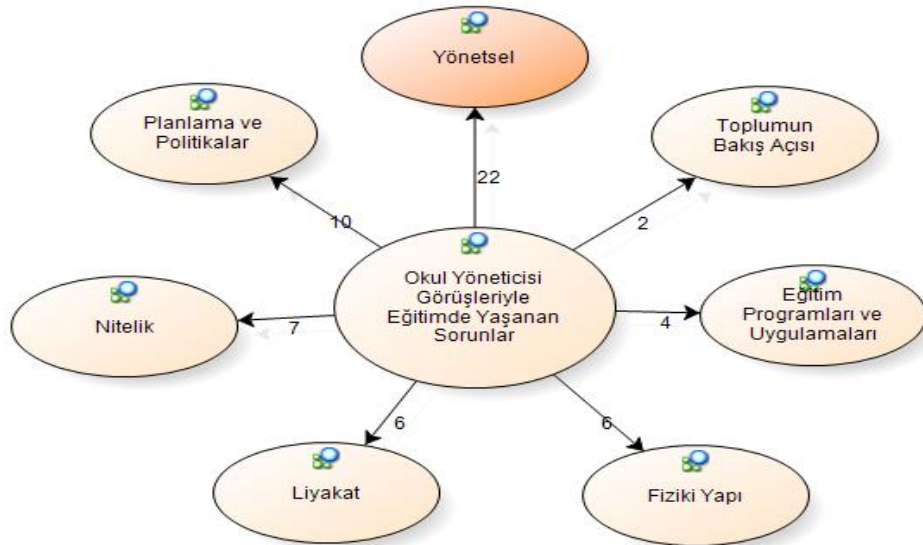
Eğitimde zaman geçtikçe yetişen nesillerin toplumsal değerlerden daha uzak yetiştiklerini belirtir iki görüş bulunmaktadır. Bu görüşler **“Değerlerden Uzak Nesiller”** teması altında toplanmıştır. Bu tema altında toplanan görüşler aşağıda bulunmaktadır:

MM2: Aslında söylenecek evet çok şey var. Sistemin oluşumunda öncelik terbiye daha sonra talim olmalı. Bu olmadığı sürece başarıya ulaşmak mümkün değildir. Artı milletin kendi öz varlıkları dediğimiz çocuklarımızın özüne yönelik, milletin yapısı önemlidir bu ülkenin yapısı, eğitim sisteminde de bunlara dikkat etmek gerekiyor.

MM4: Tekrar söylüyorum önce terbiye daha sonra talim gelir. Terbiye derken eziyet anlamında değil. Biz madem çocuklarımızı vatana, millete faydalı insanlar olarak yetiştireceğiz önce onu vermek zorundayız. Bizim örfümüz, ananemiz ne ise onlara sahip çıkmalı ve aktarımına da dikkat etmeliyiz. Ancak şu an ki anlayışta bu çok zor görülmekte.

4.1.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Bir diğer eğitim paydaşı olan okul yöneticilerinin eğitimde yaşanan sorunlara dair belirttikleri görüşlerine ait tematik gösterim Şekil 8’deki gibi özetlenmiştir:

Şekil 8. Okul yöneticisi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar

Araştırmaya katılan dört okul yöneticisi görüşme sorusuna toplam 57 farklı görüş belirtmişlerdir. Okul yöneticileri tarafından belirtilen bu görüşler **Yönetsel, Planlama ve Politikalar, Nitelik, Liyakat, Fiziki Yapı, Eğitim Programları ve Uygulamaları ve Toplumun Bakış Açısı** olmak üzere yedi tema altında toplanmıştır.

Okul yöneticileri tarafından en sık belirtilen sorun olarak “**Yönetsel**” (n=22) sorunlar dikkat çekmektedir. Okul yöneticilerine çok fazla sorumluluğun verildiğini ancak bunu karşılayacak yetkinin verilmediğini belirtmektedirler. Bu temaya uygun görülen görüşlerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Bazen öyle durumlar oluyor ki, yöneticilik konusunda çok ön plana çıkmayan, vasat olabilecek durumdaki kişilere görevler verilerek sizi temsil etmeleri sağlanabiliyor. O zaman bu sefer çalışan, o konuda ekstra çaba sarf eden insanlar napıyor diyor ki ben niye yapıyorum bu işi diye kendini yargılıyor. Bu açıdan inanılmaz bir adaletsizlik mevcut. Adaletsiz bir değerlendirme sistemimiz var. Bazı durumlarda köy muhtarı dahi karar verme konusunda sizden daha fazla yetkiye sahip olabiliyor. Mesela siyasetler, sizlerden daha ön plandalar. Tamam onlar hesap verme noktasında daha ön plandalar ama sizler uygulayıcı olarak köşeye sıkışılıyorsunuz çoğu zaman.*

***OY3:** Yönetim bir organizasyon işidir. Yönetimin organize olabilmemiz için bizlerin etrafımızın biraz geniş olması gerekiyor. Biz tepeden ne gelirse onu uygulayan kişileriz. Biz yasa belli, yönetmelik belli iken ben bunun dışına çıkamıyorum. Ben okulum için daha iyi işleyiş sağlayarak daha farklı, benim düşündüğüm mekanizmayı hayata geçirecek bir durumum yok. Bunu yapmaya kalkan arkadaşlar ve çok güzel sonuçlar alsalar dahi, okulları farklı yapıya dönüştürmekten dolayı ceza bile alabiliyorlar. Bizim yaptığımız güzel şeylerden ötürü ceza yediğimiz bile çok oldu.*

***OY4:** İlk aklıma gelen şey yetkimizle sorumluluklarımızın denk olmaması. Birçok konuda sorumluluğumuz var, inanılmaz hatta. Hatta bir eğitim yönetimi seminerinde bir hocamız seminerden önce demiş hani*

bakayım bu okul yöneticilerin sorumlulukları ne diye, inanmamış. Söylediği şey inanılmaz sorumluluğunuz var dedi. Ama yetki konusuna bakıldığında çok dar çerçevede kalıyor. Bütün sorunlarımızın temel kaynağı bu gibi geliyor bana. Oysaki bürokraside, yönetim anlayışında yetki ile sorumluluğun denk olması gerekiyor. Bana öğretilen böyle idi ama uygulamada bunu yaşayamıyoruz.

On farklı görüşten oluşan **“Planlama ve Politikalar”** sorunu da okul yöneticilerin sıkıntıları arasında yer almaktadır. Bu temaya ait bazı görüşler aslına sadık kalınarak aşağıda verilmiştir:

OY1: *Yani hala biz 6 derslikli 8 derslikli okullar yaparak sorunumuzu çözebileceğimizi sanıyoruz. Bana göre bu iş bitti. Artık üniversitelerde olduğu gibi kampus okullar açılması lazım. Bartın’ın merkezinde 3-4 tane kampus okul açtığımızda bu küçük okullara da gerek kalmıyor. Büyük okulda içinde spor salonları olur, çocukların eğlenebilecekleri, dinlenebilecekleri ortamlar olur, yapılabilirse yüzme havuzu olur, kütüphanesi olur, fen laboratuvarı olur, botanik bahçesi olur. Kampus dediğin öyle bir şey. O zaman çocuk yaşayarak öğrenme şansına sahip olur. Aksine sadece dört duvar arasında kalır.*

OY2: *Ama teorik açıdan, dünyada neredeyiz diye baktığımızda ise bu söylediğimiz programlardaki değişikliklerden önce en başta bana göre yine söylüyorum kağıt üzerinde kalmamalı. Öncelikler bizler eğitimcilerimizi eğitmeliyiz. Eğer bunu yapabilirsek şu an sorun olarak gördüğümüz şeyler sorun olmaktan çıkacaklar. Çünkü o bir zihniyet değişikliği olarak gelecektir. Bizler merkezi yönetimden çok şey çektik, belki bu durumlar düzelecektir.*

OY3: *Planlama aşamasından tutunda diğer tüm aşamalara kadar bunu yapacak kişilere de bırakmadıkları için çoğu okul kapasitelerinin çok üstünde öğrenci ile eğitim yapmak zorunda kalırken, birçok okulda atıl duruma düşmüş hale geldi. Bizim devletimiz bu kadar zengin değil diye düşünüyorum. Bu açıdan dışarıdan müdahalelerin eğitimi çıkmaza*

götürdüğünü en büyük sorun olarak söyleyebilirim.

Maarif müfettişlerinde olduğu gibi okul yöneticileri de “**Nitelik**” sorunlarından bahsetmiştir. Genel olarak eğitim ve öğretimin gerekli değeri görmediği, daha çok öğretime ağırlık verildiğinden bahsedilmektedir. Bu tema altında toplanan görüşlerden önemli görülenler aşağıda yer almaktadır:

***OY3:** Ben daha geniş bir açıdan bakacağım. Eğitimdeki en büyük sorun, eğitime eğitimci olmayan kişilerin eğitimcilerden daha fazla müdahale etmeleri ve her alanda çomak sokmaları. Gerçekten eğitimle uzaktan yakından alakası olmayan, tepeden aşağıya kadar, sivil toplum örgütlerinden, yönetim kademelerine kadar herkes eğitimin her alanına müdahil olmak istiyor. Öğretmenlik bu arada bu müdahalelerden ötürü eski işlevini yitirdi.*

***OY4:** Bence bu KPSS olayı çıktıktan sonra her şey değişti. Bizlerin idealistliği vardı. Yeni gelenlerin içi boşalmış ve başlangıçlar onlar için bitiş olmuş gibi. Ben çevreye uyum seminerleri veriyorum ama ben kendimdeki ve bizim dönemimizdekilerde olan heyecanı göremiyorum. Bence burada da önemli sıkıntılar var. Bizler daha idealist idik. Kaynaklar, şartlar daha sıkıntılı olmasına rağmen böyle değildik.*

“**Liyakat**” sorunu ve “**Fiziki Yapı**” okul yöneticileri tarafından görülen başka sorunlardır. Bu sorulara dair de ayrı ayrı altı görüş belirtilmiştir. Bu görüşlerden örnek olabilecek ifadeler sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

***OY2:** Ben daha geniş bir açıdan bakacağım. Eğitimde ki en büyük sorun, eğitime eğitimci olmayan kişilerin eğitimcilerden daha fazla müdahale etmeleri ve her alanda çomak sokmaları. Gerçekten eğitimle uzaktan yakından alakası olmayan, tepeden aşağıya kadar, sivil toplum örgütlerinden, yönetim kademelerine kadar herkes eğitimin her alanına müdahil olmak istiyor. (**Liyakat**)*

***OY3:** Bakıyoruz biz Bakanlığımızın üst düzey yöneticilerinden itibaren hiç sınıfa girmemiş, eğitim içinde olmamış kişilerin karar*

mercilerinde olmaları, alınan kararların aşağıda bizlere sorulmadan uygulamaya konulması içinden çıkılmaz sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. (Liyakat)

***OY1:** Bana göre en büyük sıkıntı okul alanları çok dar fiziki olarak. Yani çocukları bir hapisane gibi dolduruyorsunuz, oyun alanları yok. Ki bunlar aslında oyun çocukları. En büyük sıkıntı o. Okullara bakıyorsunuz yaklaşık 800 öğrenci var ama bahçe 300 maksimum 400 öğrenci alacak kapasitede. Ama bu çocuklar o küçük alanlarda oynamaya çalışıyorlar. (Fiziki Yapı)*

***OY3:** Şimdi çocukların müzik odaları yok, beden eğitimi yapacakları ortamları yok. Spor yapabilecekleri hiçbir yerleri yok. Doğru düzgün tuvaletleri yok. Tuvaletleri temizleyecek doğru düzgün personelleri yok. (Fiziki Yapı)*

Yapılandırmacı eğitim anlayışının daha çok teorik boyutta kaldığını ve sınavlar yüzünden çocukların tüm derslere eşit önemi vermediklerini veya veremediklerini belirtir görüşler **“Eğitim Programları ve Uygulamaları”** teması altında toplanmış ve örnek ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

***OY2:** Eee ben program açısından değerlendireceğim. Biz halen yapılandırmacı yaklaşıma geçtiğimizi söylemiş olmamıza rağmen gerek önceki eğitim-öğretim kadrolarının yani eğitici kadrolarının halen davranışçı eğitimle yetiştirmiş olmaları ve bu yeni programa da çok fazla adapte olamadıklarını düşünüyorum. Yani biz, köy öğretmenlerimize çocuklarımıza halen okulda bir şeyleri ezberletmeye yoğunlaştığımızı görüyorum.*

***OY3:** Bir örnek daha vermek istiyorum. Ben bir liseye gittim. Çocuklarla biz bir hareketlendik, duvar gazetesi çıkaracağız falan. Müdür bey beni bir çağırdı, dedi hocam sen ne yapıyorsun dedi. Bu işlerle ne uğraştırıyorsun çocukları dedi. Niye çünkü çocukları sınava hazırlamam gerekiyordu. Sınavlara hazırla sen çocukları dedi. Hâlbuki çok hoş*

çocuklar yazıp, çiziyordu. Bunu bütün arkadaşlarım yaşamıştır.

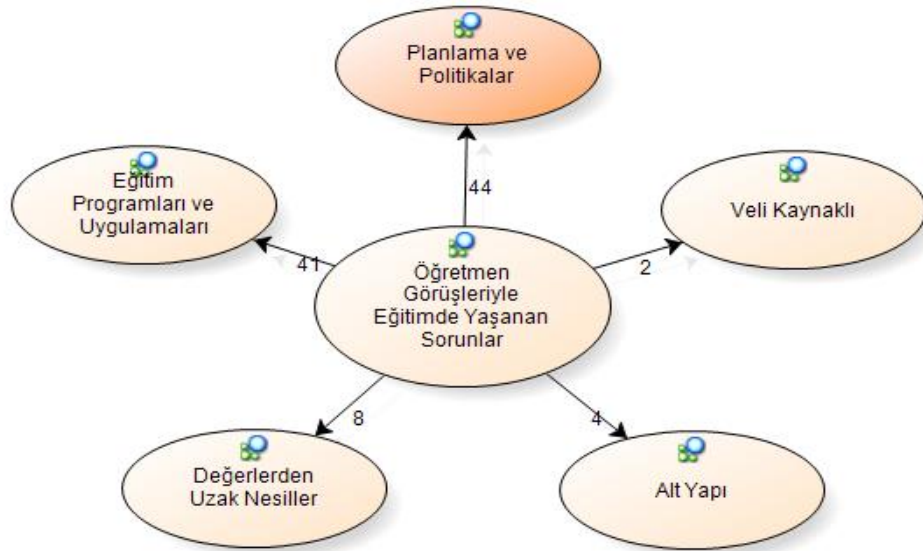
Okul yöneticileri tarafından en az görüş belirtilen tema “**Toplumsal Bakış Açısı**” (n=2) olarak belirlenmiştir. Bu tema altında ifade edilen iki görüşe aşağıda yer verilmiştir:

OY1: Bugün veliler aşırı koruyucu bir şekilde. Okullara artık nerdeyse bir kreş olarak bakılıyor. Ortaokullarda bu duruma dahil.

OY3: Herkes çocuklarını okula eğitilecek bir şey olarak değil de korunacak bir şey gibi gönderiyor. Kılına zarar gelmemesi için gönderiyor ama bir şey öğrenmesi önemli değil gibi. Bunları düşündüğünüz zaman, bu kadar da dışarıdan müdahale olunca eğitim istenildiği ölçüde gerçekleşmiyor. Eğitimi eğitimcilere bırakmak gerek diye düşünüyorum.

4.1.3. Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Bir diğer eğitim paydaşı olan öğretmenlerin eğitimde yaşanan sorunlara dair belirttikleri 99 farklı görüş beş tema altında toplanmıştır. Analiz sonucu elde edilen tematik gösterim Şekil 9’da gösterilmektedir:

Şekil 9. Öğretmen görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar

Öğretmenler maarif müfettişleri ve okul yöneticilerinden farklı olarak velilerden kaynaklanan sıkıntılardan bahsetmişlerdir. Bahsedilen bu sıkıntı “**Veli Kaynaklı**” teması altında toplanmıştır. Öğretmenlerin belirttiği diğer görüşler ise **Planlama ve Politikalar, Eğitim Programları ve Uygulamaları, Değerlerden Uzak Nesiller ve Alt Yapı** temaları altında toplanmıştır.

Görüşme sonucunda en çok görüş belirtilen tema “**Planlama ve Politikalar**” (n=44) dır. İfade edilen görüşlerden önemli görülenlerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

EÖĞ4: *Bence ülke politikası olarak bir eğitim politikası olmadığı için yap-boz tahtası gibi oluyoruz. Yani 3 sene denenen bir şey 4. seneye tamamlanmadan yeni bir sistem getiriliyor. Sil baştan, sil baştan. Burada eğitimcilere hiçbir söz hakkı verilmeden, fikirleri alınmadan değişimler gerçekleştiriliyor. Ki kısa bir süre sonra bu sistemde de değişiklikler yapılacak. Yani bakanlık bu konuda deneyimli öğretmenlerden fikir alsa, çalıştaylar yapsa, seminerler yapsa çok daha faydalı olur diye düşünüyorum.*

GÖĞ4: *Öğretmen kadrolarımızın da belirsiz olması, sürekli değişmesi yaşanan ayrı bir sıkıntı. Bence eğitim başlamadan önce öğretmen kadrolarımızın belirli olması gerek. Bu da haziran atamalarını haziranın sonu temmuz, ağustos aylarında olması bu anlamda eksikliklerimizi giderir. Okullarımızda işte mazeret durumundan dolayı atamalar var. O bence öğretmenlerin eksiği açısından çocuğu etkiliyor*

GÜÖĞ1: *Bana göre eğitim sistemimizin en büyük problemi, sabit bir sistemin oturmamış olması. Sistemsizlik üzerine kurulu bir sistem var. Sürekli bir yap-boz tahtasına dönmüş, belirli bir planı olmayan kişilere veya hükümetlere göre değişebilen, politikalar üzerine yürütülen bir sistem var. Buradan uygun bir sonuç çıkması şu aşamada zaten çok zor görünüyor.*

“Eğitim Programları ve Uygulamaları” teması da planlama ve politikalar gibi çok görüş belirtilen bir temadır. Özellikle sınav sisteminde yapılan ve bir türlü istikrar sağlanamayan sisteme yönelik eleştiriler bulunmaktadır. Bu temayı yansıtan görüşlerden bazılarını aşağıda yer verilmiştir:

EÖĞ1: *Bana göre eğitim sistemimizin en büyük problemi, sabit bir sistemin oturmamış olması. Sistemsizlik üzerine kurulu bir sistem var. Sürekli bir yap-boz tahtasına dönmüş, belirli bir planı olmayan kişilere veya hükümetlere göre değişebilen, politikalar üzerine yürütülen bir sistem var. Buradan uygun bir sonuç çıkması şu aşamada zaten çok zor görünüyor.*

TÖĞ2: *Aslında öğrencilerde belli şeyleri söyleyebiliyor. Tabi ilgili olan öğrenciler. Matematik, Türkçe veya bir fen bilgisi dersi onlar için daha değerli. Nedenini soracak olursanız bu dersler sınavlarda çıkıyor. Mesela matematik sınavda daha çok soru geliyor ve daha çok puan getiriyor. Ama bir resim dersi sınavda hiç puan getirmiyor. Bizler öğretmen, veli olarak bu duyguyu çocuklarımıza çok yoğun bir şekilde aşılamışız. Omlarda sınav odaklı düşünmeye başlamışlar. İşime yarar mıdan daha çok sordukları şey sınavda sorulur mu oldu. Buna çok üzülüyorum ama hepimiz buna neden oluyoruz.*

Maarif müfettişlerinde olduğu gibi öğretmenler de eğitimde yaşanan sorunlar arasında “Değerlerden Uzak Nesiller”in varlığından bahsetmişlerdir. Genel olarak öğretmenler kendi zamanları ile şimdiki öğrencileri karşılaştırmaktadırlar. Bu temayı yansıtır görüşlerden birkaçı aşağıda yer almaktadır:

EÖĞ2: *Öğretmenlik mesleği eski değerini yitiriyormuş gibi bir izlenim oldu. Belki bunda medyanın da yanlış haber yapmaları da neden olmuş olabilir. Kasıt aramak yanlış belki ama ne yazık ki durum bu. Öğretmenlik mesleği eski saygınlığını ne yazık ki kaybetti. Belki korku deniliyordu ama eskiden bizlerin öğretmenlerimize karşı saygımız daha fazla idi. Sanki meslek olarak meslek eski tadını kaybetti gibi. Ben çok keyif alıyorum ama yinede sıkıntı yok değil. Eski öğretmenler kendi*

zamanlarını anlattığı zaman onların tattığı hazzı tadamadığımı düşünüyorum.

GÜÖĞ2: *Bende bu neslin sorumluluk almak istemeyen bir nesil olarak görüyorum. Üzerine düşen hiçbir sorumluluğu alma gibi bir durumu aileden kazanamamışlar. Ailede bile bu konuda ciddi eksiklikler bulunmakta. Bu noktada bizlerde ciddi sıkıntılar yaşıyoruz.*

Elde edilen temalara bakıldığında “**Alt Yapı**” ve “**Veli Kaynaklı**” sorunların da yer aldığı görülmektedir. Bu temalara ait görüşlerden bazıları aşağıda sırasıyla verilmiştir:

GÜÖĞ2: *Aslına bakarsanız bizde biraz taklitçilik var. Bizler bir şeyi yapmaya çalışırken eğitim sisteminde bir anda yapıyoruz, alt yapısını düşünmeden yapıyoruz. Taklitçilikte olunca biz bunlardan gerekli verimi alamıyoruz. Bugün bunu uygularken bir sonraki aşamada bir başkası uygulanıyor. Yani biri tam olarak oturmadan diğerine geçiliyor. Sonuç olarak sürekli bir bocalama evresi geçiriliyor. Model alıyoruz ancak uygunluğu denetlenmeden alınıyor sadece. (Alt Yapı)*

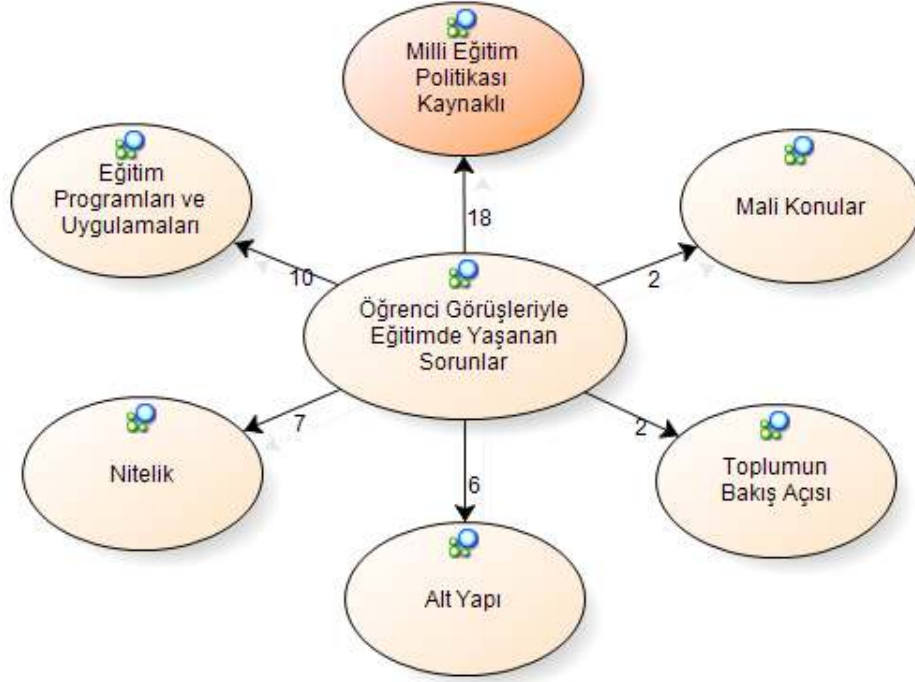
GÜÖĞ9: *Alt yapı oluşturulmadan kanun çıkarılıyor. Bu seferde alt yapıyı bu sisteme uydurmaya çalışıyoruz. Hâlbuki tam tersinin olması gerekiyor. Önce alt yapı oluşturulup daha sonra sistem değiştirilmeli. Alt yapı oluşur sonra kanun, yönetmelik her ne ise değişikliği yapılır. (Alt Yapı)*

TÖĞ2: *Velileri eğitime katma konusunda sıkıntılar yaşamaktayız. Bunu ortadan kaldırmalı veya gerekli tedbirler alınmalıdır. Aksi durumda sacayağının biri hep kırık, eksik kalacaktır. Dengeyi kurmak bu durumda çok zor görülmektedir. (Veli Kaynaklı)*

TÖĞ3: *Eee benim gözümde hangi okula gidersek gidelim veli sıkıntısı yaşıyoruz ister istemez. Yani matematik anlamında bir türlü öğretmen-öğrenci-veli üçgenini genel anlamda söylüyorum kuramıyoruz. Kurabildiğimizde zaten başarıyı yakalıyoruz. (Veli Kaynaklı)*

4.1.4. Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Eğitim sistemimizin en önemli paydaşı olan öğrenciler de araştırmacı tarafından yapılan görüşmelere katılmışlardır. Dört farklı okuldan toplam 38 öğrenci ile görüşülerek, görüşleri altı tema altında toplanmıştır:

Şekil 10. Öğrenci görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar

Odak grup görüşmesine katılan 38 öğrenci toplam 45 görüş belirtmiştir. Belirtilen görüşler **Milli Eğitim Politikası Kaynaklı**, **Eğitim Programları ve Uygulamaları**, **Nitelik**, **Alt Yapı**, **Toplumun Bakış Açısı** ve **Mali Konular** olmak üzere altı temada toplanmıştır. Öğrenci görüşlerine göre en çok “**Milli Eğitim Politikası Kaynaklı**” temaya dair görüş belirtilmiştir. Bu görüşlerden en çok dikkat çekici olanlar:

GÜÖC8: *Mesela her gün teknoloji ilerliyor. Artık öğrenciler öğrendiklerini daha gerçekçi öğrenmek istiyor. Mesela bizim okulumuzda akıllı tahta sadece 3 sınıfta var. Bunlar daha çok olsa daha güzel olur. Hem ilerleyen teknolojiye de uyum sağlamış oluruz. Teknoloji daha yaygın hale gelmeli yani.*

TÖC2: *Liseye geçişimizin nasıl olacağı belli değil yani ortalama puanlara göre mi yoksa OKS sistemine göre mi yani tekrar sınav mı olacak o yeterince belli değil. Bence onla ilgilenilmesi gerekiyor.*

Öğrenciler değerlendirme sistemi, derslerin sıkıcı olması, öğretmenlerin uymak zorunda olduğu müfredatlar gibi konulardan sorunlar yaşadıklarını dile getirmektedirler. Bu sorunların bir araya getirildiği tema **“Eğitim Programları ve Uygulamaları”** başlığında ele alınmıştır. Araştırmacı tarafından dikkat çeken bazı görüşler aşağıda yer almaktadır:

EÖC2: *2- Büyük ihtimalle değişeceği söyleniyor ama SBS gibi sınavlar kötü etkiliyor. Bu tür sınavlarda iyisi ile kötüsü ile öğrencilerin tek bir sınavda değerlendirilmesi yanlış bence. Sınav sisteminin ortadan kaldırıldığı bir sistemin getirilmesi gerekmekte bence. Okul notlarına göre değerlendirme yapılabilir ancak o konuda da sıkıntı var. Mesela her öğrenci gerçekten hakettiği notu almıyor. Köy okulunda eğitim zayıf ama çocuk biraz iyi ise hep notları çok yüksek olur. Ama merkezi okulda aynı seviyede olan öğrenci sınıfın en başarısız olabiliyor.*

GÖC8: *Derslerde eğlenceli faaliyetler yapılabilir. Çok az eğlence var. Genelde sıkıcı şeyler oluyor. Dersi dinlemek istemiyoruz. Bazen eğlenceli olunca dersten zevk aldığımızı hissediyoruz.*

Diğer paydaşlarda olduğu gibi öğrenciler de **“Nitelik”** ve **“Alt Yapı”** sorunlarından bahsetmişlerdir. Nitelik sorununa dair yedi görüş belirtilirken, alt yapı sorununa dair de altı görüş belirtilmiştir. Belirtilen görüşler incelendiğinde öğrencilerin eğitim-öğretimi ciddi anlamda irdeledikleri dikkat çekmektedir. Belirtilen temalara ait görüşlerden birkaçı aşağıda sırasıyla verilmiştir:

EÖC3: *Bence eğitimde biraz dünya siyaseti açısından da bahsedilmeli. Mesela adalet nasıl işliyor, ekonomik durum nasıl, dünyada neler oluyor gibi dünya ile ilgili konulardan da bahsedilmeli. (Nitelik)*

GÜÖC6: *Ya ben derslerde bazen herkes söz hakkı almak istiyor. Ama birisi konuşurken birisinin dinlemesi gerekir. Öğrenciler bence bunu*

tam olarak kavrayamıyor. Bence birbirlerine saygıları yok. Sonra öğretmenine karşı gelmek var. Daha sonra öğretmenin söylediği şeylere alınıp derslerinden kopanlar bile var. Bence öğretmenler sadece dersleri değil bunlarla ilgilide bizlere ders vermeliler. Eksik kalmamalı. (Nitelik)

***TÖC7:** Bence de küçük çocukların okula alınması çok kötü oldu. Hani dedikleri gibi küçük çocuklar daha oyun oynayamıyorlar. Ama hemen okulla tanışıyorlar. Daha yaptıkları ve yapamadıkları şeyler var onları okulda öğrenmeleri yerine ailede öğrenmek daha sağlıklı olur. Bizim okuldaki çoğu küçük çocuk için ne tuvaletler uygun ne de sınıflar. Onlara uygun hiçbir şey yok. (Alt Yapı)*

***GÜÖC6:** Bazı sınıflarda bilgisayar yok. Keşke her yerde, her şekilde bilgisayar olsa. Düzenlemeler yapılırken okullarda ne var ne yok iyi bakılmalı. Akıllı tahtalar var ama kullanan öğretmen yok, bazen o sınıflara bile gidemiyoruz. Bunları verirken nasıl yapılacağına da dikkat edilmeli yoksa verilmemeli. (Alt Yapı)*

Öğrenciler okulla ilgili konularda ailelerinin veya çevredekilerin eleştirel yaklaşmasından hoşnut bulunmamaktadırlar. Özellikle kıyafet serbestliği geldikten sonra aileler arasında ekonomik durumların daha belirgin olmasından ve bu durumun kendilerini üzdüğünden bahsetmektedirler. Bu düşünceleri “**Toplumun Bakış Açısı**” ve “**Mali Konular**” temaları altında toplanmıştır. Aşağıda öğrenciler tarafından belirtilen görüşler sırasıyla yer almaktadır:

***EÖC3:** Arkadaşımın söylediğine bir şey eklemek istiyorum. Bu devlet okullarında öğrencileri serbest giydirmek öğrencilerin biz serbestiz zihniyeti ortaya çıkmasına neden oldu. Özel okullarda ise daha çok kibir oluşmasına neden oluyor. Biz özel okuldayız, siz devlet okulundasınız tarzı şeyler oluyor. Aslında bu algı öğrencilerden çok çevrede, diğer insanlarda böyle olunca da sıkıntılar yaşıyoruz. (Toplumun Bakış Açısı)*

***TÖC7:** Yaşadığımız sıkıntı olarak çevredekilerde veya ailelerde var. Onlar sürekli bizleri yarışa sokuyorlar. Bizleri insan olarak görmeyip*

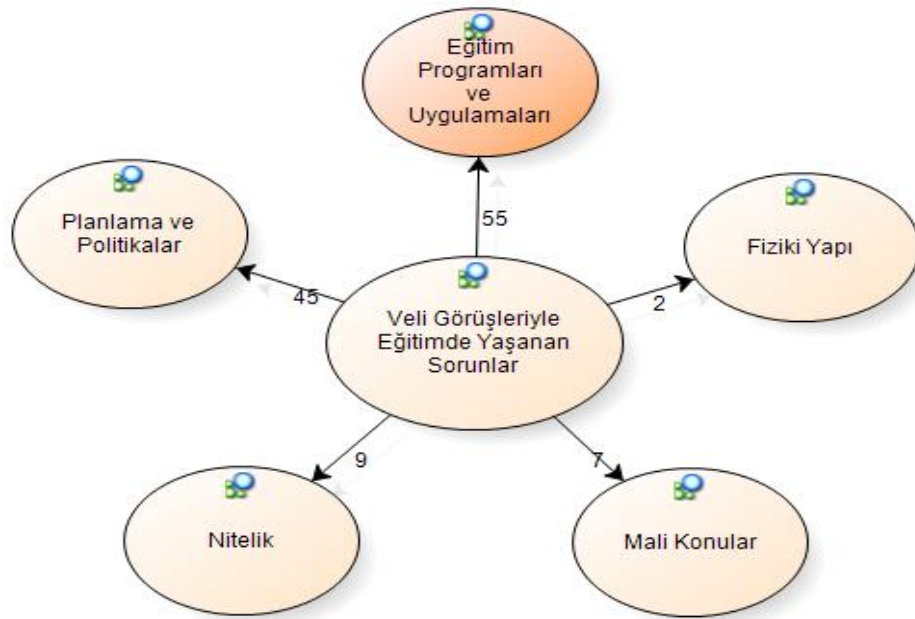
yarıştırıyorlar. Bu durum bizi yoruyor. Halbuki biz öyle düşünmüyoruz. Sadece onlar istiyor. Bunda da onlara eğitim verilmeli. (**Toplunun Bakış Açısı**)

EÖC2: Özel okullarda zaten kıyafetin çok fazla etkileyeceğini sanmıyorum. Çünkü zaten hepsinin gelir düzeyi eşit ve devlet okulundakilere göre daha fazla kibirliler. Çok fark edeceğini sanmıyorum. Ama devlet okullarında yanlış bence. Ailelerin ekonomik durumları arasında ciddi fark var. Bu durum eğitimde hep sıkıntı oluyor. (**Mali Konular**)

GÜÖC2: Kıyafet konusunda değişiklik keşke olmasaydı. Çünkü bu şekilde alacak gücü olmayanlar daha çok belli oldu. Bu da arkadaşlarımızın üzülmelerine neden oluyor. (**Mali Konular**)

4.1.5. Veli Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar

Araştırma kapsamında yer alan son grup velilerdir. Diğer paydaşlarda olduğu gibi velilerle de odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Toplam 29 velinin görüşleri sonucu analizler ile elde edilen temaların şekilsel gösterimi aşağıdaki gibidir:

Şekil 11. Veli görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlar

Velilerle yapılan yedi farklı odak grup görüşme oturumunda belirtilen görüşler analiz edilerek, uygun görülen beş temaya yerleştirilmiştir. Belirlenen temalar: **Eğitim Programları ve Uygulamaları, Planlama ve Politikalar, Nitelik, Mali Konular ve Fiziki Yapı** olarak belirlenmiştir. Belirlenen temalarda toplam 118 görüş bulunmaktadır.

Öğretmenlerde olduğu gibi veliler tarafından da en önemli görülen sorunların başında “**Eğitim Programları ve Uygulamaları**” ile “**Planlama ve Politikalar**” gelmektedir. Sırasıyla 55 ve 45 farklı görüş bu temalara uygun görülerek yerleştirilmiştir. Aşağıda araştırmacı tarafından örnek olarak gösterilebilecek ifadelere yer verilmiştir:

***EVI:** Şu an ders çalışmayı bilmiyorlar. Çünkü sadece test çözüyorlar. Ders çalışmanın test çözmek olduğuna inanıyorlar. Ne kadar az yanlışları varsa o kadar başarılı olduklarını düşünüyorlar. Ama bir şey bilip bilmemek onları çok fazla ilgilendirmiyor. (Eğitim Programları ve Uygulamaları)*

***GÜV8:** Ayrıca çok sık ve yoğun şekilde yapılan sınavlar özellikle oyun çağındaki çocukların çok sık ve tempolu, başarısı tartışılır şekilde sınav yapılması eğitim ve öğretime biraz boğucu gelebiliyor. Çocuklara boğucu gelebiliyor. Ki bu durum 2.sınıf kadar indirgendi. Bizlerin aldığı eğitime baktığımızda çok farklı ama çokta sıkılmıyorduk. Benim çocuğum ortaokulda her gün 300 soru çözmesi gerekiyor ki arkadaşlarından geri kalmasın. Eğitim sistemi bizleri dershaneye zorunlu hale getiriyor. Bağımlılık yaratıyor, dershaneye giderse çocuk daha başarılı olacak, gitmezse oradaki koşudan geri kalacak gibi bir algımız oluşuyor. (Eğitim Programları ve Uygulamaları)*

***GV3:** Genel anlamda düşünecek olursak sıkıntıları, sadece kılık-kıyafet değil, eğitimi değerlendirecek olursak eğitim hazır eğitime dönüştü yani. Araştırma yok hiçbir şey yok. Tekdüze eğitime dönüştü, yüzeysel. Kitap oku diyorsun onu bile yapamıyorsun. Değişti çünkü her şey. Artık okuldaki eğitim düzeyi mi azaldı, çocuklar gayret içerisinde mi değil*

bilemiyorum. Benim oğlum Anadolu öğretmeni kazandı ama bu sene bocaladı mesela. Her yıl takdir alıyordu ama olmadı. Yani şu anki eğitim bizim zamanımızdan farklı. O zaman sürekli kütüphanelerde araştırırdık ama şimdi teknoloji ellerinde ama hazırı bile yapmıyorlar. Araştırma bile yok. (Eğitim Programları ve Uygulamaları)

TV6: Bizim çocukluğumuza döndüğüm zaman bir kitap bulmak için kırtasiye kırtasiye dolaşırdık. Ondan sonra bir büyüğümüzün kitabını alırdık, onu tekrar kaplardık. Hatta kendi kitabımızı çok temiz kullanırdık ki bir sonraki kişide kullansın. Ben hep abimin kitaplarını kullanmışımdır. Çünkü bir 5-10 yıl o kitap giderdi. Şimdi her yıl devletimiz kitap veriyor. Fakat çocuklar o kitabın ne kadarını kullanıyor. O kitap ne kadar doyurucu ki, öğretmenler ek kaynak ihtiyacı yaşıyor. Bunlar çok iyi şekilde araştırılmalı. Çocuklarımızı bilim ve teknolojiyi yakından takip edebilsinler diye, öğretmenlerimizin akıllı tahtaya geçebilsinler diye şu an çok ciddi yatırımlar yapılıyor. Ancak senin öğretmenin akıllı tahtayı kullanabilecek kadar teknolojik yapıya sahip mi değil mi ona bakılması gerekiyor. Artı verdiği bedava kitapların içeriğinin ne kadar dolu olduğuna bakılmalı. Sadece o kitaplarla kalırsa öğrencilerimiz asla başarılı olamayacak, çok yetersiz geliyorlar. (Planlama ve Politikalar)

GVI: Bence nolursa olsun, öğretmenlerin değişmesi gerek. Kadrolu öğretmenin olması, sürekli senenin başından sonuna kadar öğrencinin onunla ders yapması gerekiyor. Öğretmen kadrosu sağlam ve sabit kalması gerekiyor. Bizim sınıfımızda ne yazık ki çok fazla değişim oldu. Mesela bir Türkçe öğretmeni 5. sınıfta başladı ise 8. sınıfa kadar birlikte devam edemiyor. (Planlama ve Politikalar)

Maarif müfettişleri, okul yöneticileri ve öğrenciler tarafından belirtilen nitelik sorunu veliler tarafından da dillendirilmiş. “**Nitelik**” sorununa dair özellikle öğretmenlerin kişilik ve pedagojik boyutta nitelikli olmaları gerektiğini belirtir düşünceler bulunmaktadır. Bu temayı destekleyen görüşlerden birkaçı aşağıda verilmektedir:

TV7: Ben de öğretmenlerin daha nitelikli elemanlar olarak yetiştirilmesini isterdim. Çünkü anne baba başka bir şey öğretmenlik başka bir şey. Çocuğumu evde başka türlü biliyorum, öğretmeninden başka duyuyorum. Öğretmen çocuğun yeteneklerini daha iyi gözlemleyebiliyor, ya da gözlemleyebilen öğretmenlerin gelmesini istiyorum. Yani okul çağlarında çocuğun yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Hani ben olsam böyle bir şey yapardım bence öğretmenle çocuk yeteneklerini ortaya koyuyor ve öğretmen keşfetmeli. Tabi yine aile ile birlikte o şekilde değerlendirme yapılmalı.

TV10: Geçen yıl da benim çocuğumda benzer şeyi yaşadık. 7. sınıf matematik dersinde sıkıntı yaşadı anlamadı çoğu şeyi. Ama diyor anne öğretmene sorduğumda asabileşiyor birden. Korkuyorum diyor, anlamadığımı söylemeye. Neye anlamadın, niye anlamadın diyor söylemiyorum, söyleyemiyorum diyor. Ya da arkadaşlarımdan içinde rencide olmak istemiyorum diyor. Gerçi bunları bu sene itiraf ediyor.

Velilerin, eğitimin aslında ücretsiz olarak görülüp çok masraflı olduğuna dair görüşleri bulunmaktadır. Okul kitaplarına destek amaçlı kitaplar, okul aidatları, sınav başarısı için özel ders veya dersane harcamaları gibi görüşler **“Mali Konular”** teması altında toplanmıştır. Bu temaya ait birkaç görüş aşağıda yer almaktadır:

TV8: Evet var. Şöyle ki, ders kitaplarının yetersiz olması sebebiyle her ders için ek kaynaklar almaktayız. Bu da devletin parasız kitap dağıtmasını çok anlamsız hale getirmekte. Biz zaten devletin verdiği kitabın kat kat misliyle ek kaynak almaktayız.

GÜV3: Benim de sıkıntım en fazla okul aidatları ve benzeri konular. Eğitim ücretsiz görünüyor ama ben bu konularda sıkıntı yaşıyorum. Maddi konulardan kaynaklı bazen okullara gelmek istemiyoruz. Çünkü gelsek istenenleri karşılayamayacağız ve mahcup olacağız. En iyisi duymamış gibi yapmak diye düşünebiliyoruz bazen ne yazık ki.

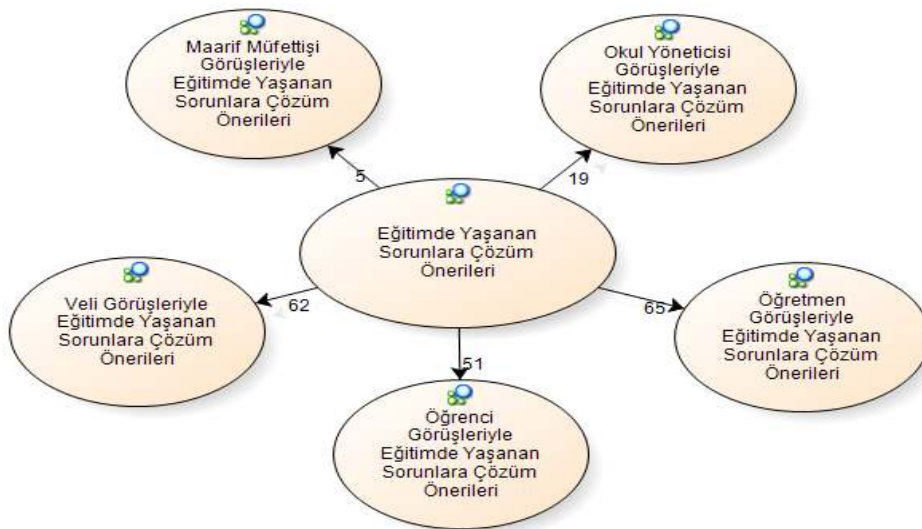
Son olarak veliler tarafından belirtilen iki görüşten oluşan tema “Fiziki Yapı” olarak kodlanmıştır. Bu tema altında yer alan görüşler aşağıda yer almaktadır:

TV10: Ayrıca fiziki olarak okullar çok yetersiz. Uygun çalışma ortamları, laboratuvarlar, resim-müzik atölyeleri, toplantı salonları hiçbir şey yok. Hatta bunların dışında güzel oynayabilecekleri bahçeleri bile yok.

GÜV4: Okullarımızda sıkıntı var tabi ki. Nasıl var, mesela benim kızım engelli. Ben çok sıkıntı yaşadım, çok hem de. Bir bariyer yaptırmak için çok zorlandım. Müracaat etmediğim yer kalmadı. Sıkıntı yani. Engellilerin sınıflara çıkması çok sorun. Ben mesela kızımı sınıfa çıkarmak için sırtımda çıkarıp-indiriyorum. Aslında hiçbir yer engelliler için uygun değil. Her yerde çıkıyor bu sorun. Bariyer olmaması çok zor, tekerlekli sandalyede. Asansör istedik yok, olmadı. Ben her gün sırtımda çıkarıyorum. Benim içinde çocuğum içinde en büyük sıkıntı o. Teneffüs bile yapamıyor, sürekli sınıfta en fazla koridorlarda. Sadece ben olursam ya da yardım edecek biri olursa o da. Başka türlü yok yani.

4.2. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Altı ayrı bölümde incelenecek olan görüşme formunda yer alan “Var olan sorunları giderebilmek için eğitim sistemimizde ne gibi değişiklikler yapılmalıdır?” sorusu “Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri” bölümünde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye ait tematik gösterim aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

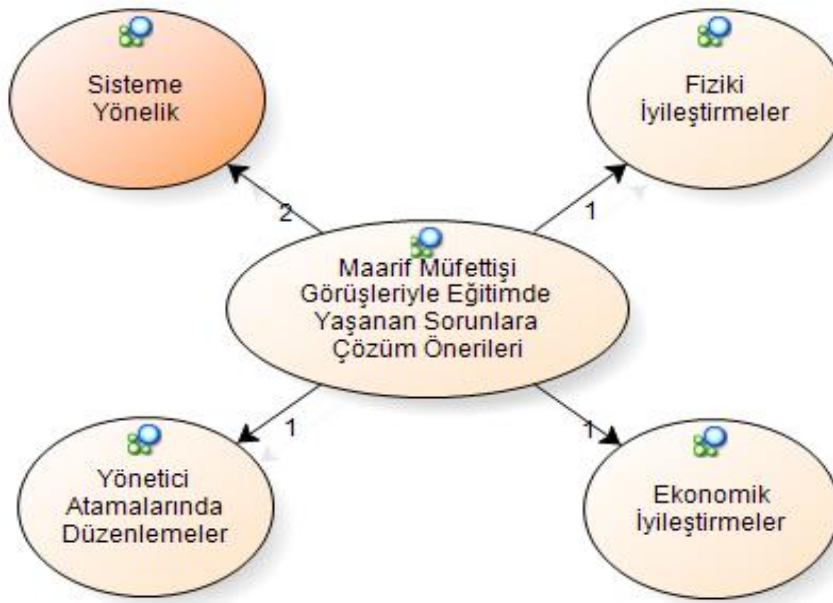

Şekil 12. Eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Maarif müfettişi, okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve veli gruplarıyla ayrı ayrı yapılan görüşmelere ait verilerinin analizleri sonucu elde edilen bulgular düzenlenmiştir.

4.2.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Öncelikle maarif müfettişlerinin yaşanan sorunlara dair sundukları çözüm önerilerinin analiz edildiği şematik gösterim aşağıda verilmektedir:

Şekil 13. Maarif müfettişi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Araştırmaya katılan beş maarif müfettişinin görüşme sorusuna toplam 5 farklı görüş belirttikleri belirlenmiştir. Müfettişler **Fiziki İyileştirmeler**, **Yönetici Atamalarında Düzenlemeler**, **Ekonomik İyileştirmeler** ve **Sisteme Yönelik** olmak üzere dört farklı temada görüşlerini belirtmişlerdir. Düzenlenen temalar arasında sisteme yönelik iki görüş belirtilirken, diğer temalarda sadece birer görüş yer almaktadır. Bu görüşler aşağıda yer almaktadır:

***MM3:** Daha öncede belirttiğim gibi, kısa sürelerde sistem değişikliğine gidilmemelidir. Mevcut sistemin aksayan yönleri düzeltilme yönünde çalışmalara ağırlık verilmelidir. (Sisteme Yönelik)*

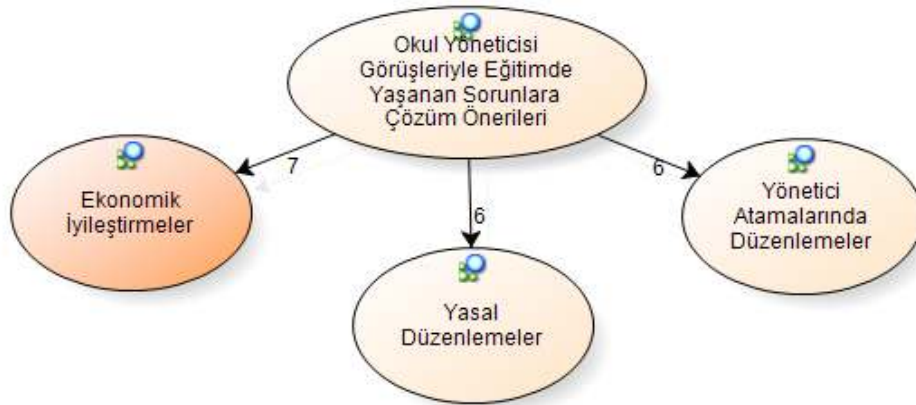
MM4: Eğitim yöneticilerinin niteliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda ciddi açıklar bulunmakta ve geçerli değerlendirme sistemi bulunmamaktadır. (**Yönetici Atamalarında Düzenlemeler**)

MM1: Mutlaka ilkokul-ortaokullara maddi kaynak aktarımı yapılmalıdır. (**Ekonomik İyileştirmeler**)

MM5: 4+4+4 ile birlikte dönüşümü tamamlanan okulların fiziki yapılarının öğrencilerin özelliğine uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Her okulun fiziksel yapısı ve öğrenci sayısına uygun bütçelerin aktarılması gerekmektedir. Ayrıca yönetici niteliklerinin arttırılması yönünde çabalar gösterilmelidir. (**Fiziki İyileştirmeler**)

4.2.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Araştırmaya katılan dört okul yöneticisi ise 19 farklı görüş beyan etmişlerdir. Bu görüşler de yapılan analizler sonucu üç farklı temaya yerleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucu oluşan şematik gösterim aşağıda yer almaktadır:

Şekil 14. Okul yöneticisi görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Dört okul yöneticisi olmasına rağmen 19 farklı görüş belirten katılımcıların görüşleri **Ekonomik İyileştirmeler**, **Yasal Düzenlemeler** ve **Yönetici Atamalarında Düzenlemeler** olarak kategorize edilmiştir.

Öncelikle “**Ekonomik İyileştirmeler**” teması altında ekonomi konusunda ciddi sıkıntılar çıktıkları, bu konuda düzenlemeler getirilmesi gerektiği belirtilir görüşler yer almaktadır. Bu temaya örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Aslına bakarsanız sıkıntılar arasında doyum mevzuu da var. Siz sorumluluk alıyorsunuz, imza atıyorsunuz bir şeylerin altına. Attığınız her imzanın bir karşılığı var. Ama bir bakıyorsunuz ben hizmetlimle memurumla aynı maaşı alıyorum. 15 yıllık öğretmenim, bunun 9 yılı idarecilik ama aynı maaşı alıyorum. Bu nasıl bir çelişkidir.*

***OY4:** Ekonomi konusunda bu durum eğitim kademesinde çok fazla. Başka kurumlardaki yöneticilerde degecek ölçüde fark olduğu biliniyor. En azından tatmin ediyor. En kötüsü eğitim mi diye de düşünüyorum.*

“**Yasal Düzenlemeler**” ve “**Yönetici Atamalarında Düzenlemeler**” başlıklı temalarda da görüşler belirtilmiştir (n=6). Yöneticilik atamaları konusunda da siyasetten tamamen arınıp, mesleği seven insanları görev başına getirilmesi gerektiğini belirtir görüşler sunulmuştur. Örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

***OY3:** Açık bir örnek vermek istiyorum. Mesela hastaneye falan gidiyoruz. Hastanede başhekim ve müdür illa ki var. Ben hastanede hiçbir başhekiminin çatıya çıkıp bir tuğlayı değiştiğini hiç görmedim. Ama okul müdürü çatıda kiremit kırıldığında yaz tatilinde hizmetlisi yoksa çıkıp onu kendisi yapar. Adliyeye gittim, orda arkadaşlarla konuşuyorum. Bu söylediklerime inanmadılar. Ama yapıyoruz. Ben de söyledim hiç görmedim bir cumhuriyet başsavcısının bir yağmurda eline kürek alıp sağı solu düzenlediğini. Siz öyle mi yapıyorsunuz diye şaşırdılar. Evet öyle yapıyoruz. Biz öğretmeniz ve bizim de derdimiz bu. Sevdiğimiz işi yapıyoruz ancak bizler okulların eğitim liderleri olmak istiyoruz. Okulun yöneticisi başka biri olsun. Akarına, kırığına, döküğüne, hesabına başka biri ilgilensin. Ben bunlarla ilgilenmek istemiyorum. Hastanelerde olduğu gibi başkası bakabilir. (**Yasal Düzenlemeler**)*

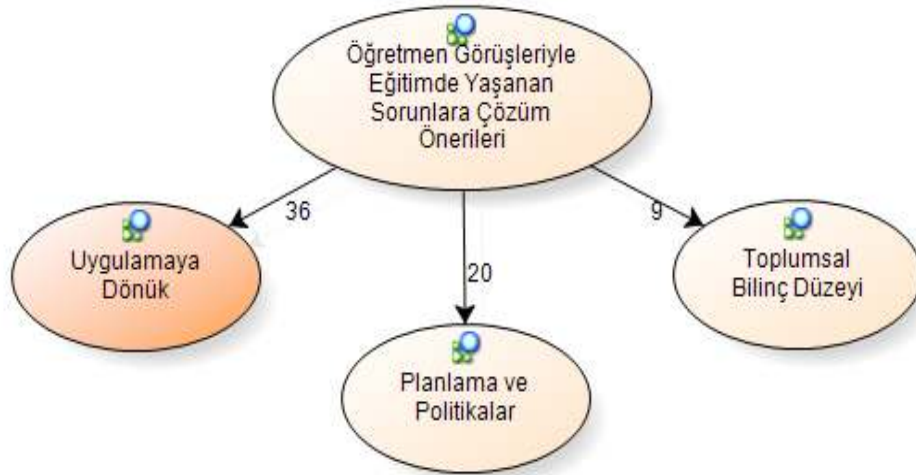
***OY1:** Yönetici atamaları konusunda değişiklik yapmak isterdim. Bir*

kere siyasete bağımlı atamalardan kurtarmak isterdim. Bir kere siyasete bağımlı atanıyorsanız, siyasetçinin istediği kararları veriyorsunuz. Bu bir gerçektir. Yani burada özerk düşünemiyorsunuz, karar verirken acabalarla düşünüyorsunuz. Yani bu bir gerçek, Türkiye'nin gerçeği yaşıyorlar bunu. **(Yönetici Atamalarında Düzenlemeler)**

OY4: Aslına bakarsanız bizim durumumuzu çok güzel özetleyecek bir cümle var: “Yöneticilik aklın değil, aşkın işidir.” Aslında bakıldığında çok da akıl karı bir iş değil. Çünkü maddi, manevi birçok sıkıntılar çekiyorsunuz. Genelde hiçbir avantajı yok. Ancak eğer aşk yoksa üstesinden gelmek, uğraşmakta çok zor. **(Yönetici Atamalarında Düzenlemeler)**

4.2.3. Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Araştırma kapsamında görüş belirten bir diğer grup öğretmenler öneri olarak toplam 65 görüş belirtmişlerdir. İleri sürülen bu farklı görüşler ile öğretmenler üç farklı konu hakkında öneride bulunmaktadır. Öğretmenlerin önerilerine ilişkin analizler ile elde edilen temaların şekilsel gösterimi aşağıda yer almaktadır:

Şekil 15. Öğretmen görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Dört farklı okuldan toplam yedi oturum odak grup görüşmesi yapılarak elde edilen öğretmen görüşleri üç tema altında toplanarak analiz edilmiştir. Yaşanan sorunlara dair öğretmenlerin çözüm önerileri **Uygulamaya Dönük, Planlama ve Politikalar** ve **Toplumsal Bilinç Düzeyi** temaları altında yer almaktadır.

Öğretmenlerin en çok görüş beyan ettikleri konu “**Uygulamaya Dönük**” olmuştur. Öğretmenler genel olarak sınavlar ve değerlendirme sistemi, müfredat, genel yetenek dersleri, seviyeye uygun eğitim, güncel hayatta işe yarar bilgiler konusunda çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin bu görüşlerine ait olup, araştırmacı tarafından seçilen birkaç ifade aşağıda yer almaktadır:

TÖĞ10: *Şimdi hayatı idame ettirebilmek için eğitimler biçimlendirilmeli, bilgi ve beceriyle donatılacak şekilde. Günümüzde ihtiyaç duyulan bilgi ve becerilere göre eğitim yapılmalı. Artık eskiden istenen şeyler, eskiden gerekli olan şeyler şimdi her geçen gün değişiyor. Yeni ihtiyaçlar gerekiyor, yeni şeyler geliyor. Fakat asıl temel olan herkeste olması gereken hayatın temel besinleri vardır. Mesela karnı doyurmak gibi bir takım ihtiyaçlar. Onları tek başına kaldığı zaman birey, bunlarla nasıl başa çıkabilir. Bunların eğitimi için daraltmak lazım yani. Bireyin kendi kendine yetebilmesi temel olmalı. Çünkü çoğu çocuğu bırak sokağa, barınamazlar. Çünkü verilen eğitim yanlış.*

GÜÖĞ1: *Aslında bu konuda yapmak istediklerimden biri sınav sistemini değiştirmek olabilir. İlla ki bir sınav sistemi olacak ama bu çoktan seçmeli olmayabilir. Hiç sınav olmadan olmaz ama farklı kriterler olabilir. Belki soru tipleri değiştirilebilir veya özel yetenek sınavları uygulanabilir. Aslında birçok değişiklik yapılabilir. Mesleğe daha çok yönlendirilebilir öğrenciler. Klasik ya öğretmen ya da doktor olacaksın gibi değil de bunların dışında öğrenciler yetenekli oldukları alanlara yönlendirilebilirler. Yani hani bizim toplumumuzda bir küçümseme tavrı sergileniyor, hani tamircimi ve benzeri gibi. Bu mesleklerde daha cazip hale getirilmeli. Bizlerin ara elemanlara da ihtiyacımız var ve kaliteli ara elemanlara ihtiyacımız var. Nitelikli, işini iyi yapanlara yani.*

EÖĞ1: Ben sanırım öncelikle müfredatı değiştirdim. Altyapısı çok zayıf olan öğretmenler geliyor ne yazık ki. Arkadaşın söylediği gibi özel okul olmamıza rağmen aynı sıkıntı çok yoğun var. Dışarıdan gelen öğrencilerin altyapısı çok kötü. En temel konu olan kümeler konusu müfredatın sıkıştırılmasından dolayı yeterince anlaşılmıyor. Çocuklarda, biz öğretmenlerde sıkıntı yaşıyoruz. Liseleri 4 yıla çıkardılar, hazırlık sınıfını kaldırıp müfredatı 4 yıla yayabildiler. Ancak aynı durum ortaokullarda mevcut değil. Bu konuda ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Benim ilk etapta değiştireceğim şey gerçekten müfredat olurdu. Evet, sınav sisteminde de aksaklıklar mevcut ancak müfredat en önemli olan konu.

Öğretmenler yaşanan sorunlarda planlama ve politikalar konusunda ciddi eleştirilerde bulunmuşlardı. Benzer şekilde öneri sunmaları istendiğinde de **“Planlama ve Politikalar”** konusunda fikirlerini beyan etmişlerdir. Öğretmenlerin bu tema altında toplanan görüşlerinden bazıları aşağıda yer almaktadır:

GÖĞ1: Ben ilk başta akademik eğitim alacak öğrencileri belirli bir zamandan sonra belirlenip öyle yönlendirilmesini, mesleki eğitim alabilecek olanları o şekilde yönlendirmek gerek. Bazı özellikler sonradan kazanılıyor ancak doğuştan gelen özelliklerde bulunmakta. Bu konuda ilgi ve yatkınlığa göre düzenlemeler erken yaşlarda yapılmalı. Gözlem, anket, uygulama bir şeyler yapıp yönlendirme erken yaşlarda yapılmalı.

TÖĞ6: Yapamıyorlar ve şundan dolayı yapamadığını düşünüyorum ben. Öğrenciler de hani Ahi teşkilatı diyorlardı ya, o teşkilatta çocuğu küçük yaştan itibaren bir mesleğe yönlendirilebiliyordu ve çok güzel eğitim alıyordu. Şimdi biz çocuğu 12 yıla çıktı ama ben 8 yıl diyerek düşünüyorum. O 12 yıl biraz kesintili. 8 yıl boyunca zaten 14-15 yaşına geliyor çocuk. 14-15 yaşına kadar çocuğu hangi alana yeteneği olduğunu bulmaya çalışıyoruz bu yanlış sistemde, sınav sisteminde. Bulmaya çalışıyoruz, buluyoruz daha sonra gideceği yere gönderiyoruz. Her şeyi mükemmel olarak kabul ediliyor ama bu zamana kadar. Niteliği falan doğrudur. 15 yaşından sonra bu çocuk o meslekteki incelikleri, mesleğin önemli şeylerini kapamaz gibime geliyor ve kapamıyorda. Şu an en

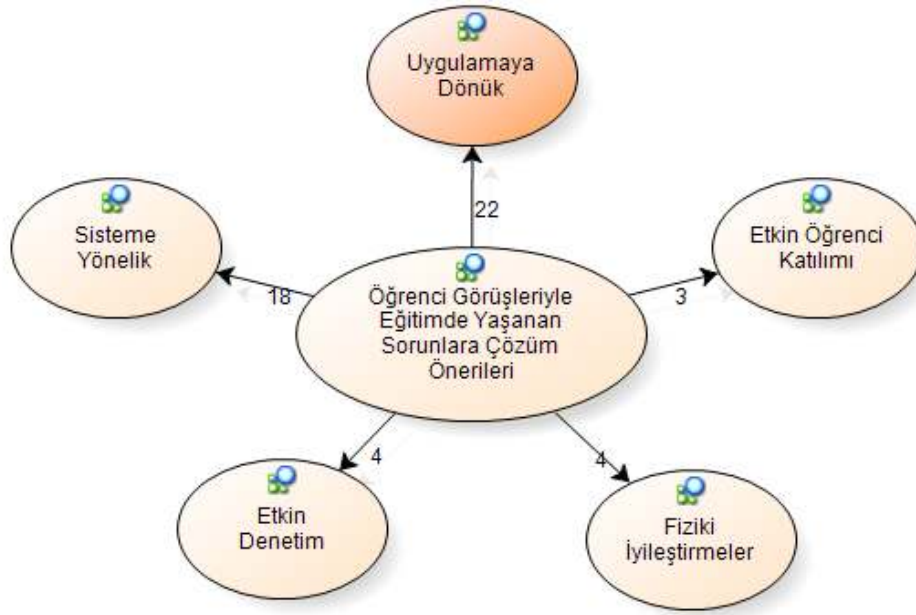
gördüğümüz yerden örnek verelim. Sanayide ustalar çırak bulamıyor. Endüstri meslek liseleri göndermese, endüstri meslek liseleri mecbur olmasa, çırak bulamıyorlar.

Son olarak öğretmenler “**Toplumsal Bilinç Düzeyi**” temasında görüş belirtmişlerdir. Temanın altına yerleştirilen görüşler ailelerin bilinçlenmesi, toplumsal baskının azaltılması, çocukların mesleklere yönlendirilirken seçilen değerlendirme ölçütlerinin değiştirilmesi gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu görüşleri örneklendirecek ifade aşağıda yer almaktadır:

GÜÖĞ3: *Aileler burada eğitim konusunda bilgilendirilebilir. Bu konuda seminerler verilebilir. Çünkü aileler ne kadar bilgili olursa çocukta o derece hazır geliyor okula. Daha bilinçli geliyor okula, sorumluluklarını daha fazla biliyor. Bu şekilde öğretmenin işi de kolaylaşıyor. Ayrıca birde okulların daha donanımlı hale gelebilmesi için uğraşırdım herhalde. Teknolojik açıdan, öğrencilerin rahat edebileceği, sosyal faaliyetlerin yapılabileceği yerler. Eve gitmek istemesin öğrenci, böyle bir okul ortamı istiyorum.*

4.2.4. Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Öğrencilerin eğitimde yaşanan sorunlara dair sundukları öneriler diğer paydaşlardan farklılık göstermektedir. Toplamda görüşülen 38 öğrenci 51 farklı görüş belirtmiştir. Belirtilen bu görüşlerde beş farklı tema altında toplanarak analiz edilmiştir. Öğrenci görüşlerinin analizi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıda bulunmaktadır:

Şekil 16. Öğrenci görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Şekil 16 incelendiğinde öğrenci görüşlerinin beş tema altında toplandığı görülmektedir. Öğrenciler sisteme, fiziki yapıya, uygulamaya, denetime ve katılıma dair önerilerde bulunmuşlardır. **Uygulamaya Dönük** 22, **Sisteme Yönelik** 18, **Etkin Denetim** 4, **Fiziki İyileştirmeler** 4, **Etkin Öğrenci Katılımı** 3 görüş uygun görülerek temalandırılmıştır.

Öğretmenlerde olduğu gibi öğrencilerde de en çok görüş belirtilen tema “**Uygulamaya Dönük**” olmuştur. Öğrenci önerileri arasında okullara sürekli gelebilme gibi bir önerinin yanı sıra ders saatlerinin kısaltılması yönünde de görüşler bulunmaktadır. Bazı öğrenciler ise sistemi o kadar içselleştirmişler ki yetenek derslerinin sınavlarda sorulmadığı için gereksiz olduğunu düşünerek kaldırılması yönünde önerilerde bulunmaktadır. Genel yapıyı yansıtacak örnek görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÖC1: *Okullara istediğimiz zaman gelebilmeliyiz bence. Hafta sonları veya akşamları da isteyen rahatça gelebilmeli bence.*

GÖC12: *Bence ders süreleri 40 dakikadan 30 dakikaya indirilebilir. Çünkü insan beyni belli bir süre yük geldikten sonra artık öncekileri*

unutup yeni gelenleri kaydetmeye başlar. Bu da etkili olması istenen durumu kötü etkiler. Sonuçta başarısız öğrenciler oluyor.

TÖC7: Bence resim ve teknoloji dersi var ama biri olmalı idi eğlenmek için. Her ikisi birlikte gereksiz bir ders. Sınavda mesela deneme sınavlarında resim dersinden veya teknoloji tasarım dersinden soru çıktığını görmedim. Ama teknoloji tasarım dersine el sanatı olan kişi kendini okul dışında veya başka şekilde illaki geliştirir. Ama okul içinde bunu geliştirmeye bence hiç gerek yok.

Uygulamalarda olduğu gibi öğrenciler sisteme yönelik de önerilerde bulunmaktadırlar. “Sisteme Yönelik” temasına ait bazı öneri ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

TÖC10: Ben düşündüm. Sonuçta şu anda Avrupa Birliği sürecindeyiz. Benim yapacağım ilk iş herhalde en çabuk başarılı olunan okullardaki eğitim sistemini araştırmak olurdu. Örneğin dünyaca bilinen üniversiteler var, oraya gidebilen öğrencilerin okuduğu eğitim sistemini araştırdım. Ve hani en azından eğitim sistemimiz gerçekten çok kötü durumda yani şey ıı şöyle lise sınavından yine tek sorunun SBS gibi oluyor ama onların yerine başka şeylere adayabilseydik kendimizi elbette bilimle ilgilenen arkadaşlarımız olacaktı, elbette müziksel sanatsal yönünü geliştiren arkadaşlarımız olacaktı. Ama şu anda bunları sadece not için yapıyoruz. Mesela çok gereksiz gördüğüm dersler var ama not için gerçekten not için ona çalışmak ve yapmak zorundayız. Ve ben mesela bazı dersleri kaldırırdım onun yerine daha önemli dersler koyardım.

GÖC11: Mesela her okula bir eğlence öğretmeni koyabiliriz. Yeni bir branş çıkartırız. Sırf oyunla ilgili, oyunları öğretir, oyun oynatır. Tamamen eğlenceye dayalı bir ders ve branş olur.

EÖC3: Ben daha çok devletin kitaplarını, ders kitaplarını değiştirmek isterdim. Okullarda anlatılan ile kitaplarda olanlar çok farklı. Anlatımlar çok yüzeysel kalıyor. Ders kitaplarında soruyu veriyor çöz diyor, detay çok

yok. Hatta sadece o kitaplara çalışsak sınavlarda çok başarısız oluruz. Yeterli görmüyorum, biraz daha ayrıntı verilmeli.

Öğrenciler “**Etkin Denetim**” ve “**Fiziki İyileştirme**”ler temasına dair eşit sayıda görüş belirtmişlerdir. Her iki tema içinde ayrı ayrı dört öneri sunulmuştur. Bu temaları temsil eden örnek ifadeler aşağıda sırasıyla yer almaktadır:

TÖC1: *Özel okulların eğitimleri sıkı olduğu için notları belki biraz daha yüksek olabilir. Bu yüzden denetimin önemli olduğunu düşünüyorum ben. Aynı şekilde devlet okullarında da denetim daha çok önemli olmalı. Sadece müfettişlere bırakılmamalı bu denetim, aile, öğretmen, öğrenci hep denetimin parçası olmalı. (Etkin Denetim)*

GÜÖC3: *Okullarda spor salonları veya eğlenebileceğimiz, dinlenebileceğimiz daha çok mekan olmalı. Bu şekilde yerler sayesinde okulları sevmemizde sağlanabilir. (Fiziki İyileştirmeler)*

GÜÖC8: *Mesela her gün teknoloji ilerliyor. Artık öğrenciler öğrendiklerini daha gerçekçi öğrenmek istiyor. Mesela bizim okulumuzda akıllı tahta sadece 3 sınıfta var. Bunlar daha çok olsa daha güzel olur. Hem ilerleyen teknolojiye de uyum sağlamış oluruz. Teknoloji daha yaygın hale gelmeli yani. (Fiziki İyileştirmeler)*

Son olarak öğrencilerin görüşleri “**Etkin Öğrenci Katılımı**” teması altında toplanmıştır. Derslerin içerikleri belirlendiğinde kendilerinin de sürece dahil edilmek istediklerini belirtir önerilerde bulunmuşlardır. Bu görüşlerden bazılarına aşağıda yer verilmektedir.

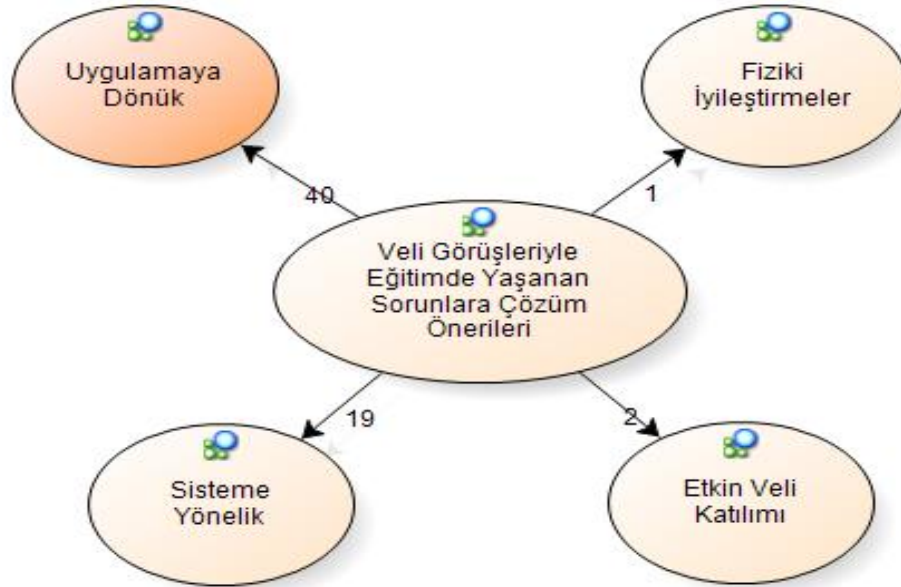
GÜÖC4: *Matematik dersi mesela bizim hayatımızın her yerinde gerekli ama bazen çok gereksiz bilgilerde verilebiliyor. Mesela geometri ya da rasyonel sayıların hayatımızda hiç işe yarayacağını düşünmüyorum. Bizlerin de dinleyerek katılabileceği hale getirilmeli.*

GÖC8: *Ben kendi okulumuzu düşünerek çöp konteynerleri çok az onları çoğaltırdım. Bu sayede yaşadığımız çevreyi ve okulumuzu daha*

güzel bir hale getirebilirim. Hem böylece biz öğrencilerde temizliğin önemini kendi yaptıklarımızla daha iyi anladık. Bazen bir şeyi duymak yerine yapmak daha iyi oluyor.

4.2.5. Veli Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Velilerin eğitimde yaşanan sorunlara dair sundukları öneriler 62 farklı görüş ile belirtilmiştir. Belirtilen bu görüşlerde dört farklı tema altında toplanarak analiz edilmiştir. Veli görüşlerinin analizi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıda bulunmaktadır:

Şekil 17. Veli görüşleriyle eğitimde yaşanan sorunlara çözüm önerileri

Yukarıda verilen şematik gösterim incelendiğinde, velilerin görüşleri **Uygulamaya Dönük**, **Sisteme Yönelik**, **Etkin Veli Katılımı** ve **Fiziki İyileştirmeler** temaları altında toplandığı görülmektedir. Veliler de öğrenciler gibi eğitim konusunda etkin rol oynamak istediklerini belirtir görüşler ifade etmişlerdir.

Veliler tarafından en çok “**Uygulamaya Dönük**” temasına uygun görüş tespit edilmiştir. Toplam 40 farklı görüş ile elde edilen temaya örnek teşkil edecek ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

TV2: Bence de doğal yaşama, gerçek yaşama uygun bir eğitim sistemi isterdim. Çocukların özel yeteneklerine göre eğitilmelerini

isterdim. Biz anneleri olarak pedagog gözüyle görmediğimiz için belki bunu tespit edemiyoruz. Ama okullarda bunun eğitimini almış öğretmenler ve eğitimciler sayesinde çocuklarımızın nereye yönelebileceğini, hani mesleki seçim davası etmiyorum. Atıyorum bütün dersleri görüyorlar çocuklar. Çocukta bakarsın fen kafası var, diğerine bakarsınız sosyal tarafı daha gelişkindir. Ben bu çocukları hepsine birden bu şekilde yüklenmelerine karşıyım.

GÜV5: *Ben çocuklarımızın küçük yaşlarda araştırmaya başlamalarını isterdim. Araştırmacı olarak yetişmelerini isterdim ilkokulda. Araştırma odaları olsun, kendilerini geliştirebilmeleri için özel mekanlar olsun isterdim. Bu şekilde sanat ve endüstri meslek liseleri gibi. Ama burada araştırma yapmalarını isterdim. Ayrıca ilkokulda hangi mesleğe yatkınlar, hangi işi yapabilirler. İleriye dönük çalışmalar bu yaşta olmalı. İlla hepsi çok iyi matematik bilmesine gerek yok. Eğilimi olan alanda geliştirmeli kendini bence. Çeşitli, istediği tarafa çocuklarımızı yönlendirmemiz gerek. Temel dersleri ihmal etmeden, öğretmenlerin, ailelerin yönlendirmeleri ile çalışmalar yapılmalı. Yönü hangi tarafa bunu öğretmenlerimiz ve rehber öğretmenlerimiz kendileri tayin edecek. Çünkü evde anne-babalar o kadar iyi bilemez, öğretmenlerimiz bizlerden daha iyi biliyorlar yani.*

Veliler tarafından belirtilen görüşlerin bir araya getirildiği bir diğer tema da “**Sisteme Yönelik**” olarak adlandırılmıştır. Eğitim sisteminde çocukların yeteneklerinin, ilgilerinin göz ardı edilmesi veliler tarafından sıkıntı olarak görülmekte ve buna dair çözüm önerileri sunmaktadırlar. Bu temaya uygun ifadelerden bazılarını aslına sadık kalınarak aşağıda yer verilmektedir:

GÜV5: *Aslında okullarda öğrencilerimiz ve öğretmenler için boş zamanlar yaratılmalı. Bu zaman aralıklarında öğrencilerle bir psikolog gibi ilgilenmeler öğretmenler. Onları anlamaya çalışmalılar. Hatta onların başarı veya başarısızlıklarını sorgulamalılar. Sadece iyi-kötü değil de nedenlerini de araştırmalılar bence. Bunun içinde okul çıkışında sadece 1-2 saat bile öğrencilerle baş başa kalsalar yeter.*

TV3: Ben direk bizim eski eğitim sistemine geçtim. Ezberci eğitim sistemi densin ne denirse densin. Şu yaş grubu hepimiz muhtemelen o sistemde okumuştur. Yani hepimiz fişleri görmüştür. Yani bizlerden de çok çok iyi seviyede insanlar çıktığını ben biliyorum. Ben, benim yaş grubumun ve benden birkaç yaş altı, birkaç yaş üstü her neyse genel kültürü de çok iyi biliyorum, okumaya meyilli insanlar. Daha sosyal insanlarız. Gayet güzel, annelerimizin, babalarımızın, abilerimizin geldiği sistemde hepimizde okuduk. Gayette güzel bir sistem.

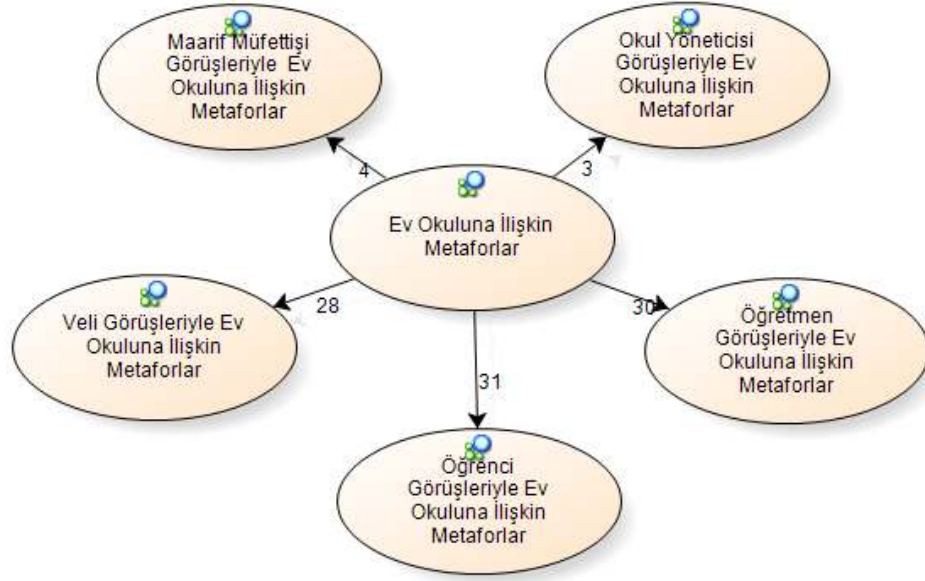
Veliler tarafından belirtilen diğer üç görüş **“Etkin Veli Katılımı”** ve **“Fiziki İyileştirmeler”** temalarına uygun görülerek yerleştirilmiştir. Bu temalara uygun görülen örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

GÜV3: Benim yapacağım şey sanırım velilerle iletişimi daha etkili hale getirmek olurdu. Çünkü aileler okullara çok sık gelmiyorlar ve kopuk davranıyorlar. Ben etkileşimi artırmaya çalışırdım. Bu konuda belki öğretmenlere, belki idarecilere belki de ailelere belirli sorumluluklar verirdim. Sadece işbirliği içerisinde çalışmalarını sağlamak adına. Çünkü herhangi bir yerde özellikle eğitim kurumunda kişiler kendilerini oraya ait hissederse paylaşım daha çok artıyor. Sahiplenme oluyor. Bu sayede ora için naparızda daha iyi olur gibi düşünceler geliyor. Söylediğin şeye karşılık bulmak, değer görmek çok önemli bence. **(Etkin Veli Katılımı)**

GÜV4: Benim tek ve en büyük sıkıntım engelliler için olduğu için ben ilk önce bütün engellerin kalkmasını istedim. Bütün okulları engellilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde donatırdım. Gerek bariyerler, gerekse asansörler ile hem bireylere hem ailelere destek vermek isterdim. Aslında bırakılsa belki çocuklarımız engellerini çok fazla hissetmeyecek ama bizlerde bireylerden çok çevreler engelli. **(Fiziki İyileştirmeler)**

4.3. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okuluna Dair Metaforlar

Eğitim paydaşlarının görüşleri alınarak “Ev okulu sizce nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Verilen cevaplar “Ev Okuluna İlişkin Metaforlar” bölümünde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye ait şematik gösterim Şekil 18’de gösterilmektedir:

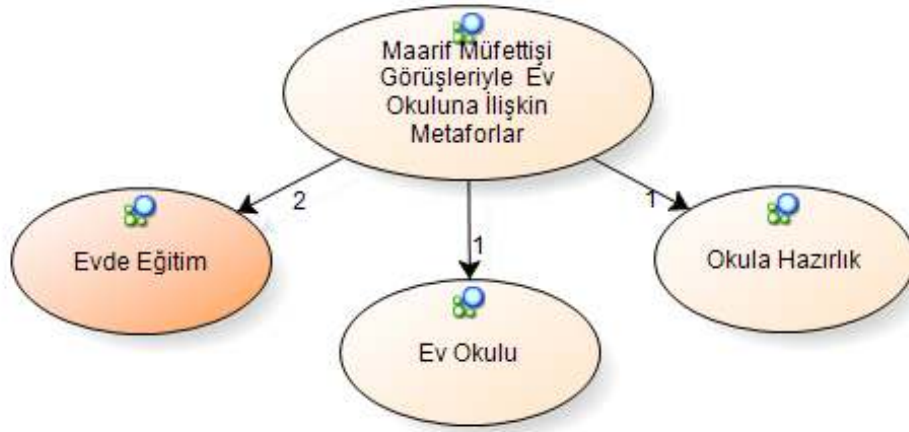

Şekil 18. Ev okuluna ilişkin metaforlar

Toplam 23 oturum odak grup görüşmesi sonucu eğitim paydaşlarının görüşleri alınmıştır. Katılımcılar tüm samimiyetleri ile sohbet havasında görüşlerini belirtmişlerdir. Ev okulu kavramına dair belirttikleri düşünceleri analiz edilerek uygun temalar altına yerleştirilmiştir.

4.3.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar

Eğitim paydaşlarından olan maarif müfettişlerinin görüşlerine ait analiz sonucu elde edilen tematik gösterim Şekil 19’da verilmiştir:

Şekil 19. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar

Müfettişlerle yapılan görüşme esnasında bu soruya yeterli görüş belirtilememiştir. Maarif müfettişleri üç tema için toplam dört görüş belirtebilmişlerdir. Belirttikleri görüşler **Evde Eğitim**, **Ev Okulu** ve **Okula Hazırlık** temaları altında toplanmıştır. Bu temalara ait görüşler aşağıda sırası ile verilmektedir:

MM4: *Evde verilen eğitim. Bu sayede fiziki altyapı, finansman sıkıntıları ortadan kalkar. Ancak üst öğrenim için uygun değildir Ama olabilecek uygulama evlerde verilen eğitim olarak görmekteyim. (Evde Eğitim)*

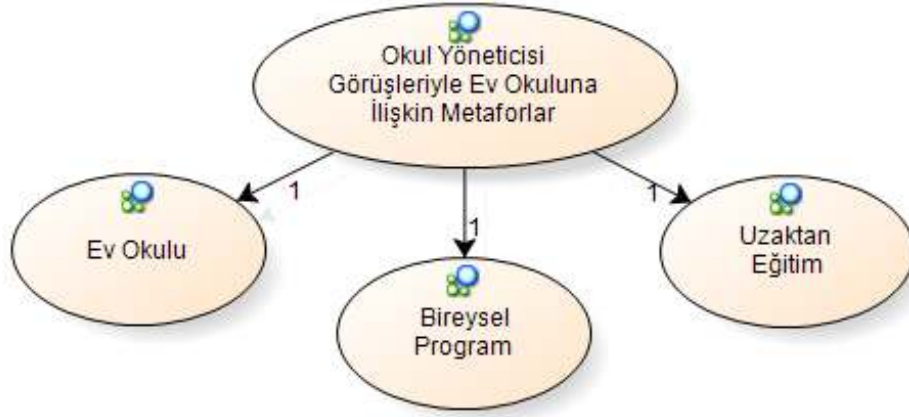
MM5: *Öğrencilerin eğitimlerini evde yapmalarıdır. Okula ulaşamayacak durumda olan öğrencilerin ev okulu tarzında eğitimlerle daha ekonomik ve verimli olacağı yerlerde eğitim görmesidir. (Evde Eğitim)*

MM2: *Okullara dair oluşturulan alternatif eğitim modelidir. Bildiğim kadarıyla ailelerin evlerinde çocuklarına gerekli eğitimleri vermesidir. (Ev Okulu)*

MM1: *Çocukların ilk başta okullara karşı oluşturdukları korkularını yenmeleri için aileleriyle birlikte yaptıkları çalışmalar olabilir. (Okula Hazırlık)*

4.3.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar

Araştırma kapsamında dört okul yöneticisinin olması fikir oluşturmada sınırlılık yaşanmasına neden olmuştur. Dört okul yöneticisi sadece üç görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerin analizi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıda yer almaktadır:

Şekil 20. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar

Yukarıda verilen şematik gösterimde de görüldüğü gibi okul yöneticisi görüşleri sadece üç tema altında toplanabilmıştır. Bu temalar; **Ev Okulu**, **Bireysel Program** ve **Uzaktan Eğitimidir**. Katılımcıların görüşleri sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

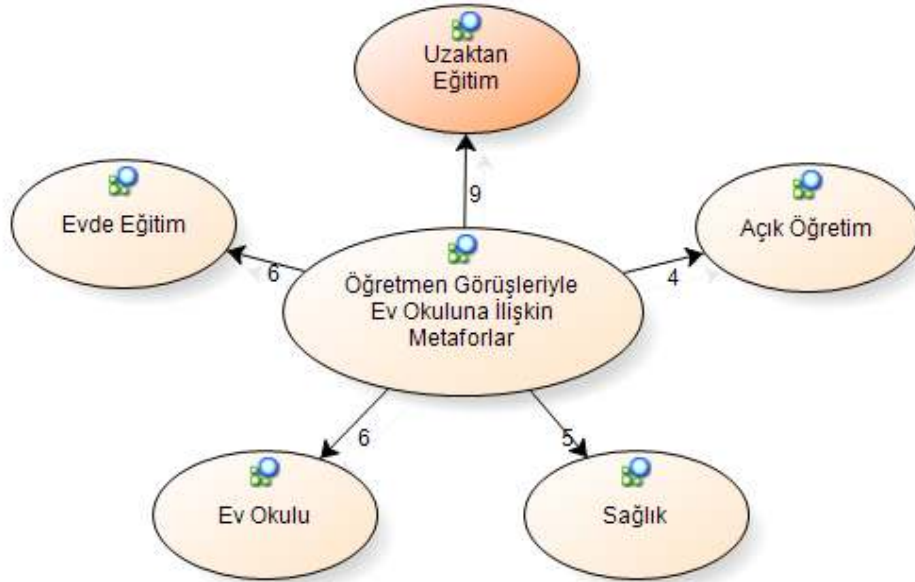
OY2: *Bildiğim kadarıyla homeschool'lar var. Ama tabi hocamın dediği tarzda tam anlamıyla öyle bir şey değil benim bildiğim kadarıyla. Sadece bilgisayar anlamında başka materyaller de kullanılabilir. Ama çocuğun evde eğitimi sürdürmesi var. Tabi belli bir izine de bağlı olarak. Genelde çocuk oradan bırakıp örgün eğitime de yeniden dönebilme şansı da var. Ama özellikle belli bir yaş düzeyi üzerindeki öğrencileri kapsıyor diye biliyorum. (Ev Okulu)*

OY4: *Benim program farklılığı aklıma geldi. Her çocuğun kendine göre bir program oluşturulması aklıma geldi. Hani okulda da bireysel bir programı olsa, evde nasıl olur bilemiyorum ama. Hani o kendi programı dahilinde, kendi programını takip edip öğrenimini sağlasa. (Bireysel Program)*

OY3: *Ev okulu deyince benim aklıma ne geldi biliyor musunuz? Sanki evinde çocuk bilgisayarının başında oturacak, uzaktan eğitimdeki gibi olacak. İhtiyacı olan bilgiler ona hazır olarak gelecek. Ona mevcut bir merkez değerlendirecek, verileri nota çevirecek gibi geliyor bana. Yoksa bizdeki evde eğitim gibi herkesin evine bir hoca gönderme gibi değil diye düşünüyorum. (Uzaktan Eğitim)*

4.3.3. Öğretmen Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar

Bir diğer eğitim paydaşı olan öğretmenler ev okuluna ilişkin metaforlara ait 30 farklı görüş belirtmişlerdir. Belirtilen görüşler beş tema altında toplanmıştır. Yapılan analiz sonucu elde edilen şematik gösterim Şekil 21’de gösterilmektedir:

Şekil 21. Öğretmen görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar

Öğretmenler tarafından belirtilen görüşler incelendiğinde **Uzaktan Eğitim**, **Evde Eğitim**, **Ev Okulu**, **Sağlık** ve **Açık Öğretim** temaları görülmektedir.

Öğretmenler tarafından en çok görüş bildirilen tema olarak **“Uzaktan Eğitim”** olduğu görülmektedir. Toplam dokuz farklı görüş belirtilmiştir. Görüşler teknolojinin gelişmesinden ve bu yolla uzaktan eğitim olabileceğine dair yoğunlaşmaktadır. Araştırmacı tarafından örnek olabileceği düşünülen görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÜÖĞ6: *Uzaktan eğitim gibi bir şey olabilir. Sanki teknolojinin gelişmesiyle paralel gidebilecek bir uygulama olarak düşündüm.*

GÜÖĞ2: *Benim aklıma gelen online veya uzaktan eğitim gibi bir sistem. Artık eğitim tamamen bu yolla yapılacak gibi. Bilgisayar başında, okullara gelmeye gerek kalmayacak gibi.*

Öğretmenler tarafından belirtilen görüşlerin analizleri sonucu elde edilen diğer temalar ise “**Evde Eğitim**” ile “**Ev Okulu**” temalarıdır. Bu iki tema arasında küçük detaylardan kaynaklı farklar bulunmaktadır. Bu yüzden görüşlerin ayrı ayrı temalandırılması uygun görülmüştür. Ev okulu teması altına var olan uygulamalara ait görüşler yerleştirilirken, evde eğitim temasının altına okullara destek amaçlı evlerin kullanılacağını belirten görüşler yerleştirilmiştir. Bu temalara ait görüşlerden bazıları aşağıdaki şekilde yer almaktadır:

GÜÖĞ5: *Bence de olabilir ayrıca ailenin de eğitimde daha etkin olmasıdır. Anne-baba eğitimi sadece okula bırakmayıp tamamlayıcı veya destekleyici bir rol üstlenmesidir. Okulla birlikte ailenin de eğitimde daha etkin rol alarak okula destek amaçlı evi okula benzetmesi, eğitimi göstermesi. (Evde Eğitim)*

GÜÖĞ7: *Türkiye’de bunu uygulayan sanırım sadece Erkin Koray. Kızını hiç okula göndermedi diye biliyorum. Alternatif bir eğitim anlayışı. (Ev Okulu)*

Araştırma kapsamında yapılan dört farklı oturumda, ev okullarını öğretmen görüşleri “**Sağlık**” olarak açıklamışlardır. Benzer şekilde yine dört oturumda da “**Açık Öğretim**” metaforu kullanılmıştır. Bu temalara ait görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÖĞ1: *Ülkemizde de yapılıyor. Hani özellikle zihinsel ya da bedensel engelli öğrenciler için. Evlerine gidiliyor ve orada yetiştirilmeye çalışılıyor. O tarz ve uzaktan eğitim. Yani her ikisi birden. (Sağlık)*

GÖĞ3: *Ben ev okulu deyince anladığım, ev okulu ihtiyacı sahibi olanlara yönelik diye anlıyorum. Mesela bedensel olarak rahatsızlığı olan*

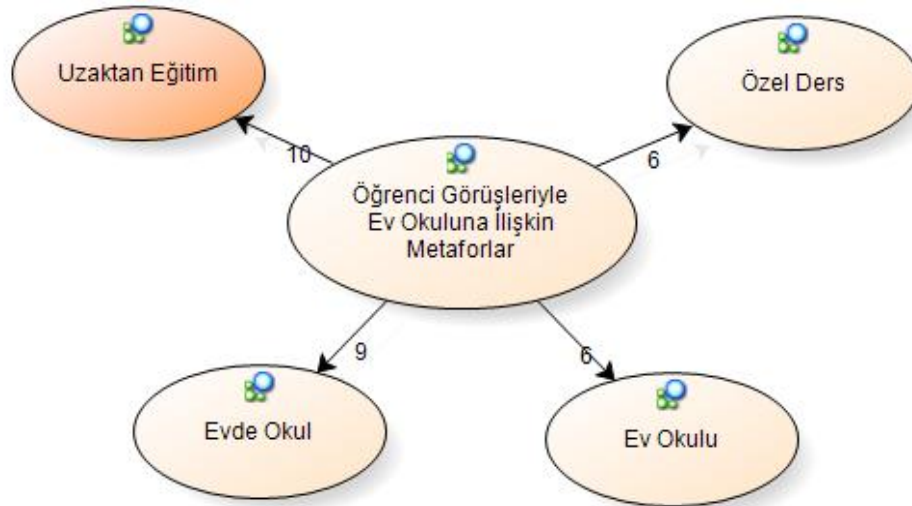
öğrencilere yönelik gibi geliyor. Okula gelemeyince kendi ortamında onu eğitmeye yönelik diye düşünüyorum. (Sağlık)

GÜÖĞ1: Bana da daha çok bu tür bir uygulamayı çağrıştırdı. Sanki açık öğretimlerde var olan sistemi genele yayma gibi bir uygulamada olabilirmiş gibi. (Açık Öğretim)

TÖĞ8: Ev okulu pardon açık ilköğretim yada açık lise tarzında bir eğitim gibi geldi bana. Hani dışarıdan okuma, internetten de faydalanıyolar ve ayrıca ellerindeki kitaplardan da. Ben ilk olarak aklıma o geldi. Şu an ki yaygın eğitimi anlıyorum. Yani eğitimi evde sürdürme ve devam ettirme şeklinde anlıyorum. (Açık Öğretim)

4.3.4. Öğrenci Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar

Bu bölümde en çok görüş belirten eğitim paydaşı öğrenciler olmuştur. Araştırmaya katılan 38 öğrenci toplamda 31 farklı görüş belirtmiştir. Öğrenciler tarafından belirtilen bu görüşler dört tema üzerinde incelenmiştir. Yapılan analizler sonucu elde edilen şekilsel gösterim Şekil 22’de verilmiştir:

Şekil 22. Öğrenci görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar

Öğrencilerin görüşlerine dair yapılan analiz sonuçları diğer paydaşlarla benzerlik göstermektedir. Belirtilen görüşler **Uzaktan Eğitim, Evde Okul, Ev Okulu ve Özel Ders** temaları altında toplanarak düzenlenmiştir.

“**Uzaktan Eğitim**” ve “**Evde Okul**” temaları en çok görüş belirtilen temalardır. Uzaktan eğitim teması altında bilgisayar, internet ve televizyon kullanımına vurgu yapılırken, evde okul temasında ise eve öğretmenlerin gelerek özel ders vermesi gibi görüşler ileri sürülmüştür. Bu temalara ait görüşler aşağıda yer almaktadır:

***EÖC2:** Hani şu gündemde olan bilgisayar üzerinden uzaktan eğitim verilmesi gibi olabilir. (Uzaktan Eğitim)*

***GÜÖC5:** Elektronik aletlerden, televizyonlardan yayın yaparak dersler anlatılabilir. Bunda karşılıklı etkileşim, konuşmak zor olur ama aklıma bu geldi. (Uzaktan Eğitim)*

***TÖC9:** İnternet aracılığıyla öğretmenler canlı olarak dersi verebilirler. (Uzaktan Eğitim)*

***GÖC7:** Ev okulu deyince aklıma evde ders geliyor. Daha çok evde ders çalışılacak ve öğretmenler evde aklıma geliyor. (Evde Okul)*

***GÜÖC2:** Eve eğitim veren öğretmenlerin gelmesi de olabilir. (Evde Okul)*

Altı farklı görüş ile öğrenciler tarafından belirtilen ifadeler analiz sonucu “**Ev Okulu**” teması altında toplanmıştır. Bu ifadeler okuldaki yapının evde sağlanması şeklinde ifade edilmektedir. Bu tema altında örnek teşkil edecek bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

***GÜÖC1:** Aileden öğrenme olabilir. Zaten ilk öğrendiğimiz şeyleri aileden öğreniyoruz.*

***GÜÖC6:** Okuldaki imkanlarımızın evde olması olabilir. Evde sadece kendi etrafında, sağ beyin-sol beyin özelliklerini gördük, onlara uygun olarak kendi başımıza çalışılması olabilir. Kendi çalışma planımızı*

kendimiz yaparak çalışma olabilir. Tabi bunun içinde uygun imkanların olması gerekir.

Öğrenciler tarafından belirtilen bir diğer görüş grubu da “**Özel Ders**” teması altında toplanmıştır. Öğretmenlerin evlere gelerek özel ders vermeleri yönünde görüşler belirtilmiştir. Örnek olacak şekilde, aslına sadık kalınarak verilen görüşler aşağıda yer almaktadır:

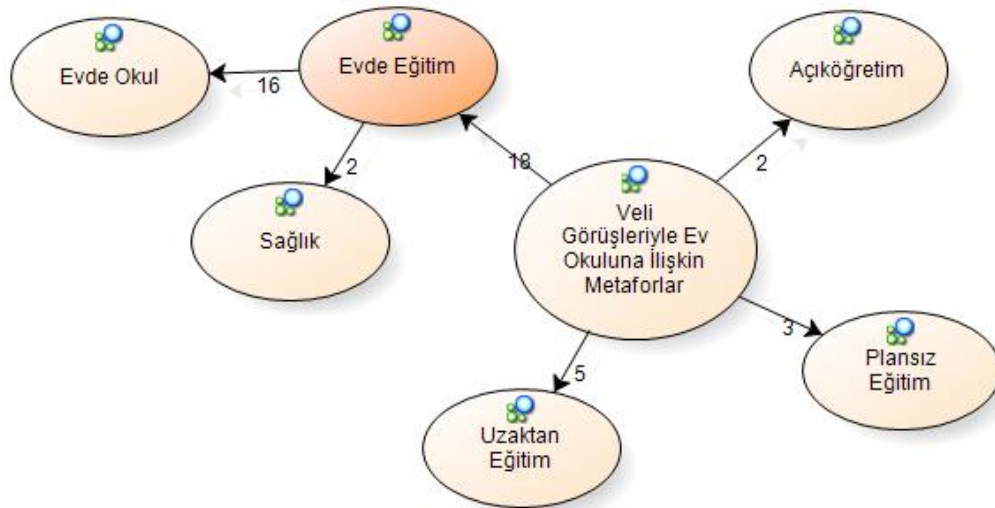
EÖC1: Öğretmenlerin eve gelerek çocuklara kendi evlerinde ders veriyor olabilir.

GÖC10: Bütün derslere giren branş öğretmenleri eve gelip ekstra ders çalıştırıyor olabilir.

TÖC5: Bence özel ders gibi geldi bana önce, öğretmenlerin eve geldiğini düşündüm.

4.3.5. Veli Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar

Görüşmeye katılan son eğitim paydaşı olarak velilerin ev okulu metaforlarına dair görüşlerinin analiz sonucu elde edilen tematik gösterim aşağıda yer almaktadır:

Şekil 23. Veli görüşleriyle ev okuluna ilişkin metaforlar

Araştırmacı tarafından yapılan analiz sonucu elde edilen tematik gösterim incelendiğinde, velilerin 28 farklı görüş belirttikleri görülmektedir. Veli görüşleri dört ana tema altında toplanmıştır. Bu temalar; **Evde Eğitim, Uzaktan Eğitim, Plansız Eğitim** ve **Açık Öğretim**dir. Ancak Evde Eğitim teması kendi içerisinde iki alt temaya ayrılmaktadır. Bu temalar **Evde Okul** ve **Sağlık** olarak kodlanmıştır.

Veliler tarafından en çok görüş belirtilen “**Evde Eğitim**” teması incelendiğinde alt boyutları dikkat çekmektedir. Alt boyutlarından “**Evde Okul**” temasına yönelik 16 farklı görüş belirtilirken “**Sağlık**” temasına ait iki görüş belirtilmiştir. Bu görüşleri temsil edebilecek görüşlere aşağıda aslına sadık kalınarak verilmektedir:

***GÜV8:** Bence de ben ev okulu deyince şunu anlıyorum, okuldaki eğitimin bir kısmını velilere taşımak ve orda eğitim bir kısmını, sorumluluğunu aile ortamında yaşamak. Örneğin bunu velinin çocuklarıyla dersle ilgili, yemek yemekle ilgili, oyunla ilgili, davranışlarıyla ilgili bütün gözlemini ev ortamında taşımak ve bunu bir programa almak diye düşünüyorum. Çok derslerle alakalı, birebir olacağını düşünmüyorum. (Evde Okul)*

***GV4:** Evle okulun yaklaşması. Sürekli birbirlerine haber vermesi ve işbirliği yapması gibi olabilir. Şimdi de işbirliği var, ama ilgili ailelerde sadece. Bence okul ile ailenin daha yakın olması, kaynaşması gibi geldi aklıma. (Evde Okul)*

***TV6:** Avrupa'da var sanırım. Anne babaya ev ödevlerini önceden öğretip anne babalar evde çocuklarını çalıştırıyor. Böyle bir uygulama var. Mesela öğretmen aileleri topluyor, onlara çözüyor ve akşama çocukların ödevi bu. Bunları çocuklarınıza gösterin diyor. (Evde Okul)*

***GÜV10:** İlk olarak aklıma engeli olanlara yönelik bir eğitim geliyor. (Sağlık)*

***TV6:** Bir de şey var engelliler için öğretmenler eve gidiyor ders için. (Sağlık)*

Diğer paydaşlarda olduğu gibi velilerde “**Uzaktan Eğitim**” temasına uygun görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 29 velinin beş görüşü bu temaya uygun görülerek yerleştirilmiştir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

GÜV9: *TRT 1 kanalında bir program var okul diye. Onlarla da iç içe olma gibi bir şey olabilir. Yani belirli saatlerde televizyonda belirli bir planda onu izlemek veya okula gidemeyenlerde de işe yarar. Ben şöyle düşünüyorum belirli bir yaşa gelmiş ancak okuyamamış kişiler için yapılabilecek bir şeymiş gibi. Hani bunlar sayesinde süreci daha kolay atlatabilirler gibi.*

EV3: *Benim de aklıma hemen internet eşliğinde eğitim geldi.*

Veliler ev okulu deyince “**Plansız Eğitim**” temasına uygun düşecek görüşlerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin disiplinsiz, özensiz yetiştirilip, eğitim göreceklere yönelik görüşler belirtilmiştir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

TV2: *Plansız eğitim geldi benim. Okuldaki düzen disiplin hiçbir şey olmayacak. Herkes istediğini yapacak ve kargaşa çıkacak.*

TV3: *Aksamaya en müsait sistem budur. Şu da var bizim çocuklarımız gerçekten okulda sosyalleşiyorlar artık. O da olmazsa artık içine kapanık bir toplum olur çıkarız Çocukların plansız, gelişigüzel eğitilmesi aklıma geldi.*

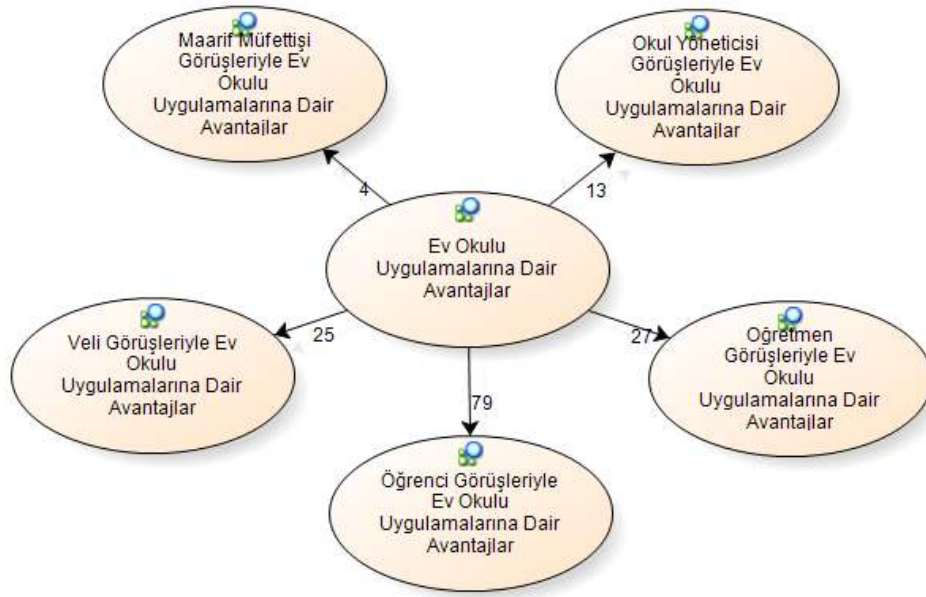
Son olarak öğretmenlerde olduğu gibi veliler de ev okuluna dair “**Açık Öğretim**” temasına uygun iki görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler aşağıda yer almaktadır:

TV5: *Şu an özellikle üniversitelerdeki gibi açık öğretim eşliğinde eğitimi tamamlamak bence.*

GÜV2: *Ev okulları diyorsunuz, yani açık öğretim gibi sınavlara girecekler sadece.*

4.4. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Avantajları

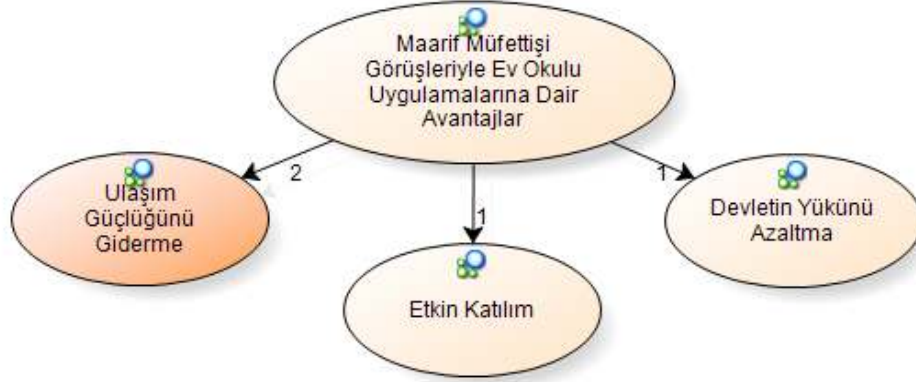
Araştırma kapsamında görüşülen toplam 106 kişi ev okulu uygulamalarına dair genel açıklamaları dinledikten sonra ev okulu uygulamalarının sağlayacağı avantajlara dair görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu görüşler araştırmacı tarafından analiz edilmiştir. Eğitim paydaşlarına göre yapılan düzenlemeye ait şematik gösterim Şekil 24'deki gibidir:

Şekil 24. Ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

4.4.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar

Farklı gruplarla yapılan görüşmeler sonucu birçok farklı avantaj dile getirilmiştir. İlk olarak maarif müfettişlerinin görüşlerine göre ev okulu uygulamalarının avantajları ele alınacaktır. Bu gruba ait analiz sonucu oluşturulan şematik gösterim aşağıdaki gibidir:

Şekil 25. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

Maarif müfettişleri ev okulunun avantajlarına dair sınırlı sayıda görüş belirtmişlerdir. Toplamda belirtilen dört görüş üç tema altında toplanmıştır. “**Ulaşım Güçlüğü Giderme**” temasına uygun sadece iki görüş belirtilirken, “**Etkin Katılım**” ve “**Devletin Yükünü Azaltma**” temalarına ait birer görüş belirtilmiştir. Bu görüşler sırası ile aşağıda verilmektedir:

***MM2:** Okula ulaşamayan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını gidermesi, uzun okul yaşantısı sürecinin geçişleri olması. (Ulaşım Güçlüğü Giderme)*

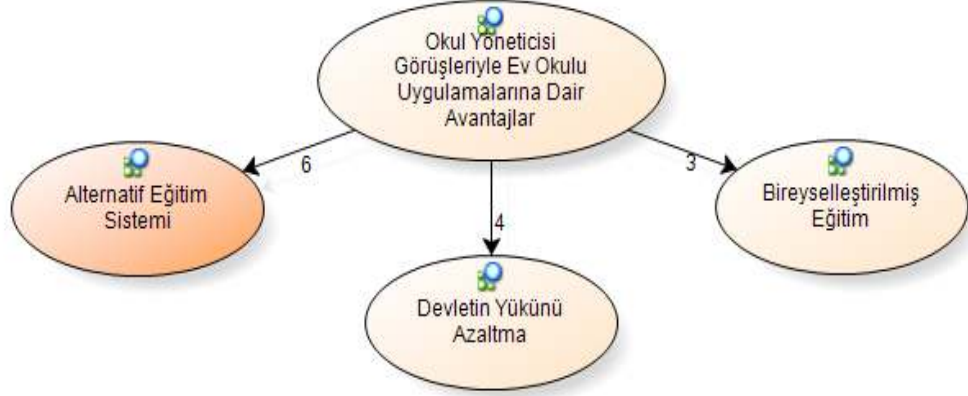
***MM5:** Eğitim hayatının tamamını kapsayacak şekilde değil de ulaşımı zor olan kesimler için uygulanmasında fayda vardır. (Ulaşım Güçlüğü Giderme)*

***MM1:** Eğitime yaşamsal olarak çocuklar katılabilir. Okullarda ulaşılmaya çalışılan ancak zor olan etkin katılım bu şekilde daha kolay sağlanabilir. (Etkin Katılım)*

***MM4:** Eğitici personel, derslik, ulaşım, araç-gereç gibi hususlarda yaşanan sıkıntıları ortadan kaldırır. Devletin bunlar için kaynak bulması konusunda rahatlamasını sağlar. (Devletin Yükünü Azaltma)*

4.4.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar

Okul yöneticileri ev okullarının avantajlarına dair maarif müfettişlerinden daha fazla görüş belirtmişlerdir. Dört okul yöneticisi toplam 13 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerin analizi sonucu elde edilen tematik gösterim Şekil 26'daki gibi verilmektedir:

Şekil 26. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde okul yöneticilerinin görüşlerinin üç farklı tema altında toplandığı görülmektedir. Bunlar; **Alternatif Eğitim Sistemi**, **Devletin Yükünü Azaltma** ve **Bireyselleştirilmiş Eğitim** temalarına uygun görülerek kodlanmıştır. Katılımcılar tarafından en çok görüş “**Alternatif Eğitim Sistemi**” (n=6) temasına yönelik verilmiştir. Bu görüşlerden bazıları aslına sadık kalınarak aşağıda verilmiştir:

OY1: Yani bir ülkede sadece bir tane mi yol olmalıdır, elbette ki hayır. Zenginlik, çeşitlilik olmalıdır. Ev okulları ailelere alternatif sağlama noktasında önemli faydaları vardır.

OY2: Ama üzerinde konuştuğumuz şey demokrasiden dolayı da elde edilmek isteniyor. Yani diyor ki eğer ki özgürlüğüm varsa ben çocuğumu devlet okuluna, o dört duvar, hapisane gibi yaptığınız okullara çocuğumu kapatmanızı istemiyorum. Bu benim vatandaş olarak özgürlüğümün bir parçası. Ben devlet okuluna çocuğumu göndermek istemiyorum. Yani resmi ya da özel okullar, yani örgün eğitim içerisinde yer almasını istemiyorum diyor. Bunu demokrasi adına dile getiriyor bir de.

Maarif müfettişleri gibi okul yöneticileri de ev okulu uygulamalarının devlete rahatlık sağlayıp, onun sorumluluklarının bir kısmını alıp azaltacağına dair görüşler belirtmektedir. Bu görüşlere uygun görülen tema **“Devletin Yükünü Azaltma”** belirlenmiş ve uygun görülen bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

***OY1:** Bunun temelinde şu var dini; evet ama bir de ekonomik. Devletler artık sağlığı yavaş yavaş üzerlerinden attı. Özellikle Avrupa bunu ciddi şekilde yaptı. Türkiye’de de aile hekimliği sistemi ile o işin başındayız şu an. Sağlık devletin üzerinde bir yük ama onu atıyor yavaş yavaş. Şimdi eğitimi nasıl atarım derdinde. Bu uygulamada kesinlikle avantaj olarak yansıyacak.*

***OY2:** Şimdi bence işin düğüm noktası eğitim devlete, hele bizim gibi ülkelerde yani bu kadar öğrencinin olduğu dev bir bakanlık aslında yükü hafifletmek amacı bulunmakta. Nasıl yaparız da yükü biraz daha hafifletiriz mantığı var bence.*

Okul yöneticileri tarafından belirtilen görüşlerin yerleştirildiği son tema **“Bireyselleştirilmiş Eğitim”**dir. Özellikle üstün yetenekli çocukların eğitiminde ciddi avantajlar sağlayacağı belirtilmektedir. Bu temayı yansıtır görüşler aşağıdaki gibidir:

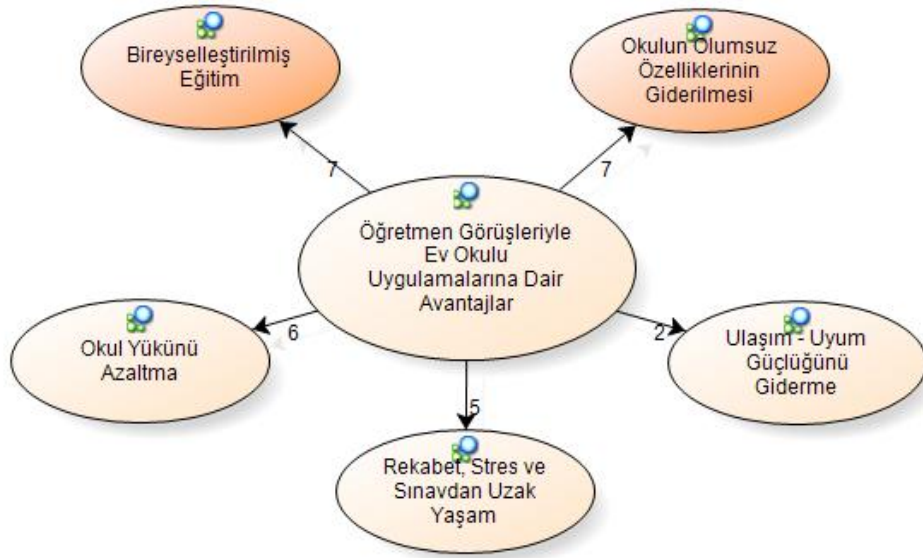
***OY3:** Örneğin üstün zekalı kişilerle uygulanarak, onları daha fazla, mevcut bakış açısının daha dışında bir yerlere getirebilme şansında olabilir. Onda aileler bilinçli olur, alt yapısı hazır olur, bakarsın çok zeki bir çocuk ama sınıf ortamına girince o zekası körelecek, buna biz bu şekilde evde farklı bir yönelişle eğitim ve öğretimlerini gerçekleştirebiliriz. Farklı bakış açılarının, düşünce üretebilecek ortamların, beyin fırtınalarını içine koyarak bunlardan farklı biçimde yararlanılabilir.*

***OY4:** Aslında ben şimdi kendi açımdan da düşünmek istiyorum. Örneğin benim kızım üstün yetenekli idi. Kızım ilkokulda iken 5 yıl okula nerdeyse sadece gidip gelerek sınıfta en başarılı öğrenciler arasında oldu. Ekstra çalışmasına gerek kalmadan ilk seferde zaten halledebiliyordu. Şimdi bunları konuşurken acaba benim kızım 5 yıl boyunca her gün 6 saati*

boşuna mı geçirdi diye düşünür oldum. Ki benim çocuğumun müziğe ilgisinin olduğunun da farkında idim. Ama hiçbir şey yapmadık. Ama eğer bu takip tamamen bize verilse idi kesinlikle daha titiz takip edip gelişmesine katkı sağlamak isterdim. Hatta eğer bu imkan bana tanınsaydı kızım için yabancı dil eğitimine daha fazla dikkat eder miydim diye düşünüyorum şu an. Yani böyle çocuklarda olabilir. Ya da böyle bilinçli ailelerle olabilir.

4.4.3. Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar

Öğretmenler ev okulunu uygulamaların sağlayacağı avantajlar olarak 27 görüş belirtmiş ve bu görüşler yapılan analiz sonucu beş tema altında toplanmıştır. Öğretmen görüşlerinin temalandırıldığı şekil aşağıda verilmektedir:

Şekil 27. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

Temaların bulunduğu Şekil 27’de öğretmenlerin görüşleri ışığında beş temanın oluşturulduğu görülmektedir. Bu temalar; **Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi**, **Bireyselleştirilmiş Eğitim**, **Okul Yükünü Azaltma**, **Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam** ve **Ulaşım-Uyum Güçlüğünü Giderme** kodları altında toplamak uygun görülmüştür. Öğretmen görüşleri incelendiğinde görüşlerinin temalara eşite yakın dağıldığı görülmektedir.

İlk olarak öğretmenler tarafından en çok görüş belirtilen iki tema ele alınacaktır. Bunlar; “Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi” ile “Bireyselleştirilmiş Eğitim” temalarıdır. Her iki temaya ait ayrı ayrı yedi görüş belirtilmiştir. Bu görüşler sırasıyla katılımcıların ifadeleri ile aşağıda verilmektedir:

GÖĞ1: *Belirli sınıf ortamında gerçekten sorun çıkaran mevcut öğrenciler varsa, öğretmenin ve okul idaresinin elinden de birçok yaptırım alındığı için, onların rahatsızlıkları bütün genele yansıyor. Yani öğretmen ne kadar haklı olsa da uyarıda bulunduğu öğrenci üzülebiliyor. Niçin öğretmenim ters davranıyor diye. Ama mecburen o ortam oluşuyor, gelişiyor. Yani öğrenciyi de olumsuz etkiliyor tabi ki sınıf ortamı. Ama tam olarak uygulanırsa tabi ki güzel ev okulları. (Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)*

TÖĞ10: *Sınıfta belki sıkılıyordur, heyecanlanıyordur, arkadaşlarından sıkılıyordur, öğretmenden korkuyordur. Evde onlar olmayacak bunlar avantaj. (Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)*

GÖĞ2: *Ben veli olarak düşünüyorum çocuğumu. Mesela benim çocuğumun bedensel aktivitelere veya resme karşı bir ilgisi var. Ancak okuldaki yoğunluktan dolayı bunlara zaman ayıramıyor. Ama söylediğiniz bu sistemi biz uygulamaya geçirebilirsek ben çocuğumun kabiliyeti olan alanlara daha çok ağırlık vereceğim. Aksine bunu yapamıyoruz. Okul koşturmacası derken bunlara şu an zaman ayıramıyoruz. Diğer türlü kurslar, dersler ama sevdiği alana daha fazla ağırlık verebiliriz. Sınav çocuklarımız var kişisel yetenekler tamamen geri plana itilmiş durumda. (Bireyselleştirilmiş Eğitim)*

GÖĞ3: *çocuklar birebir eğitim alacak sonuçta. İlgisine yönelik eğitim alacak, kabiliyeti var mı, potansiyeli var mı? Neye karşı potansiyeli var, onları öğrenecek, ona göre eğitim alacak. (Bireyselleştirilmiş Eğitim)*

Öğretmenler diğer paydaşlardan biraz daha dar çerçevede bakarak ev okulu uygulamalarının okulun yükünü azaltacağı yönde görüşlerini belirtmektedirler. “Okul

Yükünü Azaltma” teması altında sınıf mevcutlarının azalmasının sağlanacak bir avantaj olarak görülmesi ifade edilmektedir. Bu görüşü temsil eden bazı görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÜÖĞ3: *Ev okullarının olumlu olabilecek bir yönü belki sınıf mevcutlarının azalmasını sağlayacak. Ev okulunu bir kısım öğrenci tercih edecek ve bu sayede devlet okullarına gelenlerin sayısı azalacak.*

TÖĞ7: *Okul mevcudu açısından işe yarayacaktır diye düşünüyorum. Öğrencilerin bir kısmı ev okullarını tercih edecek ve okullar rahatlayacak.*

Okullara dair gösterilen en olumsuz özellikleri arasında sınavlar ve bunlardan kaynaklı rekabet ve stres ortamlarının oluşmasıdır. Öğretmenler ev okulu uygulamaları sayesinde bu olumsuzlukların ortadan kalkacağına dair görüş belirtmektedirler. Öğretmenlerin bu görüşleri **“Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam”** teması altında düzenlenerek analiz edilmiştir. Bu temaya uygun düşen ifadelerden bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

EÖĞ3: *Aslına bakarsanız avantaj olarak çocukları stresten uzaklaştırabiliriz. En basiti sınav stresi okuldaki kadar yoğun olmayacak. Ama stresi yaratan faktörle birebir baş başa kalacak. Bu faktör ne yazık ki aileler. Okullarda bile en çok onlar oluşturuyor. Evde sürekli çocuklarına hadi çalış, başar, geç onu replikleri tatmin olmazlarsa okula gelip öğretmenlerle iletişime geçme durumları. Bunun sonucunda çocuklar stres yumağına dönüşüyor. Ev okullarında belki azalabilir*

GÜÖĞ1: *Biz okullarda çocuklarımızı bir sınav sistemine sokarak yarış atı gibi geliştiriyoruz. Ne yazık ki bu algı direk aileden başlıyor. Bundan dolayı çocuk istemese bile aileler bunu sıkça yapıyor. Özellikle merkez okullar ve büyükşehirlerde çok var. Belki çocuk üzülüyor düşük*

not aldığı için ama anne feryat figan içinde. Noldu, napacağız diye. Çocuk o psikoloji ile hayatı boyunca uğraşıyor. Ev okullarında böyle bir kaygı olmayacağı için daha rahat olunabilir. Ki bu şekilde psikolojik baskılara maruz kalmayan çocuklar muhtemelen hem bugün ki yaşantılarında hem de gelecek yaşantılarında mutlu bireyler olarak yetişecekler. Çünkü rekabet herkesi, fazlasıyla yoruyor.

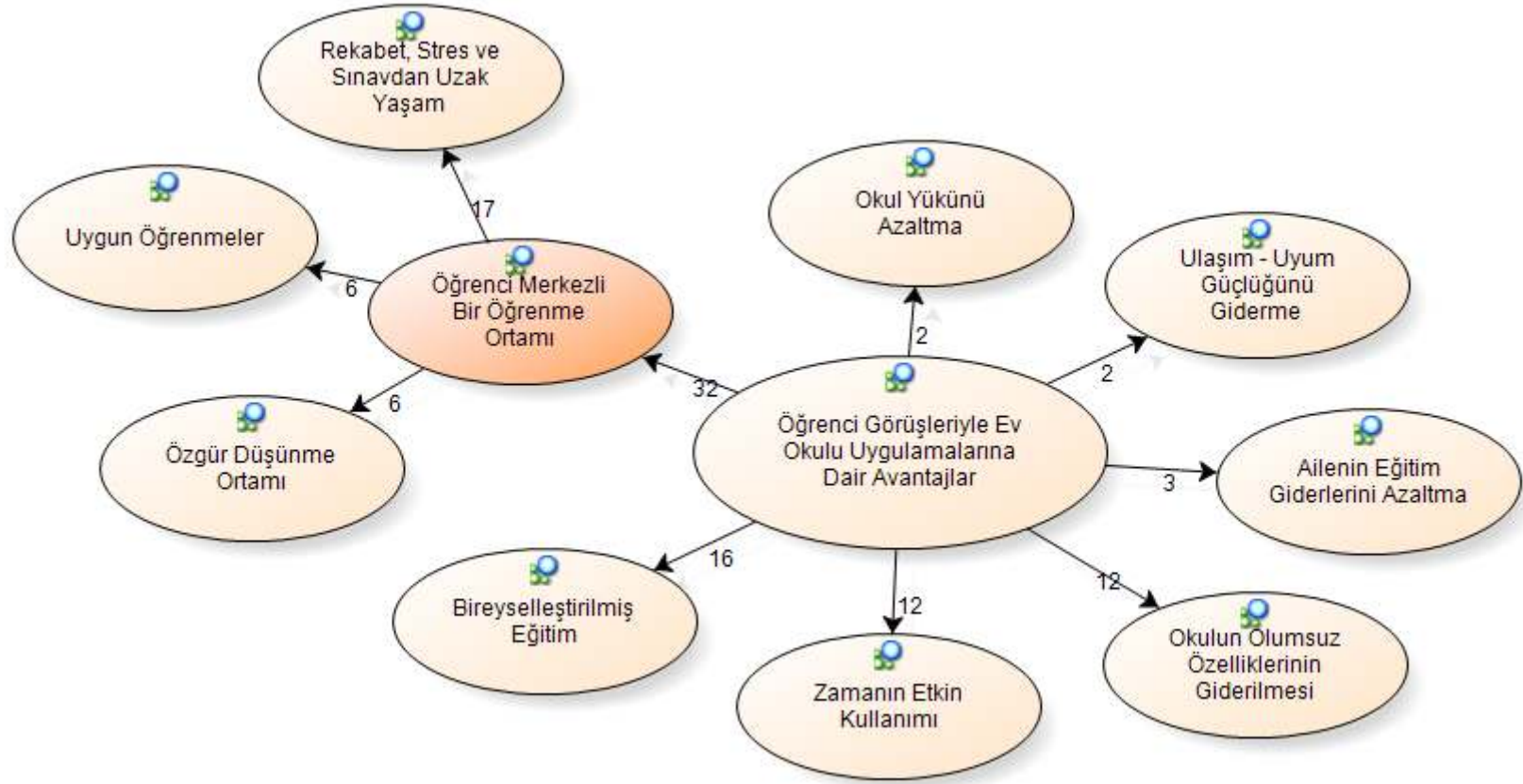
Öğretmenler maarif müfettişleri gibi ulaşım konusunda ev okulu uygulamalarının avantaj sağlayabileceğini düşünmektedirler. Bu görüşlerine dair oluşturulan tema “**Ulaşım/Uyum Güçlüğünü Giderme**” olarak belirlenmiş ve örnek ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

GÜÖĞ4: *Belki tayinci aileler için iyi olabilir. Hani sürekli şehir değiştirmenin yanı sıra okul, öğretmen ve arkadaş değişimini ortadan kaldıracabiliriz. Daha doğrusu değişim yine yaşanır ama bağlanma duygusunu azaltmış oluruz. Ayrılışlar daha kolay ve daha az yıpratıcı olur.*

GÜÖĞ5: *Bilinçli, sosyo-ekonomik durumu uygun olan kesimlerde ve ulaşım sorunu olan kesimlerde uygulanabilir. Çünkü ulaşım çoğu zaman eğitim önünde engel olarak görülebilmektedir.*

4.4.4. Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar

Eğitim paydaşları arasında yer alan öğrenciler ev okulu uygulamalarına dair en çok görüş belirten gruptur. Bu grupta yer alan 38 öğrenci 79 görüş belirtmiştir. Bu görüşlerin analizi sonucu elde edilen şematik gösteril aşağıda verilmektedir:

Şekil 28. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

Öğrenciler tarafından belirtilen görüşler yedi ana tema altında toplanmaktadır. Belirtilen görüşler incelendiğinde **Öğrenci Merkezli Bir Öğrenme Ortamı, Bireyselleştirilmiş Eğitim, Zamanın Etkin Kullanımı, Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi, Ailenin Eğitim Giderlerini Azaltma, Ulaşım/Uyum Güçlüğü Giderme ve Okul Yükünü Azaltma** temalarına uygun görülerek düzenlenmiştir. Belirtilen temalardan öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı temasının alt temaları da bulunmaktadır. Bu alt temalar; **Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam, Uygun Öğrenmeler, Özgür Düşünme Ortamı** olarak analizi yapılmıştır.

Öğrenci merkezli öğrenme ortamı ve alt temalarına dair toplam 32 öğrenci görüşü bulunmaktadır. Öğrenciler alt temaların dışında ana temaya dair de üç görüş belirtmektedirler. Kısaca ifade etmek gerekirse, **“Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam”** teması altında 17 görüş, **“Uygun Öğrenmeler”** teması altında altı görüş, **“Özgür Düşünme Ortamı”** teması altında ise altı farklı görüş yer almaktadır. Ana tema olan **“Öğrenci Merkezli Bir Öğrenme Ortamı”** temasında ise alt temalara yerleştirilmeyen üç görüş bulunmaktadır. Öğrenciler alt temaların dışında ana temaya dairde üç görüş belirtmektedirler. Bu görüşlerden birkaçına aşağıda yer verilmektedir:

***GÖC2:** Bence ailemizle daha çok kaynaşırız, daha çok samimi oluruz. Bu şekilde bizi çok iyi tanıyan ailelerimiz bizlerin isteklerine göre eğitim yapar. Öğretmenin bizi tanımasından daha kolay olur ve merkezde biz oluruz. (Öğrenci Merkezli Bir Öğrenme Ortamı)*

***EÖC1:** Okullarda sürekli yapılan sınavlar çocukları çok fazla strese sokuyor ama evde olunca o kadar olmaz. Hem anne-baba daha anlayışlı olur ve arkadaşlarına karşı rezil olma gibi bir durumu da olmayabilir. Sınavlarda yaşanan sıkıntıları çözebilir yani. (Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam)*

***TÖC8:** Arkadaşlarımın dediği gibi rekabet gerçekten söz konusu. Özellikle sınıfta en üst derecelerde olan kişiler için. Bu rekabet bence sınıflar yükseldikçe mesela 6. sınıfta o kadar olmasa bile 7. sınıfta daha da arttı. Rekabet artınca arada ister istemez tartışmalarda olabiliyor. Bizde bazen arkadaşlarımızla o konuda tartışabiliyoruz. Ama ev okulları*

olduğunda daha az veya hiç rekabet olmayacak. (Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam)

GÜÖC4: *Aslında herkesin anlama ve öğrenme durumu aynı değildir. Kimisi çok çabuk öğrenirken kimisi daha yavaş öğrenebiliyor. Böyle olunca ev okulu daha mantıklı gibi. (Uygun Öğrenmeler)*

GÜÖC8: *sınıflar çok kalabalık olduğunda ne öğretmen tekrar tekrar anlatabiliyor ne de öğrenciler sorabiliyor. Ancak evde olursa eğitim daha sağlam temeller oluşturulabilir diye düşündüm şimdi. Anlamadığımız konu istenirse defalarca anlatılabilir. Bu da büyük bir avantaj sağlar. (Uygun Öğrenmeler)*

GÖC6: *Mesela bazen öğretmen okulda bağırarak anlatıyor. Evde annemiz sakın anlatabilir. Daha rahat olabiliriz ve sorularımızı rahatça sorabiliriz. (Özgür Düşünme Ortamı)*

GÜÖC1: *Aslında öğrenciler bazı öğretmenler sinirli olduklarından tam olarak düşündüklerini söyleyemeyen öğrenciler var. Ailelere düşündüklerini daha rahat söyleyip doğru veya yanlış olduğunu hemen anlayabilirler. (Özgür Düşünme Ortamı)*

Öğretmenlerde olduğu gibi öğrenciler de “**Bireyselleştirilmiş Eğitim**” temasına uygun düşecek görüşlerde bulunmuşlardır. Çocukların basmakalıp eğitim yerine kendi yetenek ve ilgilerine göre eğitim almalarının avantaj olacağını savunan görüşler bulunmaktadır. Bu temayı daha net anlamamızı sağlayacak ifadeler aşağıda yer almaktadır:

EÖC5: *Ev okulu çocuklarına yeteneklerine göre eğitim verilebilir. Mesela çocuğun müziğe ya da resme ilgisi varsa o konuda ilerleyebilir. Aksine okullarda bu derslere çok fazla önem verilmiyor. Onun için yeteneklerine dair dersler almaları sağlanabilir.*

GÖC11: *Herkes olmak istediği şeye daha rahat yönelebilecek. Mesela büyüyünce ressam olmak isteyen biri tüm enerjisini o alana*

yöneltir. Bu sayede hem kendine hem de topluma faydası olur. Çok iyi bir ressam olabilir. Sonuçta bir ressamın karekökü bilmesi ne işine yarayacak ki!

TÖC9: Bence herkesin bir yeteneği var. Mesela bazı arkadaşlarımız var resimde daha iyi. Mesela ben futbolda iyiyim, sporum iyi. Mesela burada sürekli matematik üzerine olduğumuz zaman evde olsam hangisinde daha iyiysen onun üzerine durabiliriz. Tersine evde olsak matematik yerine ben futbolumu geliştirebilirim ve daha iyi yerlerde olabilirdim.

“Zamanın Etkin Kullanımı” ve “Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi” temalarına dair öğrenciler tarafından 12’şer görüş belirtilmiştir. Zamanın etkin kullanılması diğer paydaşlardan farklı olarak sadece öğrenciler tarafından görüş belirtilen bir temadır. Bu temalara ait örnek ifadeler aslı korunarak aşağıda yer verilmektedir:

GÖC12: Dersler 40 dakika sürüyor şimdi. Öyle olunca öğrenciler kendi isteği ile olmadığı için sıkılabiliyorlar. Ama ev okulu uygulaması olunca sıkılmazsın, istediğin zaman ders çalışabilirsin. Süreyi sen ayarlayabilirsin. Yarım saat olur, bir saat olur ama senin istediğin kadar olur. Bu da çalışmak için önemli bence. **(Zamanın Etkin Kullanımı)**

GÜÖC9: Çocukların daha sağlıklı bir uyku düzeni olacağını düşünüyorum. Çünkü okullara gelmek için, özellikle taşınmalı isek, çok erken kalkmak zorunda kalıyoruz. Bu yüzden okula gelmek istemediğimiz zamanlar da çok oluyor. Ev okulları bunu önleyebilir. **(Zamanın Etkin Kullanımı)**

GÜÖC3: Okullarda arkadaşlarımız ile olan kavgalar veya kazanılan savaş ruhu onların kazanılmaması veya kötü alışkanlıkların kazanılmaması sağlanabilir. **(Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)**

TÖC3: Bazı arkadaşlardan kötü alışkanlıklar olarak

etkilenebiliyoruz. Evde bundan uzak kalırız. (Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)

Aileler çocuklarını okula gönderdiklerinde aile bütçesinin bir kısmını okul harcamaları ve eğitim için ayırmak zorundadır. Ancak öğrenciler ev okulu uygulamaları ile bu zorunluluğun kalkacağını belirtmektedirler. Odak grup görüşmelerinde belirttikleri görüşler “**Ailenin Eğitim Giderlerini Azaltma**” teması altında toplanmıştır. Bu temaya uygun görülen ifadelerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

GÜÖC7: *Bu şekilde daha ekonomikte olabilir sanki ev okulları. Mesela okula gelirken harçlık falan alıyoruz, ama ev okulu olunca her şey zaten evde var. Harcamak için ekstra paraya ihtiyacımız olmayacak. Okulda beslendiğimizden daha sağlıklı yiyecekler yeriz evde. Sağlık açısından da avantajları olacağını düşünüyorum.*

TÖC8: *Eğer öyle bir sorunu problemi olanlar için evde eğitim daha iyi olur diye düşünüyorum. Öğrenciye harçlık veremiyor, yol parasını karşılayamıyor. Evde olsa böyle sorun olmayacak.*

Son olarak öğrenciler tarafından eşit görüş belirtilen “**Ulaşım/Uyum Güçlüğünü Giderme**” ve “**Okul Yükünü Azaltma**” temalarına ait görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

TÖC8: *Eee olumlu olarak mesela arkadaşımın dediği gibi çeşitli iller değişebiliyoruz, okulumuz da değişiyor, arkadaşlarımız da, öğretmenlerimiz de. Tam alışmışken değiştirebiliyoruz. Yani eğitimimiz tam oturmamış oluyor. Adapte olamıyoruz okula. Yani faydalı olmuyor, zararlı oluyor. Evde eğitim olsa daha iyi olur. Öğrenciler en azından zamanlarını boşa harcamaz diye düşünüyorum. (Ulaşım/Uyum Güçlüğünü Giderme)*

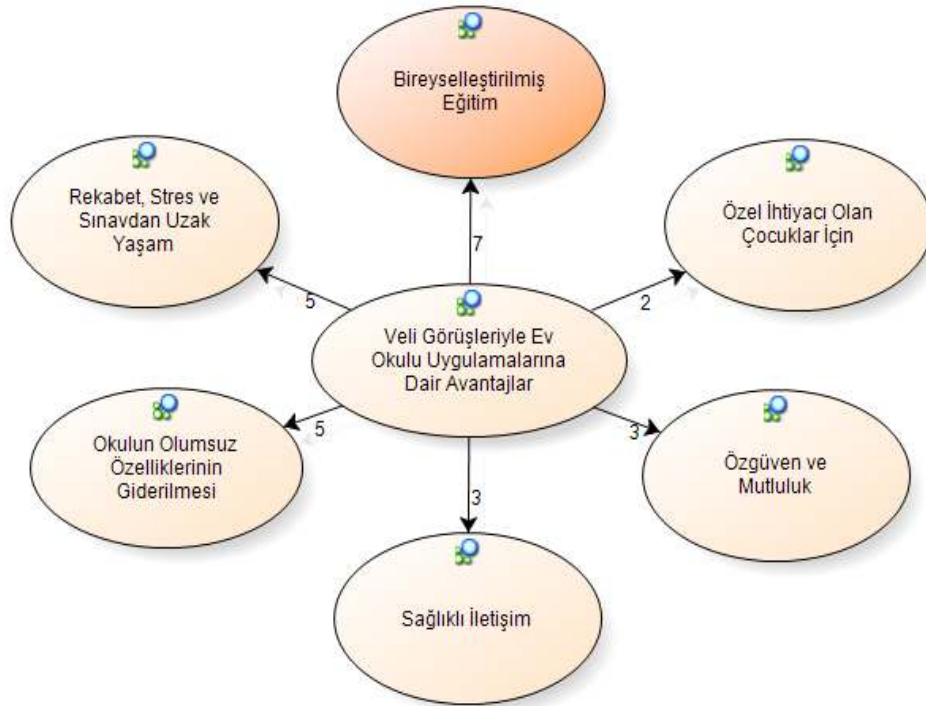
TÖC10: *Ben şey düşünüyorum. Benim babam da memur. Şimdiye kadar 8. sınıfta olmama rağmen 1., 2. sınıfları başka yerlerde, 3.,4. sınıfları farklı yerlerde okudum. 5'den itibaren buradayım. Ev okulları bu sayede çok önemlidir. (Ulaşım/Uyum Güçlüğünü Giderme)*

GÜÖC2: Belki ev okulu olursa sınıflara gelen azalır. Çok kalabalık olanlar da biraz rahatlar. Daha rahat ders işlenir. **(Okul Yükünü Azaltma)**

GÜÖC6: Eğer bizde de devlet belirli bir bütçe ayırıp ev okulu öğrencilerine verirse, imkanları artırabiliriz. Yani okullarda elde edemediğimiz imkanları evde sağlayabiliriz. Hem ailenin kendi bütçesi hem de bu özel bütçe fırsatları çok fazla artırabilir. Böylece okulda sınıflar kalabalık olmaz bu şekilde. Daha az insan okula gelir, diğerleri evde. **(Okul Yükünü Azaltma)**

4.4.5. Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar

Araştırma kapsamında görüşlerini belirten velilere dair yapılan analizin şematik gösterimi aşağıda yer almaktadır:

Şekil 29. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair avantajlar

Araştırma kapsamında olan 29 veli avantaj bölümüne ait toplam 25 görüş belirtmişlerdir. Belirtilen bu görüşler altı tema altında toplanarak sonuçlandırılmıştır. Elde edilen temalar; **Bireyselleştirilmiş Eğitim, Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam, Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi, Sağlıklı İletişim, Özgüven ve Mutluluk, Özel İhtiyacı Olan Çocuklar İçin** temaları uygun görülerek analiz edilmiştir.

Veliler tarafından belirtilen yedi görüş ile en çok olan tema “**Bireyselleştirilmiş Eğitim**”dir. Veliler çocukların ilgilerine ve yeteneklerine uygun eğitim verme imkanını sağlaması noktasında ev okullarını avantajlı bulmaktadır. Bu temaya ait örnek ifadelerle aşağıda yer verilmektedir:

EV2: Aslında amaçtan sapıyoruz. Bırakalım çocuklarımız okur-yazar olsun yeterli. Geleceklerini kendileri çizsin. Yazar mı olmak istiyor, yazsın, resim mi yapmak istiyor yapsın. Evet bu sistem ile olur ama biz hazır değiliz.

TV7: Aslında şimdi bahsedince bana mantıklı geldi. Yani hani ben kendi inandığım gibi, kendi kültürümle yetiştirmek isterim çocuğumu. O bölümüne katılıyorum ve ciddi avantajlar getireceğine inanıyorum.

Görüşlere ait analizler incelendiğinde iki temaya yönelik eşit sayıda görüş belirtildiği dikkat çekmektedir. Bu temalar; “**Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam**” ile “**Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi**” temalarıdır. Her iki temada ayrı ayrı beş görüş yer almıştır. Bu görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

EV3: Çünkü okuldaki gibi sürekli kıyas halinde olacağı veya kıyaslanacağı kimse olmayacak. Belki bu durum pısrık da yapabilecek onu ama okullardan daha olumlu gibi. (Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam)

GVI: Bence önemli rekabet olmayacak, sınavlar bu kadar hayatlarının merkezinde olmayacak bence. (Rekabet, Stres ve Sınavdan Uzak Yaşam)

GÜV5: Şimdi çocuklara gelince anne-babalara da çok iş düşüyor. Şimdi bazı çocuklar var ne yazık ki terbiye konusunda sıkıntılar yaşıyor. Bazen sokakta oynarlarken görüyorum birbirlerine karşı tavırları ve sözleri çok terbiyesizce. Burada ev okulları olunca aileler daha dikkatli olabilir. Aile içi konuşmalara da dikkat edilmesi gerekiyor. Ben okullardan taraf en büyük sıkıntım özellikle erkek çocukları bazen çok terbiyesiz olabiliyorlar. Bunda öğretmenlere kabahat bulmak doğru değil. En büyük kabahat bence ailelerin. Bu açıdan çocuklar açısından kötü yönde etkilenmeler oluyor. Ama ev okulu sayesinde bu gibi durumlara karşı onları koruyabileceğiz. **(Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)**

TV9: Çevremizdeki her çocuğu kendi çocuklarımız gibi görüyoruz ama çok farklı çocuklar var. Etrafta çok farklı eğilimi olan çocuklar da var. Kızlarda karşı cins, erkeklerde işte madde veya başka bir şeye eğilim. Sanki okumaya da çok meyilli olmayıp, okulu evden bir kaçış olarak gören, araç olarak gören çocuklar da var. Bu böyle çocukların durdurulması gibi bir avantaj sağlayabilir gibi ev okulları. **(Okulun Olumsuz Özelliklerinin Giderilmesi)**

Sadece üçer görüşle eşit olan bir diğer iki tema ise, “**Sağlıklı İletişim**” ile “**Özgüven ve Mutluluk**” temalarıdır. Her iki temaya yerleştirilebilecek görüşleri sadece veliler ifade etmişlerdir. Eğitimin diğer paydaşları benzer görüşlerde bulunmamıştır. Bu temalara ait görüşler sırası ile aşağıda verilmektedir:

EVI: Şu an çok yok ama ilerleyen zamanlarda çocukların ailelerinden daha fazla kopacağını düşünüyorum. Belki bu sayede o da engellenmiş olabilir. Anne-baba ve çocuk iletişimini etkin hale getirebilir sistem. **(Sağlıklı İletişim)**

EV2: Evet hep birlikte yapıyoruz. Kendi üzerine düşen şeyleri yapıyor ama birlikte de çalışmaktan kopamıyoruz. Onlar bizi bir şekilde görmek istiyorlar. Gün içinde 10 dakika da olsa gidip sormalıyız, ne yaptın, nasıl gidiyor diye. Bu durumdan acayip mutlu oluyorlar. Ev okulları bize bu imkanları sunmaktadır. **(Sağlıklı İletişim)**

EV2: Çocuk mutlu olur belki ileriki hayatında. Çünkü şimdikiler mutlu olmayacak. (**Özgüven ve Mutluluk**)

EV3: Evet belki ev okulları sayesinde mutlu ve özgüveni yüksek çocuklar yetiştirebileceğiz. (**Özgüven ve Mutluluk**)

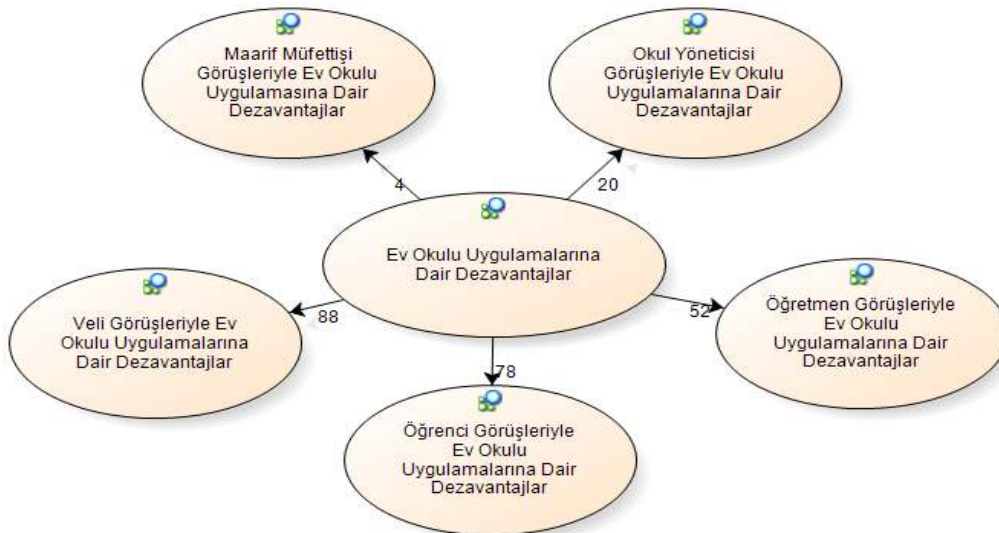
Son olarak “**Özel İhtiyacı Olan Çocuklar İçin**” teması altına yerleştirilen görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÜV4: Olumlu görülebilecek yön olarak benim çocuğum gibi engelli olanlar açısından iyi. Çünkü arkadaşlarından geri kalmaması adına sürekli hem o hem bizler eziyet çekiyoruz getir-götür bölümünde. Ancak evde olunursa böyle durumlarla karşılaşmayacağız.

TV6: Ancak engelliler için olabilir. Belirli yaş grubu için olabilir.

4.5. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Dezavantajları

Araştırmaya katılan eğitim paydaşlarına “Ev okulu uygulamalarının dezavantajları sizce nelerdir? Neden?” sorusu sorularak ev okuluna dair dezavantajlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan görüşmeleri özetleyen şematik gösterim aşağıda verilmektedir:

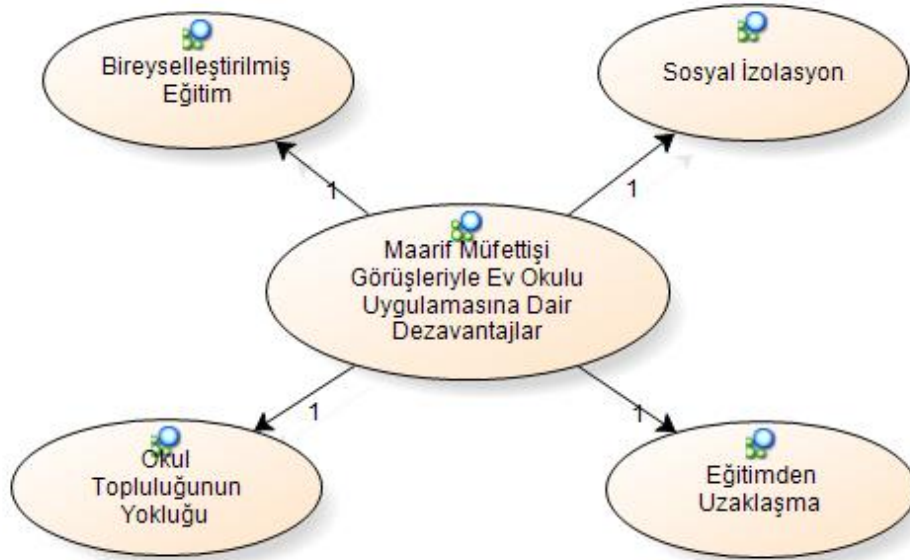

Şekil 30. Ev okulu uygulamasına dair dezavantajlar

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde diğer bölümlerde olduğu gibi beş farklı eğitim paydaşı ile görüşmeler yapılarak, görüşleri alınmıştır. Bu görüşler analiz edilerek 241 farklı görüş elde edilmiştir. Elde edilen tüm görüşler her eğitim paydaşının kendi grupları arasında incelenerek analiz edilmiştir.

4.5.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamasına Dair Dezavantajlar

Yapılan analiz işlemi ilk olarak maarif müfettişlerinin görüşleridir. Kişi sayısından dolayı görüşlerde çeşitlilik sağlanamamıştır. Maarif müfettişlerin görüşlerinin analizi sonucu elde edilen tematik gösterim Şekil 31’de yer almaktadır:

Şekil 31. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamasına dair dezavantajlar

Maarif müfettişlerinin dezavantaj temasına yönelik belirttiği görüş sayısı toplamda dört tanedir. Ayrıca bu görüşler ortak temalar altında toplanamayarak dört farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar ve belirtilen görüşler aşağıda yer almaktadır:

MM1: Bireysel, kişilik sahibi bireyler olarak yetişmeleri sakıncalı olabilir. Herkesin isteğine, ilgisine göre eğitim ikilik yaşanması konusunda ciddi bir tehdittir. (**Bireyselleştirilmiş Eğitim**)

MM4: Temel eğitim ve kısmi meslek kazandırıcı eğitim dışında

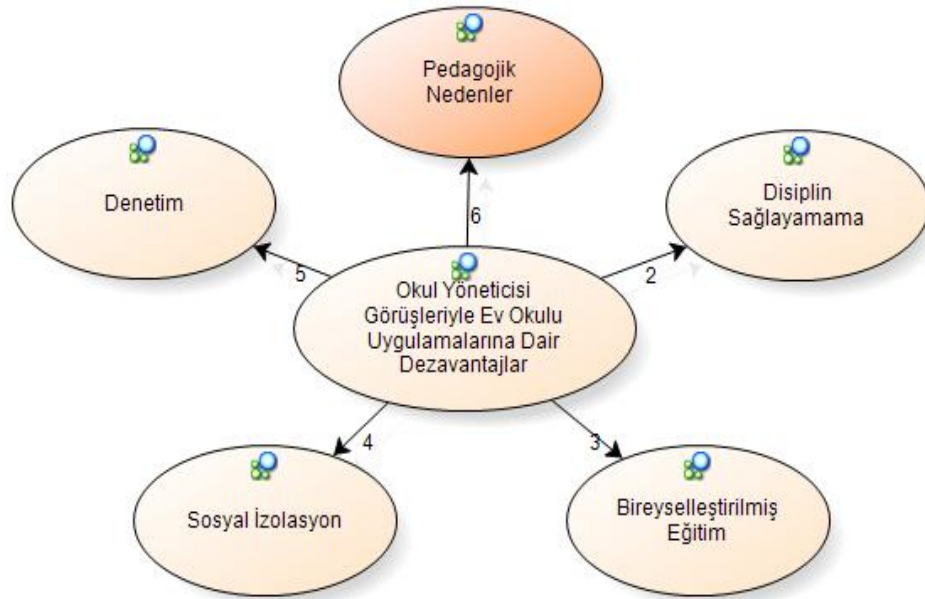
uygun değildir. Bu eğitimi evde verecek yeterli ve yetkin personel olmaması nedeni ile. **(Okul Topluluğunun Yokluğu)**

MM5: Çocukların anne ve babalarının insafına bırakılamayacak kadar değerli olduklarını düşünüyorum. Çocuklar akranlarından etkilenecek kendilerini geliştirirler. Eğitimin önemini daha çok kavradıklarını düşünüyorum. Ev okullarında bunun mümkün olamayacağı kanaatindeyim. **(Eğitimden Uzaklaşma)**

MM2: Bireyin sosyalleşmesini engeller, bireyin çok yönlü gelişmesini engeller, aktif sorun çözen, kritik kararlar verebilen bireyler yetiştirmede sıkıntılar yaşanır. **(Sosyal İzolasyon)**

4.5.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar

Bir diğer eğitim paydaşı olan okul yöneticileri ise ev okulu uygulamalarının dezavantajlarına dair 20 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerin analizi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıdaki şekilde özetlenmektedir:

Şekil 32. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde okul yöneticileri tarafından belirtilen 20 görüşün beş tema altında toplandığı görülmektedir. Bu temalar; **Pedagojik Nedenler, Denetim, Sosyal İzolasyon, Bireyselleştirilmiş Eğitim ve Disiplin Sağlayamama** olarak belirlenmiştir.

Okul yöneticileri tarafından belirtilen görüşler “**Pedagojik Nedenler**” temasında yoğunlaşmaktadır. Bu tema altında yoğunlaşan görüşler ailelerin eğitim seviyeleri ve bilgi aktarım konusundaki yeterlilikleri boyutuna yoğunlaşmaktadır. Bu görüşlerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Velilerimiz şu an kar tatilinde bile rahatsız olabiliyorlar. Keşke okullar tatil olmasaydı da çocuklar evde durmasalardı diye. Ev okullarında bizler çocukları bu ailelere emanet etmemiz çok tehlikeli.*

***OY3:** Ben aklıma gelen bir şeyi paylaşmak istiyorum. Şimdi bu sistem iyiyse, aileler gerçekten donanımlı ise, aileler belirli bir seviyenin üzerinde eğitim aldılarsa ve çocukları üzerinde tasarruflarının olması çok doğal. Ama bizim gibi daha henüz gelişimini tam tamamlayamamış, aile eğitimi alamamış, ailenin eğitimsiz olduğu bir ortamda çocuklarımızı biz tamamen ailenin denetimine bırakacak olursak bizim sonumuz ne olur merak ediyorum.*

Okullarda denetim, eğitimin dikkate alınmasında ve belirli bir düzende yürütülmesine olanak sağlamaktadır. Ancak ev okulu uygulamalarında bu denetimin sağlanması konusunda okul yöneticileri endişeler taşımaktalar. Bu konuda belirttikleri görüşleri “**Denetim**” teması altında toplanarak örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

***OY2:** Ben değişimler konusunda baya kaygılıyım artık. Çünkü hiç alt yapısı olmadan, hiçbir hazırlık yapılmadan her an bir şey uygulanabiliyor. Bizlerde hala kervan yolda düzülür anlayışı hakim ancak eğitimde bu olmaz. Yani böyle bir lüksümüz yoktur. Çünkü buradaki ham maddemiz insan, piyasadaki süreyim imal edeyim diyemiyorsunuz. Ev okullarında denetim ciddi sıkıntılar çıkarır.*

***OY4:** Türkiye’ye gelirse kesinlikle böyle bir denetim sistemi olmalı*

ancak Türkiye’de nüfus çok fazla. Ev okulları denetim noktasında sıkıntı yaşatır.

Okullar çocuklar için sosyalleşme ortamı olarak görülmektedir. Okul yöneticileri okul ortamının olmayışını sosyalleşme üzerinde ciddi tehlike olarak görmektedirler. Bu düşüncelerine ait görüşlerini ise “**Sosyal İzolasyon**” teması altında toplanmıştır:

***OY1:** 12 yaşından mesleğe başlayana kadar öğrenim hayatımda hep, köyden çıktım köy çocuğu idim. Açıkçası ilk çıktığım zamanlarda sıkılgan biriydim. Yurtlarda öğrenciliğim büyük oranda geçti. Çok Türkiye’nin değişik illerinden arkadaşlarım oldu. Yani her kültürden bir şeyler kaptım, tanıdım. Şimdi faydasını görüyorum. Beni sosyalleştirdi. İlk İstanbul’a geldiğimde yutkunun, derdini anlatamayan hatta yüzü kızaran biriydim. Şimdi çok rahat kendimi ifade edebiliyorum. Bunun da temel kaynağı bana göre o zamanlar. Bu şekilde bakmak gerekiyor. Yani aşırı koruyucu değil, toplumsal. Toplumun içine karışan, kenara çekilen değil. Bakın toplumun gerisinde kalan kişiler çoğunlukla kötü alışkanlıklara sahipler. Bunların çoğu asosyal tiplerdir. Kendi grupları dışında kimseyle iletişim kuramazlar.*

***OY4:** Ama işte şey var, bunlar yine toplumda bir arada yaşamak zorunda. Okulun sosyalleştirme gibi bir şeyi var. Böyle bir uygulama yapıldığında belki buluşulamayacak. Çatışmalar yaşanacak.*

Okul yöneticilerinin görüşleri incelediğinde bireyin özelliklerine göre eğitim verilmesini hem avantaj hem de dezavantaj olarak yorumladıkları dikkat çekmektedir. “**Bireyselleştirilmiş Eğitim**” teması altında avantaj ve Dezavantaj olarak belirten üçer görüş bulunmaktadır. Dezavantaj olarak gören görüşler aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Türkiye gibi dini gerçekleri olan, tarikat gibi gerçekleri olan, ondan sonra bir takım gerçekleri olan bir yerde, böyle bir yerde marjinallere izin vermemeniz gerekiyor. Ben buna inanıyorum her zaman. Bu kadar basit. Küçük gruplara dahi toplumun ayrılmaması gerekiyor. Mümkünse toplumu daha da kaynaştırmak gerekiyor. Biz toplumu daha da*

kaynaştıracığımız yere küçük küçük gruplara bölmeye çalışıyoruz.

OY2: *Evet aslında siz anlatırken benim aklıma tamamen bu boyutu geldi. O zaman yavaş yavaş yeni bir Afganistan oluşacak diye. Çünkü Pakistan’da da, Afganistan’da da bu küçük küçük medreselerden olaylar başladı. O zaman herkes kafasına göre bir insan modeli yetiştirir. Yani, ondan sonra zaten bu Türkiye’yi dağıtmaktan, parça parça etmekten başka bir şey değildir.*

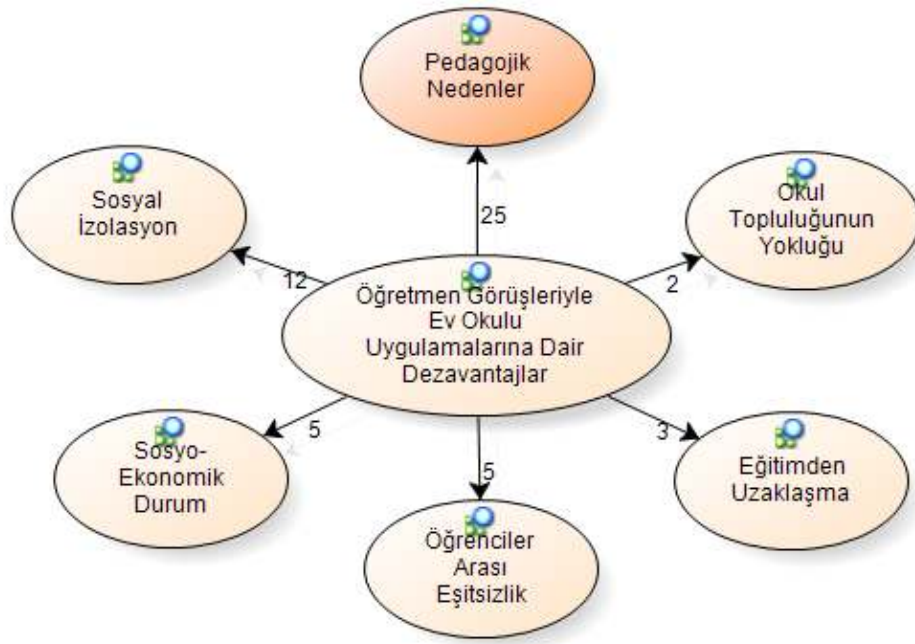
Okul yöneticileri tarafında belirtilen görüşlerin son olarak toplandığı tema **“Disiplin Sağlayamama”** temasıdır. Bu tema altında iki görüş yer almaktadır. Bunlar:

OY4: *Şimdi tam bilmiyorum belki değişir ama mesela ben eğitimciyim, kendi öğretmen dediği doğru ama bizim evde kendi çocuklarımıza söylediklerimiz doğru olamayabiliyor. Söylemlerimizi kabul etmiyorlar. Yani o dönemde arkadaş ve öğretmen merkezli düşünüp, karar veriyorlar. Yani anne isterse profesör olsun ilkokul öğretmenin söylediği her zaman daha doğrudur. Yani ailelerin çocuklar üzerinde bir de böyle bir etkisi var o aklıma geldi.*

OY1: *Şu an zaten evleri çocuklar yönetiyor birçoğumuzun evini şu an çocuklar yönetiyor. Çocukların hakim olduğu bir yerde, ama Avrupa’da bu böyle değil evleri anne-babanın kuralları yönetiyor. Oralar da okulda herhangi bir sorun olduğunda anneni babanı çağırırım dendiğinde çocuk bundan korkuyor. Ceza alacağını, bir takım yaptırımlar alacağını biliyor. Ama bizde, aradığında hiçbir şey yok, çünkü bizde çocuk hakim. Yani Türkiye’ye bakarken Amerikalı gözü ile bakmamalıyız. Biz ne Avrupalıyız ne de Asyalıyız. Ortaya sıkışmış bir durumdayız. Bizi değerlendirirken kendi yapımıza göre değerlendirmeliyiz.*

4.5.3. Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar

Ev okulu uygulamalarının getireceği dezavantajlar konusunda öğretmenler 52 görüş belirtmişlerdir. Belirtilen görüşler maarif müfettişleri ve okul yöneticileri ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin görüşme esnasında belirttikleri görüşlerinin analizi sonucu elde edilen temaları gösterir şekil aşağıda yer almaktadır:

Şekil 33. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar

Şekil 33’de görüldüğü gibi öğretmenlerin görüşü altı farklı tema altında toplanmıştır. Öğretmenler arasında görüşlerin belirtilmesine yönelik frekanslar incelendiğinde en çok görüşünü **Pedagojik Nedenler** teması altında toplandığı görülmektedir. Tekrarlanma sıklığına göre temalar sırasıyla; **Sosyal İzolasyon**, **Sosyo-Ekonomik Durum**, **Öğrenciler Arası Eşitsizlik**, **Eğitimden Uzaklaşma** ve **Okul Topluluğunun Yokluğu** olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinde olduğu gibi öğretmenlerde en çok “**Pedagojik Nedenler**” (n=25) temasına dair görüş belirtmişlerdir. Bu konuda ailelere güvenemediklerini ve

ailelere öncelikle eğitim verilmesi gerektiğine dair görüş belirtmektedirler. Bu temaya uygun görülen ifadelerden bazıları aslına sadık kalınarak aşağıda verilmektedir:

EÖĞ1: *Bu durumda önce bizim velilerimizin eğitilmesi gerekiyor. Onlar eğitilmediği sürece hiçbir sıkıntımız giderilmez. Aksine tamamen bir çıkmaza gireriz.*

EÖĞ4: *Anne-babalar eğitilse bile yine yetemez ki çocuğuna. Mesela ne kadar müzikle ilgili bilgisi var, ne kadar beden eğitimiyle ilgili bilgisi var. Sanatla ilgili müthiş bir gerileme olur bence. Çocukların özel yeteneklerini geliştirmenin aksine daha fazla köreltir gibi. Tabi çok nadir eğitilmiş aileler dışındakilerde bu durum söz konusu.*

TÖĞ7: *Öğretmenin rolünün tamamen anne yada baba üstlenmiş olacak. Yani burada ailenin eğitim düzeyi de önemli olacak. Anne ve babanın rolü, öğrenci üzerindeki rolü. Aileler ne konuları biliyor ne de konuları nasıl anlatacaklarını. bu konuda sıkıntılar çıkar, hem aile bocalar hem de çocuklar.*

Okullarda çocukların iletişime girmesi onların sosyalleşmesini sağladığını düşünen öğretmenler ev okulları ile bu fırsatın çocukların elinden alınacağını düşünüyorlar. Bu görüşlerinin toplandığı tema olarak “**Sosyal İzolasyon**” belirlenmiştir. Bu temaya ait görüşlerden bazıları:

EÖĞ4: *Ayrıca çocuklar sınıfta sadece ders yapmıyor. Geziler oluyor, farklı şeyler oluyor, tartışma ortamları oluyor. Ben çok öğrencimden duyuyorum yazın hadi okullar açılsın, artık çok sıkılıyorum diyen. Mahallede ya da kapı önünde görmekle olmuyor paylaşım. Okulda, aynı sırayı paylaşmak bambaşka bir duygu. Ancak ev okullarında bunlardan hep mahrum olacaklar.*

GÖĞ2: *İyi yanlarını düşünecek olursak, çocuk izole olmuyor yani, hayatı daha erken tanıyor okulda. Hem çocuk 20 yaşına kadar evde eğitim alıyor ya da 16-17 yaşına kadar eğitim aldığı anda, sonra mecburen yine hayata karışmak zorunda kalacak. Nolacak bir anda sudan çıkmış balık*

gibi. Daha pısrık olacak, özgüveni daha düşük olacak. Yani izole olunca özgüven daha düşük olacak benim bildiğim kadarıyla.

“**Sosyo-Ekonomik Durum**” teması ile “**Öğrenciler Arası Eşitsizlik**” teması eşit sayıda görüşe sahiptirler (n=5). Aynı ayrı bu temalara yerleştirilen görüşler aşağıda yer almaktadır:

GÖĞ1: *Bence o yeterliliğe sahip aileler varsa yani kendini birikimleri, mesela ekonomik yönden özel hoca getirebilecek veya özel dersler ile dengeyi sağlayabilecek. Aile boyutunda belki. Mesela sizin söylediğiniz Erkin Koray normal bir vatandaş değil. Yani hem maddi açıdan hem imkan açısından. Ama yine çok elit diyelim daha iyi kesimlerde olabilir, uygulanabilir. Ama normal kesimde çok çok zor gibi geliyor bana. (Sosyo-Ekonomik Durum)*

GÜÖĞ4: *Bir diğer nokta aslında ekonomik açıdan zorlayabilecek bir sistem, uygulama. Düşünelim okullar varken anne-baba her ikisi de çalışıyor. Ancak ev okullarını uygulamaya başladıkları zaman birinin işi bırakması gerekiyor. Bu durumda eve giren gelir 2’den 1’e düşüyor. Kar-zarar dengesi tamamen alt üst oluyor. Zarar daha fazla ortaya çıkıyor. (Sosyo-Ekonomik Durum)*

GÜÖĞ3: *Bir de bir çocuğun hayatında yaşanmışlıklar, kültürel zenginliklerde önemli. Bir ailedeki o çok gelişmiş eğitim düzeyine sahip ailede yetişen, büyüyen çocuğun yaşantıları ile ekonomik durumu iyi olmayan ailedeki çocuğun yaşantısı asla bir olamaz. O yüzden çok farklılıklar olacağını düşünüyorum. (Öğrenciler Arası Eşitsizlik)*

GÜÖĞ4: *Bizim Türkiye’de ne yazık ki aileler çocuklarına gerekli eğitimi veremeyeceklerini düşünüyorum. Bu açıdan baktığımızda çocuklar arasında eşitsizlikler oluşacaktır. (Öğrenciler Arası Eşitsizlik)*

Maarif müfettişleriyle ortak tema olarak “**Eğitimden Uzaklaşma**” teması yer almaktadır. Bu tema altına yerleştirilen görüşler eğitimin okul dışında sağlanmasının zor olacağı yönündedir. Belirtilen görüşlerden bazıları aşağıda verilmiştir:

EÖĞ1: Ben bunu kesinlikle yanlış buluyorum. Çocukları okula gitmesin diye göndermeyecek bir sürü aile var. Okul görmesin diye göndermeyecek aileler var. Ki bu durum ülkemizin bazı kesimlerinde zaten mevcut. Çocukları okullara göndermek yerine tarlada, bağda, bayırda çalıştıran aileler ne yazık ki mevcut. Ev okulu uygulamasının yasal hale gelmesi bunların durumlarını daha da rahatlatacak. Evet denetim olacak dedik ama yetecek mi tartışılır.

GÜÖĞ6: Aslında diğer ülkelerdeki mantıkla olmasa da bizlerde de çocuklarını okullara göndermeyen aileler var. Onlar napıyor, çocuklarını sokaklarda para kazanmaya zorluyorlar ya da bir şekilde çalışmaları için zorluyorlar. Ben eğer bu uygulama gelirse o tarafa doğru hızlı bir gidişatın yaşanacağını düşünüyorum.

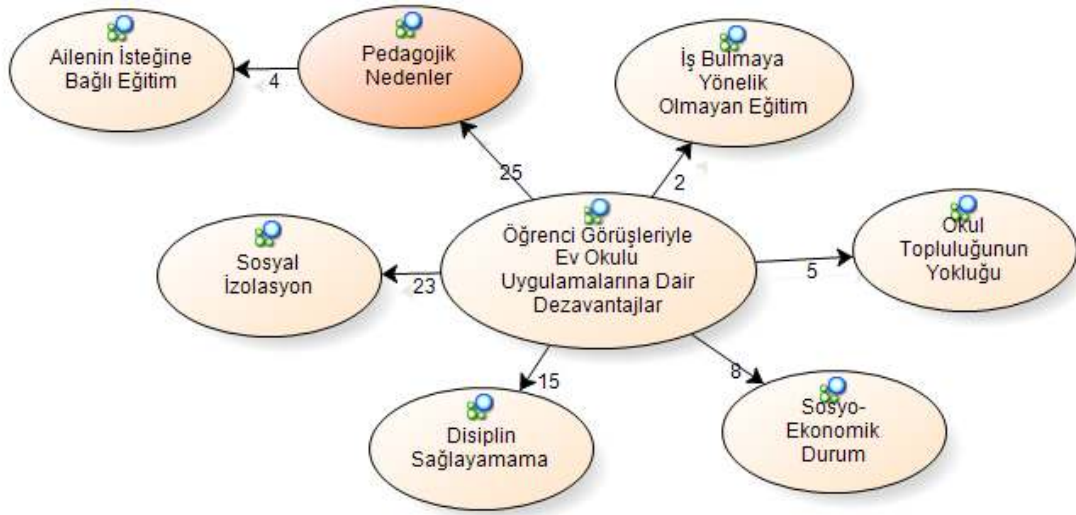
Yine maarif müfettişlerinde olduğu gibi **“Okul Topluluğunun Yokluğu”** temasına uygun görüşler belirtilmiştir. Bu tema altında yer alan iki görüşe aşağıda yer verilmektedir:

GÖĞ3: Tek sıkıntı ortam müsait mi? Mesela bilgisayar kötü bir şey mi? Kullanmayı iyi bilirsek ve iyi bir amaç ile kullanırsak ne kadar etkili bir araç. Ancak bizim sıkıntımız uygun koşulları ne kadar yaratabiliyoruz? Anne baba olarak yeterli değilken çocuklarımıza ne kadar yeteceğiz bunu konuşmak, tartışmak gerek. Okulda ki şartları, ortamları sağlamak zor.

GÜÖĞ7: Şimdi teknoloji gelişti o yüzden bu tür değişiklikleri kullanabiliriz gibi bir anlayış hakim. İnternet varsa eğitim evde de olur, her yerde olur. Ancak teknoloji tek başına ne kadar yeterlidir. Okuldaki o atmosferi yakalamak kolay değildir.

4.5.4. Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar

Öğrenciler diğer sorularda olduğu gibi dezavantajlar sorusuna da birçok cevap vermişlerdir. Öğrencilerin görüşleri analiz edildiğinde “Ev okulu uygulamalarının dezavantajları sizce nelerdir? Neden?” sorusuna yönelik 78 görüş belirttikleri belirlenmiştir. Bu görüşler araştırmacı tarafından analiz edilerek altı ana tema altında toplanmıştır. Öğrenci görüşleri sonucu elde edilen dezavantajlara ait tematik gösterim aşağıda yer almaktadır:

Şekil 34. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar

Yukarıda verilen şekil incelendiğinde öğrenci görüşlerinin **Pedagojik Nedenler**, **Sosyal İzolasyon**, **Disiplin Sağlayamama**, **Sosyo-Ekonomik Durum**, **Okul Topluluğunun Yokluğu** ve **İş Bulmaya Yönelik Olmayan Eğitim** ana temalarının altında toplandığı görülmektedir. Görüşlerin analizi sonucu elde edilen temaları gösterir şekil incelendiğinde pedagojik Nedenler ana temasının alt temasının da olduğu görülmektedir. Bu alt tema **Ailenin İsteğine Bağlı Eğitim** olarak adlandırılmıştır.

Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde onların da en çok “**Pedagojik Nedenler**”e yönelik dezavantajlar olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğrenciler bu ana temanın altına başka bir temaya yönelik görüşlerde belirtmiştir. Bu tema ise “**Ailenin İsteğine Bağlı Eğitim**” olarak adlandırılmıştır. Veriler incelendiğinde pedagojik nedenlere

yönelik toplam 25 görüş bulunurken, bunun dört tanesi ailenin isteğine bağlı eğitim alt temasına aitti. Bu temalara uygun görülen ifadeler aşağıda yer almaktadır:

EÖC4: *Bence anne babamız öğretmenlerimiz kadar donanımlı olamayabilirler. Özellikle tüm derslerde. Belki 1-2 derste iyi olacaklar ama diğerlerinde sürekli bir desteğe ihtiyaç duyacağız ki bu durum hem bize hem ailemize zarar. Hepimizi şimdikinden daha fazla yorar gibi.* **(Pedagojik Nedenler)**

GÖC12: *Öğretmenlerin hepsi kendi özel branşlarına göre özel eğitim görüyorlar. Ama anne-babalarımız nasıl her konuda iyi olacak. Bu çok zor. Anne babalarımız sadece yeterli olduğu konuları anlatır. Her konuda yeterli olamazlar ve sürekli dışarıdan destek almak zorunda kalırız. Buda çok pahalı olur.* **(Pedagojik Nedenler)**

GÜÖC6: *Bence her anne-baba eğitim verecek kadar yeterli değildir. Hatta çoğu değildir. Çünkü okulda her ders için uzman hocalar var, hepsi her dersi bilemiyor. Aynı şekilde aileler de her dersi bilemez. Hatta bir dersi bile okuldaki öğretmenlerimiz kadar iyi bilemez. Bilse bile nasıl anlatacağını bilemez.* **(Pedagojik Nedenler)**

EÖC2: *Dezavantaj olarak hani ailelerin çoğu çocuğunu kendi istediği alana yöneltebilir. Yine bir baskı olur. Çok var bu hatta bu durumda da var. O zaman çocuğun seçim hakkı daha az olacak ve büyük bir dezavantaj olacak.* **(Ailenin İsteğine Bağlı Eğitim)**

GÜÖC1: *Ev okullarına gidilirse mesleğini seçmede zorlanılabilir. Mesela öğretmen olmak istiyordur ama annesi müzisyen olmasını istiyorsa evde bu biraz zorlar. Yani anne-baba istediğini yaptırır. Bu okullarda olanlardan daha fazla görülür.* **(Ailenin İsteğine Bağlı Eğitim)**

“Sosyal İzolasyon” konusu diğer paydaşlara göre öğrencilerin daha yoğun görüş belirttiği bir temadır. Öğrenciler bu tema altına yerleştirilebilecek toplam 23 görüş belirtmişlerdir. Arkadaş çevresinden uzak kalmak onlar açısından önemli bir dezavantaj olarak görülmektedir. Bu tema altında yer alan bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

EÖC2: *Bence naparsak yapalım okullarda kazanılan arkadaş gibi olmuyor. Ailelerle olunca sadece ailesinin görüştüğü kişilerle arkadaş olabiliyor. Kendi çevresi değil ailesinin çevresi oluyor.*

GÜÖC11: *Bence okulla ev okulları arasında fark vardır. Bence okula gitmek daha mantıklıdır. Çünkü okulda arkadaşlar var öğretmenler var. Konuşacağın, iletişime gireceğin çok insan var. Ev okullarında ise daha çok bireyselleşme var. Bence bu çoğu zaman sıkıntı yaratabilir.*

Disiplin olayından ne kadar çok şikayet edilirse edilsin öneminin yadsınamaz olduğu öğrencilerin belirttiği görüşlerden açıkça belli olmaktadır. Ev okulu uygulamalarına dair dezavantaj olarak öğrenciler **“Disiplin Sağlayamama”** temasına uygun görüşler belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda görülmektedir:

EÖC5: *Kesinlikle gidermez aksine daha sorumsuz bir toplum oluşturur. Şu an okullarda bile disiplinsiz insanlar çıkabiliyor. Evlerinde olursa bunlar daha sorumsuz ve disiplinsiz olacaklar. Hem kendilerine hem de çevrelerine zararlı insanlar olabilir.*

TÖC6: *Disiplin bence daha önemli. Okulda daha çok disiplin var arkadaşlarımızın dediği gibi. Evde gerçekten bende de oluyor diyelim okula gitmemelik çok yapmam ama bir gün okula gitmemiştim. Yaa hani o gün evde ders çalışayım dedim, kardeşim bir şeyler yapıyor onun yanına gittim, annemin yanına gidiyorum. Hani hiç kendimi adapte edemiyorum. Yani kendi ailem benimle ilgileniyor ama ben kendim konsantre olamam diye düşünüyorum.*

Öğrenciler aslında ekonomik durumun açığa çıkması durumundan rahatsız olmaktadırlar. Ev okuluna dair olabilecek dezavantajlara dair görüşleri sorulduğunda öğrenciler **“Sosyo-Ekonomik Durum”** temasına yerleştirebilecek görüşler belirtmişlerdir. Belirtilen bu görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

GÜÖC8: *Mesela anne veya babadan biri eğitim verebilecek kadar yeterli ama o da çalışıyorsa yine zor. İşinden zaman ayırıp bizle çok az ilgilenebilecek. Bu bence dezavantaj olur. Ya o çalışmayacak ya da eğitimi*

eksik alacağız. Çalışmazsa ailenin geçimi zora girecek. Ekonomi bozulacak diye düşünüyorum.

GÖC2: *Mesela çocuğun ailesinin durumu yok. Annesi babası da çalışıyor mesela. Hiçbir şey öğrenemez. Annesi babası ilkokul mezunu mesela. Bunlar hiçbir şey anlatamaz. Özel öğretmen tutacak paraları da yoktur bunların. Nasıl eğitimi sağlayacaklar.*

Öğrenciler zamanlarının büyük bir kısmını okullarda geçirmektedirler. Her ne kadar bazı durumlarda şikayet etseler de eğitim konusunda okulları önemli gördükleri **“Okul Topluluğunun Yokluğu”** teması altında belirttikleri görüşlerinde görülmektedir. Bu tema altında yer alan görüşlerden bazılarına aslına sadık kalınarak aşağıda yer verilmektedir:

EÖC4: *Ev okullarının avantajı olan rahatlık aslında dezavantajda olabilir. Mesela okuldaki ortamı yaratmak zor olabilir. Evdeyken daha rahat ederiz. Bu yüzden de o dersi daha az önemsememize neden olabilir. Bir de istediğim zaman çalışırım diyebiliriz. Çünkü ciddi bir zaman sınırlaması yok. Hep daha sonraya erteleriz.*

TÖC10: *Bence rekabet iyi bir şey. Çünkü uuu ben mesela ilk 3'te olduğum zaman diğerleri ile sürekli konuşuyoruz. Netlerimizi karşılaştırıyoruz ve nasıl yükseldiğini konuşuyoruz. Mesela ilk sınavda öyle olduysak diğer sınavda ben diyorum ki ben yükselmek için çalışıyorum ve böylece herkesin seviyesi artıyor. Böylelikle kendimizi geliştiriyoruz ve yani toplum içinde derecemiz daha yüksek oluyor. Evde olduğunda hani ailen seni anlamıyor. Onların girdiği bir sınav yok ve senin sınav şeyini bilmiyorlar. Onlar kendilerini senin yerine koyamıyor. Ama okuldaki arkadaşların sınav yarışında senin ne hissettiğini kendileri*

çok iyi anlıyorlar. Çünkü kendileri de yaşıyorlar.

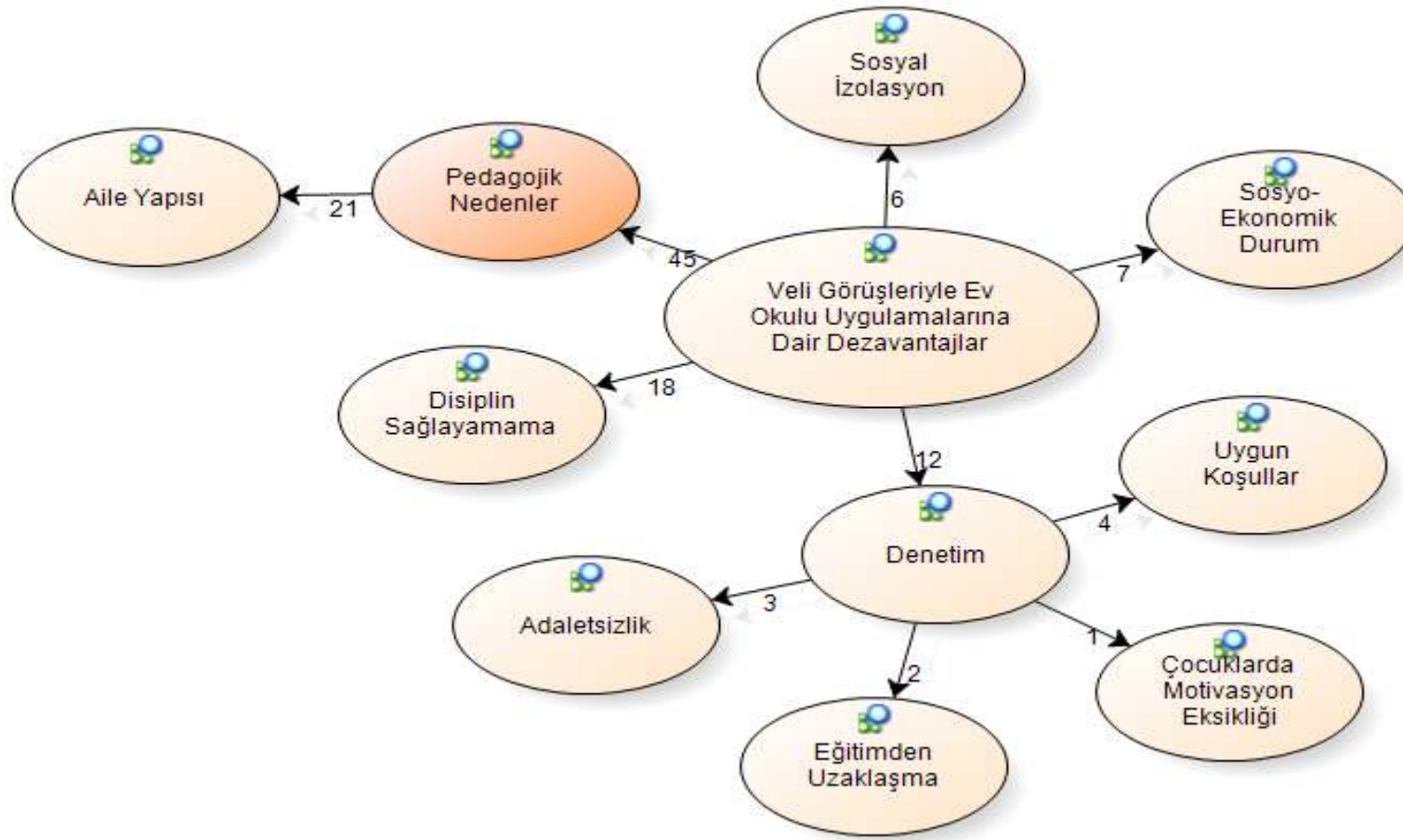
Eğitimin diğer paydaşları tarafından belirtilmeyen, sadece öğrenciler tarafından belirtilen görüşlerin yerleştirildiği “İş Bulmaya Yönelik Olmayan Eğitim” teması aslında öğrencilerin gelecek kaygısı yaşadıklarının göstergesidir. Öğrencilerin bu görüşlerinden ikisine aşağıda yer verilmektedir:

GÖC2: *Bence yanlış, mesela resim çizecek ve tabloları satılmayacak. Ama matematikten okumuş olsa kendi işini kurabilir en azından. Resim yapan her zaman çok para kazanamaz bence. Hele matematiği kötü ise hesap işlerini de çok iyi bilmez.*

GÜÖC5: *Ama saçma bence. Evet arkadaşımızın dediği gibi kimisi geç öğrenirken diğeri çabuk öğreniyor olabilir ama. Mesela resim çizmek, flüt çalmak sadece bir hobi olarakta olabilir. Ama gerçek hayatta okulda gördüğü dersler sayesinde bir yere gelip, ondan meslek kazanıp ondan da para kazanabiliyor.*

4.5.5. Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar

Araştırma kapsamına dahil edilen son eğitim paydaşı olarak veliler görülmektedir. Velilerle yapılan görüşmede onlara ev okulu uygulamalarına dair dezavantajların neler olabileceği sorusu yönlendirilmiş ve belirttikleri görüşlerin analizi sonucu elde edilen şematik gösterime aşağıda yer verilmektedir:

Şekil 35. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarına dair dezavantajlar

Velilerin görüşleri incelendiğinde ana temaların ve alt temaların olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamında yer alan 29 veli toplam 88 görüş belirterek araştırmaya destek olmuşlardır. Görüşlerin analiz edilmesi sonucu elde edilen temalar; **Pedagojik Nedenler, Disiplin Sağlayamama, Denetim, Sosyo-Ekonomik Durum ve Disiplin Sağlayamamadır.** Pedagojik nedenler ve denetim ana temalarının alt temalarının da olduğu şekilde görülmektedir. Pedagojik nedenler ana temasına ait alt tema **Aile Yapısı** iken denetim temasına ait alt temalar **Uygun Koşullar, Adaletsizlik, Eğitimden Uzaklaşma ve Çocuklarda Motivasyon Eksikliği** olduğu görülmektedir.

Diğer paydaşlarda olduğu gibi en çok görüş belirtilen temanın “**Pedagojik Nedenler**” olduğu görülmektedir. Bu tema altında toplan 45 görüş olmasına rağmen bunlardan 21 görüş alt tema olan “**Aile Yapısı**” temasında altında toplanmıştır. Bu ana tema ve alt temaya ait görüşlerden bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

***GÜV5:** Şimdi öncelikle herkesin lise mezunu olması gerekiyor. Sayı son yıllarda artıyor ama henüz tam olmadığını düşünüyorum. İlerde olabilecek bir sistem tabi anne-baba eğitilmiş olursa. Ama eğitimsiz olursa olmaz. Şimdi çocuklara gelince anne-babalara da çok iş düşüyor. Şimdi bazı çocuklar var ne yazık ki terbiye konusunda sıkıntılar yaşıyor. Bazen sokakta oynarlarken görüyorum birbirlerine karşı tavırları ve sözleri çok terbiyesizce. Burada ev okulları olunca aileler daha dikkatli olabilir. Ama yetiştirme konusunda daha çok sıkıntılar yaşanır. (Pedagojik Nedenler)*

***TV5:** Kaç yıl eğitim görmüş bir insan anlatamıyorsa bizler nasıl yapalım, aile olarak eğitim eksikimiz var. (Pedagojik Nedenler)*

***EV1:** Evet. Bir de söylediğiniz şu sene sonu sınavlarında çocuk başarısız olsa ben başlarım söylenmeye. Biz toplum olarak reddedici bir toplumuz. Kabahati hiç kendimizde bulmayız. Sen çalışmadın, sen dinlemedin diye çocuklarımızın başının etini yeriz. Kabahati başkasına yüklememiz gerekiyor sanki. Yaptıklarımızı da çocukların başına kakarız. Ben bir sene senin için bunları yaptım, senin için bunlardan vazgeçtim diye. (Aile Yapısı)*

TV8: Çalışan anneler nasıl yapacak. İş kolik bir anne veya baba ise ev, yemek, iş döngüsü içinde çocuğuna bu eğitimi nasıl verecek. Anne işine gidiyor, çocuk okuluna gidiyor. Akşam ödevini bile kontrol etmekten aciz. Yaptın mı ödevini, yaptım. İyi o zaman aferin, bakmıyor bile. (Aile Yapısı)

Veliler evlerde disiplin sağlama konusunda kendilerine güvenemediklerine dair görüşlerinin toplandığı tema “**Disiplin Sağlayamama**”dır. Bu tema altında toplam 18 görüş belirtilmiştir. Bu görüşlerden bazılarına aşağıda yer verilmektedir:

EV2: Olumsuzluk olarak evde okuldaki disiplin ve saat olayını evde yapamazsınız. Çocuk evde yarım saat sonra annem der, bir öper biter o gün. Tabi çocuk çalışmayı istemiyorsa. Yani bu durumdan sonra devam edemezsiniz.

GÜV2: Bir de çocuk dinlemezse sıkıntı olur, disiplinde sıkıntı yaşarlar. Öğretmenlerden daha çok çekiniyorlar. Devamlı oyun isterler, sadece belki babadan çekinip ders çalışırlar. O da muhtemelen sadece akşamları olur. Sürekli oyun isterler, arkadaşlarıyla oynamak bir arada olmak isterler. Bu da sıkıntı yaşamamıza neden olur.

Veli görüşleri incelendiğinde birçok alt teması olan ana tema “**Denetim**”dir. Bu tema altında toplam 12 görüş belirtilmiş ancak 10 görüş alt temalara yerleştirilmiştir. Tema altında yer alan alt temalar; “**Uygun Koşullar**”, “**Adaletsizlik**”, “**Eğitimden Uzaklaşma**” ve “**Çocuklarda Motivasyon Eksikliği**” olarak belirlenmiştir. Temaların altına yerleştirilme açısından uygun görülen görüşlere sırasıyla aşağıda yer verilmektedir:

TV6: Okulları bile devlet tam anlamıyla denetleyemezken bütün aileleri nasıl denetleyecekler. Okullarda bile denetim eksikliği var. Her ailenin bir okul gibi olması çok güzel ama onu nasıl denetleyeceksin. Her aileye yönelik bir müfettiş nasıl yönlendireceksin. (Denetim)

TV1: Çünkü bizim ülkenin Avrupa ülkeleri gibi değil yaşıyoruz. Hani biz daha çoklu yaşamaya kendi örflerimize, adetlerimize büyüklerimizi bırakmıyoruz. Sadece çekirdek aile olarak yaşamıyoruz. Şu

anda mesela çekirdek aile olarak yaşıyor olabiliriz hani memuriyetimizden dolayı. Ama bağlılıklarımız var, hani geleneklerimize bağlıyız, anneye babaya bağlıyız. Bilmiyorum hani bu şekilde yaşayan insanlar da, bir arada yaşayan insanlar da çok fazla. Bu açıdan maddi açıdan da insanları geliştirmek lazım maneviyat yanında. Büyüklerinden maddiyat yüzünden ayrılamayanlar var. Yaşamak zorunda oldukları için. (Uygun Koşullar)

TV2: Ama bakın az bir rekabet yine şart. Şimdi sınıf içerisine girdiğiniz zaman arkadaş da dediği gibi çocuk sosyalleşiyor. Çok önemli sosyalleşmenin içinde rekabette var. Ama bunun dozunu ayarlamak eğitimcilere düşüyor. Biz şimdi evde sadece sınav anı çocuk rakipleri olduğunu anlayacak, sınav sonucunu aldığı zaman rakipleri olduğunu anlayacak. İş işten geçmiş olacak ama okulda iken az da olsa rekabet iyi. (Uygun Koşullar)

GÜV1: Tamam ev okulu zorunlu olmayacak ama bu sefer de çocuklar arasındaki eşitlik bozulmuş olacak. Bence çokta sağlıklı olmayacak. O çocuk sürekli geriye gider ilerlemesi beklenemez. (Adaletsizlik)

GÜV2: Kendimize yetemiyoruz biz şimdi, çocuğa nasıl yeteceğiz. Onu telafi etmek için ders alalım diyeceğiz. O zaman da maddi durumu sarsacak. Böyle olunca eşitlik bozulacak. Hem de çocuklar da hayal kırıklığına uğrayacak. (Adaletsizlik)

TV10: Kötü amaçla da kullanmak isteyen olabilecek. Diyecek çocuğumun böyle bir şansı varsa tamam ben alacağım evde ben seni okutacağım. Ama onu okutmayacak, belki çalıştıracak, belki kızsı evlendirecek. (Eğitimden Uzaklaşma)

GÜV1: Başka bir şey daha aklıma geldi. Benim çocuğum mesela öğretmeni ona aferin dediği gün çok mutlu oluyor. Gün boyu bundan bahsediyor. Ama aynı şeyi ben yapınca çok dikkate almıyor. Öğretmenlerimiz çocuklarımız için çok önemli. Onlardan taraf aferin

almak, almış olmak çok önemli. Bazen ders çalışıyorlar ertesi gün öğretmen bakacak, yapmazsam üzülür veya beni artık sevmez diyorlar. Ev okullarında bence böyle bir ortamı yakalayamayız. Çünkü şimdi bile çocuklarımız bizleri anne-baba olarak ciddiye almıyorlar. O zaman durum daha vahim olur. Mesela benim oğluma bursluluk sınavına girmesi için öğretmenleri çok çabaladı. İkna etmeye çalıştılar, yaparsın dediler. Öğretmenleri güven verdiler. Oğlum diyordu anne ben yapamam diye. Konuştuk dedik kaybedecek neyin var diye. Aslında kazanamama duygusunu da tatmalılar. İşte bu yoğun sınavlardan dolayı korkutuyoruz ve güvenlerini yıkıyoruz onların. Bu yüzden öğretmenler destek verici, rehber olmalılar. (Çocuklarda Motivasyon Eksikliği)

Veli görüşleri incelendiğinde “**Sosyo-Ekonomik Durum**” temasına yönelik yedi görüş belirttikleri görülürken, “**Sosyal İzolasyon**” temasına ait altı görüş belirttikleri görülmektedir. Her iki tema da diğer paydaşlarda olanlarla benzerlik göstermektedir. Temaların altına yerleştirilen görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadeler verilebilir:

***TV8:** Ayrıca ev okulları ekonomik açıdan da sıkıntı. Bu benimsenirse anne veya baba çalışmamalı. Çünkü çocukla ilgileysin. Bir şekilde de denge kaybedilebilir. (Sosyo-Ekonomik Durum)*

***GÜV9:** Ekonomik olarak biz bu kadar sıkıntı yaşarken ev okulu bizde zor. Çünkü bence bu şekilde aile çocuğu iyi olsun diye daha fazla harcama yapacak ya da anne veya baba işi bırakacak. Genellikle bu da annenin bırakması olacak. Şu durumda zor geçiniyorken tek maaş daha zor. (Sosyo-Ekonomik Durum)*

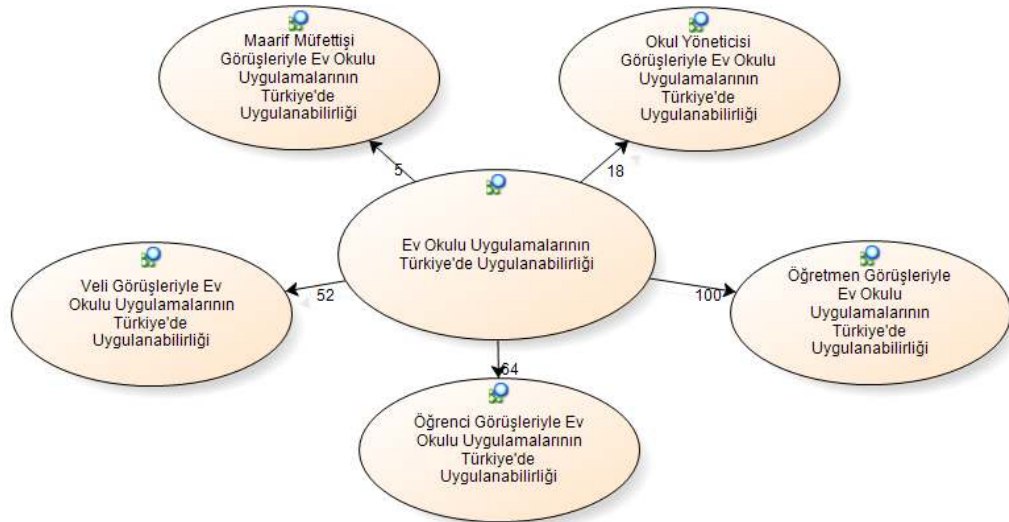
***GV2:** Kesinlikle sosyalleşme konusunda ciddi sıkıntı yaşarız. Türkiye'de o kadar fazla sosyalleşilecek yer yok. Mesela Bartın'da çocuğunu gönderebileceğin bir kurs bile yok yani. Spor faaliyeti, müzik faaliyeti yok. (Sosyal İzolasyon)*

TV1: *Bir de özgüveni olmayacak çocuğun. Biz çocuğa ne aşılamaya çalışıyoruz şimdi. Kendiniz tanımayı ve özgüven doğrultusunda yeteneğini bulup o yönde eğitmesini istiyoruz. Çünkü bu çocuk psikolojik olarak huzurlu olması için sevdiği mesleği yapmasını istiyoruz. Hıı şuan çok zor ama bu sefer biz kendi sevdiklerimizi aşılamaya çalışacağız. Olacak bu, olmayacak değil. (Sosyal İzolasyon)*

TV2: *Türk toplumunun insani duyguları, manevi duyguları çok yoğun olan bir toplum. Ev okulları geldiği zaman çocukları cam fanusun içine koyacaksınız dışarıdaki ne kötülükleri göreceksiniz, ne iyiliklerin farkına varacak. Ona göre sadece ailenin içindeki iyilikler ve kötülükler olacak ve o çocuğu buz dağının içinde yetiştireceksiniz. (Sosyal İzolasyon)*

4.6. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamasının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Yapılan araştırma kapsamında eğitim paydaşlarına yöneltilen son soru “Ev okulu uygulamaları Türkiye’de uygulanabilir mi? Neden?” olarak yöneltilmiştir. Bu soruya dair eğitim paydaşları olumlu, olumsuz ve bazı görüşlerde öneri boyutunda verilmiştir. Eğitim paydaşlarını gösterir şematik gösterim aşağıda yer almaktadır:

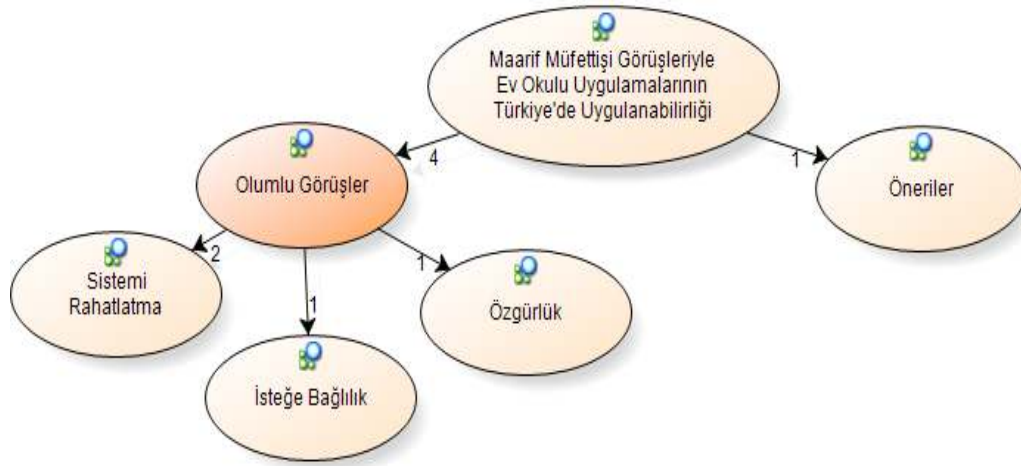

Şekil 36. Ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Araştırmaya katılan maarif müfettişlerine, okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğrencilere ve velilere yöneltilen soruya cevap olarak birçok farklı görüş belirtilmiştir. Bu görüşler kendi aralarında temalara ayrılarak analiz işlemi tamamlanmıştır.

4.6.1. Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Görüşmeye katılan ilk grup olarak maarif müfettişlerinin görüşleri düzenlenmiştir. Görüşler dikkatli şekilde incelenerek analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen şematik gösterim Şekil 37’de gösterilmektedir:

Şekil 37. Maarif müfettişi görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Müfettişlerin görüşleri incelendiğinde olumlu sayılan dört görüş belirttikleri ve bir öneride bulundukları görülmektedir. Olumlu görüşler **Sistemi Rahatlatma**, **İsteğe Bağlılık** ve **Özgürlük** temaları altında toplanmıştır. Sisteme rahatlatma temasına uygun iki görüş belirtilirken, isteğe bağlılık ve özgürlük temalarına uygun birer görüş sunulmuştur. Bu görüşler sırası ile aşağıda yer almaktadır:

MM4: *Hali hazırdaki mevzuat bu konuda uygun değildir. Hukuki düzenlemelerin yapılması kaydı ile ilkökul düzeyinde eğitim uygulamaları yapılabilir. Çünkü sistemin böyle rahatlamaya ve değişikliğe ihtiyacı var. (Sistemi Rahatlatma)*

***MM5:** Taşıma imkanı olmayan yerlerdeki öğrenciler için olumlu olacaktır. (Sistemi Rahatlatma)*

***MM5:** Ülkemizde de çocuğunu kendi değer yargıları ile yetiştirmek isteyen veliler için verimli olacağını düşünüyorum. Toplumla uyum sağlayamayan, uyumsuz öğrenciler için ev okulu hem ailesi hem de kendisi için verimli olur. (İsteğe Bağlılık)*

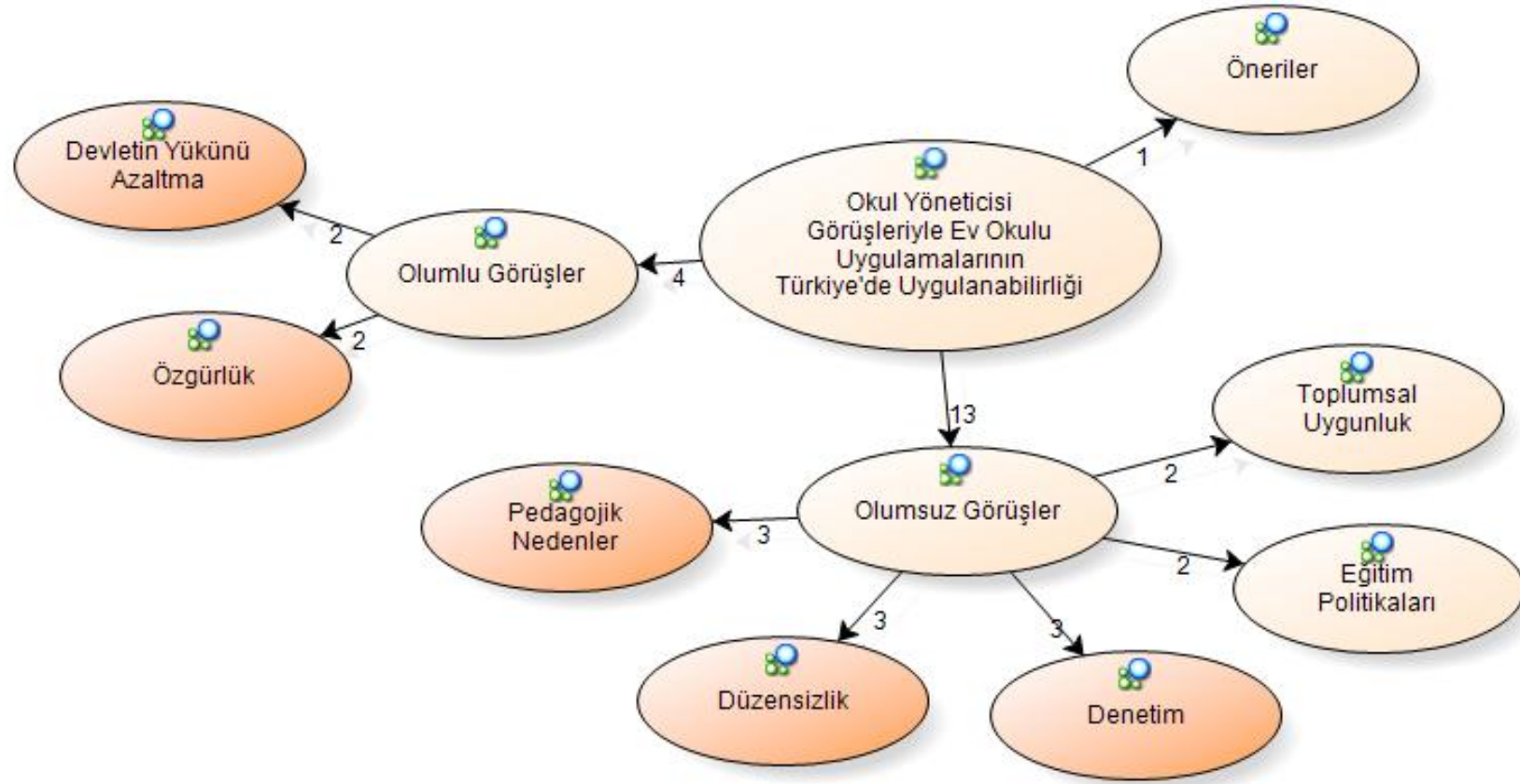
***MM1:** Dünyada eğer bu sistem uygulanıyorsa ülkemizde de çok rahat uygulanabilir. Çünkü her insan özgürdür ve hür iradesi ile karar verebilmelidir. (Özgürlük)*

Maarif müfettişlerinin görüşleri incelendiğinde sadece bir görüş öneri niteliği taşımaktadır. Bu görüş aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

***MM2:** Evet, yapıyı tamamlayıcı nitelikte bir model oluşturularak asıl modele geçiş sağlaması kaydıyla belirli dönemlerde yapıyı destekleyen bir model oluşturulabilir. Ancak alt yapı çalışmaları yapılmalı. Gerekirse pilot bölgeler oluşturulmalıdır.*

4.6.2. Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Okul yöneticileri ile yapılan görüşmelerde ev okuluna dair avantaj ve dezavantaj olabilecek görüşler belirtmişlerdir. Benzer şekilde Türkiye’de uygulanabilirliğine dair de olumlu, olumsuz ve öneri olabilecek görüşlerini belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin görüşlerinin analizi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıda verilmektedir:

Şekil 38. Okul yöneticisi görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Okul yöneticilerin görüşlerinin analizi sonucu elde edilen tematik gösterim incelendiğinde, ev okullarının Türkiye’de uygulanması noktasında çok az olumlu düşünceye sahip oldukları görülmektedir. Türkiye’de uygulanabilirliğine yönelik 17 görüş belirtilmiş olmasına rağmen bunlardan sadece dördü olumlu düşünmektedir.

Olumlu görüş belirten dört görüş “**Devletin Yükünü Azaltma**” ve “**Özgürlük**” temaları altında ele alınmıştır. Bu temaların her ikisine ait ikişer görüş belirtilmiştir. Bu görüşler sırasıyla aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Bunun temelinde şu var dini evet ama bir de ekonomik. Devletler artık sağlığı yavaş yavaş üzerlerinden attı. Özellikle Avrupa bunu ciddi şekilde yaptı. Türkiye’de de aile hekimliği sistemi ile o işin başındayız şu an. Sağlık devletin üzerinde bir yük ama onu atıyor yavaş yavaş. Şimdi eğitimi nasıl atarım derdinde. Bu uygulamada kesinlikle avantaj olarak yansıyacak. (Devletin Yükünü Azaltma)*

***OY4:** Sanki bu ev okulu uygulamasını da pilot olarak yapıp uygulayabilirler sanki. Hiç uzakmış gibi bakmayın bence. Bu şekilde devleti biraz rahatlatır. Çünkü hem okul yapılacak yer bulmak artık sıkıntı, hem de bunları finanse etmek. (Devletin Yükünü Azaltma)*

***OY2:** Üzerinde konuştuğumuz şey demokrasiden dolayı da elde edilmek isteniyor. Yani diyor ki eğer ki özgürlüğüm varsa ben çocuğumu devlet okuluna, o dört duvar, hapisane gibi yaptığınız okullara çocuğumu kapatmanızı istemiyorum. Bu benim vatandaş olarak özgürlüğümün bir parçası. Ben devlet okuluna çocuğumu göndermek istemiyorum. Yani resmi ya da özel okullar, yani örgün eğitim içerisinde yer almasını istemiyorum diyor. Bunu demokrasi adına dile getiriyor birde. Bu açıdan dile getirilirse ve yoğun, toplumsal talebe neden olursa elbette uygulama alanı bulur. En azından Türkiye’de birkaç denemenin yapılması için önünün açılması gerektiğini düşünüyorum. (Özgürlük)*

***OY4:** Ama bunun arkasındaki sebepler, şu anki Türkiye’de alınan kararlara bakıldığında belki de ilk etapta tepki gösterdik. Aslında ben o*

kadar da karamsar bakmıyorum. Bazı denildiği gibi özelliklere sahip aileler olsa, okullara da avantaj sağlasa ama tamamen değil. Yani hiçbir şekilde tamamen değil. Belli bir yaş aralığında, belli bir kesimde çok iyi bir değerlendirme yapılarak yani kontrol edilerek yapılabilir. Yani o zaman o kadar da kötü bir fikir değil gibi. Ülkede yaşayan herkesin kendi isteğine yönelik eğitimi seçme özgürlüğü olmalı. (Özgürlük)

Okul yöneticileri tarafından belirtilen olumsuz görüşler incelendiğinde ise, **Pedagojik Nedenler, Düzensizlik, Denetim, Eğitim Politikaları ve Toplumsal Uygunluk** temalarına uygun oldukları görülmektedir.

“**Pedagojik Nedenler**”, “**Düzensizlik**” ve “**Denetim**” temalarına yönelik ayrı ayrı üçer görüş belirtilmiştir. Okul yöneticileri uygulamaya dair genel endişelerini Türkiye içinde duymaktadırlar ve uygulanabilirliğine bu yüzden sıcak bakmamaktadırlar. Yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır:

***OY1:** Velilerimiz şu an kar tatilinde bile rahatsız olabiliyorlar. Keşke okullar tatil olmasaydı da çocuklar evde durmasalardı diye. Ev okullarında bizler çocukları bu ailelere emanet etmemiz çok tehlikeli. (Pedagojik Nedenler)*

***OY3:** Ama bizim gibi daha henüz gelişimini tam tamamlayamamış, aile eğitimi alamamış, ailenin eğitimsiz olduğu bir ortamda çocuklarımızı biz tamamen ailenin denetimine bırakacak olursak bizim sonumuz ne olur merak ediyorum. Türkiye’de uygulanabilirliği mantıklı değil bence. (Pedagojik Nedenler)*

***OY2:** O zaman herkes kafasına göre bir insan modeli yetiştirir. Yani, ondan sonra zaten bu Türkiye’yi dağıtmaktan, parça parça etmekten başka bir şey değildir. (Düzensizlik)*

***OY3:** Türkiye’de bu mekanizma gerçekten oralarda olduğu gibi bilimsel bir şekilde işletilebilir mi, yoksa baştan beri konuştuğumuz gibi herkes elini sokar, istediği gibi olmasına mı çalışır düşündürüyor. Ya açıkçası biz kendimizin alt yapısına bakarak düşünüyoruz. Kaygılanmakta*

haksız mıyız, sanmıyorum. Uygulamalarda kargaşanın olacağını düşünüyorum. (Düzensizlik)

OY2: Ev okullarında denetim ciddi sıkıntılar çıkarır. Bunu yapabilmek çok ciddi planlamaları gerektirir. (Denetim)

OY3: Bence Türkiye adına çok büyük çekinceler var. Hem ailevi, hem denetim açısından sıkıntılı. (Denetim)

OY4: Türkiye'ye gelirse kesinlikle böyle bir denetim sistemi olmalı ancak Türkiye'de nüfus çok fazla. Ev okulları denetim noktasında sıkıntı yaşatır. (Denetim)

Belirtilen görüşler ev okulunun dezavantajlarıyla paralellik göstermektedir. Okul yöneticileri tarafından belirtilen bir başka görüş grubu da “**Eğitim Politikaları**” teması altında toplanmıştır. Bu temaya ait iki görüş bulunmaktadır. Belirtilen görüş aşağıda değiştirilmeden verilmektedir:

OY2: Ben değişimler konusunda baya kaygılıyım artık. Çünkü hiç alt yapısı olmadan, hiçbir hazırlık yapılmadan her an bir şey uygulanabiliyor. Bizlerde hala kervan yolda düzülür anlayışı hakim ancak eğitimde bu olmaz. Yani böyle bir lüksümüz yoktur. Çünkü buradaki ham maddemiz insan, piyasadan süreyim imal edeyim diyemiyorsunuz.

Son olarak yöneticiler tarafından belirtilen iki görüş “**Toplumsal Uygunluk**” teması altına yerleştirilmiştir. Bu görüşler aşağıda verilmektedir:

OY1: Şu an zaten evleri çocuklar yönetiyor birçoğumuzun evini şu an çocuklar yönetiyor. Çocukların hakim olduğu bir yerde, ama Avrupa'da bu böyle değil evleri anne-babanın kuralları yönetiyor. Oralarda okulda herhangi bir sorun olduğunda anneni babanı çağırırım dendiğinde çocuk bundan korkuyor. Ceza alacağını, bir takım yaptırımlar alacağını biliyor. Ama bizde, aradığında hiçbir şey yok, çünkü bizde çocuk hakim. Yani Türkiye'ye bakarken Amerikalı gözü ile bakmamalıyız. Biz ne Avrupalıyız ne de Asyalıyız. Ortaya sıkışmış bir durumdayız. Bizi

değerlendirirken kendi yapımıza göre değerlendirmeliyiz.

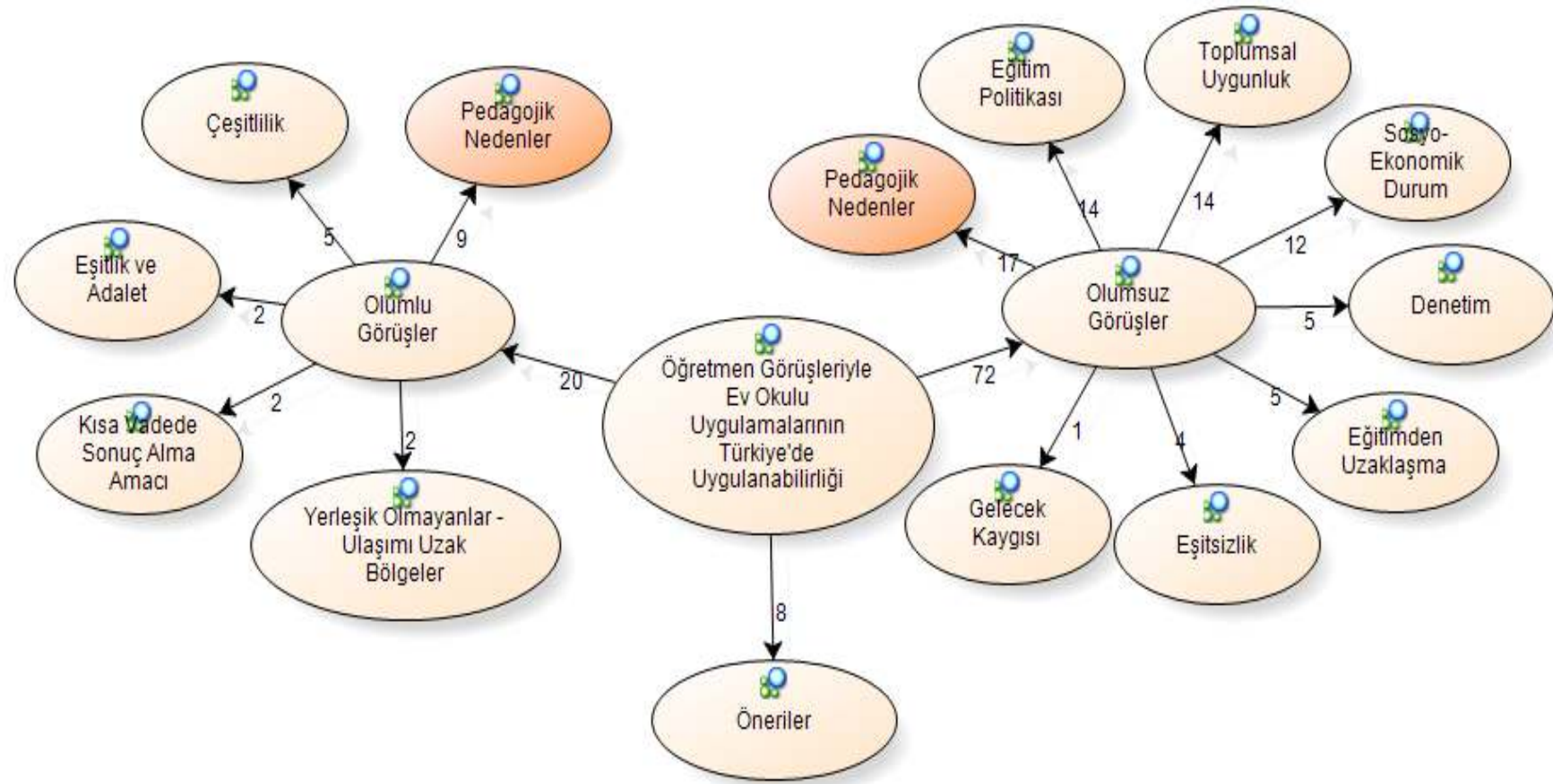
OY3: *Şu anda Türkiye’de 8 yıllık veya 12 yıllık zorunlu eğitim dediğimiz gibi dışarıdan da desteklense, serbest bırakılsa, zorunlu halde olmasa bana söyleyebilir misiniz Türkiye’de kız çocuklarımızın yüzde kaç okula gidebilecek? Şimdi bu sistemin içinde bile öğrencisini göndermeyen aileye böyle bir hak tanındığı zaman evde eğitiminde suyunu çıkartırız biz. Bir işe Alman gibi başlayıp, Türk gibi bitiriyoruz diyoruz ya tam öyle olur sonuç. Hırsla kalkarız.*

Okul yöneticileri tarafından ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair olumlu ve olumsuz görüşlerinin dışında bir görüşte öneri niteliği taşımaktadır. Bu görüş OY4 kodlu yönetici tarafından sunulmuş ve hiçbir değişiklik yapılmadan aşağıda verilmektedir:

OY4: *Belki belli kriterlerle ilgili iyi düzenlemeler getirilirse işe de yarayabilir bu sistem. Ancak bu kriterler belirlenirken eğitime katılan tüm grupların görüşü alınmalıdır. Sadece tepeden inme bir uygulama olmamalıdır. Bu şekilde olursa Türkiye için uygulanabilirliği tartışmaya kapanır.*

4.6.3. Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Eğitimin her aşamasında içerisinde olan eğitim paydaşı öğretmenler kendilerine sorulan soruya dair görüşlerini olumlu, olumsuz ve öneri ana temaları altında şekillendirmişlerdir. Görüşlerin dikkatli incelenmesi sonucu elde edilen şematik gösterim aşağıda verilmektedir:

Şekil 39. Öğretmen görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Şekil 39 incelendiğinde öğretmenlerin ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair belirttikleri görüşlerinin analiz sonuçları görülmektedir. Öğretmenler tarafından 72 olumsuz, 20 olumlu ve 8 öneri olmak üzere toplam 100 görüş belirtilmiştir.

Öncelikle öğretmenler tarafından belirtilen 20 olumlu görüş incelenirse bu ana temaya ait beş alt tema oluşturulduğu görülmektedir. Belirtilen görüşler ışığında oluşturulan temalara bakıldığında **Pedagojik Nedenler, Çeşitlilik, Eşitlik ve Adalet, Kısa Vadede Sonuç Alma Amacı ve Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak Bölgeler** olarak adlandırıldığı görülmektedir.

Öğretmenlerin görüşleri daha detaylı incelendiğinde olumlu görüşler arasında en çok görüş belirtilen tema “**Pedagojik Nedenler**” (n=9) olarak görülmektedir. Daha önce yapılan analizlerde pedagojik nedenler teması dezavantajlar kategorisinde yer almakta idi. Öğretmenlerin uygulanabilirliği açısından bu temayı belirtmelerinin nedeni, uygulama sayesinde ailelerin de kendilerini geliştirmelerine bir bakımdan imkan bir bakımdan zorunluluk sunuyor olması olarak açıklanabilir. Bu tema altında yer alan bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

GÖĞ3: *Devletin belirli kurumları aileyi de geliştirecek. Aileye de ilgili seminerler verecek. Burada önemli olan aile. Birey olarak sadece öğrenciyi düşünmüyoruz burada. Aileyi de düşünüyoruz. Aileyi eğiteceğiz ki o da çocuğu yetiştirsin. Mantıklı düşünüldüğü zaman aile yetişecek ve sıkıntılardan uzaklaşmış olunacak gibi.*

GÜÖĞ3: *Bazı aileler için mümkün. Aileler bu uygulama sayesinde birbirlerinden bir şeyler öğrenebilir. Okur-yazarlık artar diye düşünüyorum. Çünkü herkes okul yerine çocuklarını yanı başında, kendilerinin yetiştirmesini ister.*

Öğretmenlerin olumlu görüşleri arasında “**Çeşitlilik**” teması da yer almaktadır. Bu tema altındaki görüşler daha çok demokrasi için çeşitliliğin, farklı görüşlerin ve uygulamaların gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Öğretmenlerin çeşitlilik temasına ait görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmektedir:

GÖĞ1: Önemli olan insan yetiştirmek. Yani belirli bir insanlık önemli. İnsanların gelişebilmesi için farklı düşüncelere ihtiyaç vardır. Farklı düşünceler olmadan demokrasi olmaz. Farkı fark etmemiz lazım. İşte farkı fark edebilmek içinde farklı insanların olması lazım. Aynı olursa farklı farklı olmaz, çünkü aynı tip insan oluyor. Bu aynı tip insanda okullarda yetiştiriliyor.

GÖĞ4: Bence ev okulları mantıklı. Gelmesi olumlu olabilecek gibi. Arkadaşlarımın aksine farklı, karşı fikir olmak istiyorum. Farklardan değişik fikirler doğabiliyor. Ufkumuzu da geliştirebiliyor. Olaylara farklı yönlerden bakabilmeliyiz, tek bir yönden bakmamalıyız.

Adaletsizlik teması veliler tarafından dezavantaj olarak belirtilirken öğretmenler Türkiye’de ev okulu uygulamasına dair olumlu görüş olarak **“Eşitlik ve Adalet”** temasına uygun görüşler belirtmişlerdir. Bu görüşler üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadan aşağıdaki gibi belirtilmektedir:

GÖĞ1: Tamam şöyle bir şey var. Dini açıdan bakacak olursak, tamam aile çocuğuna evde eğitim verebilir. bu sayede istediği gibi çocuğunu eğitmiş olur. Bu sayede çocuk diğer akranlarından geri kalmayarak eğitim hakkını kullanmış olacaktır.

TÖĞ9: Bu yönden de bakmak lazım. Yani başka türlü de olabilir. Yani bireyin eğitim hakkı elinden alınamaz. Hangi düşüncede olursa olsun, bireyin kendi devletin imkanlarından yararlanabilir.

Ev okullarının Türkiye’de uygulanabileceğini belirten öğretmen görüşleri kısa vadede, daha hızlı sonuç alma durumlarında kullanılabileceğini belirtmektedirler. Bu görüşlerinin toplandığı tema **“Kısa Vadede Sonuç Alma Amacı”** olarak belirlenmiştir. Bu tema altında yer alan iki görüşe aşağıda yer verilmektedir:

GÖĞ3: Tanıdığım ve şahit olduğum bir şey anlatmak istiyorum. Eee komşumun çocuğu lisede istediği lise türüne yerleşemedi. Puanları tutmadı, bir şekilde olmadı yani. Ancak ailesi onun es kaza bir lisede okumasını da istemedi. Bunun yerine çocuklarını liseye gönderemedi.

Daha doğrusu açık liseye gönderdi. Kız çok başarılı oldu burada, tabi aile de çok destek verdi. Her gün ayrı çalışma şekilleri, dersler. Tam liseye giden öğrenci ile eşit performans sergilediler. Üniversite sınavlarına girdikleri dönemde kız gerçekten ciddi bir başarı gösterdi ve istediği bölüme rahatlıkla girdi. Aile ile görüştüğümde liseye göndermedikleri için çok iyi bir karar verdiklerini dillendirdiler. Kız sosyal yönden de çok iyi. Ayrıca özel ilgileri, hobileri de var. Bu ev okullarına bir örnek olabilecek durum. Yaşanmış bir örnek uygulanabileceğine dair işaret olmalıdır.

GÖĞ4: *Bunu tamamen uzun vadede bir eğitim olarak düşünmemek gerek. Öğrencinin eksiklerini tamamlayıp, belirli bir zaman dilimi içerisinde o eksikleri tamamladıktan sonra tekrar okullara devam edebilir. Ailenin isteğine bağlı olarak yapılacak ve eksikler tamamlanacak. Çocuk geri kalmış olabilir. Aile bu geri kalmışlığı kendi giderebilir mesela. Yaşı itibarı ile yine çocuk hani biraz daha hani aile biraz yardımcı olur. Ona uygun olarak programı ayarlar. Dersler verilir ve kısa süre içerisinde çocuk ailesinin desteği ile eğitimini alır. Böylelikle rahat rahat diğer eğitim sürecine katılır. Psikolojik olarakta kendini hazır hisseder çocuk. Bu şekilde yani güzel olur ve uygulanabilir.*

Öğretmenler tarafından belirtilen diğer iki görüşün yerleştirildiği tema ise “Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak Bölgeler”dir. Öğretmenler bu açıdan ev okulu uygulamalarının çok mantıklı ve verimli olacağını düşünmektedirler. Bu tema altında yer alan görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

GÖĞ2: *Aslında eğitime uzak kalan bölgelerde daha aktif uygulanabilir ancak anne-baba eğitimi çok önemli. Bu sağlandıktan sonra ev okulu daha mantıklı gibi.*

GÖĞ4: *Ayriyeten sürekli gezi halinde olan aileler olduğu için bu tarz eğitim uygun. Hiç bir zaman eğitim alamayan öğrencilerimiz var. Bunları da göz önünde bulundurmak gerek. Uygulanabilirlik açısından gerekli noktalar var yani. Durmadan aileler hareket halinde mesela iş icabı. Çocuk bir yerde kalamıyor, yani kalsa bile kaynaşmıyor*

tanışamıyor. En azından ailesi bu işi üstlenirse çocuk psikolojik olarak da kendi özgüvenini geliştirebilir. Bence daha iyi olur gibi.

Ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair sorulan soru karşısında öğretmenler çoğunlukla olumsuz olacağına dair görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler araştırmacı tarafından sekiz tema altında toplanmıştır. Bu temalar; **Pedagojik Nedenler, Eğitim Politikası, Toplumsal Uygunluk, Sosyo-Ekonomik Durum, Denetim, Eğitimden Uzaklaşma, Eşitsizlik ve Gelecek Kaygısı** olarak belirlenmiştir.

Olumsuz öğretmen görüşleri daha detaylı incelenirse “**Pedagojik Nedenler**” teması hem olumlu hem de olumsuz görüşler arasında yer almaktadır. Öğretmenlerin pedagoji kavramına bakış açılarından dolayı böyle bir durumun ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bu tema altında yer alan 17 görüşten bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

***GÜÖĞ2:** Ben söyledim biz anne-baba öğretmen olmamıza rağmen bile kendimize güvenemiyoruz. Şu durumda bile yetiştirirken çocuğumuzu acaba yanlış mı yapıyoruz diye çokça düşünüyorum. Bizim en büyük sıkıntımız neyi, ne zaman, ne şekilde yapacağımızı bilmemekten kaynaklanıyor.*

***GÜÖĞ4:** Bireysel anlamda, vatandaş olarak hak ve sorumluluklarımızı bilme noktasında pek çok eksikliğimiz var. Bunları bilemeyen ailelerden bu şekilde çocuklarını yetiştirmesini beklememiz ne kadar doğru olur, demokrasi kültürünü nasıl yerleştireceğiz? Bizim gibi toplumlar demokrasiyi içselleştirme konusunda sıkıntılar yaşaya, yaşam biçimi olarak benimsemeyen toplumların ev okullarını uygulayarak demokrasi anlayışını evde vermesi mümkün değildir. Aile yapılarını düşündüğümüz zaman uygun değil.*

“**Eğitim Politikası**” ile “**Toplumsal Uygunluk**” temalarına yönelik eşit sayıda görüş belirtilmiştir. Her iki temaya ait 14 olumsuz görüş belirtilmiştir. Bu görüşler sırasıyla:

TÖĞ10: Her hükümet kendi sistemini getirmeye kalkarsa eğitim laçka oluyor ve fayda yerine bizlere zarar getiriyor. **(Eğitim Politikası)**

EÖĞ2: Bizim eğitim politikamız ne yazık ki birilerinin terk ettiklerini kabul etmekle oluyor. Bu da öyle bir şey olmasın. Birileri deneyip vazgeçmek üzere iken bizler onlardan duyduğumuzu tamamen alıp uygulamaya çalışıyoruz. Böyle olacaksa sistem çok iyiye bile bize hiçbir artı sağlamaz. **(Eğitim Politikası)**

EÖĞ3: Aslına bakarsanız biz ne doğuyuz ne de tam anlamıyla batıyız. O kadar şeyler burada oluyor ki diğer tarafları düşünmüyorum. Eğitim okulda olur, arkadaşlarıyla beraber, öğretmenleriyle beraber olur sanki. **(Toplumsal Uygunluk)**

GÖĞ4: Bu konuda ilk önce ben konuşmak istiyorum. Söylediğiniz şeyler için aslında bizim ülkemizde 5-6 yıl önce bilim-sanat merkezleri açıldı. Orada çalışan arkadaşlardan duyduğumuz, çocuklar haftanın belirli günleri okula gelecek. Diğer günlerde bilim-sanat merkezlerine gidecek diye. Yetenekleri doğrultusunda eğitim alacaklar diye. Ama şu an mevcut şartlarda haftanın 5 günü okula geliyor, 2 akşamı bilim-sanat merkezine gidiyor, kalan 3 gün dershaneye gidiyor. Çocuk inadına tam tersine yeteneğini geliştirecekken daha çok körelmeye başlıyor. Zaten okula gelmek istemeyen öğrencinin velisi de zaten onun dünya ile alakası yok. Adamın tek derdi o günü geçirmek. Yani model alınan uygulamalar bizim ülkemizin genel yapısına kesinlikle uygun değil. **(Toplumsal Uygunluk)**

GÜÖĞ1: Şu var, eğitimde biz birçok kanunumuzu ve yaptığımız yenilikleri hep batıyı örnek alarak yapıyoruz ama burada eğitimin kültürün önemi de yadsınamaz. Dolayısıyla Amerikan veya batı toplumu ile Türk toplumu yapısı farklı kültürlerden olduğu için onların bakış açısı ile bizim bakış açımız çok farklı. Bireye ve öğrenciye bakış açılarımız çok farklı. **(Toplumsal Uygunluk)**

Ev okullarının Türkiye şartlarında uygulanabilirliğine dair öğretmenler tarafından belirtilen bir diğer olumsuz tema “**Sosyo-Ekonomik Durum**”dur. Bu tema altında öğretmenler 12 olumsuz görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları hiçbir değişiklik yapmadan aşağıda verilmektedir:

GÖĞ1: *Tamam kültür seviyesi yüksek olan ailelerde uygulayalım diyeceğiz ancak o ailelerde okumuşlar. Okuduktan sonrada evde oturmayı hiç biri kabul etmez. Üniversite mezunu hatta lise mezunu anne-babalar evde durmaz çalışır. Belirli bir yeteneği, kabiliyeti varsa ve kendini yetiştirdi ise ailesine destek olmak amaçlı çalışır. Ki bazı anne-babalar çocuklarını görmeden büyütüyorlar, çalışan bir anne olarak bunları görebiliyorum.*

GÜÖĞ2: *Bizim bunu Türkiye’de uygulayabilmemiz aslında çok zor. Çünkü şimdi biz kendi çocuklarımızı bile ya birilerine bırakıyoruz ya da kreşlere veriyoruz. Çalışmak zorundayız yani hepimiz. Bu yüzden de ev okulu olunca bunun için zaman çok az. Bu ve benzeri tedirginlikler illa ki aklımıza geliyor.*

“**Denetim**” ile “**Eğitimden Uzaklaşma**” temaları Bu alternatif eğitim anlayışının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair olumsuz etkenler olarak görülmektedir. Öğretmenler bu temalar altında görüşlerini belirtmişlerdir. Bu temalar altına uygun görülen ifadeler aşağıda yer almaktadır:

GÜÖĞ4: *Ailenin ne tür eğitim verdiğini de izlememiz mümkün değil. Bizim gibi Asyatik toplumlarda belirli kültürler var. Doğu-batı kültürlerinden kaynaklı bir çatışma var. Dolayısıyla bizim çocuklarımızın buradaki her ailenin evdeki okulda nasıl eğitim verdiğini, nasıl eğitim verdiğini çözmemiz mümkün değil. Kaldı ki Amerika’da bile küçük çocukların okullarını basıp, arkadaşlarını öldürdüklerini görmek hatta*

öğretmenine kızıp bunu yaptıklarını gördüğümüz için sıkıntı. Hatta bunu bizim toplumumuzda yaptığımız zaman başımıza neler geleceği bilinmez. Okullar bir şekilde çocukları ahlaki yönden de disipline ediyor bence. (Denetim)

GÜÖĞ5: *Zaten öyle düşünen bir veliye bu hak verilmemeli. Eğer öyle olursa günümüz toplumunu düşünürsek, işte çocuğunu tarlada çalıştırmak isteyen kişiler talep eder. Ya da kızımı okula göndermeyeyim erkekler görmesin diyenler talep edebilir. (Eğitimden Uzaklaşma)*

Ev okulu uygulaması eğer Türkiye’de gerçekleştirilirse öğrenciler arasında eşitsizlik oluşacağını öğretmenler belirtmektedir. Bu görüşlerine ait tema olarak “**Eşitsizlik**” teması belirlenmiştir. Bu tema altına uygun olabileceği düşünülen görüşlerden bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

GÜÖĞ3: *Vatandaş olarak eşitlik ilkesine uygun mu bir de onu değerlendirmek gerekir. Ev okulları toplumun tüm kesimlerine, bireylerine, ailelerine uygulanamadığı zaman, sadece belirli bir kesime uygulanması eşitlik ilkesine uygun mudur bunun değerlendirilmesi gerekir.*

GÜÖĞ4: *Toplumsal sınıf farklılıklarına ve kuşak çatışmalarına yol açar bence bu sistem.*

Ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair öğretmenlerin görüşleri arasında öneri özelliği taşıyan ifadelerde bulunmaktadır. Bu ifadeler “**Öneri**” teması altında düzenlenmiştir. Bu tema altında yer alan sekiz görüşü temsil edebilecek bazı görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

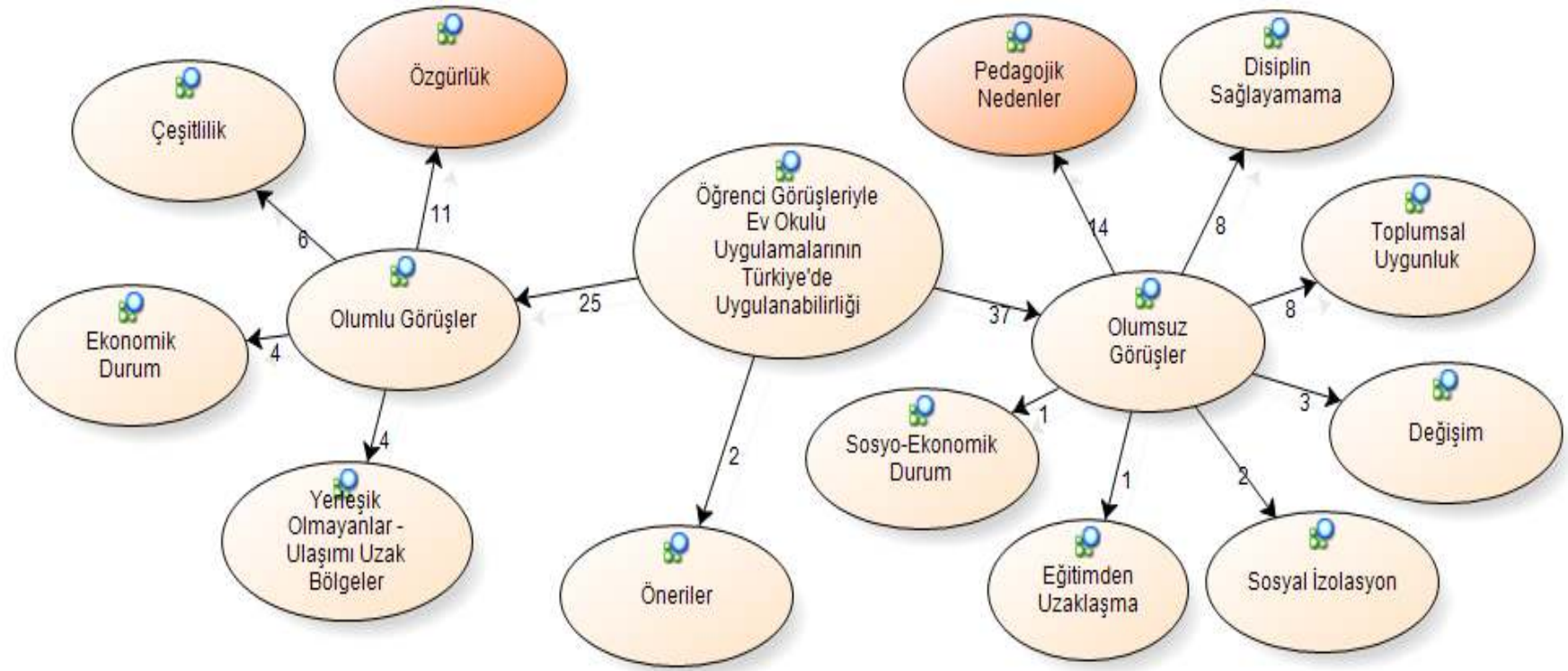
TÖĞ7: *Böyle bir sistem geldiğinde bence bir birim kurulmalı ve veliler denetlenmeli. O şart olmalı. Denetim olmalı.*

GÖĞ1: Denetleme mekanizması öğretim yönünden belki ölçülebiliyor ancak rehberlik yönünden de denetlenmeli. Bu sistem gelirse yaklaşık 2 ayda bir rehberlik açısından ne durumda gibi araştırılrsa güzel olur.

GÖĞ3: Velilerin belirli bir yeterliliği olmalı. Aileyi yalnız bırakmak değil, aileye de destek olunmalı. Devletin belirli kurumları aileyi de geliştirecek. Aileye de ilgili seminerler verecek. Burada önemli olan aile. Birey olarak sadece öğrenciyi düşünmüyoruz burada. Aileyi de düşünmüyoruz. Aileyi eğiteceğiz ki o da çocuğu yetiştirsin. Mantıklı düşünüldüğü zaman aile yetiyecek ve sıkıntılardan uzaklaşmış olunacak gibi.

4.6.4. Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerde genelde daha çok görüş belirten öğrenci paydaşı bu soruda da olumlu, olumsuz ve öneri temalarına uygun düşecek görüşler belirtmişlerdir. Ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair olumlu olabilecek 25 görüş, olumsuz olabilecek 37 ve öneri olabilecek iki görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerine dair yapılan analiz sonuçlarının şematik gösterimi aşağıda Şekil 40’da verilmektedir:

Şekil 40. Öğrenci görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Eğitimin ham maddesi olan öğrencilerin ev okullarının uygulanabilirliğine dair belirttikleri görüşlerinden 25 ifade olumlu teması altına yerleştirilmiştir. Bu görüşlerde kendi içerisinde alt temalara ayrılarak analiz işlemi tamamlanmıştır. Olumlu temasına ait alt temalar; **Özgürlük, Çeşitlilik, Ekonomik Durum ve Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak Bölgeler** olarak adlandırılmıştır.

Belirtilen görüşler daha detaylı incelendiğinde “**Özgürlük**” temasına dair görüşün temeli maarif müfettişleri tarafından belirtilen görüş ile paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir. Öğrenciler bu temaya uygun 11 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda görülmektedir:

GÖC10: *Uygulanabilir. Çünkü herkesin sevdiği bir ders vardır. Okullarda sevmedikleri dersi dinlemek yerine evlerinde daha rahat olunabilir.*

GÜÖC11: *Bence genellikle ev okulu seçilir. Okullara bazı nedenlerle gelmek istemeyen o kadar çok öğrenci var ki. Onlar ve aileleri için çok güzel olur. Bence uygun da olur. Çünkü geri kaldıkları dersleri tekrar ederek, tane tane daha iyi öğrenmelerine ortam sağlanabilir. Annesi ve babasıyla çalıştığında çalışma saatlerini ona göre ayarlayabilirler. Olur yani bence.*

TÖC2: *Bazen okullarda öğretmenlerimizden korkuyoruz, farklı bir fikir sunacaksın ama öğretmen ne der diye hep düşünüyorsun yani. Aksine evde daha özgür olacağız. Bence sadece bu nedenden bile Türkiye’de uygulanabilir.*

Öğrenciler tarafından Türkiye’de uygulanabilirliğe dair olumlu gördükleri görüşlerinin toplandığı bir başka tema da “**Çeşitlilik**”tir. Bu temaya uygun görülen görüşlerden bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

TÖC3: *Şöyle bir şey düşünmüştüm. Mesela bizde tabi ki uygulamadığımız için sonuçları kendimiz tahmin ediyoruz şu anda. Ama mesela şu anda Amerika Türkiye’den baya bir ilerde ve evde eğitim sistemini kullanıyorsa demek ki evdeki öğretim işe yarıyor demek olabilir.*

Değişik fikirler, uygulamalar bence gereklidir.

GÜÖC9: *Bence ev okulları gelmeli Türkiye'ye. Çünkü daha iyi ve avantajlı olduğunu düşünüyorum ben. Herkes farklı uygulamalar yaparak, daha renkli ve eğlenceli sonuçlar ortaya çıkabilir.*

Öğrenciler tarafından dörder farklı görüşten oluşan başka iki tema daha bulunmaktadır. Bu temalar; **“Ekonomik Durum”** ve **“Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak bölgeler”** temalarıdır. Bu temalar için araştırmacı tarafından uygun görülen görüşlerden bazılarına aşağıda yer verilmektedir:

GÜÖC9: *Bence ev okulları seçilir. Çünkü okul bazen ekonomik yönden sıkıntı çıkarabiliyor. Evde daha rahat ve serbest olabiliriz. (Ekonomik Durum)*

TÖC5: *Sanatçılar, askerler falan, polisler özellikle sürekli şehir değiştiriyor. Aslında onlar için ev okulu daha ideal. (Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak bölgeler)*

TÖC7: *Bence Türkiye'ye gelirse doğu bölgelerine gitmesi lazım. Yani mesela bazı aileler çocuklarını okullara göndermedikleri için ev okulu uygulamasını kullanabilirler. Ama bazı yerlerde bazı bölgelerde hiç gerek yok. O yüzden ev okulu uygulaması gelirse doğuya gelsin, gelmezse de bence hiç gerek yok. (Yerleşik Olmayanlar-Ulaşımı Uzak bölgeler)*

Ev okulu uygulamasının Türkiye'ye uygunluğu konusunda belirtilen 25 olumlu görüşün yanı sıra olumsuz görüşler de bulunmaktadır. Olumsuz anlam taşıyan 37 görüş bulunmaktadır ve bu görüşler yedi ayrı tema altında toplanmıştır. Bu temalar; **Pedagojik Nedenler, Disiplin Sağlayamama, Toplumsal Uygunluk, Değişim, Sosyal İzolasyon, Eğitimden Uzaklaşma ve Sosyo-Ekonomik** durum olarak kodlanmıştır.

Belirtilen görüşler incelendiğinde en çok **“Pedagojik Nedenler”**e yönelik fikir sunulduğu görülmektedir. Bu tema altında 14 farklı ifade bulunmaktadır. Bu ifadelerden örnek olacak birkaçı aşağıda yer almaktadır:

GÜÖĞ5: *Türkiye tarım toplumu olduğu için çoğu aile tarımla*

ilgilileniyor. Biri çiftçidir, diğeri ev hanımı mesela. Bir öğretmenimiz, doktorumuz çok fazla yoktur. Mesela Amerika'ya göre daha fazla tarımla uğraşıyoruz. Tarımla uğraşan aileler çocuklarına ona yönelik eğitim verebilir. Mesela babam bana buğdayın nasıl ekildiğini öğretebilir ama bu sınavda benim işime yaramaz.

GÜÖC8: *Bence okullar seçilir. Çünkü zaten kısıtlı olanakların olduğu çoğu yerde eğitime gerekli önem verilmedi geçmişte. Bu yüzden annenin de babanın da eğitim seviyesi çok iyi değil. Genelde evde kalanlarda anneler olduğu için onların eğitim seviyeleri çok önemli. Genelde de çok düşük. Ayrıca bir şey daha var, okula göndermek için can atan aileler var. Yani çocuk evde durmasında naparsa yapsın diye düşünen aileler de var ne yazık ki.*

“Disiplin Sağlayamama” ve “Toplumsal Uygunluk” temaları da olumsuz başlığı altında incelenmektedir. Öğrencilerin bu temalara ait belirttikleri görüşleri şu şekilde verilebilir:

TÖC3: *Öğrencide şöyle bir durum olabilir mesela öğrenci zaten şu an Türkiye'nin genelinde çok çalışmak isteyen bir öğrenci yok genelde öğretmenin ve ailenin yardımıyla oluyor. Öğrenci evde bir eğitim olursa kendini rahata bırakabilir ve sınav geldiğinde kötü sonuç alabilir. Disipline olma konusunda sıkıntı yaşar. (Disiplin Sağlayamama)*

TÖC10: *Bir de Türk milleti olarak gerçekten miskin bir devletiz. Kabul edelim. Okul olduğunda erkenden kalkıyoruz, işte sabah erken kalkmayı öğreniyoruz en azından okulumuza geliyoruz. Hani en azından belirli bir tempomuz oluyor. Ben bu tempodan memnunum. Evde olsaydım sürekli yat, bilgisayar oyna. Arada boş kalamamak için ders çalış veya bilgisayar oyna. Neden? Çünkü bir zorunluluğun yok, evde eğitim görüyorsun sen. Yani bunu çoğu kişi yapacak. Evde herkes çok rahat olacak. (Disiplin Sağlayamama)*

TÖC6: *Evet ben de onu söyleyecektim. Türkiye hani başka hani*

başka ülkeler başka. Herkesin yaşam tarzı farklı. Bence Türkiye'de hani o kadar olmazdı. Avrupalılar işlerinin arkasında hani daha fazla duruyorlar. Ama biz hemen kaçabiliyoruz. Biz yapacağımız işte yapmadan hemen korkup kaçıyoruz. (Toplumsal Uygunluk)

“Değişim” temasına yönelik öğrenciler tarafından olumsuz olarak nitelendirilen üç görüş belirtilmiştir. Bu görüşler aşağıda yer almaktadır:

EÖC2: Bence bu sistemden şikayetçi olanlar o sistemi asla gerçekleştiremez. Değişim bunlar için imkansız görülmektedir. Ayrıca değişim her zaman iyi olmayabilir.

TÖC8: Bence eee ev okulu Türkiye'ye gelirse faydası olacağı yerine zararı olur. Çünkü Türkiye'nin eğitim otoritesi oturmuş vaziyette. Bunu bir daha değiştirmeye gerek yok diye düşünüyorum. Hem bu sisteme alışabilenler olur, eee alışamayanlar olabilir. O yüzden farklılıklara yol açabilir ve zararı daha çok olur diye düşünüyorum.

Öğrenciler sosyalleşme konusunu önemsemekteler ve bunun okullar aracılığıyla daha kolay olduğunu belirtmekteler. Bu düşüncelerinin birleştirildiği tema “**Sosyal İzolasyon**” olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrenciler uygulamanın olumsuz olacağına dair “**Sosyo-Ekonomik Durum**” durumu belirterek de karşı çıkmaktadırlar. Bu temalara ait görüşler aşağıda bulunmaktadır:

TÖC5: Biz aslında okuldaki sistemden şikayet ediyoruz ama okul olmadan da yapamaz durumdayız şu an. Onun sayesinde birçok arkadaşımız ve paylaşımımız var. Ama ev okulunda bunu yapamayız. O yüzden Türkiye'ye gelmemeli. (Sosyal İzolasyon)

GÜÖC10: Orta halli aileler geçimlerini sağlamak için çalışmak zorundalar. Türkiye'de de böyle aile sayısı çok olduğu için uygulanamaz. (Sosyo-Ekonomik Durum)

Eğer Türkiye'ye ev okulu uygulaması gelirse öğrenciler eğitimden uzaklaşılacağını düşünmekteler. Bu yüzden uygulamaya sıcak bakmamaktalar. Bu

düşüncelerini belirttikleri görüş “**Eğitimden Uzaklaşma**” teması altında toplanmıştır:

TÖC6: *Bence araya giriyorum ama bence doğuya gelsesin. Çünkü doğuda okullar olsun. Çünkü doğuda zaten eğer uı hani aile ev ortamlarında ders görürse çocuk aile ben öğretmek istemiyorum der mesela aile onu çalıştırır tarlada veya başka şeyler. Onun için pek güvenceli olduğunu düşünmüyorum. Okullarda öğretmenler bazen onları ikna etmeye çalışıyorlar. Ama ev yönteminde hiç olmaz. Genel olarak Türkiye'ye gelirse eğitimden kopacak veya koparılacak çocuklar olacak.*

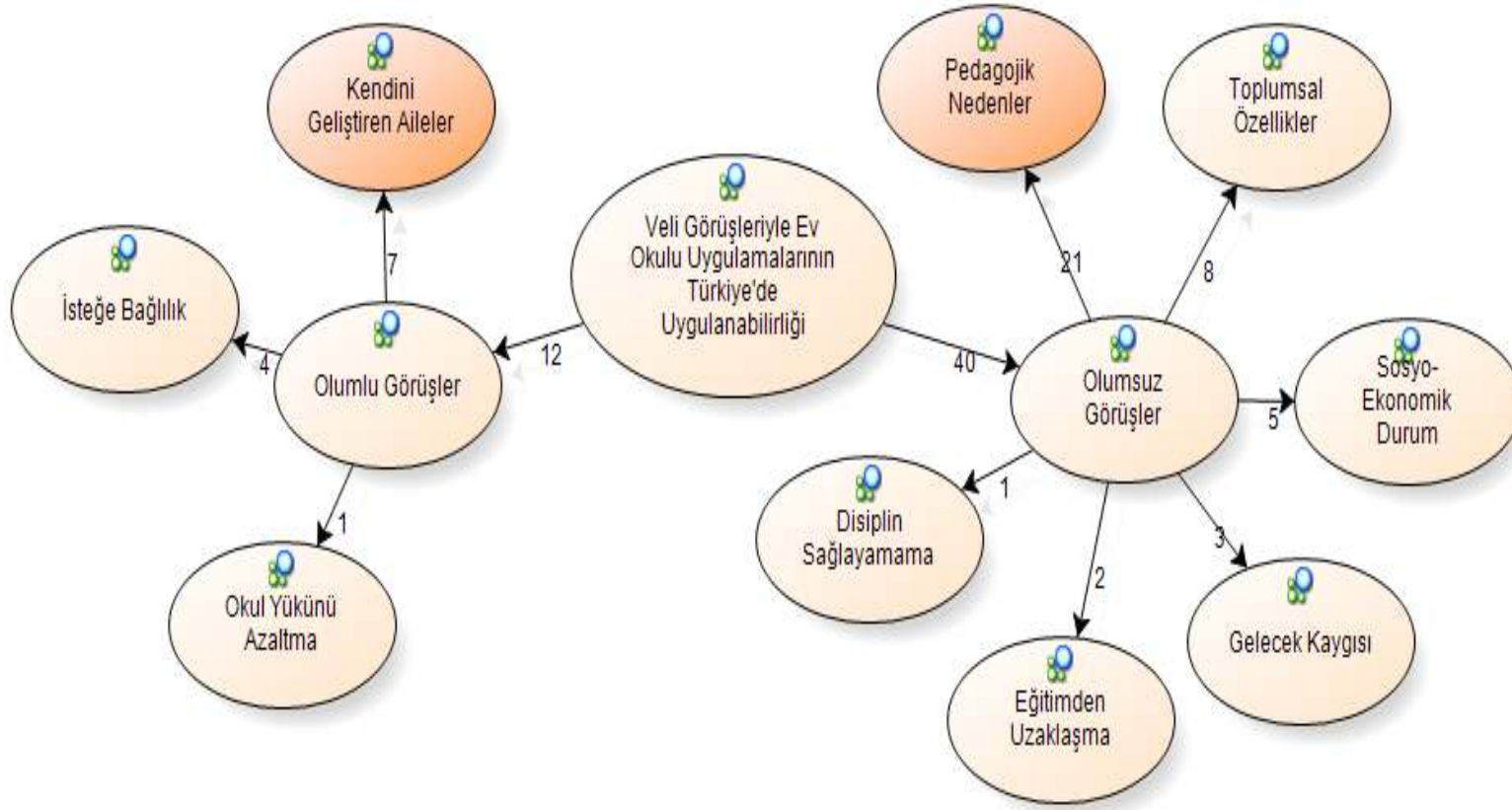
Ev okullarının Türkiye'ye uygulanması noktasında öğrenci görüşleri arasında önerilerde bulunmaktadır. Bu öneriler daha çok uygulamaya karar verildiğinde çoğunluğun fikrinin alınmasına yönelik görülmektedir. İfade edilen görüşler aşağıda yer almaktadır:

TÖC5: *Şey de olabilir aslında böyle Türkiye genelinde bir anket yapılırsa hangisini tercih edersiniz diye daha yüksek çıkan seçilebilir aslında.*

TÖC4: *Bence de görüş alınmalı. Velilerin ve öğrencilerin görüşleri alınmalı. Hatta eğitime giren veya eğitim görmüş herkese sorulmalı öyle uygulanmalıdır.*

4.6.5. Veli Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Ev okullarının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair 52 görüş belirten veliler olumlu ve olumsuz temalara dair fikir beyan etmişlerdir. Öneri olabilecek hiç görüş belirtmemişlerdir. Velilerin görüşlerinin analiz sonuçlarının yer aldığı şematik gösterim Şekil 41’de verilmektedir:

Şekil 41. Veli görüşleriyle ev okulu uygulamalarının Türkiye’de uygulanabilirliği

Velilere ait görüşler incelendiğinde, toplam 40 görüş olumlu tema altında, 12 görüşte olumsuz tema altında belirttikleri görülmektedir. Olumlu temaya ait görüşleri altı tema altında gruplandırılmıştır. Bu temalar; **Kendini Geliştiren Aileler**, **İsteğe Bağlılık** ve **Okul Yükünü Azaltma** olarak adlandırılmıştır.

Ev okulu uygulaması Türkiye’de gerçekleştirilirse ailelerin buna ayak uydurabilmek için çaba sarf edecekleri yönündeki görüşler **“Kendini Geliştiren Aileler”** teması altında ele alınmıştır. Bu temaya uygun yedi görüş elde edilmiştir ve bu görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

***GÜV1:** Arkadaşın söylediği olursa çok da güzel olur. Anne-babalar da kendilerini geliştirmiş olur. Sistem sadece çocuklar için değil, toplum için fayda sağlar hale gelir. Anne-babalar kendilerini geliştirirler, çalışırlar. Normal zamanda bir kitap okumayanlar bu durumda illaki okur.*

***GÜV5:** Evet aslında olur bu. Okumanın yaşı yoktur. Mesela benim çocuğum evde bilgisayar biliyor ama ben bilmiyorum. Eşim zaten bilmiyor. Şimdi ben bilmem yok. Bazen bir şeye bakmak gerekiyor, çocuklar sürekli işim var, sonra bakarız diyorlar. Bu bir süre sonra can sıkır hale geliyor. Sonra ben dedim bu bilgisayarı öğreneceğim. Sonra kızıma sordum öğret bana dedim. Başta öğretmek istemedi, öğrenemeyeceğimi düşünerek ama sonra öğrendim. En azından şimdilik işimizi görecektik kadar biliyorum. Yani veli de kendini yetiştirecek. İster üniversite, ister ilkokul fark etmez. Her zaman kendini geliştirmeli. Hayat okulunu okurken gelişime açık olmalı. Kişinin okuma-yazması varsa bence çok şeyi halledebilir.*

***GV3:** Sorumluluk bizlere verilirse biraz kendimizi suçlu hissederiz. Belki de bu sayede kendimizi biraz geliştirebiliriz. Aslında iyi bir yöntem. Anne-baba ve çocuğun tam olarak anlaşması gerek.*

Velilerin olumlu gördükleri bir başka tema ise **“İsteğe Bağlılık”** olarak adlandırılmıştır. İsteğe bağlı olduğu sürece olumlu sonuçlar olacağını belirtmektedirler. Bu yöndeki bazı görüşler:

GV1: Türkiye için değişik bir konu aslında. Belki 3 çocukluyum ben, ev okulu sistemi belki daha avantajlı. Bir tane öğrenciyi eğitmektense aynı anda 3 tane öğrenciye ders vermek daha avantajlı. Olabilir gibi. Seçim hakkı belirli bir düzende isteğe bırakılarak mantıklı.

GV3: Yapılırsa belki de güzel şeyler çıkabilir yani. Gücümüz yettiğince yardımcı olmaya çalışırız yani. Sosyal dersleri özellikle verebiliriz sayısal dersleri olmasa da. Nerde, kimden, destek alacağımız ya da nasıl olacağı ailelere bağlı olursa elbet uygun çözüm yolları bulunur.

Velilerin görüşleri dikkate alındığında, sadece bir görüş olumlu olarak Türkiye’de okul yükünü azaltacağı görüşündedir. Bu görüş “Okul Yükünü Azaltma” teması altına alınmıştır:

GV1: Türkiye de sınıf mevcutlarının azalmasında belki fayda sağlar. Çok kalabalık yerler var. 50-60 kişilik sınıflar var. Belki onları rahatlatır.

Velilerin görüşlerinin bulunduğu bir diğer ana tema olumsuz olarak kodlanmıştır. Bu tema altında yer alan alt temalar; **Pedagojik Nedenler, Toplumsal Özellikler, Sosyo-Ekonomik Durumlar, Gelecek Kaygısı, Eğitimden Uzaklaşma ve Disiplin Sağlayamama** olarak adlandırılmıştır.

Diğer paydaşlarda olduğu gibi velilerde pedagojik nedenlerden bahsetmiştir. 21 farklı görüş “Pedagojik Nedenlerden dolayı Türkiye’de ev okulu uygulamasının olumsuz sonuçlar doğuracağını düşünmektedir. Bu temaya ait bazı görüşler aşağıda verilmektedir:

EVI: Ya pedagojik formasyon almış olsak bile bir kere düzenli ve tam donanımlı olmak lazım. Evde de okuldaki gibi düzenli olmak lazım. Türkiye’de kaç kadın bu saat bizim ders saatimiz diyebilecek. Mümkün değil gibi.

GV1: Bence de olumsuz bu. Mesela tek çocuklu değil bir anne-baba. 1 tane, 2 tane, 3 tane çocuk. Hepsine ev okulu uygulaması ve ayrı ayrı branşlarda destek sağlamak zor olabilir bence.

Her ülkenin, her toplumun kendine özgü özelliklerinin olduğuna dikkat çeken velilerin görüşleri “**Toplumsal Özellikler**” teması altında toplanmıştır. Bu temaya ait örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

EV2: Türk aile yapısı olarak bizler biraz duygusalız. Dayanamayız çocuklarımızın zora girmesine. Otoriteyi sağlayamayız biz evde.

EV3: Kendi başarısızlığımız belki ama çocuğa atarız. Bu bizim başarısızlığımız olacak belki. Tabi ben geçip internetten araştıracağım, çalışacağım, anlatacağım o sene sonunda düşük not alırsa vay haline onun. Sanırım ilgilenen anne-babaların çoğunda olur çocukları yer bitirirler.

Diğer paydaşlarda olduğu gibi veliler de “**Sosyo-Ekonomik Durumlar**” temasına uygun gelecek görüşler belirtmişlerdir. Beş farklı görüş bu tema altında yer almaktadır:

GÜV9: Türkiye’de % 75’i 2. sınıf bir yaşam sürüyor. % 15’ikadar üst seviye geriye kalan % 10’u çok iyi yaşayan insanlardan oluşuyor. Şimdi ben size soruyorum % 10 iyi yaşayan bir ülkede bana ne kadar iyi bir eğitim verebilirsiniz evde. Kendimden bahsetmiyorum sadece asgari 600-700 lira ücretle geçinen bir ailede eğitim yapamazsın. Az önce dedim misafirlerimiz geldi. Bizde bir çocuk diğerinin evine gittiğinde veya bir diğeri ona geldiğinde istediğimiz gibi çalışma imkanı yok hocam. Benim de yok.

Diğer paydaşların belirtmediği ancak veliler tarafından görüşlerin yerleştirildiği bir diğer tema da “**Gelecek Kaygısı**”dır. Veliler geleceğe yönelik önceliklerinin farklı olduğu yönünde görüşler belirtmektedir. Bu görüşlerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

GV6: Yapılacak çok işimiz var ama önceliğimiz hep uygun diploma ve para getiren iş olduğu için uygulama sıkıntılı olur.

EVI: Biraz önce dediğim gibi bizim amacımız diploma olduğu için bizler yapamayız. Keşke ben de geniş bir kadın olsam, aman olmazsa olmasın diyebilsem, hiç bir şeyi umursamasam sıkıntı değil. Ama

çabalamak zorundayım ama bizlerin yapacağı şeylerde sınırlı. Süreç içinde sadece biz değil çocuklarımızda çabalamalı ki başarıyı yakalayabilelim. Amaç bu olunca baskıcı ve sıkıcı aileler oluruz bence.

“Eğitimden Uzaklaşma” teması altına uygun görülen iki görüş bulunurken **“Disiplin Sağlayamama”** temasına uygun bir görüş bulunmuştur. Bu temalara ait görüşlere aşağıda yer verilmektedir:

***TV9:** Bu sistem bizi geriye götürür gibi. Okullaşma oranını artırmak için yapılan tüm çabalar boşa gidebilir. (Eğitimden Uzaklaşma)*

***TV10:** Kötü amaçla da kullanmak isteyen olabilecek. Diyecek çocuğumun böyle bir şansı varsa tamam ben alacağım evde ben seni okutacağım. Ama onu okutmayacak, belki çalıştıracak, belki kızsız evlendirecek. (Eğitimden Uzaklaşma)*

***EV2:** Ben öğretmenin okulda kurduğu o disiplini, otoriteyi kuramam evde çocukların üzerinde. Evet çocuktan çocuğa değişiklik gösterse bile ben yapamam. (Disiplin Sağlayamama)*

BEŞİNCİ BÖLÜM

V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucu elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara, ulaşılan sonuçların konu ile ilgili olarak alanda yapılan diğer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmasına yer verilmektedir. Ayrıca yapılan bu tartışmalar sonucu ortaya çıkan öneriler de bulunmaktadır.

5.1. Sonuç

Bu bölümde nitel bulgulardan elde edilen sonuçlara yer verilmektedir. Veri toplama amaçlı yapılan görüşme temelinde altı sorudan oluşmaktadır.

1. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlar
2. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri
3. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okuluna Dair Metaforlar
4. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Avantajları
5. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamalarının Dezavantajları
6. Eğitim Paydaşlarının Görüşlerine Göre Ev Okulu Uygulamasının Türkiye’de Uygulanabilirliği

Her bölüme ait sonuçlar ayrı ayrı başlıklar altında verilmiştir.

5.1.1. Eğitimde Yaşanan Sorunlara İlişkin Sonuçlar

Maarif müfettişleri, eğitimde alt yapı sorunlarından ve Milli Eğitimin istikrarsız bir yapıya sahip olmasından kaynaklı sıkıntılar yaşandığını belirtmektedir. Bu sıkıntıların yansımaları olarak nitelik bakımından da eksikliklerin olduğu görüşü belirtilmektedir. Hem devletin hem de ailelerin yaşadığı maddi sıkıntıların yansımaları eğitim sistemi olarak net bir şekilde görülmektedir. Değişen zamanla birlikte, özellikle yeni nesil öğrencilerin var olan değer yargılarından uzaklaşması eğitimde yaşanan sıkıntılar arasında görülmektedir.

Okul yöneticilerinin görüşleri müfettişlere göre daha çok konuda sorunlar olduğunu belirtmiştir. Okul yöneticileri tarafından en ciddi sorun olarak yönetsel sıkıntılar belirlenmiştir. Milli Eğitimin politikalarından, yapılan planlardan, eğitim

programlarından ve bunların uygulamalarından kaynaklı sıkıntıların olduğu belirtilmektedir. Ayrıca özellikle okulların fiziki yapılarının eğitim için bazen uygun, bazen de yeterli olmadığı noktasında birleşmişlerdir. Okul yöneticileri eğitimle ilgili bir durum olduğunda söz hakkı eğitimcilerin olması gerektiğini belirtmektedirler.

Öğretmenlerin görüşleri de okul yöneticilerinin görüşleri ile belirli noktalarda benzerlik göstermektedir. Yapılan planlar ile politikaları ve bunların sonucu elde edilen eğitim programları ve bunların uygulamalarının eğitim için sorun olduğunu belirtmektedirler. Maarif müfettişleriyle benzer olarak değerlerden uzaklaşan nesillerin yetişmesi ile alt yapı sorunları dile getirilmiştir. Öğretmenlerin sürekli muhatap oldukları velilere yönelik sorunlar olduğunu belirtmeleri dikkat çekmektedir.

Eğitimin en aktif paydaşı olan öğrenciler genel olarak tüm paydaşların görüşlerine benzer sorunlar belirtmişlerdir. Ancak onlarda en önemli sıkıntı olarak Milli Eğitimin politikalarını görmekteirler. Okullarda gerçekleştirilen uygulamalardan çok memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Yapılan eğitimin sadece müfredat çerçevesinde olması öğrencileri rahatsız etmektedir. Dünyada neler olup, bitiyor bunları duymak, öğrenmek istiyorlar ve bu isteklerini okullarda gerçekleştirmek istiyorlar. Alt yapısı oluşturulmadan değişen sistemler öğrencileri de rahatsız etmektedir. Ayrıca öğrenciler çevreleri tarafından sürekli yarış haline sokulmaları konusunda da ciddi rahatsızlıklar duymaktadır.

Eğitimde aslında destekleyici olarak varlıkları çok önemli olan bir diğer grup veliler ise, planlamaların sağlıklı yapılmadığından şikayet etmektedirler. Dış ülkelerden alınmadan, kendi yapımıza uygun sistemlerin geliştirilmemesinden kaynaklı sorunların olduğu belirtilmektedir. Bunun sonucu olarak sürekli değişmek zorunda olan sistemlerden yana olumsuzluklar yaşadıklarını belirtmektedirler. Veliler de yeni yetişen nesillerin farklı olmasından, değer yargılarından uzak olmalarından kaynaklı sıkıntılar olduğunu belirtmekte ve bunun için eğitimin öneminden bahsetmektedirler. Eğitimde yaşanan tüm sorunların yanı sıra alt yapının da eğitim için uygun olmadığını belirtmektedirler. Ayrıca kendilerine karşı da eleştirel yaklaşarak, velilerden kaynaklı sorunların da olduğunu belirtmektedirler.

5.1.2. Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Eğitim paydaşları öncelikle eğitimde yaşadıkları sorunlardan bahsetmiş, daha sonra bu sorunları giderebilmek için ne gibi önlemler alınması gerektiği yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Belirtilen görüşlere ait sonuçlara tüm eğitim paydaşlarına göre sırasıyla aşağıda yer verilmektedir.

Maarif müfettişleri öncelikle sisteme dair değişimlerin yapılması gerektiğini belirtmektedir. Görüşler incelendiğinde en çok sorunun Milli Eğitimin politikalarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Mali konular ve alt yapı sorunlarına yönelik de çözüm önerilerinde bulunmuşlar ve ekonomi ile fiziki koşulların iyileştirilmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Yönetici olmalarından kaynaklı olduğu düşünülen, yönetici atamalarına yönelik de düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul yöneticilerinin de önerileri maarif müfettişleri ile benzerlik göstermektedir. Okul yöneticilerin ekonomi konusunda sıkıntıların olduğuna dair görüş belirtmemelerine rağmen öneri olarak ekonomik iyileştirmelerin yapılmasını iletmeleri dikkat çekmektedir. Özellikle yönetim konusunda yasal düzenlemelerin yapılmasını, okullara yönetici olarak yönetimle ilgili bir kişinin, kendilerinin ise eğitim liderleri olarak görev yapmaları gerektiğini belirtmektedirler.

Eğitim programlarında ve uygulamalarında yaşanan sorunlara öğretmenler tarafından öneri getirildiği görülmektedir. Özellikle öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine uygun eğitim almaları gerektiğini belirtmektedirler. Meslekleri toplumun algılarına göre değil kişilerin yeteneklerine göre belirlenmesi gerektiğine dikkat çekmektedirler. Ayrıca ailelere destek amaçlı eğitimler, seminerler verilmesi gerektiğini belirtmektedirler.

Öğrenciler okulları istedikleri zaman ulaşabilecekleri mekanlar olarak görmek istemelerinden dolayı, “sürekli açık tutulmalı” yönünde önerilerde bulunmaktadır. Okulların sadece ders saatlerinde değil, her an eğitim için uygun ortamlar olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedirler. Ayrıca ders saatlerinin, uygulamaların öğrencilerin özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğine vurgu yapmaktadırlar. Denetim öğrenciler tarafından hoş görülmeyen bir olgu olmasına rağmen, öğrenciler denetimin daha etkili şekilde yapılması yönünde görüş belirtmektedirler. Ayrıca öğrenciler, eğitimin kendileri için olduğunu belirterek bu süreçte söz hakkına sahip olmak istediklerini belirtmektedirler. Eğitimin birçok basamağında öğrenci katılımının

önemli olduğuna dikkat çekerek bunun sağlanması gerektiğini belirtmektedirler.

Veliler de öğretmenler ve öğrenciler gibi sorunlara çözüm olarak ilk olarak uygulamaya dair düzenlemelerin yapılmasını önermektedirler. Veliler tarafından sorun olarak belirtilen görüşlere yönelik çözüm önerileri sunulduğu görülmektedir. Sistemde gerekli düzenlemelerin yapılması ve fiziksel düzenlemeler, iyileştirmeler de gerçekleştirilmelidir. Öğrencilerde olduğu gibi veliler de eğitimde süreçte etkin olmayı istemektedirler.

5.1.3. Ev Okuluna Dair Metaforlara İlişkin Sonuçlar

Ev okuluna dair genel olarak bilgilendirme yapılmadan önce eğitim paydaşlarından ev okuluna dair görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Bu belirtilen görüşler neticesinde elde edilen sonuçlar ayrı ayrı aşağıda verilmiştir.

Maarif müfettişleri, öğrencilerin ev ortamında eğitimlerini yaptıklarına dair görüş belirtmişlerdir. Ayrıca ev okullarının genel anlamda bilinen okullara yönelik ön hazırlıkların yapıldığı yerler olarak belirtmişlerdir.

Okul yöneticileri ise, ev okullarını öğrencilerin bireysel özelliklerinin dikkate alındığı programların olduğu uygulama olarak düşünmüşlerdir. Ayrıca uzaktan eğitim olabileceğine yönelik de görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri ise daha çok çeşitlilik göstermektedir. Öncelikle öğretmenler, maarif müfettişleri ile benzer cevap vererek evde eğitim olarak görüş belirtmişlerdir. Ancak maarif müfettişleri daha yüzeysel olarak düşünürken öğretmenler bu uygulamanın sağlık sorunlarından kaynaklı da uygulanabiliyor olacağını söylemişlerdir. Ayrıca ev okullarının uzaktan, teknoloji eşliğinde yapılan eğitim olduğunu da düşündüklerini belirtmişlerdir. Bir grup öğretmen ise açık öğretim olarak nitelendirilebileceğini düşünmektedir.

Öğrenciler ise internet veya televizyon üzerinden, canlı yayınlar ile öğretmenlerin ders yapması olarak yorumlamaktadırlar. Bir grup öğrenci ise öğretmenlerin evlere gelerek ders verdiği bir sistem olabileceğini belirtmiştir. Aynı şekilde okulların yanı sıra evlerde özel derslerin alınması olarak da yorumlanmaktadır. Her branştan öğretmen evlere gelerek öğrencilere eksik kaldıkları noktalarda yardımcı oldukları yönünde düşündüklerini belirtmişlerdir.

Veli görüşlerinden elde edilen sonuçlar öğretmen ve öğrenci görüşlerinin

birleşimine benzerlik göstermektedir. Veliler diğer eğitim paydaşlarından farklı olarak ev okuluna dair plansız yapılan eğitim olarak görüş belirtmişlerdir.

5.1.4. Ev Okulu Uygulamalarının Avantajlarına İlişkin Sonuçlar

Alternatif bir eğitim uygulaması olan ev okullarına dair genel bilgilendirme yapıldıktan sonra katılımcılara ev okulu uygulamalarının avantajları neler olabileceğine yönelik soru sorulmuştur. Verilen cevaplara göre elde edilen sonuçlar her eğitim paydaşı için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Maarif müfettişleri, ev okullarının okullarla ulaşım konusunda sıkıntı yaşayanlara yönelik olumlu olacağına dair görüş belirtmişlerdir. Bir başka boyuttan da baktıklarında devletin üzerinde olan yükün bir kısmının ev okullarına giderek, devletin rahatlayacağını belirtmektedirler.

Okul yöneticileri ise, farklılıkların, çeşitliliğin fayda getireceğini belirterek alternatif olacağı yönünde görüşler belirtmişlerdir. Maarif müfettişlerinde olduğu gibi okul yöneticileri de devletin yükünün azalacağını ve bunun olumlu olacağını belirtmektedir. Ayrıca okul yöneticileri ev okulu uygulamaları sayesinde öğrencilerin kendi ilgi, istek veya ihtiyaçlarına uygun eğitimi alma şansını yakalayacaklarını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin görüşlerine ait bulgular incelendiğinde, bireyselleştirilmiş eğitim boyutunda avantaj sağlayacağı sonucu elde edilmektedir. Ayrıca öğretmenler ev okulları sayesinde, öğrencilerin akranlarından ve okul çevresinden öğrendikleri olumsuz özelliklerden korunabileceğini belirtmektedirler. Öğretmenler diğer paydaşların belirttiği devletin yükünü azaltma amacını daha alt boyutta ele alarak, okulların yükünün azalacağını belirtmektedirler. Bu sayede sınıf mevcutlarının azalacağını düşünmektedirler. Ayrıca öğrenciler üzerinde yıpratıcı etkisi olan sınav, stres ve rekabet unsurlarından uzaklaşacaklarını düşünmektedirler.

Öğrencilerin görüşlerine ait sonuçlara bakıldığında ise, ev okulları sayesinde öğrenciyi merkeze alan bir öğrenme ortamı oluşacağını belirtmektedirler. Sınav sisteminin kendilerini çok yıprattığını belirterek, ev okulları sayesinde bunun daha da azalacağını belirtmektedirler. Ayrıca tek bir kalıp altında tutulmayarak özgürce düşünebileceklerini belirtmektedirler. Kendi özelliklerine, kendi ihtiyaçlarına uygun eğitim alma şanslarının olacağı onları mutlu etmektedir. Ayrıca okulların aksine bu

uygulama ile zamanlarını daha etkili kullanacaklarını belirtmişlerdir. Arkadaşları arasında, özellikle kendilerinden büyük sınıflarla etkileşime girmelerinden kaynaklı oluşan olumsuz yanlardan uzak durma şansına ulaşacaklardır. Son olarak okullara, sınıflarına, arkadaşlarına uyum sıkıntısı çekenlerin ev okullarında daha sağlıklı eğitim alacaklarını düşünmektedirler.

Son olarak velilere ait bulgular incelendiğinde öğretmenler de olduğu gibi onlar da bireyselleştirilmiş eğitimin fayda sağlayacağını düşünmektedirler. Ayrıca çocuklarına, okul yüzünden kazanılan olumsuz özellikler ile stres, rekabet ortamlarından da kurtulma fırsatı sunabileceklerdir. Bu sayede sağlıklı iletişim kurabilen, özgüven sahibi ve mutlu çocuklar yetiştirme şansları olacağını belirtmektedirler. Okullarda zihinsel veya fiziksel nedenlerden dolayı eğitim alamayan çocuklar açısından da ev okullarının ciddi öneme sahip olduğunu belirtmektedirler.

5.1.5. Ev Okulu Uygulamalarının Dezavantajlarına İlişkin Sonuçlar

Ev okulu uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarına dair bulgular incelendiğinde, eğitim paydaşları bu uygulamanın avantajdan daha fazla dezavantajının olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular sonucu eğitim paydaşları ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Maarif müfettişlerinin görüşleri arasında bireyselleştirilmiş eğitim anlayışının dezavantaj olarak ele alınması dikkat çekmektedir. Herkesin ilgisine, isteğine uygun eğitim sunulması ilerde ikiliklerin çıkmasına ortam hazırlayabileceği düşünülmektedir. Maarif müfettişleri ayrıca ev okulu uygulamaları sosyalleşme konusunda sorunlar oluşturabileceğine vurgu yapmaktadır. Bunların yanı sıra okul topluluğunun olmaması ve etkilerinden biri olarak eğitimden uzaklaşmanın meydana geleceğini belirtmektedirler.

Okul yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde ise, pedagojik nedenlerden dolayı uygulamada aksaklıklar çıkacağı belirtilmektedir. Ailelerin çocuk yetiştirme ve uygun eğitimi verme noktasında sıkıntılar yaşayacakları belirtilmektedir. Ayrıca ev okulu uygulamaları öncesinde, esnasında ve sonucunda denetimi sağlamanın çok zor olduğu belirtilmektedir. Okulların çocukların sağlıklı iletişim kurup, sosyalleşmelerine olanak sağladığı yerler olduğu bildirilmektedir. Ancak ev okullarına geçildiğinde öğrenciler bu ortamlardan uzaklaştırılarak, asosyal bireyler olarak yetiştirilmesine dair endişeler duyulmaktadır. Okul yöneticileri görüşlerinde bir görüş hem avantaj, hem de dezavantaj

olarak belirtilmiştir. Bireyselleştirilmiş eğitime dair olumlu görüşlerin yanı sıra olumsuz görüşler de belirtilmiştir. Toplumları birleştirmek yerine küçük gruplara böleceğine dair görüşler bulunmaktadır. Denetim sisteminde yaşanan aksaklıkların yansıması ve diğer durumlardan dolayı, disiplin sağlama konusunda da olumsuzlukların olduğu belirtilmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinin analizi sonucu elde edilen bulgular yorumlandığında, pedagojik nedenlerin önemli bir dezavantaj olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sosyalleşme konusunda da ciddi bir engel olacağı düşünülmektedir. Ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının farklı olması öğrenciler arasında eşitsizliklerin yaşanmasına neden olacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Maarif müfettişlerin görüşleriyle benzerlik gösteren bir diğer dezavantaj ise, okul topluluğunun olmaması ve eğitimden uzaklaşma riski ile karşı karşıya kalınmasıdır.

Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, onlar da pedagojik nedenlerin olumsuz etki yaratacağını belirtiyor. Ancak öğrenciler bu boyuta farklı bir bakış açısı da katmaktadır. Ev okulu uygulamaları yüzünden kendilerinin sadece ailenin isteğine uygun eğitim alacaklarına dair endişeleri bulunmaktadır. Bu görüş diğer paydaşlar tarafından belirtilmemiştir. Ayrıca öğrenciler tarafından belirtilen bir diğer görüş, ev okulları olunca iş bulmaya yönelik olmayan eğitim alma riskinin doğmasıdır.

Son olarak veli görüşlerinin analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde, pedagojik nedenler veliler tarafından da olumsuz bir etken olarak görülmektedir. Ancak veliler bu dezavantaja başka bir açıdan da bakarak desteklemektedirler. Ailenin yapısının da uygulamanın dezavantajları arasında yer almaktadır. Veliler kendilerinin, özellikle annelerin disiplin sağlama konusunda sıkıntı yaşayacaklarını belirtmektedirler. Çocuklarına kıyamayacaklarını düşünerek disiplinsiz bir ortamın olacağına inanmaktadırlar. Denetim boyutunda da dezavantajlarının olduğunu düşünmektedirler. Evlerinde uygun koşulların sağlanması noktasında denetimi sağlayamayacaklarını düşünmektedirler. Ayrıca çocuklarına yönelik motivasyon sağlayamayacaklarını da belirtmektedirler. Çocuklarının evde eğitim gördüklerinde a-sosyal olacağını düşünmektedirler. Aksine sosyalleşmeleri için aktivite yapmak isteseler bile bunun çok sınırlı imkanlarla mümkün olamayacağını düşünmektedirler.

5.1.6. Ev Okulu Uygulamasının Türkiye’de Uygulanabilirliğine İlişkin Sonuçlar

Eğitim paydaşlarıyla yapılan görüşmede bu bölüm üç başlık altında değerlendirilmiştir. Ev okulu uygulamasının Türkiye’de uygulanabileceğine dair olumlu görüşler, uygulanamayacağına dair olumsuz görüşler ve olabilecek durumlara dair öneriler olarak ele alınmıştır.

Maarif müfettişlerinin görüşleri incelendiğinde olumlu ve öneri başlıklarına dair görüş bildirdikleri dikkat çekmektedir. Müfettişler uygulamanın Türkiye’de nasıl olacağına dair olumsuz görüş bildirmemişlerdir. Türkiye’de uygulanabilirse sistemi rahatlatacağı ve bunun olumlu olacağını belirtmişlerdir. Ayrıca herkesin isteğine bağlı olarak tercih etmelerini sağladığından, özgürlüğü de beraberinde getireceği düşünülmektedir. Eğer uygulama Türkiye’ye uyarlanacaksa, öncelikle pilot bölgelerde denemelerin yapılmasına dair de öneride bulunmuşlardır.

Okul yöneticileri olumlu, olumsuz ve öneri başlıklarının her birine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Eğitim şu an devlet için ciddi maddi zorluklar çıkarmaktadır. Ancak uygulama getirilirse devlet bu açıdan rahatlamaya ulaşılacağı belirtiliyor. Ayrıca sadece devlet açısından değil, bireylerin veya toplumların özgür bir eğitim anlayışını yaşayacakları belirtilmektedir. Bu olumlu özelliklerin yanı sıra olumsuz düşünceler de bulunmaktadır. Ev okulunun sahip olduğu dezavantajlardan dolayı Türkiye’de de uygulanabilirliğine sıcak bakılmamaktadır. Pedagojik nedenler, denetim, düzen sağlayamama, eğitim politikaları uygulamaya dair olumsuz görüşlerin iletilmesine neden olmaktadır. Ayrıca okul yöneticileri ev okulu uygulamasının Türk toplum yapısına uygun olmadığını belirtmektedirler. Okul yöneticilerin uygulamaya yönelik belirttikleri öneri ise, eğer uygulama Türkiye’de gerçekleştirilecekse ilk olarak kriterlerin net olarak belirlenmesi gerektiğini belirtmektedirler. Bu kriterler belirlenirken de eğitimde yer alan tüm paydaşların görüşlerine başvurulması gerektiğini belirtmektedirler.

Öğretmenlere yönelik bulgular incelendiğinde hem olumlu, hem de olumsuz birçok görüşün belirtildiği görülmektedir. Öğretmenlerin görüşleri arasında en çok dikkat çeken nokta pedagojik nedenlerin olumlu başlık altında yer almış olmasıdır. Öğretmenler ev okulu uygulaması Türkiye’de gerçekleştirilirse, ailelerin de kendilerini geliştirmek zorunda kalacaklarını düşünmektedirler. Çocuklarının akranlarından geri

kalmalarına izin veremeyecekleri için ekstra çaba gösterecekler ve bu sayede kendilerini de geliştirmiş olacaklardır. Ayrıca öğretmenler çeşitliliğin sağlanacağını ve bunun da zenginlik olacağını belirtmektedirler. Ayrıca yerleşik hayat yaşayamayan polis, asker, sanatçı gibi meslek sahibi ailelerin çocukları için de faydalı olabilecek bir uygulama olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca Türkiye’de okullara ulaşım noktasında sıkıntı yaşayanların, bu uygulama sayesinde bu sıkıntıları ortadan kalkacağını düşünmektedirler. Türkiye’de uygulanabilirliğine dair yapılan olumlu yorumların yanı sıra olumsuz yorumlar da bulunmaktadır. Bunlar arasında pedagojik nedenler de bulunmaktadır. Yani öğretmenler ev okullarının pedagojik olarak hem olumlu hem de olumsuz sonuçlarla karşılaşacağını belirtmektedirler. Eğitim politikalarının ve toplumun yapısının bu uygulama için elverişli olmadığını belirtmektedirler. Ayrıca eğer bu uygulama gerçekleştirilirse eğitimden uzaklaşmalar meydana geleceğini düşünmektedirler. Denetimin istenilen boyutta sağlanamaması, eşitsizliklerin yaşanmasına da neden olacaktır. Öğretmenler olumlu ve olumsuz görüşleriyle birlikte önerilerde de bulunmuşlardır. Eğer bu alternatif eğitim sistemi Türkiye’de uygulanacaksa öncelikle bununla ilgili bir birim veya kurum kurulması gerektiğini belirtmektedirler. Ailelere gerekli seminerler ve eğitimler verilmelidir. Ayrıca denetim sağlandığında sadece eğitim boyutunda değil, ailelerin rehberliği boyutunda da denetim gerçekleştirilmelidir.

Öğrenciler Türkiye’de özgürlüğü arttıracığı yönünde görüşler belirtmişlerdir. Özgür bireyler, özgür toplumlar yaratacaklardır. Bu şekilde çeşitlilik elde edecek diye düşünmektedirler. Ayrıca yerleşik olmayanlar ve ulaşım konusunda sıkıntı yaşayanlar için çok olumlu bir uygulama olacağını belirtmektedirler. Bunların yanı sıra toplumsal olarak Türk milletine uygun olmadığını da belirtmektedirler. Disiplin sağlama konusunda uygulamasının mantıklı olmadığını dile getirmektedirler. Ayrıca öğrenciler şu an var olan sistemi bırakarak başka bir sisteme geçmenin, değişim yaşamının uygun olmadığını belirtmektedirler. Sosyalleşme konusunda da olumsuz etkileneceklerini belirtmektedirler. Eğer uygulama yapılacaksa bu konuya yönelik önerileri ise, Türkiye geneli bir anket yapılarak değişim gerçekleştirilmelidir. Yapılacak olan uygulamaların her basamağında da eğitim paydaşlarının görüşleri alınmalıdır yönünde öneriler bulunmaktadır.

Son olarak velilerin görüşleri incelendiğinde, olumlu ve olumsuz başlıkları

altında görüş bulunurken, öneri başlığı altında açıklama bulunmamaktadır. Veliler ev okulları Türkiye’de uygulamaya geçerse ailelerin kendilerini geliştireceklerini düşünmektedirler. İsteğe bağlılık noktasına dikkat çekerek uygulamanın etkili olabileceğini belirtmektedirler. Uygulama ile okulların yükü azalacak ve dolayısıyla sınıf mevcutları daha uygun hale geleceği belirtilmektedir. Bunların yanı sıra veliler çocukların eğitimleri noktasında eksik kalacaklarını düşünmektedirler. Her konuya dair bilgi sahibi olmalarının imkanı olmadığını belirterek bunun olumsuz etki yaratacağından bahsetmektedirler. Ayrıca ev okulu uygulamasının Türk toplumunun yapısına uygun olmadığı da belirtilmektedir. Hem babanın hem de annenin çalıştığı ailelerin bulunduğu dikkat çekerek, bu uygulama ile birinin işi bırakması gerektiğini belirtmektedir. İşinin bırakmak zorunda kalan bir veli dolayısıyla aile ekonomisinde yaşanan sıkıntılara neden olmaktadır. Ayrıca yıllardır Türkiye’de okullaşma oranını artırmak için yapılan tüm çalışmaların boşa gitmesine neden olacağını belirtmektedirler.

5.2. Tartışmalar

Değişen ve gelişen düzene uyum sağlayabilmek için eğitim sistemine dair de her geçen gün değişimlerin yaşanması kaçınılmaz bir gerçektir. Eğitimi verebilecek tek kuruluşun okullar olması anlayışından uzaklaşılarak alternatif arayışlara yönelinmiştir. Bu alternatif sistemlerden biri olan ev okulları dünya genelinde pek çok yerde uygulanmaktadır. Yurt dışında uygulanan sisteme yönelik birçok başarılı sonuç elde edilmiştir. Bu araştırma ise ev okulu uygulamasının Türkiye’de uygulanabilirliğine dair detaylı olarak yapılan ilk çalışma olması nedeniyle önem taşımaktadır. Bartın ilinde görev yapan maarif müfettişleri, okul müdürleri, öğretmenler ile öğrenciler ve veliler ile yapılan odak grup görüşmeleri sonucu, bu eğitim paydaşlarının ev okuluna ve uygulamalarına dair algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu bölümde elde edilen sonuçlar ile daha önce alanda yapılmış olan çalışmaların sonuçları karşılaştırılarak durum değerlendirilmeye çalışılmıştır. Türkiye’de ev okulu uygulamalarına dair yasal bir düzenleme mevcut değildir. Bu yüzden belirtilen görüşler olması ihtimaline karşı, zihinlerde oluşan şablonlar etrafında yoğunlaşmaktadır.

Katılımcılara ev okullarına dair görüşleri sorulduğunda evde eğitimi, aileler tarafından verilen eğitim olarak tanımlayan birçok görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler Stafford (1998)’in çalışmasında ev okuluna dair evde verilen eğitim tanımı ile Broadhurst (1999)’un araştırmasında yer alan katılımcıların aileler tarafından çocuklar

için eğitim programlarının düzenlenmesi olarak belirtilen görüşleri ile paralellik göstermektedir.

Katılımcılar tarafından ev okulu uygulaması ile gelecek olan bireyselleştirilmiş eğitimin olumsuz olacağı yönündeki düşünceler ağırlıklı belirtilmektedir. Bu şekilde yapılan düzenleme ile öğretim birliği ilkesiyle bağdaşmayan bir anlayışın benimseneceği düşünülmektedir. Bu görüş Elçiçek ve Tösten (2013)'in çalışmalarında da dile getirilmektedir.

Ev okullarına dair araştırma kapsamında yapılan en önemli eleştiri ailelerin pedagojik yeterliliğe sahip olmamalarıdır. Bu görüş Farrel ve Ryan (2006) tarafından da belirtilmiştir. Eğitime dair bütün sorumluluğun iyi yetiştirilmemiş ailelere verilmesi ev okullarına dair olumsuz algılar oluşturmaktadır.

Belirtilen bir diğer görüş ise ekonomi boyutundadır. Ev okullarının tercih edilmesi durumunda anne veya babadan herhangi birinin işi bırakacağına dair görüşler bulunmaktadır. Bu görüş literatürde, eve girecek gelir miktarı iki yerden olacak iken bire düşmesi maddi anlamda sıkıntı yaşanmasına neden olmaktadır (Farrel ve Ryan, 2006).

Araştırmanın tüm paydaşları tarafından belirtilen bir diğer sonucu da eğitimin yeri, zamanı, şekli bireyin isteklerine uygun olacaktır. Bu sonuca paralel bulgular literatürde de yer almaktadır. Çocukların en iyi nasıl öğrenecekleri, ne öğrenecekleri noktasında ailelerin karar verme haklarının olduğu bilinmektedir (Hunt, 2000; Brian, 2002; Martin, 2007).

Ailelerinin ev okullarının uygulanabileceğine dair görüş belirtmelerindeki bir başka neden ise, okulun olumsuz özelliklerinden uzak kalma veya çocukları uzak tutma isteğidir. Bu görüş literatürde ev okullarının sıklıkla tercih edilme nedenleri arasında yer almaktadır (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006). Daha net şekilde bakılacak olursa katılımcılar tarafından belirtilen avantaj ve dezavantajların birçoğu ev okullarının tercih edilme ve tercih edilmeme nedenlerini yansıtmaktadır. Ekonomi ile ilgili belirtilen görüşler Şad ve Akdağ (2010) tarafından da ev okullarının tercih edilme nedenleri arasında gösterilmektedir. Bir diğer ev okullarının tercih edilme nedeni daha güvenli fiziksel öğrenme ortamlarının oluşturulması isteğidir (Basham, Merrifield ve Hepburn, 2007). Yapılan bu çalışmada ise eğitimin fiziksel sıkıntılarının olduğu dile getirilmektedir.

5.3. Öneriler

1. Yapılan araştırma ve literatür taraması sonucu elde edilen bilgiler ışığında eğitim paydaşlarının alternatif eğitim arayışları içerisinde olmaları olağan bir durumdur. Ancak bu arayışın sadece bireyler boyutunda kalmayarak devlet eliyle yapılması en sağlıklı görülen uygulamadır.
2. Toplumsal olarak alternatif arayışlar, devlet tarafından ailelerin istek ve arzularına cevap verir nitelikte olmalıdır. Bunun için üst düzey yetkililer ihtiyaç analizlerinde daha titiz çalışmalıdır.
3. MEB ile üniversiteler ortak çalışma içerisine girerek ev okulu uygulamalarının Türkiye’de nasıl hayata geçirilebileceğine dair model önerileri geliştirilebilir.
4. Ev okullarına dair yönergeler hazırlanarak, hedef kitle, amaç, yöntem, program, değerlendirme, denetim gibi unsurlara nasıl işlerlik kazandırılacağı ortaya konmalıdır.
5. Gerekli düzenlemeler yapıldığı takdirde açık öğretim ve uzaktan eğitim uygulamaları gibi örgün eğitimin yükünü hafifleten alternatif ve tamamlayıcı bir uygulama olarak kullanılabilir.
6. Eğitim sisteminde şu an var olan açığı kapatabilmek için ev okulları alternatif bir model olarak ele alınabilir.

KAYNAKLAR

- Aiex, N. K. (1994). "Homeschooling and Socialization of Children", *Homeschooling and Socialization of Children*, University of Oregon.
- Akdağ, B. (2003). "Geleceğin Okul Modelleri", *Felsefeci Dergisi*, Sayı: 5 <http://www.alternatifegitimderneği.org.tr/content/view/177/85/> Erişim Tarihi: 12.05.2011.
- Akgündüz, M. M. (2008). "Ev Okulu Uygulaması (Home Schooling)", Ankara Üniversitesi, EYTPE Yüksek Lisans Ders Ödevi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Kitabevi. 212-231.
- Apple, M. (2004). Are We Wasting Money on Computers in Schools?. *Educational Policy*, 18: 513. DOI: 10.1177/0895904804265022.
- Arai, A. B. (1999). "Homeschooling and The Redefinition of Citizenship", *Education Policy Analysis Archives*, C:7, Sayı:27. From <http://epaa.asu.edu/ojs/article/view/562/685> Erişim Tarihi: 28.03.2011.
- Aron, Y. L. (2003). "Towards A Typology of Alternative Education Programs: A Compilation of Elements From The Literature". From ERIC database.
- Aydın, İ. (2002). Alternatif Okullar. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Aydın, İ. ve Pehlivan Z. (2000). "Ev Okulu Uygulaması: Amerika Birleşik Devletleri Örneği", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, C: 33, Sayı: 1.
- Aydoğan, İ. (2007). "Ev Okulları", Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2 (2): 72-85.
- Baker, C. (2013). Zorunlu Eğitime Hayır!. İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
- Bakır, K. (2011). Demokratik Eğitim, John Dewey'in Eğitim Felsefesi Üzerine. Ankara,

Pegem-A Yayıncılık.

Balcı, A. (2005). Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü. Ankara, Yekağaç Basım.

Basham, P., Merrifield, J. and Hepburn, C. R. (2007). Home Schooling: From the Extreme to the Mainstream. *Studies In Education Policy (2nd edition)*. From <http://www.fraserinstitute.org/publicationdisplay.aspx?id=13089> Erişim Tarihi: 07.12.2013.

Baş, T. ve Akturan, U. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Bauman, K. J. (2002). Home schooling in the United States: Trends and Characteristics. *Education Policy Analysis Archives*, 10 (26). From <http://epaa.asu.edu/ojs/article/view/305/431>. Erişim Tarihi: 07.09.2012.

Bayhan, P. ve Bencik, S. (2008). “Erken Çocukluk Dönemi Programlarından Waldorf Yaklaşımına Genel Bir Bakış”, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 26.

Beck, W. C. (2010). “Home Education: The Social Motivation”, *International Electronic Journal of Elementary Education*, C: 3, Sayı:1.

Brian, R. (2002). Customization through homeschooling. *Educational Leadership*, 50(7), 50.

Broadhurst, D. (1999). Investigating young children’s perceptions of homeschooling. From <http://www.aare.edu.au/data/publications/1999/bro99413.pdf> Erişim Tarihi: 07.09.2012.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (14. Baskı). Ankara, Pegem Akademi.

Civek, B. D. (2008). *Yeni Sosyal Bilgiler 4. ve 5. Sınıf Ders Programlarında*

Vatandaşlık Eğitimi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Connecting Students to Advanced Courses Online Innovations in Education. (2007). U.S. Department of Education Office of Innovation and Improvement. From <http://www2.ed.gov/admins/lead/academic/advanced/coursesonline.pdf> Erişim Tarihi: 07.12.2013.

Creswell, J. W. (1998). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Creswell, J. W. (2011). *Educational Research Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (4. Baskı). Boston: Pearson.

Crozy, P. and Bates, S. (2011). *Methods in Behavioral Research* (11. Baskı). Newyork, McGraw-Hill.

Curran, J., & Blackburn, R. (2001). *Researching the Small Enterprise*. London: Sage.

Çete, M. (2010). Erdemli Okul. Konya, Çizgi Kitabevi.

Denzin, N. K. (2010). Moments, mixed methods, and paradigm dialogs, *Qualitative Inquiry*, 16 (6), 419-427.

Dewey, J. (2010). *Okul ve Toplum* (Çev. H. Avni Başman). Ankara, Pegem-A Yayıncılık (1929).

_____ (2011). *Deneyim ve Eğitim* (Çev. Sinan Akıllı) (2. Baskı), Ankara, ODTÜ Yayıncılık.

Dravor, I. (2009). Eğitimde Değişim Şart, Ayhan Ural (Editör). *Ben Bir Okul Uydurdum*. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.

Ekiz, D. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (3. Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.

Erdoğan, İ. (2000). Yeni Bin Yıla Girerken Eğitim ve Öğretim Üzerine Düşünceler. <http://www.irfanerdogan.com.tr/egitimyazilari.asp?IDText=24> Erişim Tarihi:

10.05.2011.

Evokulluluk (2011). Wikipedia'dan 05.12.2012 tarihinde erişilmiştir.
<http://tr.wikipedia.org/wiki/Evokulluluk>

Farrell, L. ve Ryan, T. (2006). *Ev Okulu* (Çev: Duygu Yaşar), *Zil ve Teneffüs* Dergisi, Sayı: 6.

Field, C. (2013). “**Power to the Parents: The Fight for Home-School Rights**”
<http://www.theblaze.com/stories/2013/05/23/power-to-the-parents-the-fight-for-home-school-rights/> Erişim Tarihi: 13.11.2013.

Gaižauskaitė, I. (2012). The Use of the Focus Group Method in Social Work Research. *Socialinis Darbas*, 11 (1), 19-30.

Galen, J. V. and Pitman, A. P. (1991). Homeschooling, Political, Historical, and Pedagogical Perspectives. Norwood, New Jersey, Ablex Publishing Corporation.

Gatto, J. T. (2008). Devlet Eğitimi Denen Kabus: Neden Bireysel Düşünceyi Yok Eden Bu Sistemi Düzeltmeliyiz?, Matt Hern (Editör). *Alternatif Eğitim Hayatımızın Okulsuzlaştırılması*. İstanbul, Kalkedon Yayınları.

Gezer, İ. (2007). Nasıl Bir Eğitim, Eğitimde Alternatif Arayışlar. İstanbul, Bakış Yayınları.

Glesne, G. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş* (2. Baskı) (Çev. Edt. A. Ersoy, P. Yalçinoğlu). Ankara, Anı Yayıncılık.

Gökçe, F. (2009). Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim (5. Baskı). Ankara, Pegem-A Yayıncılık.

Green, C. L. and Hoover, K. V. (2007). “Why Do Parents Homeschool? A Systematic Examination of Parental Involvement”, *Education and Urban Society*, 39: 264.

Günay, R. (2004). “Okulöncesinde High/Scope Yaklaşımı”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (2).

- Gündüz, M. (2006). Okulsuz Eğitim Uygulamasına İlişkin Yeni Yaklaşımlar: Tutoring Örneği'nin Eleştirisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 172.
- Hesapçıoğlu, M. (2001). "Postmodern/Küresel Toplumda Eğitim, Okul ve İnsan Hakları" 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi. İstanbul, Sedar Yayıncılık.
- Hess, F. M., & Okun, J.R. (2002). "Home Schooling", *Encyclopedia of Education*.
- Holt, J. & Farenga, P. (2003), Teach Your Own. Perseus Publishing, ABD.
- Homeschooling* (2012). Wikipedia'dan 15.11.2013 tarihinde erişilmiştir. http://en.wikipedia.org/wiki/Homeschooling#Test_results
- Homeschooling international status and statistics* (2013). Wikipedia'dan 16.05.2013 tarihinde erişilmiştir. https://en.wikipedia.org/wiki/Homeschooling_international_status_and_statistics
- Hunt, J. (2000). How do homeschooling parents know their children are learning? Retrieved August 16, 2007 from http://www.naturalchild.com/jan_hunt/evaluation.html
- Isenberg, E. J. (2006). The Choice of Public, Private, or Home Schooling. Ekim-2006, http://ncspe.org/publications_files/OP132.pdf İndirilme Tarihi: 13.10.2011.
- İnal, K. (2008). Eğitim ve İdeoloji. İstanbul, Kalkedon Yayıncılık.
- İrfan, E. (1998). Çağdaş Eğitim Sistemleri. İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- Karakaya, Ş. (2000). Esnek Öğrenme. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Kılıç, Ü. (2009). Fichte'nin Pestalozzi ve Eğitimsel Görüşleri Hakkındaki Düşünceleri, Bahri Ata (Editör). *Fichte'nin Eğitim Üzerine Düşünceleri ve Türkiye'deki Yansımaları*. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Kılıç, E. D. and Önen, Ö. (2012). Homeschooling in Turkey (Focus Group Interviewing Method). *US-China Education Review B*, 2, 1.

- Kocabaş, İ. (1997). “Eğitim Kurumlarında Örgütsel Değişme ve Yenilik”, *Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu*, MEB, Fırat Üniversitesi ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Elazığ.
- Koçak, N. (1998). “High/Scope Okulöncesi Eğitim Programı ve Türkiye’deki Okulöncesi Eğitim Uygulamaları”, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Cilt: 2, Konya.
- Korkmaz, E. (2006). Montessori Metodu: Eğitimde Bir Alternatif. Ankara, Alrı Yayıncılık.
- Kunzman, R. (2009). Understanding Homeschooling: A better Approach to Regulation. *Theory and Research in Education*. 7(3), 311-330.
- Kuş, E. (2009). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri* (3. Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Kuş-Saillard, (2009). E. NVIVO 8 ile Nitel Araştırma Projeleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Leif, J. and Rustin, G. (1974) *Pedagoji Doktrinleri Açısından Genel Pedagoji* (Çev. Nejat Yüzbaşıoğulları) (2. Baskı). Ankara, Milli Eğitim Basımevi.
- Lichtman, M. (2010). Qualitative Research in Education: A User’s Guide. California: Sage Publications Inc.
- Lines, M. P. (1995). “Home schooling”. From ERIC database. Erişim Tarihi: 07.01.2011.
- _____ (1999). “Homeschoolers; Estimating numbers and growth”. From <http://www2.ed.gov/offices/OERI/SAI/homeschool/index.html> Erişim Tarihi: 07.01.2011.
- _____ (2000). “Homeschooling comes of age. The Public Interest”. From <http://www.discovery.org/a/277> Erişim Tarihi: 09.01.2011.
- _____ (2001). “Home schooling”. From ERIC database. Erişim Tarihi:

07.01.2011.

Lyman, I. (1998). *Homeschooling: Back to the Future?*. Cato Policy Analysis No. 294, Washington.

Marshall, G. (2005). *Sosyoloji Sözlüğü* (Çev. O. Akınhay, D. Kömürcü). Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları.

Marshall, P. (2003). *Anarşizmin Tarihi İmkansız İstemek* (Çev. Yavuz Alogan). Ankara, İmge Kitabevi Yayınları. <https://archive.org/details/AnarsizminTarihi>
Erişim Tarihi: 18.01.2014.

Martin, K. (2007). How to measure home school education. Retrieved August 16, 2007, from <http://www.ontariohomeschool.org/Dec01HRselection.html>

Medlin, R. G. (2000). Home schooling and the question of socialization. *Peabody Journal of Education*, 75 (1&2), 107-123.

_____ (2013). Homeschooling and the Question of Socialization Revisited, *Peabody Journal of Education*, 88: 3, 284-297, DOI: 10.1080/0161956X.2013.796825.

Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

_____ (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (Çev. Edt. S. Turan). Ankara, Nobel.

Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Sage Publication, London.

Morin, E. (2010). *Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi*. İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Neil, A. S. (1990). *Bir Eğitim Mucizesi* (Çev: Güler Dikmen Nalbantoğlu). Yaprak Yayınları. http://hasat.org/forum/Egitimde_Alternatif_Yaklasimler-k17180.html
Erişim Tarihi: 12.05.2011.

- Nelson, E. (1986). "Home schooling". From ERIC database. Erişim Tarihi: 27.02.2011.
- Nemer, K. M. (2002). Understudied Education: Toward Building A Homeschooling Research Agenda. *National Center for the Study of Privatization in Education, Teachers College, Columbia University*, 48.
- Nurlu, G. (2009). Fichte'nin Alman "Kır Eğitimi Yurdu Akımı"ndaki Yeri, Bahri Ata (Editör). *Fichte'nin Eğitim Üzerine Düşünceleri ve Türkiye'deki Yansımaları*. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Olivos, E. M. (2009). Collaboration with Latino Families: A Critical Perspective of Home-School Interactions. *Intervention in School and Clinic*, 45: 109. DOI: 10.1177/1053451209340220.
- Öz, S. Z. ve İmamoğlu, B. (2002). "Ev Okulları", *Özgür ve Bilge Dergisi*, Sayı: 6, Bilge Yayınları, İstanbul.
- Özden, Y. (2013). *Eğitimde Dönüşüm, Eğitimde Yeni Değerler* (9. Baskı). Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Özkaya, Z. (2005). "Ev Okulu Uygulaması", <http://www.alternatifegitimdernegi.org.tr/content/view/193/110/> Erişim Tarihi: 18.03.2011.
- Princiotta, D., Bielick, S. and Chapman, C. (2006). Homeschooling in the United States: 2003 Statistical Analysis Report, 042, NCES.
- Ratner, J. (2010). Günümüzde Eğitim: John Dewey. Ankara, Pegem-A Yayıncılık.
- Ray, B. D. (2000). Home Schooling: The Ameliorator of Negative Influences on Learning. *Peabody Journal of Education*, 75 (1&2), 71-106.
- _____ (2006). Research Facts on Homeschooling. From <http://www.nheri.org/ResearchFacts.pdf> Erişim Tarihi: 18.05.2013.
- Rudner, L. M. (1999). Scholastic Achievement and Demographic Characteristics of Home School Students in 1998. *Educational Policy Analysis Archives*, 7 (8).

From <http://epaa.asu.edu/epaa/v7n8/> Erişim Tarihi: 07.11.2013.

- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 135-155.
- Sevim, H. N. (2008). Odak Grup Görüşmeleri. *Sosyoloji Notları 3 Aylık Yaygın Sosyoloji Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart (4), Nisan-Mayıs-Haziran (5), 80-85.
- Shyers, L. E. (1992). *Comparison of Social Adjustment between Home and Traditionally Schooled Students*. Unpublished doctoral dissertation, University of Florida, Gainesville, United States of America.
- Smith, C. F. & Williams, M. (2009). Motivations, Sacrifices, and Challenges: Black Parents' Decisions to Home School. *Urban Rev* (2009), 41, 369–389. DOI 10.1007/s11256-008-0114-x.
- Sönmez, V. (2008). *Gelecekteki Olası Eğitim Sistemleri* (3. Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Spiegler, T. (2009). Why State Sanctions Fail to Deter Home Education: An Analysis of Home Education in Germany and Its Implications for Home Education Policies. *Theory and Research in Education*, 7(3), 297-309.
- Spring, J. (2010). *Özgür Eğitim* (Çev. Ayşen Ekmekçi). İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
- Stafford, T. (1998). Schooling and unschooling at home. Retrieved August 16, 2007, from <http://ontariohomeschool.org/athome.html>
- Şad, S. N. ve Akdağ, M. (2010). Evde Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:188, Güz.
- Şahin, İ. (2005). Alternatif Okul ve Eğitim Anlayışları. *Şehiriçi Dergisi*, Şubat.
- Şahin, İ. ve Turan, H. (2004). “Alternatif Okullar: Demokratik Değerler Okulu”, http://www.ktos.org/tr_NEW/index.php?view=article&catid=21%3Aem&id=770%3Aalternatif-okullar-demokratik-deerler-okuluq-&format=pdf&option=com_content&Itemid=32 Erişim Tarihi: 10.05.2011.

- Şaşmaz, S. (2011). “Gelecekte Eğitim Sistemi”, <http://www.egitirim.gen.tr/site/arsiv/46-12/193-gelecek-egitim.html> Erişim Tarihi: 17.05.2011.
- Taşdan, M. ve Demir, Ö. (2010). Alternatif Bir Eğitim Modeli Olarak Ev Okulu. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 9 (18), 81-99.
- Taşkın, E. (2004). “Eğitimde Kalite Yaklaşımları- Sözleşmeli Okullar”, Ankara Üniversitesi, ETYPE Yüksek Lisans Ders Ödevi.
- Taylor, L. A. and Petrie, A. J. (2000). Home Education Regulations in Europe and Recent U.K. Research. *Peabody Journal of Education*, 75 (1&2), 49-70.
- Tezcan, M. (2002). Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Thattai, D. (2001). “A History of Public Education in The United States”. From <http://www.servintfree.net/aidmn-ejournal/publications/2001-11/PublicEducationInTheUnitedStates.html> Erişim Tarihi: 09.01.2011.
- Tösten, R. ve Elçiçek, Z. (2013). Alternatif Okullar Kapsamında Ev Okullarının Durumu. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 37-49.
- Turner, M. (1996). What is unschooling?. From <http://www.home-school.com/Articles/phs12-maryannturner.html> Erişim Tarihi: 07.09.2012.
- Türel, Y. K. (2008). *Öğrenme Nesneleri ile Zenginleştirilmiş Öğretim Ortamlarının Öğrenci Başarıları Tutumları ve Motivasyonları Üzerindeki Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/> Erişim Tarihi: 17.05.2011.
- Ünsal, N. (2009). “Mıknaş Okullar”, *Eğitim Bülteni Dergisi*, Sayı: 27. [http://www.egitimbulteni.com/uploads/yazaryazi/Miknatis Okullar Nezir Unsal.lswf](http://www.egitimbulteni.com/uploads/yazaryazi/Miknatis%20Okullar%20Nezir%20Unsal.swf) Erişim Tarihi: 10.05.2011.

Vender, J. C. (2004). Geography in Homeschool America: Status and Opportunities. Department of Geography, Penn State University. From <http://genip.tamu.edu/homeschooling.pdf> Erişim Tarihi: 07.11.2013.

Villalba, C. M. (2009). Home-Based Education in Sweden: Local Variations in Forms of Regulation. *Theory and Research in Education*. 7 (3), 277-296.

Yıldırım, A. (2011). Eleştirel Pedagoji, Paulo Freire ve Ivan Illich'in Eğitim Anlayışı Üzerine (2. Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8. Basım). Ankara, Seçkin Yayıncılık.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Ev_okulu> Erişim Tarihi: 26.11.2010.

<<http://www.hslida.org>> Erişim tarihi: 15.02.2011.

< <http://nces.ed.gov/nhes/>> Erişim Tarihi: 15.02.2011

< <http://www.nheri.org/>> Erişim Tarihi: 09.04.2011.

< <http://www.nationalcollege.org.uk/>> Erişim Tarihi: 09.04.2011.

<http://www.uscharterschools.org/pub/uscs_docs/o/index.htm> Erişim Tarihi: 13.05.2011.

< <http://www.yenikalite.com/index.php?topic=903.0> > Erişim Tarihi: 13.05.2011.

<<http://www.ncsl.org/>> Erişim Tarihi: 13.05.2011.

EKLER

Ek 1. Görüşme Sonrası Maarif Müfettişlerine ve Okul Yöneticilerine Verilen Form

Değerli Yöneticim,

Verdiğiniz bilgiler ve görüşme kayıtları sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmaya verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederim.

Seçil Eda KARTAL

1. Cinsiyet: () Kadın () Erkek
2. Yaşınız: () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üzeri
3. Mesleki Kıdeminiz (Yıl): () 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 ve üzeri
4. Yöneticilikteki Kıdeminiz (Yıl): () 0-4 () 5-8 () 9-12 () 13-16 () 17 ve üzeri

Ek 2. Görüşme Sonrası Öğretmenlere Verilen Form

Değerli Öğretmenim,

Verdiğiniz bilgiler ve görüşme kayıtları sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmaya verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederim.

Seçil Eda KARTAL

1. Cinsiyet: () Kadın () Erkek
2. Yaşınız: () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üzeri
3. Mesleki Kıdeminiz (Yıl): () 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 ve üzeri
4. Branşınız:

Ek 3. Görüşme Sonrası Öğrencilere Verilen Form

Sevgili Öğrenci,

Verdiğiniz bilgiler ve görüşme kayıtları sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmaya verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederim.

Seçil Eda KARTAL

1. Cinsiyet: () Kız () Erkek
2. Yaşınız:
3. Sınıfınız:
4. Kardeş Sayınız:
5. Anne ve Babanızın Öğrenim Durumu:

ANNE

BABA

() Okur-Yazar değil	() Okur-Yazar değil
() İlkokul	() İlkokul
() Ortaokul	() Ortaokul
() Lise	() Lise
() Yüksekokul/Üniversite	() Yüksekokul/Üniversite
() Lisansüstü (Yüksek Lisans, Doktora)	() Lisansüstü (Yüksek Lisans, Doktora)

6. Anne ve Babanızın Meslek Grubu:

ANNE

BABA

() Ev Hanımı	() Serbest
() Serbest	() İşçi
() İşçi	() Memur
() Memur	() Çiftçi
() Diğer (Lütfen Yazınız).....	() Diğer (Lütfen Yazınız).....

Ek 4. Görüşme Sonrası Velilere Verilen Form

Değerli Veli,

Verdiğiniz bilgiler ve görüşme kayıtları sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmaya verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederim.

Seçil Eda KARTAL

1. Yaşınız: () 20-30 () 31-40 () 41-50 () 51 ve üzeri
2. Çocuk Sayınız: () Tek Çocuk () İki Çocuk () Üç Çocuk () Dört ve üzeri
3. Ailenin Çalışma Durumu: () Sadece Baba () Sadece Anne () Anne-Baba Birlikte
4. Ailenin Aylık Gelir Düzeyi: () 0-500 TL () 501-1000 TL () 1001-1500 TL
() 1501-2000 TL () 2001 TL ve üzeri

5. Öğrenim Durumu:

ANNE

BABA

() Okur-Yazar değil	() Okur-Yazar değil
() İlkokul	() İlkokul
() Ortaokul	() Ortaokul
() Lise	() Lise
() Yüksekokul/Üniversite	() Yüksekokul/Üniversite
() Lisansüstü (Yüksek Lisans, Doktora)	() Lisansüstü (Yüksek Lisans, Doktora)

6. Meslek Grubu:

ANNE

BABA

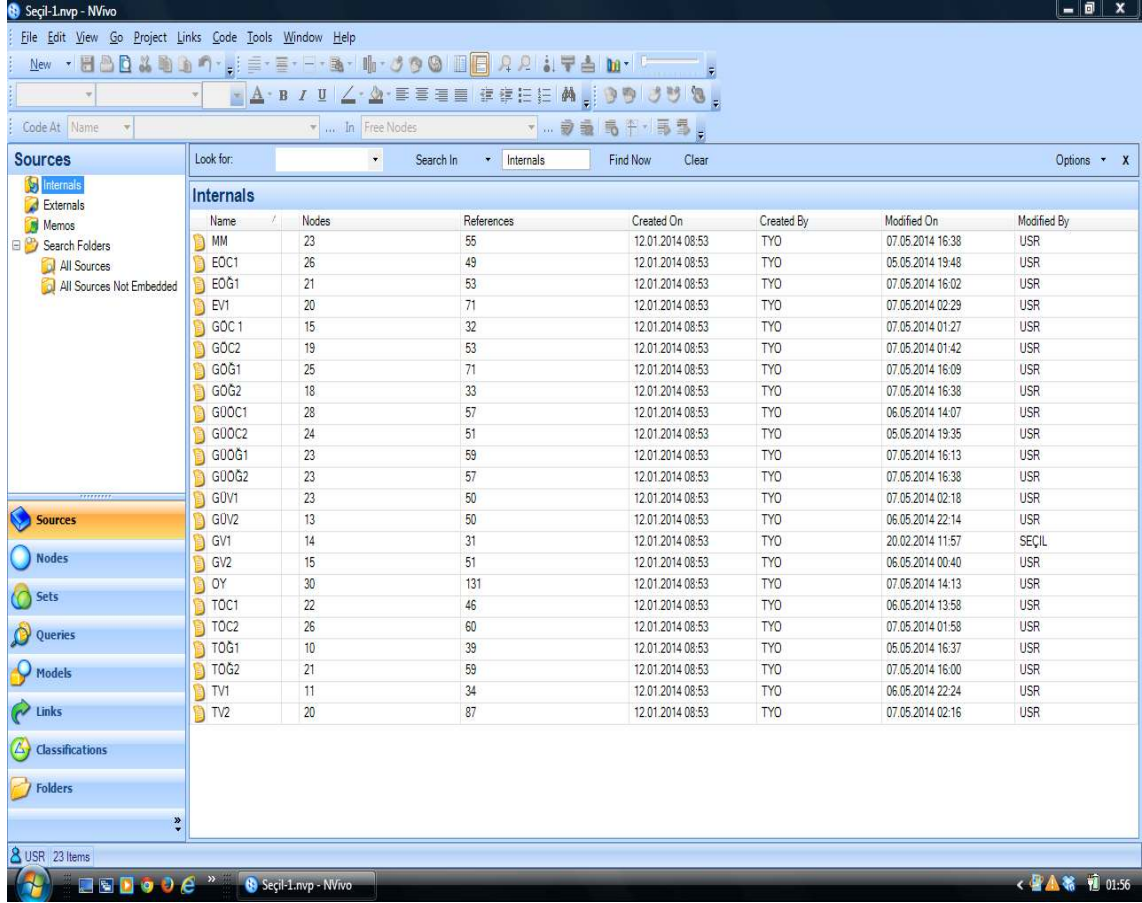
() Ev Hanımı	() Serbest
() Serbest	() İşçi
() İşçi	() Memur
() Memur	() Çiftçi
() Diğer (Lütfen Yazınız).....	() Diğer (Lütfen Yazınız).....

EK 5. Demografik Bilgilerin Bulunduğu Formun Devamı (Tüm Paydaşlara Verilmiştir)

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce mevcut eğitim sistemimizden kaynaklı sorunlar var mıdır? Var ise nelerdir?
2. Varolan sorunları giderebilmek için eğitim sistemimizde ne gibi değişiklikler yapılmalıdır?
3. Ev okulu sizce nedir? Var olan sorunları giderme noktasında ne kadar etkili olabilir?
4. Ev okulu uygulamalarının avantajları sizce nelerdir? Neden?
5. Ev okulu uygulamalarının dezavantajları sizce nelerdir? Neden?
6. Ev okulu uygulamaları Türkiye’de uygulanabilir mi? Neden?

Ek 6. Nitel Verileri Çözümleme Sürecinde Qsr Nvivo 8 Ekran Görüntüleri

The screenshot displays the NVivo 8 software interface. The left sidebar shows a tree view with 'Internals' selected. The main window displays a table titled 'Internals' with the following columns: Name, Nodes, References, Created On, Created By, Modified On, and Modified By. The table lists various internal nodes and their associated data.

Name	Nodes	References	Created On	Created By	Modified On	Modified By
MM	23	55	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:38	USR
EOC1	26	49	12.01.2014 08:53	TYO	05.05.2014 19:48	USR
EOG1	21	53	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:02	USR
EV1	20	71	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 02:29	USR
GOC1	15	32	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 01:27	USR
GOC2	19	53	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 01:42	USR
GOG1	25	71	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:09	USR
GOG2	18	33	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:38	USR
GÜOC1	28	57	12.01.2014 08:53	TYO	06.05.2014 14:07	USR
GÜOC2	24	51	12.01.2014 08:53	TYO	05.05.2014 19:35	USR
GÜOG1	23	59	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:13	USR
GÜOG2	23	57	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:38	USR
GÜV1	23	50	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 02:18	USR
GÜV2	13	50	12.01.2014 08:53	TYO	06.05.2014 22:14	USR
GV1	14	31	12.01.2014 08:53	TYO	20.02.2014 11:57	SEÇİL
GV2	15	51	12.01.2014 08:53	TYO	06.05.2014 00:40	USR
OY	30	131	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 14:13	USR
TOC1	22	46	12.01.2014 08:53	TYO	06.05.2014 13:58	USR
TOC2	26	60	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 01:58	USR
TOG1	10	39	12.01.2014 08:53	TYO	05.05.2014 16:37	USR
TOG2	21	59	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 16:00	USR
TV1	11	34	12.01.2014 08:53	TYO	06.05.2014 22:24	USR
TV2	20	87	12.01.2014 08:53	TYO	07.05.2014 02:16	USR

Seçil-1_mv - NVivo

File Edit View Go Project Links Code Tools Window Help

New

Normal Times New Roma

Code At

Look for: Search In Tree Nodes Find Now Clear Options X

Nodes

- Free Nodes
- Tree Nodes
- Cases
- Relationships
- Matrices
- Search Folders
- All Nodes

Tree Nodes

Name	Sources	References	Created On	Created By	Modified On	Modified By
Eğitimde Yaşa	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	04.05.2014 19:57	USR
Ev Okulu Uyg	0	0	17.02.2014 16:38	TYO	04.05.2014 20:20	USR
Ev Okulu Uyg	0	0	17.02.2014 16:19	TYO	04.05.2014 20:36	USR
Ev Okulu Uyg	0	0	20.02.2014 09:09	SEÇİL	04.05.2014 21:06	USR
Ev Okuluna İli	0	0	17.02.2014 12:35	TYO	04.05.2014 20:09	USR

Sources

Nodes

Sets

Queries

Models

Links

Classifications

Folders

USR 219 Items

Seçil-1_mv - NVivo Seçil Tez TYÖ 8.5.20...

04:44

Seçil-1.mvp - NVivo

File Edit View Go Project Links Code Tools Window Help

New

Code At

Look for: Search In Tree Nodes Find Now Clear Options X

Nodes

- Free Nodes
- Tree Nodes
- Cases
- Relationships
- Matrices
- Search Folders
- All Nodes

Sources

Nodes

Sets

Queries

Models

Links

Classifications

Folders

Tree Nodes

Name	Sources	References	Created On	Created By	Modified On	Modified By
Eğitimde Yaş	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Maarif Müf	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:35	USR
Okul Yöneti	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Öğrenci Gö	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Öğretmen	0	0	12.01.2014 13:02	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Veli Görüşl	0	0	19.01.2014 10:34	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Ev Okulu Uyg	0	0	17.02.2014 16:38	TYO	04.05.2014 20:20	USR
Maarif Müf	0	0	21.02.2014 09:52	SEÇİL	03.06.2014 00:58	USR
Okul Yöneti	0	0	19.02.2014 23:52	SEÇİL	21.02.2014 10:00	SEÇİL
Öğrenci Gö	0	0	19.02.2014 10:18	SEÇİL	21.02.2014 10:01	SEÇİL
Öğretmen	0	0	17.02.2014 16:38	TYO	21.02.2014 10:01	SEÇİL
Veli Görüşl	0	0	18.02.2014 13:06	SEÇİL	21.02.2014 10:01	SEÇİL
Ev Okulu Uyg	0	0	17.02.2014 16:19	TYO	04.05.2014 20:36	USR
Maarif Müf	0	0	21.02.2014 09:50	SEÇİL	03.06.2014 00:58	USR
Okul Yöneti	0	0	19.02.2014 23:52	SEÇİL	21.02.2014 09:50	SEÇİL
Öğrenci Gö	0	0	19.02.2014 10:18	SEÇİL	21.02.2014 09:50	SEÇİL
Öğretmen	0	0	17.02.2014 16:20	TYO	21.02.2014 09:49	SEÇİL
Veli Görüşl	0	0	18.02.2014 13:06	SEÇİL	21.02.2014 09:49	SEÇİL
Ev Okulu Uyg	0	0	20.02.2014 09:09	SEÇİL	04.05.2014 21:06	USR
Maarif Müf	0	0	21.02.2014 09:54	SEÇİL	03.06.2014 00:58	USR
Okul Yöneti	0	0	20.02.2014 14:25	SEÇİL	21.02.2014 09:53	SEÇİL
Öğrenci Gö	0	0	20.02.2014 12:25	SEÇİL	21.02.2014 09:53	SEÇİL
Öğretmen	0	0	20.02.2014 09:10	SEÇİL	21.02.2014 09:53	SEÇİL
Veli Görüşl	0	0	20.02.2014 11:10	SEÇİL	21.02.2014 09:54	SEÇİL
Ev Okuluna İli	0	0	17.02.2014 12:35	TYO	04.05.2014 20:09	USR
Maarif Müf	0	0	21.02.2014 13:22	SEÇİL	03.06.2014 00:58	USR

USR 219 Items

Seçil-1.mvp - NVivo

01:59

Seçil-Lnvp - NVivo

File Edit View Go Project Links Code Tools Window Help

New

Code At

Nodes

- Free Nodes
- Tree Nodes
- Cases
- Relationships
- Matrices
- Search Folders
- All Nodes

Sources

Nodes

Sets

Queries

Models

Links

Classifications

Folders

Look for:

Search In

Tree Nodes

Find Now

Clear

Options X

Tree Nodes

Name	Sources	References	Created On	Created By	Modified On	Modified By
Eğitimde Yaş	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Maarif Müf	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:35	USR
Altı Yapı	1	8	12.01.2014 12:04	TYO	07.05.2014 16:38	USR
Değerlerde	1	2	12.01.2014 12:02	TYO	07.05.2014 16:38	USR
Maarif Müf	0	0	02.05.2014 01:55	USR	03.06.2014 00:56	USR
Ekonomik İ	1	1	03.05.2014 11:07	SEK	07.05.2014 16:38	USR
Fiziki İyileş	1	1	03.05.2014 11:08	SEK	07.05.2014 16:38	USR
Sisteme Y	1	2	03.05.2014 11:08	SEK	07.05.2014 16:38	USR
Yönetici At	1	1	03.05.2014 11:08	SEK	07.05.2014 16:38	USR
Mali Konul	1	7	12.01.2014 10:05	TYO	07.05.2014 16:38	USR
Milli Eğitim	1	9	12.01.2014 10:08	TYO	07.05.2014 16:38	USR
Nitelik	1	7	12.01.2014 10:07	TYO	07.05.2014 16:38	USR
Okul Yöneti	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Eğitim Pro	1	4	12.01.2014 12:26	TYO	05.05.2014 12:54	USR
Fiziki Yapı	1	6	12.01.2014 12:34	TYO	05.05.2014 01:57	USR
Liyakat	1	6	12.01.2014 12:22	TYO	05.05.2014 01:57	USR
Nitelik	1	7	12.01.2014 12:18	TYO	05.05.2014 01:57	USR
Okul Yönet	0	0	12.01.2014 12:50	TYO	21.02.2014 09:47	SEÇİL
Ekonomik İ	1	7	12.01.2014 12:55	TYO	06.05.2014 01:37	USR
Yasal Düz	1	6	12.01.2014 12:50	TYO	06.05.2014 01:37	USR
Yönetici At	1	6	12.01.2014 12:50	TYO	06.05.2014 01:37	USR
Planlama v	1	10	12.01.2014 12:25	TYO	05.05.2014 12:54	USR
Toplunun	1	2	12.01.2014 12:21	TYO	01.05.2014 23:00	USR
Yönetmel	1	22	12.01.2014 12:18	TYO	05.05.2014 12:54	USR
Öğrenci Gö	0	0	12.01.2014 09:06	TYO	03.06.2014 01:27	USR
Öğretmen	0	0	12.01.2014 12:02	TYO	03.06.2014 01:27	USR

USR: 219 Items

Seçil-Lnvp - NVivo

02:01

Seçil-1.nvp - NVivo

File Edit View Go Project Tools Window Help

New

Code At

Models

Look for: Search In Models Find Now Clear Options X

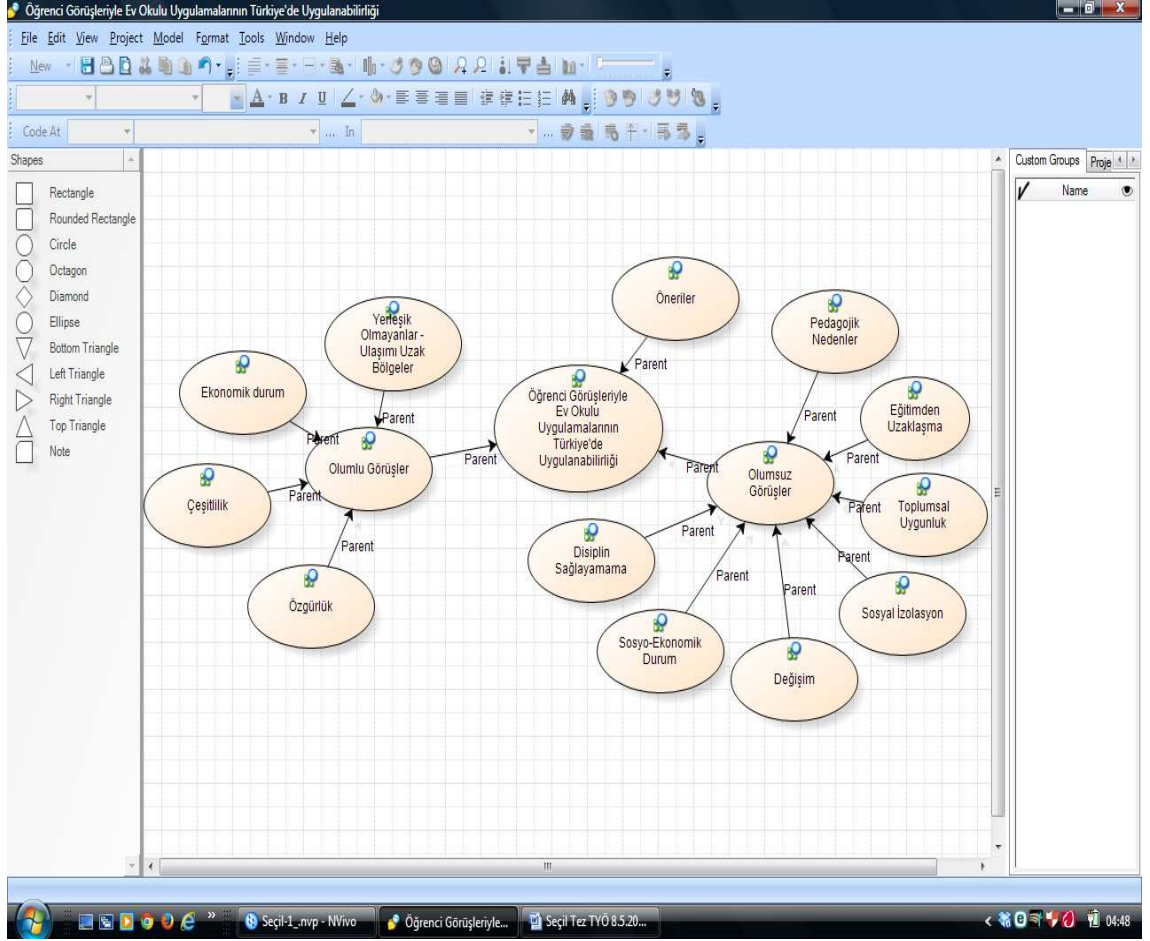
Models

Name	Created On	Created By	Modified On	Modified By
Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	04.05.2014 20:35	USR	03.06.2014 01:46	USR
Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye'de Uygulanabilirliği	04.05.2014 21:05	USR	03.06.2014 01:51	USR
Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	04.05.2014 20:09	USR	03.06.2014 01:38	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	04.05.2014 20:11	USR	03.06.2014 01:40	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	04.05.2014 19:36	USR	03.06.2014 01:34	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	04.05.2014 19:57	USR	03.06.2014 01:33	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	04.05.2014 20:26	USR	03.06.2014 01:44	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye'de Uygulanabilirliği	04.05.2014 21:08	USR	03.06.2014 01:53	USR
Maarif Müfettişi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamasına Dair Dezavantajlar	04.05.2014 20:37	USR	03.06.2014 01:48	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	04.05.2014 19:38	USR	04.05.2014 19:40	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	04.05.2014 20:02	USR	04.05.2014 20:03	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	04.05.2014 20:27	USR	04.05.2014 20:28	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	04.05.2014 20:58	USR	04.05.2014 20:59	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye'de Uygulanabilirliği	04.05.2014 21:10	USR	04.05.2014 21:12	USR
Okul Yöneticisi Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	04.05.2014 20:12	USR	04.05.2014 20:13	USR
Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	04.05.2014 19:42	USR	04.05.2014 19:44	USR
Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	04.05.2014 19:40	USR	04.05.2014 19:40	USR
Öğrenci Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	04.05.2014 20:03	USR	04.05.2014 20:05	USR
Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	04.05.2014 20:24	USR	04.05.2014 20:31	USR
Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	04.05.2014 20:59	USR	04.05.2014 21:01	USR
Öğrenci Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye'de Uygulanabilirliği	04.05.2014 21:13	USR	04.05.2014 21:15	USR
Öğrenci Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	04.05.2014 20:14	USR	04.05.2014 20:15	USR
Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlar	04.05.2014 19:44	USR	04.05.2014 19:46	USR
Öğretmen Görüşleriyle Eğitimde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri	04.05.2014 20:06	USR	04.05.2014 20:06	USR
Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Avantajlar	04.05.2014 20:32	USR	04.05.2014 20:33	USR
Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarına Dair Dezavantajlar	04.05.2014 21:01	USR	04.05.2014 21:02	USR
Öğretmen Görüşleriyle Ev Okulu Uygulamalarının Türkiye'de Uygulanabilirliği	04.05.2014 21:16	USR	04.05.2014 21:19	USR
Öğretmen Görüşleriyle Ev Okuluna İlişkin Metaforlar	06.05.2014 18:14	USR	06.05.2014 18:17	USR

USR 37 Items

Seçil-1.nvp - NVivo

02:02

EK 7. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı : 59774014-044-
Konu : Bilimsel Çalışma İzni

31 Ocak 2013

EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi: a) Eğitim Fakültesi Dekanlığının 09.01.2013 tarih ve 15188328/044-16 sayılı yazısı.
b) Bartın Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 28.01.2013 tarih ve 24925745.05.00.090.10-1379 sayılı yazısı

Fakülteniz Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi **Seçil Eda KARTAL**'ın, eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen, yönetici ve il eğitim denetmenleri ile öğrenci ve ailelerinin özellikle Amerika'da yaygın olarak var olan ev okulu (homeschooling) uygulamalarına dair bilimsel çalışmasını Bartın iline bağlı Ortaokullarda uygulayabilmesinin uygun görüldüğü hakkındaki Bartın Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ilgi (b) yazısı ve eki Valilik Olurunun birer örnekleri ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr.Mete GÜNDOĞAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Tel : (0378) 223 5017-18-16 e-mail : personel@bartin.edu.tr
Faks : (0378) 223 50 19 Web : www.bartin.edu.tr

Adres : Bartın Üniversitesi Rektörlüğü Personel Dairesi Başkanlığı
74100 Merkez/BARTIN

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Seçil Eda KARTAL

Doğum Yeri: Malatya

Doğum Tarihi: 01-01-1986

e-mail: seciledakartal@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Doktora (2010-2014): Fırat Üniversitesi - Eğitim Bilimleri Enstitüsü - Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi ABD - Elazığ

Yüksek Lisans (2008-2010): Fırat Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi ABD - Elazığ

Lisans (2004-2008): İnönü Üniversitesi - İlköğretim Matematik Öğretmenliği - Malatya

Lise (2000-2004): Turgut Özal Anadolu Lisesi - Malatya